

Brussel, 27 juni 2022
(OR. en)

10697/22

**Interinstitutioneel dossier:
2021/0203(COD)**

**ENER 334
ENV 671
TRANS 446
ECOFIN 676
RECH 410
CLIMA 324
IND 259
COMPET 545
CONSOM 167
IA 106
CODEC 1018**

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	10490/22
nr. Comdoc.:	10745/2/21 REV2 +ADD1REV1
Betreft:	Voorstel voor een RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD betreffende energie-efficiëntie (herschikking)

De delegaties vinden in de bijlage de algemene oriëntatie van de Raad over het in hoofde genoemde voorstel die de Raad (Vervoer, Telecommunicatie en Energie) tijdens zijn 3886e zitting op 27 juni 2022 heeft aangenomen.

De algemene oriëntatie bevat het voorlopige standpunt van de Raad over het voorstel en vormt het uitgangspunt voor de voorbereiding van de onderhandelingen met het Europees Parlement.

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG (herschikking)

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 194, lid 2,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's²,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

¹ PB C [...] van [...], blz. [...].

² PB C [...] van [...], blz. [...].

Overwegende hetgeen volgt:

↓ nieuw

(1) Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad¹ is herhaaldelijk en ingrijpend gewijzigd². Aangezien nieuwe wijzigingen nodig zijn, dient ter wille van de duidelijkheid tot herschikking van deze richtlijn te worden overgegaan.

↓ 2012/27/EU overweging 1
(aangepast)

~~De Unie wordt geconfronteerd met ongekende uitdagingen die voortvloeien uit de verhoogde afhankelijkheid van energie-invoer en schaarse energiebronnen, en de noodzaak om de klimaatverandering te beperken en de economische crisis te overwinnen. Energie-efficiëntie is een nuttige manier om het hoofd te bieden aan deze uitdagingen. Het verbetert de energievoorzieningszekerheid van de Unie doordat het primaire energieverbruik en de energie-invoer dalen. Het helpt de broeikasgasemissies op een kostenefficiënte manier te verminderen en zo de klimaatverandering te temperen. De verschuiving naar een energie-efficiënte economie moet ook de verspreiding van innovatieve technologische oplossingen versnellen en het concurrentievermogen van de industrie in de Unie verbeteren; dit zal de economische groei stimuleren en banen van hoge kwaliteit scheppen in verschillende sectoren die met energie-efficiëntie verband houden.~~

¹ Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van de Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG (PB L 315 van 14.11.2012, blz. 1).

² Zie bijlage XV, deel A.

↓ 2012/27/EU overweging 2
(aangepast)

~~De conclusies van de Europese Raad van 8 en 9 maart 2007 beklemtoonden de noodzaak om de energie-efficiëntie in de Unie te verhogen, teneinde in 2020 de doelstelling van 20 % besparing op het primaire energieverbruik van de Unie in vergelijking met de prognoses te realiseren. In de conclusies van de Europese Raad van 4 februari 2011 werd benadrukt dat het door de Europese Raad van juni 2010 gestelde doel van 20 % meer energie-efficiëntie in 2020, waarvoor de Unie momenteel niet op koers ligt, moet worden bereikt. In 2007 opgestelde prognoses gaven voor 2020 een primair energieverbruik aan van 1842 Mtoe. Een vermindering van 20 % leidt tot 1474 Mtoe in 2020, met andere woorden een vermindering van 368 Mtoe in vergelijking met de prognoses.~~

↓ 2012/27/EU overweging 3
(aangepast)

~~De conclusies van de Europese Raad van 17 juni 2010 bevestigden het energie-efficiëntiestreefdoel als een van de centrale streefdoelen van de nieuwe strategie van de Unie voor banen en voor een slimme, duurzame en inclusieve groei (Europa 2020-strategie). Om deze doelstelling op nationaal niveau te verwezenlijken, moeten de lidstaten gedurende dit proces in nauwe dialoog met de Commissie nationale streefdoelen vastleggen en in hun nationale hervormingsprogramma's aangeven hoe zij deze willen bereiken.~~

↓ 2012/27/EU overweging 4
(aangepast)

~~De Commissiemededeling van 10 november 2010 „Energie 2020” geeft energie-efficiëntie een centrale plaats in de uniale energiestrategie voor 2020 en geeft aan dat er behoefte is aan een nieuwe energie-efficiëntiestrategie die alle lidstaten in staat zal stellen energieverbruik los te koppelen van economische groei.~~

↓ 2012/27/EU overweging 5
(aangepast)

~~In zijn resolutie van 15 december 2010 over de herziening van het energie-efficiëntieactieplan heeft het Europees Parlement er bij de Commissie op aangedrongen om in haar herziene energie-efficiëntieactieplan maatregelen op te nemen om de kloof te dichten en zo de globale energie-efficiëntiedoelstelling van de Unie in 2020 te bereiken.~~

↓ 2012/27/EU overweging 6
(aangepast)

~~Een van de initiatieven van de Europa 2020-strategie is het kerninitiatief „Een Europa dat zijn hulpbronnen efficiënt gebruikt”, dat door de Commissie op 26 januari 2011 is vastgesteld. Hierin wordt energie-efficiëntie als een belangrijk element gezien om het duurzame gebruik van energiehulpbronnen te waarborgen.~~

↓ 2012/27/EU overweging 7
(aangepast)

~~In de conclusies van de Europese Raad van 4 februari 2011 wordt erkend dat het energie-efficiëntiestreefijfer van de Unie niet op koers ligt en dat er krachtige maatregelen nodig zijn om de ruime marges voor hogere energiebesparingen op gebouwen, vervoer, producten en processen te benutten. In die conclusies zegt de Europese Raad tevens dat hij de voortgang naar het energie-efficiëntiestreefijfer van de Unie voor 2013 zal evalueren en indien nodig extra maatregelen zal overwegen.~~

↓ 2012/27/EU overweging 8
(aangepast)

~~Op 8 maart 2011 heeft de Commissie haar mededeling over een energie-efficiëntieplan 2011 vastgesteld. Deze mededeling bevestigde dat de Unie niet op koers ligt om haar energie-efficiëntiestreefijfer te verwezenlijken, ondanks de vorderingen in het nationale energiebeleid dat is uitgetekend in de eerste nationale actieplannen voor energie-efficiëntie die de lidstaten hebben ingediend ter uitvoering van de vereisten van Richtlijn 2006/32/EG van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2006 betreffende energie-efficiëntie bij het eindgebruik en energiediensten¹. Een eerste analyse van de tweede serie actieplannen bevestigt dat de Unie niet op koers ligt. Om dat te verhelpen worden in het energie-efficiëntieplan 2011 een reeks energie-efficiëntiebeleidslijnen en maatregelen opgesomd die betrekking hebben op de volledige energieketen, inclusief opwekking, transport en distributie van energie; de belangrijke rol die de overheidssector speelt in energie-efficiëntie; gebouwen en toestellen; de industrie; en de noodzaak om de eindafnemers in staat te stellen hun energieverbruik te beheren. Parallel hiermee kwam energie-efficiëntie in de vervoersector aan bod in het Witboek over vervoer, vastgesteld op 28 maart 2011. Vooral initiatief 26 van het Witboek dringt aan op aangepaste normen voor de CO₂-uitstoot van voertuigen voor alle vervoerswijzen, waar nodig aangevuld met energie-efficiëntievoorschriften voor alle soorten aandrijfsystemen.~~

↓ 2012/27/EU overweging 9
(aangepast)

~~Op 8 maart 2011 heeft de Commissie ook een Routekaart naar een concurrerende koolstofarme economie in 2050 aangenomen, waarin zij de noodzaak vaststelde om vanuit dit gezichtspunt meer aandacht te besteden aan energie-efficiëntie.~~

¹ ~~PB L 114 van 27.4.2006, blz. 64.~~

↓ 2012/27/EU overweging 10
(aangepast)

~~In deze context moet het wettelijk kader van de Unie voor energie-efficiëntie worden bijgewerkt met een richtlijn die gericht is op het globale energie-efficiëntiestreefdoel van 20 % besparing op het primaire energieverbruik in de Unie in 2020 en die ook na 2020 verdere verbeteringen van de energie-efficiëntie nastreeft. Met het oog daarop moet deze richtlijn een gemeenschappelijk kader creëren om de energie-efficiëntie binnen de Unie te bevorderen en specifieke acties vastleggen om een aantal voorstellen van het energie-efficiëntieplan 2011 uit te voeren en de resterende aanzienlijke marges voor energiebesparing te benutten.~~

↓ 2012/27/EU overweging 11
(aangepast)

~~Krachtens Beschikking nr. 406/2009/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 inzake de inspanningen van de lidstaten om hun broeikasgasemissies te verminderen om aan de verbintenissen van de Gemeenschap op het gebied van het verminderen van broeikasgassen tot 2020 te voldoen¹, moet de Commissie in 2012 beoordelen in welke mate de Unie en de lidstaten vorderingen hebben gemaakt met het oog op de vermindering van het energieverbruik met 20 % in 2020 in vergelijking met de prognoses en hierover verslag uitbrengen. Deze beschikking vermeldt ook dat de Commissie uiterlijk op 31 december 2012 aangescherpte of nieuwe maatregelen moet voorstellen om de energie-efficiëntie sneller te verbeteren teneinde de lidstaten te helpen aan de verplichtingen van de Unie op het gebied van het terugdringen van broeikasgassen te voldoen. Deze richtlijn komt tegemoet aan deze vereiste. Zij draagt ook bij aan het nakomen van de doelstellingen die zijn vastgelegd in de Routekaart naar een concurrerende koolstofarme economie in 2050, in het bijzonder door de broeikasgasemissies terug te dringen in de energiesector, en aan het verwezenlijken van elektriciteitsproductie met nulmissie in 2050.~~

¹ ~~PB L 140 van 5.6.2009, blz. 136.~~

↓ 2012/27/EU overweging 12
(aangepast)

~~Er moet een geïntegreerde benadering gevolgd worden om het bestaande potentieel aan energiebesparingen volledig te benutten, inclusief besparingen in de energievoorziening en bij de eindverbruiker. Tegelijkertijd moeten de bepalingen van Richtlijn 2004/8/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 inzake de bevordering van warmtekrachtkoppeling op basis van de vraag naar nuttige warmte binnen de interne energiemarkt¹ en Richtlijn 2006/32/EG worden versterkt.~~

↴ nieuw
➡ Raad

(2) In het klimaatdoelstellingsplan² stelt de Commissie voor om de ambitie van de Unie te verhogen door het broeikasgasemissiestreefcijfer voor 2030 op te trekken tot ten minste 55 % onder het niveau van 1990. Dat is een aanzienlijke verhoging ten opzichte van het huidige streefcijfer van 40 %. Het voorstel komt tegemoet aan de toezegging in de mededeling over de Europese Green Deal³ om een alomvattend plan voor te stellen om het streefcijfer van de Unie voor 2030 op verantwoorde wijze te verhogen tot 55 %. Het is ook in overeenstemming met de doelstellingen van de 21e Conferentie van de Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (de “Overeenkomst van Parijs”) om de wereldwijde temperatuurstijging ruim onder 2 °C te houden en ernaar te blijven streven deze tot 1,5 °C te beperken.

¹ ~~PB L 52 van 21.2.2004, blz. 50.~~

² Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Een ambitieuzere klimaatdoelstelling voor Europa voor 2030: investeren in een klimaatneutrale toekomst voor ons allemaal (COM/2020/562 final).

³ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – De Europese Green Deal (COM/2019/640 final).

- (3) In december 2020 heeft de Europese Raad zich achter een bindend EU-streefcijfer van een nettoreductie in de EU van uitgestoten broeikasgassen van ten minste 55 % in 2030 ten opzichte van 1990 geschaard¹. De Europese Raad concludeerde dat de klimaatambitie moet worden versterkt op een manier die duurzame economische groei stimuleert, banen schept, gezondheids- en milieuvoordelen oplevert voor de burgers van de Unie en bijdraagt tot het mondiale concurrentievermogen van de EU-economie op lange termijn door innovatie op het gebied van groene technologieën te bevorderen.
- (4) Om deze doelstellingen te verwezenlijken, heeft de Europese Commissie in haar werkprogramma voor 2021² een “Fit for 55”-pakket aangekondigd om de broeikasgas-emissies tegen 2030 met ten minste 55 % te verminderen en tegen 2050 een klimaatneutrale Europese Unie tot stand te brengen. Dit pakket heeft betrekking op een reeks beleidsterreinen, waaronder energie-efficiëntie, hernieuwbare energie, landgebruik, verandering in landgebruik en bosbouw, energiebelasting, verdeling van de inspanningen en handel in emissierechten.
- (5) Uit prognoses blijkt dat, als het huidige beleid volledig wordt uitgevoerd, de broeikasgasemissies tegen 2030 met ongeveer 45 % zouden zijn verminderd ten opzichte van het niveau van 1990, de emissies en absorpties door landgebruik buiten beschouwing gelaten, en met ongeveer 47 % wanneer daar wel rekening mee wordt gehouden. Het klimaatdoelstellingsplan voor 2030 voorziet daarom in een reeks maatregelen die in alle sectoren van de economie moeten worden genomen, en in herzieningen van de belangrijkste wetgevingsinstrumenten om die aangescherpte ambitie te verwezenlijken.

¹ <https://www.consilium.europa.eu/media/47336/1011-12-20-euco-conclusions-nl.pdf>.

² Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Werkprogramma van de Commissie voor 2021 - Een Unie van vitaliteit in een kwetsbare wereld (COM/2020/690 final).

- (6) Energie-efficiëntie is een belangrijk actieterrein dat onontbeerlijk is om de economie van de Unie volledig koolstofvrij te maken¹. Het huidige energie-efficiëntiebeleid van de Unie is gebaseerd op de noodzaak om kosteneffectieve energiebesparingsmogelijkheden te benutten. In december 2018 werd als onderdeel van het pakket “Schone energie voor alle Europeanen” een nieuw kerndoel inzake het energie-efficiëntiestreefcijfer van de Unie voor 2030 van ten minste 32,5 % vastgesteld (in vergelijking met het verwachte energieverbruik in 2030).
- (7) Uit de effectbeoordeling bij het klimaatdoelstellingsplan is gebleken dat, om de aangescherpte klimaatambitie te verwezenlijken, de energie-efficiëntie aanzienlijk moet worden verbeterd ten opzichte van het huidige ambitieniveau van 32,5 %.
- (8) De som van de nationale bijdragen die de lidstaten in hun nationale energie- en klimaatplannen (NECP's) hebben meegedeeld, blijft achter bij het ambitieniveau van de Unie van 32,5 %. Alles bij elkaar zouden de bijdragen leiden tot een vermindering van het eindenergieverbruik met 29,4 % en van het primaire energieverbruik met 29,7 % ten opzichte van de prognoses van het referentiescenario uit 2007 voor 2030. Dit zou voor de EU-27 in het totaal leiden tot een tekort van 2,8 procentpunten voor primair energieverbruik en 3,1 procentpunten voor eindenergieverbruik.

¹ Mededeling “Een schone planeet voor iedereen - Een Europese strategische langetermijnvisie voor een bloeiende, moderne, concurrerende en klimaatneutrale economie” (COM/2018/773 final), waarin energie-efficiëntie als een voorwaarde sine qua non wordt beschouwd in alle decarbonisatiescenario's.

- ➡ (8a) Een aantal lidstaten heeft ambitieuze NECP's ingediend, die door de Commissie als "voldoende" zijn beoordeeld, met maatregelen die deze lidstaten in staat zullen stellen bij te dragen tot het bereiken van de collectieve streefcijfers inzake energie-efficiëntie met een ratio boven het EU-gemiddelde. Voorts heeft een aantal lidstaten "vroegtijdige inspanningen" bij het realiseren van energiesbesparingen gedocumenteerd, d.w.z. energiebesparingen boven de gemiddelde EU-trajecten in de laatste jaren. In beide gevallen betreft het belangrijke inspanningen die moeten worden erkend en opgenomen moeten worden in toekomstige modelprognoses van de EU; deze inspanningen kunnen dienen als goede voorbeelden van hoe alle lidstaten kunnen werken aan hun energie-efficiëntie-potentieel om aanzienlijke voordelen voor hun economieën en samenlevingen te behalen. ➡
- ➡ (8b) In sommige gevallen zijn er verschillen tussen de aannames die door de Commissie in het referentiescenario 2020 worden gebruikt en de aannames die door een aantal lidstaten worden gebruikt voor de referentiescenario's die hun NECP's schragen. Dit kan leiden tot discrepanties in de berekening van het primair energieverbruik, maar beide benaderingen zijn geldig met betrekking tot primair energieverbruik. ➡

- (9) Hoewel er in alle sectoren potentieel nog veel energie kan worden bespaard, vormen het vervoer en het gebouwenbestand een bijzondere uitdaging. De vervoerssector is namelijk goed voor meer dan 30 % van het eindenergieverbruik, en 75 % van het gebouwenbestand in de Unie presteert slecht op energiegebied. Een andere sector die steeds belangrijker wordt, is die van de informatie- en communicatietechnologie (ICT), die verantwoordelijk is voor 5 tot 9 % van het totale elektriciteitsverbruik wereldwijd en voor meer dan 2 % van alle emissies. In 2018 waren datacentra goed voor 2,7 % van de vraag naar elektriciteit in de EU-28¹. In dat verband wordt in de digitale strategie van de Unie² de nadruk gelegd op de noodzaak van zeer energie-efficiënte en duurzame datacentra en transparantiemaatregelen voor telecomexploitanten met betrekking tot hun ecologische voetafdruk. Voorts moet rekening worden gehouden met de mogelijke toename van de energievraag van de industrie als gevolg van de decarbonisatie, met name voor energie-intensieve processen.
- (10) Het hogere ambitieniveau vereist een sterkere bevordering van kosteneffectieve energie-efficiëntiemaatregelen op alle gebieden van het energiesysteem en in alle relevante sectoren waar activiteiten van invloed zijn op de vraag naar energie, zoals vervoer, water en landbouw. Het verbeteren van de energie-efficiëntie in de hele energieketen, met inbegrip van opwekking, transmissie, distributie en eindgebruik van energie, zal gunstig zijn voor het milieu, de luchtkwaliteit en de volksgezondheid verbeteren, de broeikasgasemissies doen afnemen, de voorzieningszekerheid verbeteren, de energiekosten voor huishoudens en ondernemingen doen dalen, helpen de energiearmoede te verminderen, en leiden tot meer concurrentievermogen, meer werkgelegenheid en een grotere economische activiteit in de gehele economie, en bijgevolg de levenskwaliteit van de burgers verbeteren. Dit ligt in lijn met de verbintenissen die de Unie is aangegaan in het kader van de energie-unie en de mondiale klimaatagenda die is vastgesteld bij de Overeenkomst van Parijs van 2015.

¹ Zie ook Europese Commissie, definitief studieverlag, “Energy-efficient Cloud Computing Technologies and Policies for an Eco-friendly Cloud Market” (<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/energy-efficient-cloud-computing-technologies-and-policies-eco-friendly-cloud-market>).

² Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – “De digitale toekomst van Europa vormgeven” (COM(2020) 67 final).

~~Matiging van de energievraag is een van de vijf dimensies van de strategie voor de energie-unie, die is vastgesteld in de mededeling van de Commissie van 25 februari 2015 met als titel „Een kaderstrategie voor een schokbestendige energie-unie met een toekomstgericht beleid inzake klimaatverandering”. Het verbeteren van de energie-efficiëntie in de hele energieketen, met inbegrip van opwekking, transmissie, distributie en eindgebruik van energie, zal gunstig zijn voor het milieu, de luchtkwaliteit en de volksgezondheid verbeteren, de broeikasgasemissies doen afnemen, de voorzieningszekerheid verbeteren door de afhankelijkheid van de invoer van energie van buiten de Unie te doen afnemen, de energiekosten voor huishoudens en ondernemingen doen dalen, helpen de energiearmoede te verminderen, en leiden tot meer concurrentievermogen, meer werkgelegenheid en een grotere economische activiteit in de gehele economie, en bijgevolg de levenskwaliteit van de burgers verbeteren. Dit ligt in de lijn van de toezeggingen die de Unie heeft gedaan in het kader van de energie-unie en de mondiale klimaatagenda die is vastgesteld in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering van 2015 ingevolge de 21e Conferentie van de Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering¹ („de Overeenkomst van Parijs”), waarbij de ondertekenaars zich ertoe verbinden om de gemiddelde mondiale temperatuurstijging ruim onder 2 °C ten opzichte van het pre-industriële niveau te houden en om de inspanningen om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, voort te zetten.~~

¹ ~~PB L 282 van 19.10.2016, blz. 4.~~

↓ 2018/2002 overweging 2 (aangepast)
⇒ nieuw

- (11) ☒ Met deze richtlijn ~~☒ Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad¹ is een stap~~ ☒ wordt een stap gezet ☒ op weg naar de verwezenlijking van ~~de energie-unie~~ ⇒ klimaatneutraliteit in 2050 ⇐, waarbij energie-efficiëntie moet worden beschouwd als een op zichzelf staande energiebron. ⇒ In alle sectoren, ook buiten het energiesysteem, ⇐ ~~Bij het vaststellen van nieuwe regels voor de aanbodzijde en andere beleidsdomeinen moet~~ ⇒ op alle niveaus, ook in de financiële sector, als overkoepelend beginsel ⇐ rekening worden gehouden met het beginsel “~~voorrang voor~~ energie-efficiëntie eerst”. ⇒ Bij het vaststellen van nieuwe regels voor de aanbodzijde en andere beleidsdomeinen moeten energie-efficiënte oplossingen als eerste optie worden beschouwd wanneer beslissingen worden genomen op het vlak van beleid, planning en investeringen. Hoewel het beginsel “energie-efficiëntie eerst” moet worden toegepast onverminderd andere wettelijke verplichtingen, doelstellingen en beginselen, mogen deze de toepassing ervan niet in de weg staan of voorzien in de vrijstelling ervan. ⇐ De Commissie moet ervoor zorgen dat energie-efficiëntie en vraagsturing onder gelijke voorwaarden kunnen concurreren met productiecapaciteit. ~~Telkens wanneer er besluiten met betrekking tot de planning van het energiesysteem of tot de financiering ervan worden genomen, moet rekening worden gehouden met energie-efficiëntie.~~ Energie-efficiëntieverbeteringen moeten worden gerealiseerd wanneer deze kosteneffectiever zijn dan gelijkwaardige oplossingen aan de aanbodzijde. Dit ☒ moet ~~☒ zou moeten~~ helpen om de vele voordelen van energie-efficiëntie voor de samenleving van de Unie te benutten, met name voor de burgers en de bedrijven. ⇒ Het toepassen van maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie moet ook een prioriteit zijn bij het terugdringen van energiearmoede. ⇐

¹ ~~Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van de Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG (PB L 315 van 14.11.2012, blz. 1).~~

↓ 2018/2002 overweging 3

⇒ nieuw

- (12) Energie-efficiëntie moet worden erkend als centraal element en prioritaire factor in toekomstige besluitvorming over investeringen in de Europese energie-infrastructuur. ⇒ Bij de toepassing van het beginsel “energie-efficiëntie eerst” moet in de eerste plaats rekening worden gehouden met de systeemefficiëntiebenadering en met het maatschappelijke perspectief. Op die manier moet het beginsel bijdragen tot een grotere efficiëntie van afzonderlijke eindgebruikerssectoren en van het gehele energiesysteem. De toepassing van het beginsel moet ook investeringen in energie-efficiënte oplossingen ondersteunen die bijdragen tot de milieudoelstellingen van Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad¹. ⇐

¹ PB L 198 van 22.6.2020, blz. 13.

↕ nieuw

➡ Raad

- (13) Het beginsel “energie-efficiëntie eerst” is gedefinieerd in Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad¹ en vormt de kern van de strategie voor een geïntegreerd energiesysteem². Hoewel het beginsel gebaseerd is op kosteneffectiviteit, heeft de toepassing ervan bredere implicaties, die afhankelijk van de omstandigheden kunnen variëren. De Commissie heeft specifieke richtsnoeren voor de toepassing van het beginsel opgesteld waarin specifieke instrumenten en voorbeelden worden aangedragen voor de toepassing ervan in verschillende sectoren. De Commissie heeft ook een aanbeveling tot de lidstaten gericht waarin zij voortbouwt op de vereisten van deze richtlijn en vraagt om specifieke maatregelen met betrekking tot de toepassing van het beginsel.

¹ Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 663/2009 en (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU en 2013/30/EU van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 2009/119/EG en (EU) 2015/652 van de Raad, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 525/2013 van het Europees Parlement en de Raad (PE/55/2018/REV/1) (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 1).

² Een EU-strategie voor een geïntegreerd energiesysteem (COM(2020) 299 final).

- (14) Het beginsel “energie-efficiëntie eerst” zal pas impact hebben wanneer het consequent door de besluitvormers wordt toegepast in alle relevante beleids-, plannings- en grote investeringsbesluiten — dat wil zeggen grootschalige investeringen met een waarde van meer dan ➤ [...] € ➤ 150 € miljoen EUR per jaar of ➤ [...] € ➤ 250 € miljoen EUR voor vervoersinfrastructuurprojecten — die gevolgen hebben voor het energieverbruik of de energievoorziening. Voor een correcte toepassing van het beginsel moet de juiste methode voor een kosten-batenanalyse worden gebruikt, moeten de randvoorwaarden voor energie-efficiënte oplossingen worden geschapen en moet er naar behoren toezicht worden gehouden. Flexibiliteit aan de vraagzijde kan consumenten en de samenleving in het algemeen aanzienlijke voordelen opleveren, en kan de efficiëntie van het energiesysteem verhogen en de energiekosten verlagen, bijvoorbeeld door de exploitatiekosten van het systeem te verlagen, wat leidt tot lagere consumententarieven. De lidstaten moeten bij de toepassing van het beginsel “energie-efficiëntie eerst” rekening houden met de potentiële voordelen van flexibiliteit aan de vraagzijde, en in voorkomend geval vraagrespons, energieopslag en slimme oplossingen in overweging nemen in het kader van hun inspanningen om de efficiëntie van het geïntegreerde energiesysteem te verhogen.
- (15) Het beginsel “energie-efficiëntie eerst” moet altijd evenredig worden toegepast en de voorschriften van deze richtlijn mogen geen overlappende of tegenstrijdige verplichtingen voor de lidstaten inhouden, wanneer de toepassing van het beginsel rechtstreeks door andere wetgeving wordt gewaarborgd. Dit kan het geval zijn voor de projecten van gemeenschappelijk belang die zijn opgenomen in de Unielijst overeenkomstig [artikel 3 van de herziene TEN-E-verordening], waarin is bepaald dat het beginsel “energie-efficiëntie eerst” in aanmerking moet worden genomen bij de ontwikkeling en beoordeling van die projecten.

- (16) Een eerlijke transitie naar een klimaatneutrale Unie tegen 2050 staat centraal in de Europese Green Deal. Energiearmoede is een belangrijk concept dat is vastgelegd in het wetgevingspakket “Schone energie voor alle Europeanen” en dat bedoeld is om een rechtvaardige energietransitie te versnellen. Overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999 en Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad¹ heeft de Commissie indicatieve richtsnoeren verstrekt met passende indicatoren voor het meten van energiearmoede en de definitie van een “aanzienlijk aantal huishoudens dat kampt met energiearmoede”². Krachtens Richtlijn (EU) 2019/944 en Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad³ moeten de lidstaten passende maatregelen nemen om energiearmoede aan te pakken waar deze wordt vastgesteld, met inbegrip van maatregelen om de bredere context van armoede aan te pakken.
- (17) Huishoudens met een laag of gemiddeld inkomen, kwetsbare afnemers, met inbegrip van eindgebruikers, mensen die geconfronteerd worden met energiearmoede of risico daarop lopen, en mensen die in sociale woningen wonen, moeten profiteren van de toepassing van het beginsel “energie-efficiëntie eerst”. Energie-efficiëntiemaatregelen moeten prioritair ten uitvoer worden gelegd om de situatie van die mensen en huishoudens te verbeteren of om energiearmoede terug te dringen. Voor een alomvattende aanpak van de beleidsvorming en de uitvoering van beleidsinitiatieven en maatregelen moeten de lidstaten ervoor zorgen dat andere beleidsinitiatieven en maatregelen geen negatieve gevolgen hebben voor die mensen en huishoudens.

¹ Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU (PB L 158 van 14.6.2019, blz. 125).

² Aanbeveling van de Commissie over energiearmoede (C(2020) 9600 final).

³ Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en tot intrekking van Richtlijn 2003/55/EG (PB L 211 van 14.8.2009, blz. 94).

(18) Deze richtlijn maakt deel uit van een breder beleidskader voor energie-efficiëntiebeleid waarmee het potentieel voor energie-efficiëntie op specifieke beleidsterreinen wordt aangepakt, onder meer op het gebied van gebouwen (Richtlijn 2010/31/EG¹), producten (Richtlijn 2009/125/EG, Verordening (EU) 2017/1369 en Verordening (EU) 2020/740²) en het governancemechanisme (Verordening (EU) 2018/1999). Deze beleidslijnen spelen een belangrijke rol bij het besparen van energie op het moment dat producten worden vervangen of gebouwen worden gebouwd of gerenoveerd³.

↓ 2018/2002 overweging 4

⇒ nieuw

(19) Om een ambitieuze energie-efficiëntiedoelstellingstreefcijfer te verwezenlijken, moeten obstakels uit de weg worden geruimd, teneinde investeringen in energie-efficiëntiemaatregelen te stimuleren. ⇒ In het kader van het LIFE-subprogramma voor de transitie naar schone energie zullen middelen worden vrijgemaakt voor de ontwikkeling van Europese beste praktijken inzake de implementatie van energie-efficiëntiebeleid waarbij wettelijke, markt- en gedragsbelemmeringen voor energie-efficiëntie worden weggenomen. ⇐ Een eerste stap in deze richting is de verduidelijking door Eurostat, op 19 september 2017, over de boeking van energieprestatiecontracten in de nationale rekeningen, die onzekerheden wegneemt en het gebruik van dergelijke contracten vergemakkelijkt.

¹ Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen

² Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het vaststellen van eisen inzake ecologisch ontwerp voor energiegerelateerde producten; Verordening (EU) 2017/1369 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2017 tot vaststelling van een kader voor energie-etikettering en Verordening (EU) 2020/740 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 2020 inzake de etikettering van banden met betrekking tot hun brandstofefficiëntie en andere parameters.

³ Bovendien zullen productevaluaties in het kader van het werkplan inzake ecologisch ontwerp 2020-2024 en het actieplan “renovatiegolf”, in combinatie met de herziening van de richtlijn energieprestatie van gebouwen, in belangrijke mate bijdragen aan de verwezenlijking van het energiebesparingsstreefcijfer voor 2030.

- (20) De Europese Raad van 23 en 24 oktober 2014 heeft zich achter een streefcijfer voor energie-efficiëntie voor 2030 van 27 % op Unieniveau geschaard, dat voor 2020 wordt geëvalueerd, “waarbij een streefcijfer voor de Unie van 30 % voor ogen wordt gehouden”. In zijn resolutie van 15 december 2015 met als titel “Op weg naar een Europese energie-unie” heeft het Europees Parlement de Commissie verzocht tevens te onderzoeken of een energie-efficiëntiestreefcijfer van 40 % haalbaar is voor dezelfde periode. ~~Het is dan ook wenselijk om over te gaan tot wijziging van richtlijn 2012/27/EU, om deze aan te passen met het oog op 2030.~~
-

- (21) Verwacht wordt dat het energie-efficiëntiestreefcijfer van de Unie van 32,5 % voor 2030 en de andere beleidsinstrumenten van het bestaande kader leiden tot een vermindering van de broeikasgasemissies met ongeveer 45 % tegen 2030¹. In de effectbeoordeling van het klimaatdoelplan 2030 is beoordeeld welk niveau van inspanningen op de verschillende beleidsterreinen nodig is om de aangescherpte klimaatambitie waar te maken en tegen 2030 de broeikasgasemissies met 55 % te verminderen. De conclusie luidde dat, ten opzichte van het basisscenario, het bereiken van het broeikasgasemissiestreefcijfer op een kostenoptimale manier betekende dat het eindenergieverbruik en het primaire energieverbruik respectievelijk met ten minste 36-37 % en 39-41 % moeten afnemen.

¹ Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Comité van de Regio's en de Europese Investeringsbank – Een schone planeet voor iedereen – Een Europese strategische langetermijnvisie voor een bloeiende, moderne, concurrerende en klimaatneutrale economie (COM(2018) 773 final).

- (22) Het energie-efficiëntiestreefcijfer van de Unie werd aanvankelijk vastgesteld en berekend met de in 2007 vastgestelde referentiescenarioprognoses van het voor 2030 als uitgangswaarde. De wijziging van de Eurostat-methodologie voor de berekening van de energiebalans en de verbeteringen in latere modelprognoses vragen om een wijziging van de uitgangswaarde. Op basis van dezelfde benadering voor het bepalen van het streefcijfer, dat wil zeggen door te vergelijken met de basisscenarioprognoses, wordt het niveau van het energie-efficiëntiestreefcijfer van de Unie voor 2030 afgezet tegen de in 2020 vastgestelde referentiescenarioprognoses voor 2030 die de nationale bijdragen van de NECP's weerspiegelen. Op basis van dat herziene referentiescenario zal de Unie haar ambitieniveau inzake energie-efficiëntie moeten opkrikken met minstens 9 % in 2030 vergeleken met het niveau van de inspanningen in het in 2020 vastgestelde referentiescenario. De nieuwe manier om het ambitieniveau van de streefcijfers van de Unie uit te drukken, heeft geen gevolgen voor het daadwerkelijke niveau van de inspanningen die nodig zijn, en komt overeen met een vermindering van 36 % voor eindenergieverbruik en 39 % voor primair energieverbruik in vergelijking met de in 2007 vastgestelde referentiescenarioprognoses voor 2030.
- (23) De methodologie voor de berekening van eindenergieverbruik en primair energieverbruik ligt in lijn met de nieuwe Eurostat-methodologie, maar de indicatoren die voor deze richtlijn worden gebruikt hebben een andere draagwijdte: voor [...] de streefcijfer s inzake primair en eindenergieverbruik wordt geen rekening gehouden met omgevings energie [...], maar wel met het energieverbruik in de internationale luchtvaart. Het gebruik van nieuwe indicatoren heeft ook tot gevolg dat eventuele veranderingen van het energieverbruik van hoogovens nu alleen zichtbaar zijn in het primaire energieverbruik.

↓ 2018/2002 overweging 6 (aangepast)

⇒ nieuw

⇒ Raad

- (24) Dat de Unie haar ~~streefcijfers inzake~~ energie-efficiëntie ~~op niveau van de Unie~~ ⇒ moet verbeteren ⇐, ~~☒~~ moet tot uiting komen in het niveau van het ~~☒ uitgedrukt in~~ primair energieverbruik en/of eindenergieverbruik, ~~moet halen, moet duidelijk blijken uit een streefcijfer van ten minste 32,5 % voor 2030. In 2007 opgestelde prognoses gaven voor 2030 een primair energieverbruik aan van 1887 Mtoe en een eindverbruik van 1416 Mtoe. Een reductie van 32,5 % levert voor 2020 respectievelijk 1273 Mtoe en 956 Mtoe op. Dit streefcijfer, dat van dezelfde aard is als het streefcijfer van de Unie voor 2020, moet door de Commissie worden beoordeeld zodat het uiterlijk in 2023 naar boven kan worden bijgesteld in geval van substantiële kostenverlagingen, of indien nodig om te voldoen aan de internationale verplichtingen van de Unie op het gebied van de overstap naar een koolstofarme economie.~~ ⇒ dat in 2030 moeten worden bereikt, waarbij wordt aangegeven welke mate van aanvullende inspanningen nodig is in vergelijking met de reeds bestaande of geplande maatregelen in de nationale energie- en klimaatplannen. In het in 2020 vastgestelde referentiescenario wordt voor 2030 een eindenergieverbruik van 864 Mtoe en een primair energieverbruik van 1124 Mtoe voorspeld (rekening houdend met internationale luchtvaart, maar niet met omgevings ~~☉ energie ☉ ☐ [...] ☉~~). Een extra vermindering van 9 % levert voor 2030 respectievelijk 787 Mtoe en 1023 Mtoe op. Dit betekent dat het eindenergieverbruik in de Unie met ongeveer 23 % en het primaire energieverbruik met ongeveer 32 % moeten worden verminderd ten opzichte van het niveau van 2005. ⇐ Het perspectief voor 2020 en 2030 voorziet niet in bindende streefcijfers op het niveau van de lidstaten, en ⇒ de lidstaten moeten rekening houden met de formule in deze richtlijn wanneer zij hun bijdragen aan de verwezenlijking van het energie-efficiëntiestreefcijfer van de Unie vaststellen. ⇐ ~~de vrijheid van~~ De lidstaten ~~☒~~ moeten vrij zijn ~~☒~~ om hun nationale ~~bijdragen~~ ⇒ doelstellingen ⇐ vast te stellen op basis van primair of eindenergieverbruik, primaire of eindenergiebesparingen of energie-intensiteit ~~moet onverkort gehandhaafd blijven.~~ ⇒ Met deze richtlijn wordt de manier gewijzigd waarop de lidstaten hun nationale bijdragen aan het streefcijfer van de Unie moeten uitdrukken. Met het oog op consistentie en de monitoring van de voortgang moeten de bijdragen van de lidstaten aan het streefcijfer van de Unie worden uitgedrukt in primair of eindenergieverbruik. ⇐ ~~Bij de vaststelling van hun nationale indicatieve bijdragen aan energie-efficiëntie moeten de lidstaten er rekening mee houden dat het energieverbruik van de Unie in 2030 maximaal 1273 Mtoe primaire energie en/of maximaal 956 Mtoe eindenergie mag bedragen. Dit betekent dat het primaire energieverbruik in de Unie met 26 % en het eindenergieverbruik met 20 % moeten worden verminderd ten opzichte van het~~

~~niveau van 2005.~~ De voortgang bij het realiseren van de Uniestreefcijfers voor 2030 moet overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999 regelmatig worden beoordeeld. ~~Verordening (EU) 2018/1999 voorziet in een dergelijke beoordeling.~~

↓ 2012/27/EU overweging 13

⇒ nieuw

- (25) Het verdient de voorkeur dat het energie-efficiëntiestreefcijfer ~~van 20 %~~ bereikt wordt als resultaat van de cumulatieve verwezenlijking van specifieke nationale en Europese maatregelen ter bevordering van de energie-efficiëntie in verschillende domeinen. Lidstaten moeten verplicht worden ~~indicatieve nationale energie-efficiëntiestreefcijfers, regelingen en programma's op te stellen~~ ⇒ beleidsinitiatieven en maatregelen inzake energie-efficiëntie vast te stellen ⇐. Deze ⇒ beleidsinitiatieven en maatregelen ⇐ ~~streefcijfers~~ en de individuele inspanningen van elke lidstaat dienen te worden geëvalueerd door de Commissie, samen met gegevens over de gemaakte vorderingen, om na te gaan hoe waarschijnlijk het is dat het globale streefcijfer van de Unie gehaald wordt en in hoeverre de individuele inspanningen volstaan om het gemeenschappelijke doel te bereiken. ~~Daarom moet de Commissie de uitvoering van nationale energie-efficiëntieprogramma's van nabij volgen via het herziene wetgevingskader en binnen het Europa 2020-proces. Bij het vaststellen van de nationale energie-efficiëntiestreefcijfers moeten de lidstaten rekening kunnen houden met nationale omstandigheden die het primaire energieverbruik beïnvloeden, zoals het resterende kostenefficiënte energiebesparingspotentieel, de wijzigingen in energie-invoer en -uitvoer, de ontwikkeling van alle soorten hernieuwbare energie, kernenergie, het afvangen en opslaan van kooldioxide en vroegtijdige maatregelen. Bij het opstellen van modelberekeningen dient de Commissie tijdig en op transparante wijze de lidstaten te raadplegen over de in de modellen te gebruiken aannamen en ontwerpmodelresultaten. Een betere modellering van de impact van energie-efficiëntiemaatregelen en van de inventaris en prestatie van technologieën is noodzakelijk.~~

↓ 2012/27/EU overweging 14
(aangepast)

~~Volgens Richtlijn 2009/28/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen¹ zijn Cyprus en Malta vanwege hun insulaire en perifere karakter afhankelijk van de luchtvaart als transportmodus, die essentieel is voor hun burgers en economie. Derhalve is het bruto eindverbruik van energie van Cyprus en Malta in het nationale luchtvervoer onevenredig hoog, zijnde meer dan drie maal het communautaire gemiddelde in 2005, en worden zij dus onevenredig getroffen door de huidige beperkingen op het gebied van technologie en regelgeving.~~

↓ 2012/27/EU overweging 15
⇒ nieuw

- (26) ~~Het totale volume van de overheidsuitgaven is gelijk aan 19 % van het bruto binnenlands product van de Unie.~~ ⇒ De openbare sector is goed voor ongeveer 5 tot 10 % van het totale eindenergieverbruik van de Unie. Overheidsinstanties geven jaarlijks ongeveer 1,8 biljoen EUR uit. Dat is zowat 14 % van het bbp van de Unie. ⇐ Daarom is de overheidssector een belangrijke motor om de markt om te buigen naar efficiëntere producten, gebouwen en diensten, en om een gedragsverandering op het vlak van energieverbruik teweeg te brengen bij burgers en bedrijven. Als het energieverbruik daalt dankzij maatregelen die de energie-efficiëntie verbeteren, kunnen er bovendien overheidsmiddelen vrijkomen voor andere doeleinden. Overheidsinstanties op nationaal, regionaal en lokaal niveau moeten een voorbeeldfunctie vervullen met betrekking tot energie-efficiëntie.

¹ ~~PB L 140 van 5.6.2009, blz. 16.~~

↓ 2012/27/EU overweging 16
(aangepast)

~~Aangezien in de conclusies van de Europese Raad van 10 juni 2011 over het energie-efficiëntieplan 2011 wordt benadrukt dat gebouwen goed zijn voor 40 % van het eindenergieverbruik van de Unie, moeten de lidstaten, om de groei- en werkgelegenheidskansen te benutten die worden geboden in de ambachtsnijverheid en de bouwsector, alsook bij de productie van bouwproducten en in het architectuur-, consultancy- en engineeringbedrijf, een langetermijnstrategie uitstippelen die verder reikt dan 2020, en die erop gericht is te investeren in de renovatie van woningen en bedrijfsgebouwen, ter verbetering van de energieprestaties van het gebouwenbestand. Volgens die strategie moeten kosteneffectieve, ingrijpende renovaties worden uitgevoerd, bestaande in een opknapbeurt waarbij zowel de geleverde energie als het eindenergieverbruik van een gebouw met een aanzienlijk percentage wordt verminderd ten opzichte van de niveaus van voor de renovatie, en aldus een zeer hoge energieprestatie wordt bereikt. Dergelijke ingrijpende renovaties kunnen ook in fases worden uitgevoerd.~~

↓ nieuw
➡ Raad

(27) Om het goede voorbeeld te geven, moet de openbare sector eigen decarbonisatie- en energie-efficiëntiedoelen stellen. De verbeteringen van de energie-efficiëntie in de openbare sector moeten in lijn liggen met de inspanningen die nodig zijn op Unieniveau. Om het streefcijfer voor eindenergieverbruik te halen, moet de Unie haar eindenergieverbruik tegen 2030 met 19 % verminderen ten opzichte van het gemiddelde eindenergieverbruik in de jaren 2017, 2018 en 2019. Een verplichte jaarlijkse vermindering van het energieverbruik in de openbare sector met minstens 1,7 % moet garanderen dat de openbare sector het goede voorbeeld geeft. De lidstaten behouden volledige flexibiliteit wat betreft de maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie om het eindenergieverbruik te verminderen. Een jaarlijkse vermindering van het eindenergieverbruik eisen, brengt minder administratieve lasten met zich mee dan meetmethoden voor energiebesparingen vaststellen.

- (28) Om aan hun verplichting te voldoen, moeten de lidstaten zich richten op het eindenergieverbruik van alle openbare diensten en installaties van overheidsinstanties. ➡ [...] ⬅
- ➡ [...] ⬅ ➡ Overheidsinstanties worden gedefinieerd als nationale, regionale of lokale autoriteiten en entiteiten die rechtstreeks door deze autoriteiten worden gefinancierd en beheerd, maar niet van industriële of commerciële aard zijn. In dit verband betekent "door die autoriteiten beheerd" dat een nationale, regionale of lokale autoriteit een meerderheid heeft met betrekking tot de beslissing over de keuze van het beheer van de entiteit en betekent "door die autoriteiten gefinancierd" dat die entiteiten grotendeels met overheidsmiddelen worden gefinancierd. ⬅ ➡ [...] ⬅ Aan deze verplichting kan worden voldaan door het eindenergieverbruik in alle mogelijke overheidssectoren terug te dringen, met inbegrip van vervoer, openbare gebouwen, gezondheidszorg, ruimtelijke ordening, waterbeheer en afvalwaterzuivering, riolering en waterzuivering, afvalbeheer, stadsverwarming en -koeling, energiedistributie, -levering en -opslag, openbare verlichting en infrastructuurplanning. ➡ Alleen het eindenergieverbruik van overheidsinstanties valt onder de verplichting. Uitgesloten zijn bijvoorbeeld het energieverbruik van sociale woningen en stadsverwarming, wanneer het eindenergieverbruik niet van overheidsinstanties is. ⬅ Om de administratieve lasten voor overheidsinstanties te verminderen, moeten de lidstaten digitale platforms of instrumenten opzetten om de geaggregeerde verbruiksgegevens van overheidsinstanties te verzamelen, openbaar te maken en aan de Commissie te rapporteren.
- ➡ De lidstaten moeten de planning en de jaarlijkse verslaglegging met betrekking tot het verbruik van overheidsinstanties in geaggregeerde vorm per sector verstrekken. De aggregatie moet gebeuren, indien beschikbaar, op het niveau van de NACE-codes, zoals E36, E37-39, H49, M72, O84, P85, Q86, Q87-88, R90-92, en afzonderlijk voor activiteiten zoals openbaar vervoer (een klein deel van code H) of straatverlichting, die geen eigen NACE-code hebben. ⬅
- (29) De lidstaten moeten een voorbeeldfunctie vervullen door ervoor te zorgen dat alle energieprestatiecontracten en energiebeheersystemen in de overheidssector worden uitgevoerd in overeenstemming met Europese of internationale normen, of dat energieaudits grotendeels worden uitgevoerd in de intensieve energieverbruikende delen van de overheidssector.

- (30) Overheden worden aangemoedigd om steun te verkrijgen van entiteiten zoals agentschappen voor duurzame energie die, waar van toepassing, op regionaal of lokaal niveau zijn opgericht. De organisatie van deze agentschappen weerspiegelt gewoonlijk de individuele behoeften van overheidsinstanties in een bepaalde regio of van overheidsinstanties die actief zijn in een bepaald gebied van de openbare sector. Gecentraliseerde agentschappen kunnen beter in de behoeften voorzien en doeltreffender werken in andere opzichten, bijvoorbeeld in kleinere of gecentraliseerde lidstaten of met betrekking tot complexe of regio-overschrijdende aspecten zoals stadsverwarming en -koeling. Agentschappen voor duurzame energie kunnen fungeren als centrale aanspreekpunten in de zin van artikel 21. Deze agentschappen zijn vaak verantwoordelijk voor de ontwikkeling van lokale of regionale decarbonisatieplannen, die ook andere decarbonisatiemaatregelen kunnen omvatten, zoals de vervanging van verwarmingsketels op fossiele brandstoffen, en voor het ondersteunen van overheidsinstanties bij de uitvoering van energiegerelateerde beleidsmaatregelen. Agentschappen voor duurzame energie of andere entiteiten die regionale en lokale overheden bijstaan, kunnen duidelijke bevoegdheden, doelstellingen en middelen op het gebied van duurzame energie hebben. Agentschappen voor duurzame energie zouden kunnen worden aangemoedigd om initiatieven die zijn genomen in het kader van het Burgemeestersconvenant, dat lokale overheden samenbrengt die zich vrijwillig inzetten voor de tenuitvoerlegging van de klimaat- en energiedoelstellingen van de Unie, alsook andere bestaande initiatieven voor dit doel te overwegen. De decarbonisatieplannen moeten worden gekoppeld aan territoriale ontwikkelingsplannen en rekening houden met de uitgebreide beoordeling die de lidstaten moeten uitvoeren.
- (31) De lidstaten moeten overheidsinstanties ondersteunen bij het plannen en uitvoeren van maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie, ook op regionaal en lokaal niveau, door richtsnoeren te verstrekken ter bevordering van competentieontwikkelings- en opleidingsmogelijkheden en door samenwerking tussen overheidsinstanties, ook tussen agentschappen, aan te moedigen. Daartoe kunnen de lidstaten nationale kenniscentra oprichten voor complexe kwesties, zoals het adviseren van lokale of regionale energie-agentschappen over stadsverwarming of -koeling. ➡ De vereiste om gebouwen om te vormen tot bijna-energieneutrale gebouwen sluit een differentiatie tussen niveaus van bijna-energieneutrale gebouwen voor nieuwe of gerenoveerde gebouwen niet uit of verbiedt deze niet. De definitie van "bijna-energieneutraal gebouw" en van "kostenoptimaal niveau" staat in Richtlijn 2010/31/EU. ⚙

↓ 2012/27/EU overweging 17
(aangepast)
⇒ nieuw

(32) ~~Het renovatietempo in de bouw moet worden verhoogd, aangezien het bestaande gebouwenbestand de grootste potentiële sector voor energiebesparingen vormt.~~
⇒ Gebouwen en vervoer zijn, naast de industrie, de grootste energieverbruikers en de belangrijkste emissiebronnen¹. Gebouwen zijn goed voor ongeveer 40 % van het totale energieverbruik van de Unie en voor 36 % van haar broeikasgasemissies uit energie². In de mededeling van de Commissie “Renovatiegolf”³ wordt ingegaan op de tweeledige uitdaging van energie- en hulpbronnefficiëntie en betaalbaarheid ervan in de bouwsector en wordt ernaar gestreefd het renovatietempo te verdubbelen. De mededeling focust op de slechtst presterende gebouwen, energiearmoede en openbare gebouwen. ⇐ Bovendien zijn gebouwen van cruciaal belang om de Uniedoelstelling te halen die erin bestaat ~~de broeikasgasemissies~~ in 2050 ⇒ klimaatneutraliteit te bereiken ⇐ ~~met 80-95 % te verminderen ten opzichte van 1990~~. Gebouwen die eigendom zijn van de overheid vormen een aanzienlijk aandeel van het gebouwenbestand en zijn erg zichtbaar in het openbare leven. Het is dan ook passend om een jaarlijks renovatietempo te bepalen voor gebouwen die eigendom zijn van ~~en gebruikt worden door de centrale overheid~~ ⇒ overheidsinstanties ⇐ op het grondgebied van een lidstaat, teneinde hun energieprestaties te verbeteren. ⇒ De lidstaten wordt verzocht een hoger renovatietempo vast te stellen wanneer dit kosteneffectief is voor de renovatie van hun gebouwenbestand in het kader van hun langetermijnrenovatiestrategieën of nationale renovatieprogramma’s. ⇐ ~~Dit~~ ☒ Dat ☒ renovatietempo mag geen afbreuk doen aan de verplichtingen met betrekking tot bijna-energie neutrale gebouwen ☒ (“BENG”) ☒, vastgelegd in Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad ~~van 19 mei 2010 betreffende de energieprestaties van gebouwen~~⁴. ⇒ Bij de volgende herziening van Richtlijn 2010/31/EU moet de Commissie beoordelen welke vooruitgang de lidstaten hebben geboekt met de renovatie van gebouwen

¹ COM/2020/562 final.

² Zie IRP, Resource Efficiency and Climate Change, 2020, en het UN Environment Emissions Gap Report 2019. Deze cijfers hebben betrekking op het gebruik en de exploitatie van gebouwen, inclusief indirecte uitstoot in de elektriciteits- en verwarmingssector, en niet op hun volledige levenscyclus. De opgenomen koolstof in de bouw is naar schatting goed voor ongeveer 10 % van de totale jaarlijkse uitstoot van broeikasgassen wereldwijd.

³ COM(2020) 662 final.

⁴ Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen (PB L 153 van 18.6.2010, blz. 13).

van overheidsinstanties. De Commissie moet overwegen om een wetgevingsvoorstel in te dienen ter herziening van het renovatietempo, rekening houdend met de door de lidstaten geboekte vooruitgang, substantiële economische of technische ontwikkelingen, of waar nodig met de toezeggingen van de Unie inzake decarbonisatie en nulverontreiniging. ⇐ De uit deze richtlijn voortvloeiende verplichting om gebouwen van ~~de centrale overheid~~ ⇒ overheidsinstanties ⇐ te renoveren, is een aanvulling op die richtlijn, die de lidstaten ertoe verplicht ervoor te zorgen dat, wanneer bestaande gebouwen een ingrijpende renovatie ondergaan, de energieprestaties ervan worden verbeterd, zodat zij voldoen aan de ~~minimumeisen inzake energieprestaties~~ ⇒ BENG-vereisten ⇐. ~~De lidstaten dienen de mogelijkheid te hebben om alternatieve kostenefficiënte maatregelen te nemen teneinde een gelijkwaardige verbetering te bereiken van de energieprestaties van de gebouwen die tot het gebouwenbestand van de centrale overheid behoren. De verplichting om vloeroppervlakte van de gebouwen van de centrale overheid te renoveren geldt voor de bestuursinstellingen waarvan de bevoegdheid zich over het gehele grondgebied van een lidstaat uitstrekt. Als er in een lidstaat voor een bepaalde bevoegdheid geen bestuursdepartement bestaat dat bevoegd is voor het gehele grondgebied, geldt die verplichting voor de departementen waarvan de bevoegdheden gezamenlijk zich over het gehele grondgebied uitstrekken.~~

⇓ nieuw

- (33) Om het renovatietempo vast te stellen, moeten de lidstaten een overzicht hebben van de gebouwen die het BENG-niveau niet halen. Daarom moeten de lidstaten een inventaris van openbare gebouwen publiceren en actueel houden als onderdeel van een algemene databank van energieprestatiecertificaten. Deze inventaris moet ook particuliere actoren, waaronder energiedienstenbedrijven, in staat stellen renovatieoplossingen voor te stellen en de inventarissen van de lidstaten kunnen worden geaggregeerd door de waarnemingspost voor het gebouwenbestand van de Unie.

↓ 2012/27/EU overweging 18

⇒ nieuw

⇒ Raad (nieuwe overweging 34a)

- (34) ⇒ In 2020 woonde meer dan de helft van de wereldbevolking in stedelijke gebieden. Verwacht wordt dat dit cijfer tegen 2050 zal stijgen tot 68 %¹. Bovendien moet de helft van de stedelijke infrastructuur van 2050 nog worden gebouwd². Steden en grootstedelijke gebieden zijn centra van economische activiteit, kennisvergaring, innovatie en nieuwe technologieën. Steden beïnvloeden de levenskwaliteit van de burgers die er wonen of werken. De lidstaten moeten gemeenten technisch en financieel ondersteunen. ⇐ Een aantal gemeenten en andere overheidsinstanties in de lidstaten hebben al geïntegreerde benaderingen voor energiebesparing en -voorziening doorgevoerd, bijvoorbeeld middels actieplannen voor duurzame energie, zoals degene die ontwikkeld werden onder het initiatief “Burgemeestersconvenant”, evenals geïntegreerde stedelijke benaderingen die verder gaan dan individuele interventies in gebouwen of vervoerwijken.

- ⇒ (34a) Alle beginselen van Richtlijn 2014/23/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van concessieovereenkomsten,
Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van
Richtlijn 2004/18/EG en Richtlijn 2014/25/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en
energievoorziening, vervoer en postdiensten en houdende intrekking van
Richtlijn 2004/17/EG blijven volledig van toepassing in het kader van deze richtlijn. ☺

¹ <https://www.unfpa.org/world-population-trends>

² https://www.un.org/en/ecosoc/integration/pdf/fact_sheet.pdf

- (35) Wat de aankoop van bepaalde producten en diensten en de aankoop en verhuur van gebouwen betreft, moeten ~~centrale overheden~~ ⇒ aanbestedende diensten en aanbestedende instanties ⇐ die openbare contracten voor leveringen, werken of diensten sluiten, het goede voorbeeld geven en energie-efficiënte aankoopbeslissingen nemen ⇒ en het beginsel “energie-efficiëntie eerst” toepassen, ook voor overheidsopdrachten en concessies met betrekking waartoe bijlage IV niet in specifieke vereisten voorziet ⇐. Dit moet gelden voor de bestuursdepartementen die voor het gehele grondgebied van een lidstaat bevoegd zijn. Als er in een lidstaat voor een bepaalde bevoegdheid geen bestuursdepartement bestaat dat bevoegd is voor het gehele grondgebied, geldt die verplichting voor de departementen waarvan de bevoegdheden gezamenlijk zich over het gehele grondgebied uitstrekken. De bepalingen van de uniale richtlijnen inzake overheidsopdrachten mogen evenwel niet in het gedrang komen. ⇒ De lidstaten moeten belemmeringen voor gezamenlijke aanbestedingen binnen een lidstaat of over de grenzen heen wegnemen indien hierdoor de kosten kunnen worden gedrukt en de voordelen van de interne markt kunnen worden vergroot door zakelijke kansen voor leveranciers en aanbieders van energiediensten te creëren. ⇐

- (36) Alle overheidsinstanties die via aanbestedingen openbare middelen investeren, moeten bij de gunning van opdrachten en concessies het goede voorbeeld geven door producten, diensten en gebouwen met de hoogste energie-efficiëntieprestaties te kiezen, ook met betrekking tot aanbestedingen waarvoor geen specifieke eisen uit hoofde van Richtlijn 2009/30/EG gelden. In dat verband moet bij alle procedures voor de gunning van overheidsopdrachten en concessies met een waarde boven de drempelwaarden die zijn vastgesteld in de artikelen 6 en 7 van Richtlijn 2014/23/EU van het Europees Parlement en de Raad¹, artikel 2, lid 1, van Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad² en de artikelen 3 en 4 van Richtlijn 2014/25/EU van het Europees Parlement en de Raad, rekening worden gehouden met de energie-efficiëntieprestaties van de producten, gebouwen en diensten die zijn vastgesteld in het Unierecht of het nationale recht, door in de aanbestedingsprocedures het beginsel “energie-efficiëntie eerst” als prioriteit te beschouwen.
- (37) Het is ook belangrijk dat de lidstaten toezicht houden op de wijze waarop aanbestedende diensten en aanbestedende instanties bij de aankoop van producten, gebouwen, werken en diensten rekening houden met de energie-efficiëntievereisten, door ervoor te zorgen dat met betrekking tot de gekozen inschrijvingen die de in de richtlijnen inzake overheidsopdrachten vermelde drempels overschrijden, informatie over de gevolgen voor de energie-efficiëntie openbaar wordt gemaakt. Zo kunnen belanghebbenden en burgers op transparante wijze beoordelen welke rol de openbare sector speelt bij het waarborgen van energie-efficiëntie bij overheidsopdrachten.

¹ Richtlijn 2014/23/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van concessieovereenkomsten (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 1).

² Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 65).

- (38) De Europese Green Deal erkent dat de circulaire economie bijdraagt aan de algemene decarbonisatiedoelstellingen van de Unie. De overheidssector kan aan deze doelstellingen bijdragen door, waar passend, milieuvriendelijke producten, gebouwen, diensten en werken aan te schaffen via beschikbare instrumenten voor groene overheidsopdrachten, en op die manier een belangrijke bijdrage leveren aan de vermindering van het energieverbruik en de gevolgen voor het milieu.
- (39) Het is belangrijk dat de lidstaten overheidsinstanties de nodige ondersteuning bieden bij het toepassen van energie-efficiëntievereisten bij overheidsopdrachten en, in voorkomend geval, het gebruik van groene overheidsopdrachten, door de nodige richtsnoeren en methodologieën te verstrekken voor de beoordeling van levenscycluskosten en milieueffecten en -kosten. Goed ontworpen instrumenten, met name digitale instrumenten, zullen naar verwachting de aanbestedingsprocedures vergemakkelijken en de administratieve lasten verminderen, met name in kleinere lidstaten die wellicht niet over voldoende capaciteit beschikken om aanbestedingen voor te bereiden. In dit verband moeten de lidstaten het gebruik van digitale instrumenten en de samenwerking tussen aanbestedende diensten, ook over de grenzen heen, actief bevorderen om ervoor te zorgen dat beste praktijken worden uitgewisseld.
- (40) Aangezien gebouwen zowel voor als na hun operationele levensduur broeikasgassen uitstoten, moeten de lidstaten ook rekening houden met de hele levenscyclus van koolstofemissies van gebouwen. Dit maakt deel uit van de inspanningen om meer aandacht te besteden aan de prestaties gedurende de gehele levenscyclus, aspecten van de circulaire economie en milieueffecten, waarbij de openbare sector een voorbeeldfunctie vervult. Overheidsopdrachten kunnen dus een kans bieden om de in gebouwen opgenomen koolstof gedurende hun levenscyclus aan te pakken. In dit verband zijn aanbestedende diensten belangrijke spelers die in het kader van aanbestedingsprocedures een verschil kunnen maken door nieuwe gebouwen aan te kopen waarmee het aardopwarmingsvermogen gedurende de hele levenscyclus wordt aangepakt.

- (41) Met het aardopwarmingsvermogen gedurende de volledige levenscyclus worden de broeikasgasemissies gemeten die verband houden met het gebouw in verschillende stadia van de levenscyclus ervan. De totale bijdrage van het gebouw aan emissies die tot klimaatverandering leiden, wordt gemeten. Dit wordt soms de beoordeling van de koolstofvoetafdruk (“carbon footprint assessment”) of de meting van de koolstof tijdens de volledige levensduur (“whole life carbon measurement”) genoemd. Er wordt gekeken naar zowel koolstofemissies die verband houden met de bouwmaterialen als directe en indirecte koolstofemissies uit de gebruiksfase. Gebouwen zijn belangrijke materiaalbanken, opslagplaatsen waar koolstofintensieve hulpbronnen decennialang worden bewaard, en daarom is het belangrijk om aandacht te besteden aan ontwerpen die toekomstig hergebruik en recycling aan het eind van de operationele levensduur vergemakkelijken.
- (42) Het aardopwarmingsvermogen wordt uitgedrukt als numerieke indicator voor elke levenscyclusfase, uitgedrukt in kgCO₂e/m² (van de bruikbare binnenvloeroppervlakte), gemiddeld voor één jaar van een referentiestudieperiode van 50 jaar. De gegevensselectie, scenariobepaling en berekeningen worden verricht overeenkomstig norm EN 15978. De te beoordelen onderdelen van het gebouw en technische uitrusting zijn gedefinieerd in het gemeenschappelijke EU-kader Level(s) voor indicator 1.2. Wanneer er een nationaal berekeningsinstrument bestaat of voorgeschreven is voor het verschaffen van informatie of voor het verkrijgen van bouwvergunningen, moet het dat nationale instrument kunnen worden gebruikt voor de vereiste informatieverstrekking. Andere berekeningsinstrumenten moeten kunnen worden gebruikt als deze voldoen aan de minimumcriteria die zijn vastgesteld in het gemeenschappelijke EU-kader Level(s).

~~Uit een beoordeling van de mogelijkheid om een systeem van witecertificaten in te stellen op het niveau van de Unie is gebleken dat een dergelijk systeem in de huidige omstandigheden tot te hoge administratieve kosten zou leiden en dat het risico bestaat dat de energiebesparingen in een aantal lidstaten zouden zijn geconcentreerd en geen ingang zouden vinden in de gehele Unie. De doelstelling van een dergelijk systeem op uniaal niveau zou, in dit stadium althans, beter kunnen worden bereikt aan de hand van nationale regelingen inzake energie-efficiëntieverplichtingen voor nutsbedrijven of andere alternatieve beleidsmaatregelen waarmee dezelfde hoeveelheid energiebesparingen worden bereikt. Gezien de ambities van dergelijke regelingen, dienen zij te worden opgesteld binnen een gemeenschappelijk kader op Unieniveau, maar dienen zij de lidstaten voldoende flexibiliteit te bieden om ten volle rekening te houden met de nationale organisatie van de marktdeelnemers, de specifieke context van de energiesector en de gewoonten van de eindafnemers. Het gemeenschappelijke kader moet energienutsbedrijven de mogelijkheid bieden energiediensten aan te bieden aan alle eindafnemers, niet alleen aan de afnemers aan wie zij energie verkopen. Dit verhoogt de concurrentie op de energiemarkt omdat energienutsbedrijven hun product kunnen differentiëren door aanvullende energiediensten aan te bieden. Het gemeenschappelijke kader moet de lidstaten in staat stellen in hun nationale regeling vereisten met een sociaal oogmerk op te nemen, met name om ervoor te zorgen dat kwetsbare klanten toegang hebben tot de voordelen van hogere energie-efficiëntie. De lidstaten dienen op basis van objectieve en niet-discriminerende criteria te bepalen welke energiedistributeurs of detailhandelaars in energie moeten worden verplicht om het in deze richtlijn vastgelegde streefijfer voor energiebesparingen op het niveau van de eindafnemer te behalen.~~

~~De lidstaten moeten met name de keuze krijgen deze verplichting niet op te leggen aan kleine energiedistributeurs, kleine detailhandelaars in energie en kleine energieverbruikers, teneinde al te grote administratieve lasten te vermijden. De mededeling van de Commissie van 25 juni 2008 legt de beginselen vast die in acht moeten worden genomen door lidstaten die beslissen deze mogelijkheid niet toe te passen. Teneinde nationale initiatieven voor energie-efficiëntie te steunen, kunnen aan verplichtingen gebonden partijen in het kader van de nationale regelingen voor energie-efficiëntieverplichtingen aan hun verplichtingen voldoen door jaarlijks in een nationaal fonds voor energie-efficiëntie een bedrag te storten dat gelijk is aan de investeringen die bij de regeling zijn vereist.~~

↓ 2012/27/EU overweging 21
(aangepast)

~~Omwille van de overkoepelende verplichting om de overheidsfinanciën weer houdbaar te maken en de begrotingen te consolideren, moet bij de uitvoering van bijzondere maatregelen in het kader van deze richtlijn terdege aandacht worden geschonken aan de kosteneffectiviteit op lidstaatsniveau van het uitvoeren van energie-efficiëntiemaatregelen, op basis van voldoende analyse en evaluatie.~~

↓ 2012/27/EU overweging 22
(aangepast)

~~De vereiste om besparingen van de jaarlijkse energieverkoop aan eindafnemers te bereiken in vergelijking met wat de energieverkoop zou hebben opgebracht, vormt geen bovengrens voor de verkoop of het energieverbruik. De lidstaten dienen de mogelijkheid hebben om de verkoop van de energie of van een deel ervan, per volume, die gebruikt wordt voor de industriële activiteiten die vermeld zijn in bijlage I bij Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap¹, buiten de berekening te houden van de energieverkoop aan eindafnemers, omdat erkend wordt dat bepaalde bedrijfstakken of deeltakken binnen deze activiteiten blootgesteld kunnen zijn aan een aanzienlijk CO₂-weglekrisis. De lidstaten dienen zich bewust te zijn van de kosten van de regelingen om de kosten van de maatregelen nauwkeurig te kunnen berekenen.~~

↓ 2012/27/EU overweging 23
(aangepast)

~~Onverminderd het bepaalde in artikel 7, mag elke lidstaat, ten einde de administratie te beperken, de verschillende beleidsmaatregelen voor de toepassing van dat artikel combineren tot één globaal nationaal energie-efficiëntieprogramma.~~

¹ ~~PB L 275 van 25.10.2003, blz. 32.~~

↓ 2018/2002 overweging 7 (aangepast)
⇒ nieuw

- (43) ⇒ Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad¹ is van toepassing op installaties die bijdragen aan de energieproductie of het energieverbruik voor productiedoeleinden, en informatie over de energie die in de installatie wordt gebruikt of door de installatie wordt gegenereerd moet worden opgenomen in aanvragen voor geïntegreerde vergunningen (artikel 12, lid 1, punt b)). Bovendien wordt in artikel 11 van die richtlijn gespecificeerd dat het doelmatige gebruik van energie een algemeen beginsel van de fundamentele verplichtingen van de exploitant is en is in bijlage III bij die richtlijn bepaald dat het een van de criteria is voor de bepaling van de beste beschikbare technieken.
- ⇨ De operationele efficiëntie van energiesystemen op enig tijdstip wordt beïnvloed door het vermogen om stroom die afkomstig is van verschillende bronnen, met een verschillende mate van inertie- en opstarttijd, vlot en flexibel aan het net te leveren; het verbeteren van ~~deze~~ efficiëntie zal een beter gebruik van hernieuwbare energie mogelijk maken.

↓ 2018/2002 overweging 8

- (44) Een verbeterde energie-efficiëntie kan bijdragen tot een hogere economische output. De lidstaten en de Unie moeten ernaar streven het energieverbruik te doen dalen ongeacht het niveau van economische groei.

¹ Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) (PB L 334 van 17.12.2010, blz. 17).

↓ 2018/2002 overweging 10 (aangepast)
⇒ nieuw

- (45) ~~In het licht van het klimaat- en energie kader voor 2030 moet~~ De verplichting inzake energiebesparing waarin ☒ deze ☒ ~~Richtlijn 2012/27/EU~~ voorziet, ☒ moet worden aangescherpt en ☒ ~~worden verlengd tot na~~ ☒ ook gelden na ☒ ~~2020~~ ☒ 2030 ☒. ~~Deze verlenging zal zorgen voor meer~~ ☒ Dit zorgt voor ☒ stabiliteit voor investeerders en zou derhalve bevorderlijk zijn voor investeringen en maatregelen voor energie-efficiëntie op lange termijn, zoals de grondige renovatie van gebouwen, met als doel op de lange termijn de kostenefficiënte transformatie van bestaande gebouwen tot BEN-gebouwen te faciliteren. De verplichting tot energiebesparing heeft een belangrijke rol gespeeld bij het creëren van plaatselijke groei, ~~en~~ banen ☒ en concurrentievermogen, alsook bij het terugdringen van energiearmoede. ☒ Deze verplichting ☒ ~~en~~ moet ~~worden gehandhaafd, zodat ervoor zorgen dat~~ de Unie haar energie- en klimaatdoelstellingen kan halen door nog meer mogelijkheden te creëren en het verband tussen energieverbruik en groei te verbreken. Samenwerking met de particuliere sector is belangrijk om te beoordelen onder welke voorwaarden toegang kan worden verkregen tot particuliere investeringen voor energie-efficiëntieprojecten en om nieuwe inkomstenmodellen te ontwikkelen voor innovatie op het gebied van energie-efficiëntie.

↓ 2018/2002 overweging 11

- (46) Maatregelen voor de verbetering van de energie-efficiëntie hebben ook een positief effect op de luchtkwaliteit aangezien energie-efficiëntere gebouwen helpen de vraag naar verwarmingsbrandstoffen, ~~ook~~ waaronder vaste verwarmingsbrandstoffen, te doen dalen. Energie-efficiëntiemaatregelen dragen derhalve bij tot de verbetering van de luchtkwaliteit binnen en buiten, en helpen de doelstellingen van het luchtkwaliteitsbeleid van de Unie, zoals met name vastgesteld in Richtlijn (EU) 2016/2284 van het Europees Parlement en de Raad¹, op een kostenefficiënte wijze te verwezenlijken.

¹ Richtlijn (EU) 2016/2284 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 betreffende de vermindering van de nationale emissies van bepaalde luchtverontreinigende stoffen, tot wijziging van Richtlijn 2003/35/EG en tot intrekking van Richtlijn 2001/81/EG (PB L 344 van 17.12.2016, blz. 1).

↓ 2018/2002 overweging 12 (aangepast)

⇒ nieuw

⇒ Raad

- (47) De lidstaten moeten voor de volledige verplichtingsperiode ~~2021~~ tot en met 2030 een cumulatieve besparing op het eindverbruik van energie verwezenlijken die gelijk staat aan een nieuwe jaarlijkse besparing ten belope van minstens 0,8 % van het eindenergieverbruik ⇒ tot en met 31 december 2023 en van minstens ➡ 1,1 % vanaf 1 januari 2024; 1,3 % vanaf 1 januari 2026 en ⬅ 1,5 % vanaf 1 januari ➡ [...] ⬅ ➡ 2028 ⬅ ⇐. Aan deze verplichting kan worden voldaan door middel van nieuwe beleidsmaatregelen die tijdens de ~~nieuwe~~ verplichtingsperiode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2030 worden vastgesteld, of door middel van nieuwe ~~individuele energiebesparende~~ afzonderlijke acties die gebaseerd zijn op vóór of tijdens de vorige periode vastgestelde beleidsmaatregelen, mits de ~~individuele~~ afzonderlijke acties die aanzetten tot energiebesparingen tijdens de
- ⊗ volgende ⊗ ~~nieuwe~~ periode worden zijn ingevoerd. Hiertoe moeten de lidstaten gebruik kunnen maken van een verplichtingsregeling inzake energie-efficiëntie, van alternatieve beleidsmaatregelen, of van een combinatie van beide. ~~Om de lidstaten flexibiliteit te bieden bij het berekenen van hun hoeveelheid energiebesparingen, moeten zij bovendien meerdere opties krijgen, onder meer of de in het vervoerswezen verbruikte energie, geheel of gedeeltelijk, in de berekeningsgrondslag moet worden meegenomen, zolang zij de vereiste cumulatieve besparing op het eindverbruik van energie die gelijk staat aan nieuwe jaarlijkse besparingen van ten minste 0,8 % maar verwezenlijken.~~

↓ 2018/2002 overweging 13 (aangepast)

⇒ nieuw

⌚ Raad

- (48) ~~Het zou evenwel onevenredig zijn een dergelijke verplichting op te leggen aan Cyprus en Malta. De energiemarkten van die kleine eilandstaten vertonen immers specifieke kenmerken die het scala van beschikbare maatregelen om aan de energiebesparingsverplichting te voldoen, aanzienlijk beperken, zoals de aanwezigheid van slechts één elektriciteitsdistributeur, de afwezigheid van aardgasnetwerken en van stadsverwarmings- en koelingssystemen, alsook de kleine omvang van aardoliedistributiebedrijven. Die specifieke kenmerken komen nog duidelijker tot uitdrukking door de kleine omvang van de energiemarkten van die lidstaten. Daarom mag~~
- ⇒ Voor de periode 2021 tot 31 december 2023 dient ⇐ van Cyprus en Malta ~~slechts~~ te worden geëist worden dat zij ☒ slechts ☒ in de periode van 2021 tot en met ⌚ 2023 ⌚ ⌚ [...] ⌚ een cumulatieve besparing op het eindverbruik van energie verwezenlijken die gelijk staat aan nieuwe besparingen van 0,24 % van het eindenergieverbruik ⌚ en elk jaar ⌚ ⌚ [...] ⌚ vanaf 1 januari 2024 ⌚ tot en met 31 december 2030 een nieuwe besparing die gelijk staat aan 0,45 % van het gemiddelde van het jaarlijkse eindenergieverbruik gedurende de meest recente periode van drie jaar voorafgaand aan 1 januari 2019 ⌚ ⌚ [...] ⌚. ⇐

- (49) Als de lidstaten gebruikmaken van een verplichtingsregeling moeten zij, aan de hand van objectieve en niet-discriminerende criteria, onder de ⇒ transmissiesysteembeheerders, ⇐ energiedistributeurs, detailhandelaars in energie en distributeurs of detailhandelaars van vervoersbrandstof de aan verplichtingen gebonden partijen aanwijzen. ~~Het non-discriminatiebeginsel mag er niet aan in de weg staan~~ Wanneer dat bepaalde van die categorieën distributeurs of detailhandelaars worden aangewezen als aan verplichtingen gebonden partijen, of ter zake een vrijstelling genieten, mag dat niet onverenigbaar met het non-discriminatiebeginsel worden geacht. Daarom mogen de lidstaten bepalen of al deze ⇒ transmissiesysteembeheerders, ⇐ distributeurs of detailhandelaren worden aangewezen als aan verplichtingen gebonden partijen, of dat uitsluitend bepaalde categorieën van hen als zodanig worden aangewezen. ⇒ Teneinde de positie van kwetsbare afnemers, mensen die in energiearmoede leven en mensen die in sociale woningen wonen, te versterken en te beschermen, en teneinde beleidsmaatregelen prioritair uit te voeren ten gunste van deze mensen, kunnen de lidstaten eisen dat aan verplichtingen gebonden partijen energiebesparingen realiseren bij kwetsbare afnemers, mensen die in energiearmoede leven en mensen die in sociale woningen wonen. Daartoe kunnen de lidstaten ook streefcijfers voor de verlaging van de energiekosten vaststellen. Aan verplichtingen gebonden partijen zouden deze streefcijfers kunnen halen door maatregelen te bevorderen die leiden tot energiebesparingen en lagere energiefacturen, zoals isolatie- en verwarmingsmaatregelen. ⇐

(50) Wanneer de lidstaten beleidsmaatregelen ontwerpen om aan de energiebesparingsverplichting te voldoen, moeten zij de klimaat- en milieunormen en -prioriteiten van de Unie in acht nemen en voldoen aan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” in de zin van Verordening (EU) 2020/852¹. De lidstaten mogen geen activiteiten bevorderen die vanuit milieuoogpunt niet duurzaam zijn, zoals het gebruik van vaste fossiele brandstoffen. De energiebesparingsverplichting is erop gericht de respons op de klimaatverandering te versterken door de lidstaten stimulansen te bieden om een duurzame en schone beleidsmix ten uitvoer te leggen, die veerkrachtig is en de klimaatverandering beperkt. Bijgevolg zullen energiebesparingen als gevolg van beleidsmaatregelen met betrekking tot het gebruik van directe verbranding van fossiele brandstoffen vanaf de omzetting van deze richtlijn niet in aanmerking komen als energiebesparingen in het kader van de energiebesparingsverplichting. Zo zal de energiebesparingsverplichting kunnen worden afgestemd op de doelstellingen van de Europese Green Deal, het klimaatdoelstellingsplan en de renovatiegolfstrategie, en op de behoefte aan maatregelen die het IEA in zijn verslag over netto nuluitstoot heeft vastgesteld². Met deze beperking worden de lidstaten aangemoedigd overheidsgeld uitsluitend te besteden aan toekomstbestendige, duurzame technologieën. Het is belangrijk dat de lidstaten marktdeelnemers een duidelijk beleidskader en investeringszekerheid bieden. De toepassing van de berekeningsmethode in het kader van de energiebesparingsverplichting moet alle marktdeelnemers in staat stellen hun technologieën binnen een redelijke termijn aan te passen. Wanneer de lidstaten de invoering van efficiënte fossielebrandstoftechnologieën of de vroegtijdige vervanging van dergelijke technologie ondersteunen, bijvoorbeeld via subsidieregelingen of verplichtingsregelingen voor energie-efficiëntie, komen energiebesparingen mogelijk niet langer in aanmerking voor de energiebesparingsverplichting. Hoewel energiebesparingen die bijvoorbeeld voortvloeien uit de bevordering van op aardgas gebaseerde warmtekrachtkoppeling niet in aanmerking zouden komen, zou de beperking niet gelden voor het indirecte gebruik van fossiele brandstoffen, bijvoorbeeld wanneer voor de elektriciteitsproductie onder meer fossiele brandstoffen worden gebruikt. Beleidsmaatregelen die gericht zijn op gedragsveranderingen om het verbruik van fossiele brandstoffen te verminderen, bijvoorbeeld door middel van voorlichtingscampagnes over milieubewust rijden, moeten in aanmerking blijven komen. Energiebesparingen die voortvloeien uit beleidsmaatregelen die gericht zijn op de renovatie van gebouwen, kunnen maatregelen omvatten zoals de vervanging van verwarmings-

¹ Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2020 betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen en tot wijziging van Verordening (EU) 2019/2088 (PB L 198 van 22.6.2020, blz. 13).

IEA (Internationaal Energieagentschap) (2021), Net Zero by 2050 A Roadmap for the Global Energy Sector, <https://www.iea.org/reports/net-zero-by-2050>.

systemen op fossiele brandstoffen in combinatie met verbeteringen van de bouwschil, die beperkt moeten blijven tot technologieën die het mogelijk maken de vereiste energiebesparingen te realiseren overeenkomstig de in een lidstaat vastgestelde nationale bouwvoorschriften. Niettemin moeten de lidstaten de verbetering van verwarmingssystemen in het kader van grondige renovaties bevorderen in overeenstemming met de langetermijndoelstelling van koolstofneutraliteit, namelijk het verminderen van de vraag naar verwarming en het dekken van de resterende vraag naar verwarming met een koolstofvrije energiebron.

↓ 2018/2002 overweging 15 (aangepast)

⇒ nieuw

- (51) Maatregelen van lidstaten ter verbetering van de energie-efficiëntie in de vervoerssector kunnen in voorkomend geval worden meegerekend voor het vervullen van hun verplichting inzake besparingen op het eindverbruik van energie. Deze maatregelen kunnen de vorm aannemen van specifiek beleid onder andere ter bevordering van efficiëntere voertuigen, van de omschakeling naar vervoer per fiets, te voet en met het openbaar vervoer, of van mobiliteit en ruimtelijke ordening die de vraag naar vervoer verminderen. Ook in aanmerking kunnen komen regelingen die de ingebruikname van nieuwe, efficiëntere voertuigen versnellen, alsmede beleid ter bevordering van de overgang naar ~~beter presterende~~ brandstoffen ⇒ met verminderde emissieniveaus, met uitzondering van beleidsmaatregelen met betrekking tot het gebruik van directe verbranding van fossiele brandstoffen, ⇐ die het energieverbruik per kilometer verminderen, mits voldaan is aan de regels inzake materieel belang en additionaliteit die zijn vastgelegd in bijlage V van bij deze ~~Richtlijn 2012/27/EU~~. ⇒ Beleidsmaatregelen ter bevordering van het gebruik van nieuwe voertuigen op fossiele brandstof dienen niet in aanmerking te komen als energiebesparingen in het kader van de energiebesparingsverplichting. ⇐ ~~Dergelijke regelingen moeten voor zover nodig in samenhang zijn met de nationale beleidskaders van de lidstaten die worden opgesteld op basis van Richtlijn 2014/94/EU van het Europees Parlement en de Raad¹.~~

1

~~Richtlijn 2014/94/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen (PB L 307 van 28.10.2014, blz. 1).~~

- (52) Maatregelen die worden genomen door de lidstaten in het kader van de Verordening (EU) 2018/842 van het Europees Parlement en de Raad¹ inzake verdeling van de inspanningen en die verifieerbare, en meetbare of schatbare, energie-efficiëntieverbeteringen opleveren, zijn een kosteneffectieve manier voor de lidstaten om hun energiebesparingsverplichtingen uit hoofde van ~~Richtlijn 2012/27/EU, zoals gewijzigd bij~~ deze richtlijn, na te komen.
-

- (53) In het kader van verplichtingsregelingen dient het voor de lidstaten mogelijk te zijn, als alternatief voor de eis dat de aan verplichtingen gebonden partijen de op grond van artikel ~~87~~, lid 1, van ~~Richtlijn 2012/27/EU, zoals gewijzigd bij~~ deze richtlijn, vereiste cumulatieve besparing op het eindverbruik van energie behalen, deze partijen toe te staan of te verplichten om bij te dragen aan een nationaal fonds voor energie-efficiëntie ⇒ dat zou kunnen worden gebruikt om beleidsmaatregelen prioritair uit te voeren ten gunste van kwetsbare afnemers, mensen die in energiearmoede leven en mensen die in sociale woningen wonen. ⇐

¹ Verordening (EU) 2018/842 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2018 betreffende bindende jaarlijkse broeikasgasemissiereducties door de lidstaten van 2021 tot en met 2030 teneinde bij te dragen aan klimaatmaatregelen om aan de toezeggingen uit hoofde van de Overeenkomst van Parijs te voldoen, en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 525/2013 (PB L 156 van 19.6.2018, blz. 26).

↓ 2018/2002 overweging 18 (aangepast) ⇒ nieuw
--

- (54) ~~Onverminderd de artikelen 4 en 5 zoals ingevoerd bij deze richtlijn, moeten de~~ De lidstaten en de aan verplichtingen gebonden partijen moeten alle beschikbare middelen en technologieën aanwenden ⇒ , met uitzondering van technologieën voor de directe verbranding van fossiele brandstoffen, ⇐ die nodig zijn voor het halen van de vereiste cumulatieve besparing op het eindverbruik van energie, onder meer in de vorm van bevordering van duurzame technologie in efficiënte stadsverwarmings- en -koelingssystemen, efficiënte verwarmings- en koelingsinfrastructuur, energie-audits of vergelijkbare energiebeheersystemen, mits de geclaimde energiebesparingen voldoen aan de vereisten van artikel 8 van 7 en bijlage V ~~van Richtlijn 2012/27/EU, zoals gewijzigd~~ bij deze richtlijn. De lidstaten moeten een hoge mate van flexibiliteit nastreven bij het ontwerpen en uitvoeren van alternatieve beleidsmaatregelen. ⇒ De lidstaten moeten maatregelen aanmoedigen die gedurende de lange levensduur tot energiebesparingen leiden. ⇐
-

↓ 2018/2002 overweging 19

- (55) Maatregelen voor energie-efficiëntie op lange termijn zullen energiebesparingen blijven opleveren na 2020, maar om bij te dragen aan het streefcijfer van de Unie inzake energie-efficiëntie voor 2030 moeten die maatregelen nieuwe besparingen opleveren na 2020. Anderzijds mogen energiebesparingen die na 31 december 2020 zijn gerealiseerd, niet worden meegeteld bij de berekening van de cumulatieve besparing op het eindverbruik die vereist is voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2020.

- (56) De nieuwe besparingen moeten een aanvulling vormen op het basisscenario, zodat besparingen die toch al zouden plaatsvinden, niet moeten worden meegeteld bij de berekening of er is voldaan aan de vereisten inzake energiebesparing. Om het effect van maatregelen te berekenen, moeten alleen nettobesparingen, gemeten als de rechtstreeks aan de betreffende ⇒ , voor de toepassing van artikel 8 van deze richtlijn uitgevoerde ⇐ energie-efficiëntiemaatregel toe te schrijven wijziging van het energieverbruik, worden meegerekend. Voor de berekening van nettobesparingen moeten de lidstaten een basisscenario opstellen dat weergeeft hoe de situatie zonder de maatregel zou evolueren. De betrokken beleidsmaatregel dient te worden afgezet tegen dit basisscenario. De lidstaten ⇒ moeten rekening houden met minimumvereisten in het betrokken wetgevingskader op Unieniveau en ⇐ moeten er rekening mee houden dat in dezelfde periode andere beleidsmaatregelen kunnen worden genomen die ook invloed op de hoeveelheid energiebesparingen kunnen hebben, en dat bijgevolg niet alle veranderingen sinds de invoering van een bepaalde beleidsmaatregel alleen aan die beleidsmaatregel toe te schrijven zijn. De acties van de aan verplichtingen gebonden, deelnemende of met de uitvoering belaste partij moeten daadwerkelijk bijdragen tot de verwezenlijking van de geclaimde besparingen om aan de eis van een reële prestatie te voldoen.

↓ 2018/2002 overweging 21

⇒ nieuw

- (57) Het is belangrijk om in de berekening van de energiebesparingen alle stappen in de energieketen in beschouwing te nemen, voor zover die relevant zijn om het energiebesparingspotentieel in de transmissie en distributie van elektriciteit te vergroten.
- ⇒ Uit studies en de raadplegingen van belanghebbenden is gebleken dat er een aanzienlijk potentieel is. De fysieke en economische omstandigheden verschillen echter sterk van lidstaat tot lidstaat, en vaak ook binnen verschillende lidstaten, en het aantal systeembeheerders is groot. Deze omstandigheden vragen om een gedecentraliseerde aanpak op grond van het subsidiariteitsbeginsel. De nationale reguleringsinstanties beschikken over de nodige kennis, wettelijke bevoegdheden en bestuurlijke capaciteit om de ontwikkeling van een energie-efficiënt elektriciteitsnet te bevorderen. Entiteiten zoals het Europees netwerk van transmissiesysteembeheerders voor elektriciteit (ENTSB-E) en de Europese entiteit van distributiesysteembeheerders (EU-DSB-entiteit) kunnen ook nuttige bijdragen leveren en moeten hun leden ondersteunen bij het nemen van energie-efficiëntiemaatregelen. ⇐
-

↓ nieuw

- (58) Soortgelijke overwegingen gelden voor het zeer grote aantal aardgassysteembeheerders. De rol van aardgas en de leverings- en dekkingsgraad van het grondgebied lopen sterk uiteen tussen de lidstaten. In die gevallen verkeren de nationale reguleringsinstanties in de beste positie om de ontwikkeling van het systeem in de richting van meer efficiëntie te monitoren en te sturen, en entiteiten zoals het Europees netwerk van transmissiesysteembeheerders voor gas (ENTSB-G) kunnen nuttige bijdragen leveren en moeten hun leden ondersteunen bij het nemen van energie-efficiëntiemaatregelen.

- (59) Doeltreffend waterbeheer kan een grote bijdrage leveren aan energiebesparingen. De sectoren water en afvalwater zijn verantwoordelijk voor 3,5 % van het elektriciteitsverbruik in de Unie en dit percentage zal naar verwachting verder stijgen. Tegelijkertijd maken waterlekken 24 % uit van het totale waterverbruik in de Unie en is de energiesector met 44 % van het verbruik de grootste waterverbruiker. De mogelijkheden om energiebesparingen tot stand te brengen met behulp van slimme technologieën en processen, moeten volledig in kaart worden gebracht ⇒ en worden toegepast wanneer dit kosteneffectief is, en het beginsel “energie-efficiëntie eerst” moet in overweging worden genomen. Bovendien kunnen geavanceerde irrigatietechnologieën het waterverbruik in de landbouw en de energie die wordt gebruikt voor behandeling en vervoer aanzienlijk verminderen ⇐.

- (60) Overeenkomstig artikel 9 van het Verdrag ~~betreffende de werking van de Europese Unie~~, moet het beleid van de Unie op het gebied van energie-efficiëntie inclusief zijn en dus ook garanderen dat ☒ alle ☒ consumenten die te kampen hebben met energiearmoede, ⇒ gelijke ⇐ toegang krijgen tot maatregelen inzake energie-efficiëntie. ~~De verbetering van de energie-efficiëntie van gebouwen zal met name voordelen opleveren voor~~ ⇒ Verbeteringen inzake energie-efficiëntie dienen prioritair uitgevoerd te worden ten gunste van ⇐ kwetsbare huishoudens ⇒ afnemers en eindgebruikers ⇐, waaronder huishoudens ⇒ mensen ⇐ die te kampen hebben met energiearmoede, en ⇒ , waar passend, ten gunste van huishoudens met een middelhoog inkomen en ⇐ ~~voor degenen~~ ☒ mensen ☒ die in sociale huisvesting wonen ⇒ , oudere mensen en mensen die in landelijke en afgelegen gebieden wonen. In dit verband dient bijzondere aandacht te worden besteed aan specifieke groepen die een groter risico op energiearmoede lopen of gevoeliger zijn voor de negatieve effecten van energiearmoede, zoals vrouwen, personen met een beperking, oudere mensen, kinderen, en personen die tot een raciale of etnische minderheid behoren. ⇐ Wat energiearmoede betreft, kunnen de lidstaten van aan verplichtingen gebonden partijen ~~reeds~~ verlangen dat zij sociale doelstellingen opnemen in hun energiebesparende maatregelen, en deze mogelijkheid ~~moet worden~~ ☒ werd reeds ☒ uitgebreid tot alternatieve beleidsmaatregelen en tot nationale fondsen voor energie-efficiëntie. ~~en~~ ☒ Dat moet ☒ worden omgezet in een verplichting ⇒ om kwetsbare afnemers en eindgebruikers te beschermen en slagvaardiger te maken en energiearmoede terug te dringen ⇐, waarbij de lidstaten volledige flexibiliteit behouden ten aanzien van ⇒ het type beleidsmaatregel en ⇐ de omvang, reikwijdte en inhoud ervan van dergelijke maatregelen. Als een verplichtingsregeling inzake energie-efficiëntie geen maatregelen met betrekking tot individuele energieverbruikers toestaat, kan de lidstaat uitsluitend via alternatieve beleidsmaatregelen uit hoofde van Richtlijn 2012/27/EU, zoals gewijzigd bij deze richtlijn, stappen nemen om energiearmoede te verminderen. ⇒ De lidstaten moeten er binnen hun beleidsmix voor zorgen dat andere beleidsmaatregelen geen negatief effect hebben op kwetsbare afnemers, eindgebruikers, mensen die te kampen hebben met energiearmoede en, indien van toepassing, mensen die in sociale woningen wonen. De lidstaten moeten optimaal gebruikmaken van openbare investeringen in maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie, met inbegrip van financiering en financiële faciliteiten die op het niveau van de Unie zijn opgezet. ⇐

↴ nieuw

➡ Raad

(61) In deze richtlijn is het begrip "kwetsbare afnemers" opgenomen, dat de lidstaten overeenkomstig Richtlijn (EU) 2019/944 moeten definiëren. ➡ Elke lidstaat definieert het begrip "kwetsbare afnemers", dat kan verwijzen naar energiearmoede en onder meer naar het verbod op afsluiting van de elektriciteitstoevoer van dergelijke afnemers in kritieke tijden. Het begrip "kwetsbare afnemers" kan duiden op inkomensniveaus, het percentage dat energie-uitgaven vormen van het besteedbare inkomen, de energie-efficiëntie van huizen, kritieke afhankelijkheid van elektrische apparatuur om gezondheidsredenen, leeftijd of andere criteria. Dit stelt de lidstaten in staat huishoudens op te nemen die in de nationale context als financieel zwak worden beschouwd. ➡ Overeenkomstig Richtlijn 2012/27/EU verduidelijkt het begrip "eindgebruiker" naast het begrip "eindafnemer" dat het recht op facturerings- en verbruiksgegevens ook van toepassing is op consumenten zonder individuele of rechtstreekse overeenkomsten met de leverancier van energie die wordt gebruikt voor collectieve verwarmings-, koelings- of warmwaterproductiesystemen in appartementsgebouwen en multifunctionele gebouwen. Het begrip kwetsbare afnemer garandeert niet noodzakelijkerwijs dat maatregelen op eindgebruikers betrekking hebben. Om ervoor te zorgen dat de in deze richtlijn vervatte maatregelen alle personen en huishoudens bereiken die zich in een kwetsbare situatie bevinden, moeten de lidstaten daarom niet alleen afnemers in strikte zin, maar ook eindgebruikers betrekken bij hun definitie van kwetsbare afnemers.

- (62) Ongeveer 50 ⇒ 34 ⇐ miljoen huishoudens in de Unie ~~kampen met energiearmoede~~ ⇒ konden in 2019 hun woning onvoldoende verwarmen¹ ⇐. ⇒ De Europese Green Deal geeft prioriteit aan de sociale dimensie van de transitie doordat het beginsel wordt onderschreven dat niemand aan zijn lot wordt overgelaten. De groene transitie, waaronder de schone transitie, raakt mannen en vrouwen op een andere manier en kan een bijzonder impact hebben op bepaalde kansarme groepen, waaronder mensen met een beperking. ⇐ Energie-efficiëntiemaatregelen moeten daarom centraal staan in alle kosteneffectieve strategieën ter bestrijding van energiearmoede en consumentenkwaetsbaarheid, en een aanvulling vormen op het sociaalezekerheidsbeleid op het niveau van de lidstaten. Om te waarborgen dat energie-efficiëntiemaatregelen de energiearmoede van huurders op duurzame wijze verminderen, moet rekening worden gehouden met de kosteneffectiviteit van dergelijke maatregelen en met de mate van betaalbaarheid voor vastgoedeigenaars en huurders, en moet op het niveau van de lidstaten worden gezorgd voor passende financiële ⇒ en technische ⇐ ondersteuning voor die maatregelen. ⇒ De lidstaten moeten het lokaal en regionaal niveau helpen om energiearmoede in kaart te brengen en te verhelpen. ⇐ Het huidige gebouwenbestand in de Unie moet op de lange termijn in BEN-gebouwen worden omgezet, overeenkomstig de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs. Het huidige renovatietempo volstaat niet en de gebouwen die bewoond worden door burgers met een laag inkomen die in energiearmoede leven, zijn het moeilijkst aan te pakken. De in Richtlijn 2012/27/EU, zoals gewijzigd bij deze richtlijn, vervatte maatregelen met betrekking tot verplichte energiebesparingen, verplichte energie-efficiëntieregelingen en alternatieve beleidsmaatregelen zijn daarom bijzonder belangrijk.

¹ Aanbeveling van de Commissie van 14.10.2020 over energiearmoede (C(2020) 9600 final).

↓ 2012/27/EU overweging 24

⇒ nieuw

⇒ Raad

- (63) Om het energiebesparingspotentieel te benutten in bepaalde marktsegmenten waarin energie-audits in het algemeen niet commercieel worden aangeboden (zoals kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's)), dienen de lidstaten programma's uit te werken die de kmo's aanmoedigen om energie-audits te laten uitvoeren. Regelmatige energie-audits moeten verplicht zijn voor [...] ondernemingen , waarbij het gemiddelde jaarlijkse energieverbruik boven een bepaalde drempel ligt , aangezien de energiebesparingen daar aanzienlijk kunnen zijn. Bij energie-audits dienen de toepasselijke Europese en internationale normen, zoals EN ISO 50001 (energiebeheerssystemen), of pr EN 16247-1 (energie-audits) of - als zij ook een energie-audit omvatten - EN ISO 14000 (milieubeheerssystemen) in acht te worden genomen; zij moeten bijgevolg ook in overeenstemming zijn met de bepalingen van bijlage VI bij deze richtlijn, omdat deze bepalingen binnen het bestek van die toepasselijke normen vallen. ⇒ Momenteel wordt een specifieke Europese norm inzake energie-audits ontwikkeld. Energie-audits kunnen op zichzelf worden uitgevoerd of deel uitmaken van een breder milieubeheersysteem of een energieprestatiecontract. In al deze gevallen moeten dergelijke systemen voldoen aan de minimumeisen van bijlage VI. Bovendien kunnen specifieke mechanismen en regelingen die zijn vastgesteld om de emissies en het brandstofverbruik van bepaalde vervoersexploitanten te monitoren, bijvoorbeeld in het kader van de EU-wetgeving inzake het EU-emissiehandelssysteem, verenigbaar worden geacht met energie-audits, onder meer in energiebeheerssystemen, als zij voldoen aan de minimumeisen van bijlage VI. ⇐

↓ nieuw

- (64) Het gemiddelde verbruik van de onderneming moet als criterium dienen om de toepassing van energiebeheersystemen en energie-audits te bepalen, teneinde de gevoeligheid van deze mechanismen bij het identificeren van relevante mogelijkheden voor kosteneffectieve energiebesparingen te vergroten. Ondernemingen die onder de voor energiebeheersystemen en energie-audits vastgestelde verbruiksdrempels vallen, moeten worden aangemoedigd om energie-audits te ondergaan en de daaruit voortvloeiende aanbevelingen uit te voeren.
-

↓ 2012/27/EU overweging 25

- (65) Indien energie-audits worden uitgevoerd door ~~in-house~~ interne deskundigen, is het, met het oog op de noodzakelijke onafhankelijkheid, vereist dat zij niet direct bij de gecontroleerde activiteit zijn betrokken.

(66) De informatie- en communicatietechnologiesector (ICT-sector) is een andere belangrijke sector die steeds meer aandacht krijgt. In 2018 bedroeg het energieverbruik van datacentra in de EU 76,8 TWh. Dit zal naar verwachting stijgen tot 98,5 TWh in 2030, een stijging met 28 %. Deze stijging in absolute termen kan ook in relatieve termen worden gezien: in de EU waren de datacentra in 2018 goed voor 2,7 % van de vraag naar elektriciteit, terwijl dat met huidige stijging in 2030 zal uitkomen op 3,21 %¹. In de Europese digitale strategie is reeds de nadruk gelegd op de noodzaak van zeer energie-efficiënte en duurzame datacentra en wordt er opgeroepen tot transparantiemaatregelen voor telecomexploitanten met betrekking tot hun ecologische voetafdruk. Om duurzame ontwikkeling in de ICT-sector, en met name van datacentra, te bevorderen, moeten de lidstaten gegevens verzamelen en publiceren die relevant zijn voor de energieprestatie en de watervoetafdruk van datacentra. De lidstaten moeten alleen gegevens verzamelen en publiceren over datacentra met een significante voetafdruk, waarbij passende ontwerp- of efficiëntiemaatregelen voor respectievelijk nieuwe of bestaande installaties kunnen leiden tot een aanzienlijke vermindering van het energie- en waterverbruik of tot hergebruik van afvalwarmte in nabijgelegen installaties en warmtenetten. Op basis van die verzamelde gegevens kan een duurzaamheidsindicator aan het datacentrum worden toegekend.

¹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/energy-efficient-cloud-computing-technologies-and-policies-eco-friendly-cloud-market>

(67) De duurzaamheidsindicatoren van datacentra kunnen worden gebruikt om vier basisdimensies van een duurzaam datacentrum te meten, namelijk hoe efficiënt energie wordt gebruikt, hoeveel van die energie afkomstig is uit hernieuwbare energiebronnen, de mate waarin zelf geproduceerde afvalwarmte wordt hergebruikt en het gebruik van zoet water. De duurzaamheidsindicatoren van de datacentra moeten het bewustzijn vergroten bij eigenaars en exploitanten van datacentra, fabrikanten van apparatuur, ontwikkelaars van software en diensten, gebruikers van datacentrumdiensten op alle niveaus, en entiteiten en organisaties die cloud- en datacentrumdiensten uitrollen, gebruiken of aanschaffen. Deze indicatoren moet ook vertrouwen geven in werkelijke verbeteringen als gevolg van inspanningen en maatregelen om de duurzaamheid in nieuwe of bestaande datacentra te vergroten. Ten slotte moeten de duurzaamheidsindicatoren worden gebruikt als basis voor transparante en empirisch onderbouwde planning en besluitvorming. Het gebruik van duurzaamheidsindicatoren voor datacentra moet facultatief zijn voor de lidstaten. Het gebruik van duurzaamheidsindicatoren voor datacentra moet facultatief zijn voor de lidstaten.

↓ 2018/2002 overweging 25

⇒ nieuw

(68) Om tot lagere uitgaven inzake energie te komen moeten consumenten hulp krijgen om hun energieverbruik te verminderen door middel van het reduceren van de energiebehoefte van gebouwen, en de verbetering van de efficiëntie van toestellen, die moet worden gecombineerd met de beschikbaarheid van in het openbaar vervoer geïntegreerde energiezuinige vervoerswijzen en fietsen. ⇒ De lidstaten moeten ook overwegen de connectiviteit in landelijke en afgelegen gebieden te verbeteren. ⇐

↓ 2018/2002 overweging 26

⇒ nieuw

- (69) Het is van essentieel belang om alle burgers van de Unie bewust te maken over de voordelen van grotere energie-efficiëntie en accurate informatie te verstrekken over de wijze waarop deze kan worden bereikt. ⇒ Burgers van alle leeftijden moeten ook bij de energietransitie worden betrokken via het Europees klimaatpact en de Conferentie over de toekomst van Europa. ⇔ Grotere energie-efficiëntie is ook zeer belangrijk voor de voorzieningszekerheid van de Unie omdat dit haar minder afhankelijk maakt van de invoer van brandstoffen uit derde landen.
-

↓ 2018/2002 overweging 27

- (70) De kosten en baten van alle energie-efficiëntiemaatregelen, waaronder ook de terugverdienperiodes, moeten volledig transparant worden gemaakt voor de consument.
-

↓ 2018/2002 overweging 28 (aangepast)

- (71) Bij de uitvoering van ~~Richtlijn 2012/27/EU, zoals gewijzigd bij~~ deze richtlijn, en het nemen van andere maatregelen op het gebied van energie-efficiëntie dienen de lidstaten speciale aandacht te besteden aan synergiën tussen energie-efficiëntiemaatregelen en het efficiënte gebruik van natuurlijke hulpbronnen volgens de beginselen van de circulaire economie.
-

↓ 2018/2002 overweging 29

- (72) De lidstaten moeten profiteren van nieuwe bedrijfsmodellen en technologieën en ernaar streven de aanwending van energie-efficiëntiemaatregelen te bevorderen en te faciliteren, onder meer door middel van innovatieve energiediensten voor grote en kleine afnemers.

- (73) ~~In het kader van de maatregelen die zijn uiteengezet in de mededeling van de Commissie van 15 juli 2015 met als titel „Een” new deal „voor energieconsumenten”, in de context van de energie-unie en de EU-strategie betreffende verwarming en koeling, moeten de minimumrechten van de consument op accurate, betrouwbare, duidelijke en tijdige informatie over hun energieverbruik worden aangescherpt. De artikelen 9, 10 en 11 van Richtlijn 2012/27/EU en bijlage VII daarbij moeten dan ook worden gewijzigd om te zorgen~~
☒ Er moet worden gezorgd ☒ voor frequente en betere feedback over energieverbruik, indien dit, rekening houdend met de beschikbare meetapparatuur, technisch haalbaar en kostenefficiënt is. Deze richtlijn verduidelijkt dat de vraag of individuele bemetering kostenefficiënt is, afhangt van de vraag of de daaraan verbonden kosten in verhouding staan tot de potentiële energiebesparingen. Om te beoordelen of individuele bemetering kostenefficiënt is, kunnen de gevolgen van andere concrete, geplande maatregelen in een bepaald gebouw, bijvoorbeeld een aanstaande renovatie, in aanmerking worden genomen.
-

- (74) Deze richtlijn verduidelijkt tevens dat de rechten in verband met facturering en facturerings- of verbruiksgegevens ook gelden voor consumenten van uit een centrale bron geleverde verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik, ook al hebben zij geen rechtstreekse, individuele contractuele relatie met een energieleverancier. ~~Het is mogelijk dat de definitie van de term „eindafnemer” uitsluitend wordt verstaan als een verwijzing naar natuurlijke of rechtspersonen die energie aankopen op basis van een rechtstreekse, individuele overeenkomst met een energieleverancier. Voor de toepassing van de desbetreffende bepalingen moet daarom de term „eindgebruiker” worden geïntroduceerd om naar een bredere groep consumenten te verwijzen en deze term moet, naast eindafnemers die verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik voor eigen eindgebruik aankopen, tevens bewoners van afzonderlijke gebouwen of van afzonderlijke eenheden van appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen omvatten indien de levering aan deze eenheden vanuit een centrale bron gebeurt en de bewoners geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de energieleverancier hebben. Het begrip „individuele bemetering” moet betrekking hebben op het meten van het verbruik in individuele eenheden van dergelijke gebouwen.~~

- (75) Met het oog op de transparantie van de berekening van het individuele verbruik van thermische energie, waarmee ook de individuele bemetering wordt vergemakkelijkt, moeten de lidstaten zorgen voor transparante en openbare nationale bepalingen betreffende de verdeling van de kosten van het verbruik van verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik in appartementengebouwen en multifunctionele gebouwen. Naast transparantie kunnen de lidstaten overwegen maatregelen te nemen om de concurrentie bij het aanbieden van individuele bemetering te vergroten en er op die manier voor te zorgen dat de kosten die worden gedragen door eindgebruikers redelijk zijn.
-

- (76) ~~Uiterlijk op 25 oktober 2020 moeten~~ Nieuw geïnstalleerde warmtemeters en warmtekostenverdelers moeten op afstand kunnen worden uitgelezen om te zorgen voor kostenefficiënte en frequente verstrekking van informatie over het verbruik. Het is de bedoeling dat de ☒ bepalingen van ☒ bij deze richtlijn ingevoerde wijzigingen van ~~Richtlijn 2012/27/EU~~ over: de meting betreffende verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik; de individuele bemetering en kostenverdeling betreffende verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik; de verplichting inzake op afstand leesbare meters; de facturering en verbruiksgegevens betreffende verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik; de kosten van toegang tot informatie over meting, facturering en verbruik betreffende verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik; en de minimumeisen voor informatie over facturering en verbruik betreffende verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik alleen gelden voor uit een centrale bron geleverde verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik. Het staat de lidstaten vrij te bepalen of apparatuur die met draagbare of in voertuigen gemonteerde technologieën kan worden gelezen, al dan niet moet worden beschouwd als op afstand leesbaar. Voor het lezen van op afstand leesbare apparatuur is geen toegang tot afzonderlijke appartementen of eenheden nodig.

↓ 2018/2002 overweging 34

- (77) De lidstaten moeten er rekening mee houden dat de succesvolle toepassing van nieuwe technologieën om het energieverbruik te meten meer investeringen in voorlichting en vaardigheden vergt, zowel voor gebruikers als leveranciers van energie.
-

↓ 2018/2002 overweging 35

- (78) Factureringsinformatie en jaarlijkse financiële overzichten zijn belangrijke middelen om afnemers over hun energieverbruik te informeren. Gegevens over verbruik en kosten kunnen ook andere informatie bevatten die consumenten helpt hun huidige contract te vergelijken met dat van andere aanbieders en gebruik te maken van procedures voor klachtenafhandeling en alternatieve geschillenbeslechtsprocedures. Aangezien geschillen over rekeningen echter een gebruikelijke bron van klachten van consumenten vormen, en een factor die bijdraagt tot permanent lage niveaus van consumententevredenheid en betrokkenheid bij hun energieleveranciers, moeten rekeningen eenvoudiger, duidelijker en begrijpelijker worden gemaakt, en moet ervoor worden gezorgd dat de afzonderlijke instrumenten, zoals factureringsinformatie, informatietools en jaarlijkse overzichten, alle informatie bevatten die nodig is om consumenten in staat te stellen hun energieverbruik te reguleren, het aanbod te vergelijken en over te stappen op een andere leverancier.
-

↓ 2012/27/EU overweging 26

~~Bij het ontwikkelen van maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie dient rekening te worden gehouden met de efficiëntiewinst en de besparingen die een wijdverbreide toepassing van kostenefficiënte technologische innovaties, zoals slimme meters, kan opleveren. Slimme meters mogen door maatschappijen niet gebruikt worden voor ongerechtvaardigde facturering achteraf.~~

↓ 2012/27/EU overweging 27
(aangepast)

~~Wat elektriciteit betreft dient, wanneer de ingebruikname van slimme meters positief wordt beoordeeld, minimaal 80 % van de consumenten tegen 2020 te beschikken over slimme metersystemen, overeenkomstig Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit¹. Wat gas betreft dienen, wanneer de ingebruikname van slimme metersystemen positief wordt beoordeeld, de lidstaten, of een door hen aangewezen bevoegde instantie, een tijdschema op te stellen voor de invoering van slimme metersystemen, overeenkomstig Richtlijn 2009/73/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas².~~

↓ 2012/27/EU overweging 28
(aangepast)

~~Het gebruik van individuele meters of warmtekostenverdelers voor het meten van het individuele verwarmingsverbruik in gebouwen met meerdere appartementen die worden bevoorrad door het stadsverwarmingsnet of een gemeenschappelijke centrale verwarmingsbron, is nuttig indien de eindafnemers over de mogelijkheid beschikken om hun eigen individuele verbruik te controleren. De invoering ervan is derhalve alleen nuttig in gebouwen met radiatoren die voorzien zijn van een thermostatische radiatorkraan.~~

1 ~~PB L 211 van 14.8.2009, blz. 55.~~

2 ~~PB L 211 van 14.8.2009, blz. 94.~~

↓ 2012/27/EU overweging 29
(aangepast)

~~In sommige gebouwen met meerdere appartementen die door het stadsverwarmingsnet of een gemeenschappelijke centrale verwarmingsbron worden bevoorraad, zou het gebruik van accurate individuele warmtemeters technisch gezien ingewikkeld en duur zijn, aangezien het warme water voor de verwarming op verschillende punten in de appartementen wordt aan- en afgevoerd. Aangenomen kan worden dat de individuele bemetering van het verwarmingsverbruik in gebouwen met meerdere appartementen, toch technisch haalbaar is indien voor de installatie van de individuele meters geen veranderingen van de bestaande warmwaterleidingen in het gebouw noodzakelijk zijn. In dergelijke gebouwen kan de berekening van het individuele verwarmingsverbruik dan worden uitgevoerd middels individuele warmtekostenverdelers die op elke radiator worden geïnstalleerd.~~

↓ 2012/27/EU overweging 30
(aangepast)

~~Volgens Richtlijn 2006/32/EG moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de eindafnemers tegen concurrerende prijzen de beschikking krijgen over individuele meters die hun actuele energieverbruik nauwkeurig weergeven en informatie geven over de feitelijke verbruikstijd. In de meeste gevallen is hieraan de voorwaarde verbonden dat het technisch mogelijk en financieel redelijk moet zijn en in verhouding moet staan tot de potentiële energiebesparing. In geval van een aansluiting in een nieuw gebouw of van een ingrijpende renovatie, in de zin van Richtlijn 2010/31/EU, moeten deze individuele meters echter altijd ter beschikking worden gesteld. Richtlijn 2006/32/EG vereist verder een duidelijke facturering op basis van het daadwerkelijke energieverbruik, en vaak genoeg om de consumenten in staat te stellen hun eigen energiegebruik te regelen.~~

↓ 2012/27/EU overweging 31
(aangepast)

~~Volgens de richtlijnen 2009/72/EG en 2009/73/EG moeten de lidstaten ervoor zorgen dat intelligente meetsystemen worden toegepast, die de actieve participatie van de consument op de markt voor elektriciteits- en voor gasvoorziening in de hand werken. Met betrekking tot elektriciteit, indien de algemene invoering van slimme meters kosteneffectief wordt bevonden, moet ten minste 80 % van de consumenten uiterlijk in 2020 over intelligente meetsystemen beschikken. Met betrekking tot aardgas is er geen termijn bepaald, maar moet er wel een tijdschema worden opgesteld. Die richtlijnen schrijven tevens voor dat de eindafnemers terdege over het effectieve elektriciteitsverbruik en de kosten ervan moeten worden geïnformeerd, en tevens vaak genoeg om hun verbruik te kunnen regelen.~~

↓ 2012/27/EU overweging 32
(aangepast)

~~De bepalingen over meting en facturering in de Richtlijnen 2006/32/EG, 2009/72/EG en 2009/73/EG hebben slechts een beperkt effect op energiebesparing gehad. Op veel plaatsen in de Unie hebben deze bepalingen er niet toe geleid dat de afnemers geactualiseerde informatie over hun energieverbruik ontvangen, of rekeningen op basis van hun daadwerkelijk verbruik volgens een frequentie die blijkens studies nodig is om hen in staat te stellen hun energieverbruik te regelen. Met betrekking tot ruimteverwarming en warm water in gebouwen met meerdere appartementen heeft het gebrek aan duidelijkheid van deze bepalingen diverse klachten van burgers opgeleverd.~~

↓ 2012/27/EU overweging 33
(aangepast)

~~De eindafnemers moeten zich gemakkelijker toegang kunnen verschaffen tot informatie over hun gemeten en gefactureerde energieverbruik — mede gelet op de mogelijkheden die worden geboden door het gebruik van slimme metersystemen en de algemene invoering van slimme meters in de lidstaten — en daarom is het van belang dat de voorschriften van het Unierecht op dit terrein duidelijker worden gemaakt. Dit moet ertoe bijdragen dat het gebruik van slimme metersystemen, voorzien van functies die energiebesparing bevorderen, goedkoper wordt, en dat de ontwikkeling van markten voor energiediensten en vraagbeheer wordt gesteund. Slimme metersystemen maken frequente facturering op basis van het daadwerkelijke gebruik mogelijk. Ook in de gevallen echter waarin slimme meters niet voor 2020 beschikbaar zullen zijn, zullen de voorschriften inzake de toegang tot informatie en inzake degelijke en accurate facturering op basis van het reële verbruik moeten worden verduidelijkt, met name wat het meten en factureren van het individuele verbruik betreft in gebouwen met meerdere eenheden, die worden verwarmd, gekoeld en van warm water worden voorzien met een systeem van stadsverwarming en koeling of met een gemeenschappelijk verwarmingssysteem.~~

↓ 2012/27/EU overweging 34
(aangepast)

- (79) Bij het ontwikkelen van maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie moeten de lidstaten terdege rekening houden met de noodzaak om de goede werking van de interne markt en de samenhangende tenuitvoerlegging van het acquis te garanderen, overeenkomstig het ☒ VWEU ☒ ~~Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie~~.

↓ 2012/27/EU overweging 35
(aangepast)
⇒ nieuw

- (80) Bij hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en ⇒ efficiënte ⇐ stadsverwarming en -koeling is er veel ruimte voor besparingen op primaire energie, ~~die nog grotendeels onbenut is~~ in de Unie. De lidstaten moeten een uitgebreide analyse van het potentieel van hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en ⇒ efficiënte ⇐ stadsverwarming en -koeling maken. Deze analyses moeten ~~op verzoek van de Commissie worden geactualiseerd, teneinde investeerders te informeren over de nationale ontwikkelingsplannen en bij te dragen aan een stabiele en stimulerende investeringsomgeving~~ ⇒ coherent zijn met de geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen en langetermijnrenovatiestrategieën ⇐. Nieuwe elektriciteitsinstallaties en bestaande installaties die ingrijpend gerenoveerd worden of waarvan de vergunning of licentie wordt vernieuwd, moeten onder voorbehoud van een kosten-batenanalyse waaruit een kosten-batenoverschot blijkt, uitgerust worden met hoogrenderende warmtekrachtkoppelingseenheden om de warmte terug te winnen die bij de productie van elektriciteit vrijkomt. ⇒ Evenzo moeten andere faciliteiten met een aanzienlijke gemiddelde jaarlijkse energie-input worden uitgerust met technische oplossingen om afvalwarmte van de faciliteit terug te winnen indien uit een kosten-batenanalyse een kosten-batenoverschot blijkt. ⇐ Deze afvalwarmte kan ~~dan~~ via het stadsverwarmingsnet naar een plaats worden getransporteerd waar deze warmte nuttig te gebruiken is. Gebeurtenissen die een vereiste voor het toepassen van vergunningscriteria in werking stellen, zijn over het algemeen gebeurtenissen die ook de noodzaak van een vergunning krachtens Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad ~~van 24 november 2010 inzake industriële emissies~~¹ en van een vergunning krachtens Richtlijn ~~2009/72/EG~~ (EU) 2019/944 met zich meebrengen.

¹ Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (PB L 334 van 17.12.2010, blz. 17).

- (81) Het kan voor ~~kernenergiecentrales of~~ elektriciteitscentrales die gebruik willen maken van geologische opslag zoals toegestaan door Richtlijn 2009/31/EG van het Europees Parlement en de Raad ~~van 23 april 2009 betreffende de geologische opslag van kooldioxide~~¹, passend zijn om gelegen te zijn op plaatsen waar de benutting van afvalwarmte middels hoogrenderende warmtekrachtkoppeling of de bevoorrading van een stadsverwarmings- of stadskoelingsnet niet kostenefficiënt is. De lidstaten moeten dergelijke installaties derhalve kunnen uitsluiten van de verplichting een kosten-batenanalyse uit te voeren inzake het uitrusten van de installatie met apparatuur die de benutting van afvalwarmte door middel van een ~~apparaat voor~~ hoogrenderende warmtekrachtkoppelingseenheid mogelijk maakt. Het moet eveneens mogelijk zijn piekverbruik- en back-up elektriciteitsinstallaties waarvan is gepland dat ze minder dan 1500 bedrijfsuren per jaar als voortschrijdend gemiddelde over een periode van vijf jaar in bedrijf zullen zijn, uit te sluiten van de vereiste om ook warmte te produceren.

- (82) Lidstaten dienen de invoering aan te moedigen van maatregelen en procedures ter bevordering van installaties met warmtekrachtkoppeling met een totaal nominaal thermisch ingangsvermogen van minder dan ~~20~~ ⇒ 5 ⇐ MW, zodat gedistribueerde energieopwekking meer ingang vindt.

¹ Richtlijn 2009/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende de geologische opslag van kooldioxide (PB L 140 van 5.6.2009, blz. 114).

- (83) Voor de uitvoering van nationale uitgebreide beoordelingen moeten de lidstaten beoordelingen van het potentieel voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en efficiënte stadsverwarming en -koeling op regionaal en lokaal niveau aanmoedigen. De lidstaten moeten stappen zetten om de benutting van het vastgestelde kostenefficiënte potentieel van hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en efficiënte stadsverwarming en -koeling te bevorderen en te vergemakkelijken.
- (84) Vereisten inzake efficiënte stadsverwarming en -koeling moeten in overeenstemming zijn met de klimaatbeleidsdoelstellingen op lange termijn en de EU-normen en prioriteiten inzake klimaat en milieu, en moeten voldoen aan het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” in de zin van Verordening (EU) 2020/85. Alle systemen voor stadsverwarming en -koeling moeten gericht zijn op een betere interactie met andere delen van het energiesysteem teneinde het energiegebruik te optimaliseren en energieverspilling te voorkomen door gebruik te maken van het volledige potentieel van gebouwen om warmte of koude op te slaan, met inbegrip van de overtollige warmte uit dienstvoorzieningen en nabijgelegen datacentra. Daarom moet er met een efficiënt systeem voor stadsverwarming en -koeling voor worden gezorgd dat de primaire energie-efficiëntie verbetert en hernieuwbare energie en afvalwarmte of -koude geleidelijk worden geïntegreerd. Daarom worden bij deze richtlijn geleidelijk strengere eisen voor de levering van verwarming en koeling ingevoerd, die gedurende specifieke vastgestelde perioden van toepassing moeten zijn en vanaf 1 januari 2050 permanent van toepassing moeten zijn.

↓ 2012/27/EU overweging 38
(aangepast)

⇒ nieuw

- (85) Hoogrenderende warmtekrachtkoppeling ~~moet~~ ☒ is ☒ gedefinieerd ~~worden~~ aan de hand van de energiebesparing die de gecombineerde productie van warmte en elektriciteit oplevert vergeleken met gescheiden productie. ⇒ Vereisten voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling moeten in overeenstemming zijn met de klimaatbeleidsdoelstellingen op lange termijn. ⇐ De definities van warmtekrachtkoppeling en hoogrenderende warmtekrachtkoppeling die in de Uniewetgeving worden gebruikt, mogen geen afbreuk doen aan de verschillende definities die in de nationale wetgevingen worden gebruikt voor andere doeleinden dan de doeleinden van de Uniewetgeving. Teneinde de energiebesparingen te maximaliseren en te voorkomen dat er mogelijkheden tot energiebesparing verloren gaan, moet de grootst mogelijke aandacht worden besteed aan de omstandigheden waaronder warmtekrachtkoppelingseenheden functioneren.
-

↓ 2012/27/EU overweging 39
(aangepast)

- (86) Teneinde de eindafnemer ~~een transparantere keuze te laten maken~~ ☒ transparantie te waarborgen en een keuze te laten maken ☒ tussen elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling en elektriciteit die via andere technieken wordt geproduceerd, moet ervoor worden gezorgd dat de oorsprong van elektriciteit uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling kan worden gegarandeerd op basis van geharmoniseerde rendementsreferentiewaarden. Regelingen voor de garantie van oorsprong houden op zich niet het recht in om van de nationale steunregelingen te genieten. Het is van belang dat alle vormen van elektriciteit uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling onder garanties van oorsprong kunnen vallen. Er moet onderscheid gemaakt worden tussen de garanties van oorsprong en verhandelbare certificaten.
-

↓ 2012/27/EU overweging 40

- (87) Er moet rekening worden gehouden met de specifieke structuur van de sectoren van warmtekrachtkoppeling en stadsverwarming en -koeling, die veel kleine en middelgrote producenten kent, vooral bij het herzien van de administratieve procedures voor het verkrijgen van een vergunning om warmtekrachtcapaciteit of bijbehorende netwerken te bouwen, in toepassing van het principe „Denk eerst klein”.

- (88) De meeste ondernemingen in de Unie zijn kmo's. Zij vertegenwoordigen een enorm energiebesparingspotentieel voor de Unie. Om kmo's te helpen energie-efficiëntiemaatregelen vast te stellen, moeten de lidstaten een gunstig kader uitwerken dat hen technische bijstand en gerichte informatie biedt.
-

~~Richtlijn 2010/75/EU beschouwt energie-efficiëntie als een van de criteria om de beste beschikbare technieken te bepalen die als referentie moeten dienen voor de vaststelling van de vergunningsvoorwaarden voor installaties die onder het toepassingsgebied ervan vallen, inclusief stookinstallaties met een totaal nominaal thermisch ingangsvermogen van 50 MW of meer. Die richtlijn geeft de lidstaten echter de mogelijkheid om geen voorschriften inzake energie-efficiëntie op te leggen voor verbrandingseenheden of andere eenheden die ter plaatse kooldioxide uitstoten, voor de activiteiten vermeld in bijlage I bij Richtlijn 2003/87/EG. De lidstaten zouden informatie over energie-efficiëntieniveaus kunnen opnemen in hun rapportage in het kader van Richtlijn 2010/75/EU.~~

- (89) De lidstaten moeten op basis van objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria regels opstellen voor het dragen en verdelen van de kosten van netaansluitingen en -verzwaringen en voor de technische aanpassingen die nodig zijn om nieuwe producenten van elektriciteit uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling aan te sluiten, rekening houdend met de richtsnoeren en codes die ontwikkeld werden overeenkomstig Verordening ~~(EG) nr. 714/2009~~ (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad¹ ~~van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor toegang tot het net voor grensoverschrijdende handel in elektriciteit~~² en Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad ~~van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransportnetten~~³. Producenten van elektriciteit uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling moet toegestaan worden om een openbare aanbesteding voor de aansluitingswerkzaamheden uit te schrijven. De toegang tot het net voor door hoogrenderende warmtekrachtkoppeling geproduceerde elektriciteit moet worden vereenvoudigd, met name voor kleinschalige en micro-warmtekrachtkoppelingseenheden. Overeenkomstig artikel ~~93~~, lid 2, van Richtlijn (EU) ~~2019/944~~~~2009/72/EG~~ en artikel 3, lid 2, van Richtlijn 2009/73/EG mogen de lidstaten in dit verband openbaardienstverplichtingen, ook wat betreft energie-efficiëntie, opleggen aan ondernemingen die in de gas- en elektriciteitssector actief zijn.

¹ Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit (PB L 158 van 14.6.2019, blz. 54).

² ~~PB L 211 van 14.8.2009, blz. 15.~~

³ Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten (PB L 211 van 14.8.2009, blz. 36).

↓ nieuw

➡ Raad (nieuwe overweging 90a)

(90) Er moeten bepalingen worden vastgesteld met betrekking tot facturering, centrale aanspreekpunten, buitengerechtelijke geschillenbeslechting, energiearmoede en contractuele basisrechten, teneinde deze waar nodig af te stemmen op de relevante bepalingen inzake elektriciteit overeenkomstig Richtlijn (EU) 2019/944, zodat de consumenten beter worden beschermd en de eindafnemers frequentere, duidelijkere en actuelere informatie kunnen ontvangen over hun verwarmings-, koelings- of warmwaterverbruik en hun energieverbruik kunnen reguleren.

➡ (90a) Deze richtlijn verbetert de bescherming van consumenten doordat er contractuele basisrechten worden ingevoerd voor stadsverwarming, stadskoeling en warm water voor huishoudelijk gebruik die stroken met het niveau van rechten, bescherming en empowerment dat bij Richtlijn (EU) 2019/944 is ingevoerd voor eindafnemers in de elektriciteitssector. De consumenten moeten kunnen beschikken over duidelijke en begrijpelijke informatie over hun rechten. Verschillende factoren verhinderen dat consumenten toegang hebben tot de verschillende bronnen van marktinformatie die hun ter beschikking staan, en dat zij deze informatie begrijpen en ernaar handelen. De invoering van contractuele basisrechten kan onder meer helpen bij een goed begrip van het minimum-kwaliteitsniveau van de in het contract door de leverancier aangeboden diensten, waaronder de kwaliteit en de kenmerken van de geleverde energie. Voorts kan dit er mee voor zorgen dat verborgen of extra kosten die kunnen voortvloeien uit de invoering van verbeterde of nieuwe diensten nadat het contract is ondertekend en zonder dat de afnemer dit duidelijk begrijpt en daarmee heeft ingestemd, tot een minimum worden beperkt. Deze diensten kunnen betrekking hebben op de geleverde energie, meting en facturering, aankoop en installatie of neven- en onderhoudsdiensten en kosten in verband met het net, de meetapparatuur, apparatuur voor lokale verwarming of koeling, enz. De vereisten zullen bijdragen tot een betere vergelijkbaarheid van aanbiedingen en zorgen voor hetzelfde niveau van contractuele basisrechten voor alle Europese burgers op het gebied van verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik, zonder de nationale bevoegdheden te beperken. ➡

- (91) Efficiënte en voor alle consumenten toegankelijke onafhankelijke buitengerechtelijke geschillenbeslechtsmechanismen, zoals een energieombudspersoon, een consumentenorganisatie of een reguleringsinstantie, moeten een garantie bieden voor betere consumentenbescherming. De lidstaten moeten derhalve voorzien in procedures voor een snelle en doeltreffende afhandeling van klachten.
- (92) Er moet worden erkend dat hernieuwbare-energiegemeenschappen, overeenkomstig Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad¹, en energie-gemeenschappen van burgers, overeenkomstig Richtlijn (EU) 2019/944, bijdragen aan de verwezenlijking van de doelstellingen van de Europese Green Deal en het klimaatdoelstellingsplan 2030. De lidstaten moeten daarom rekening houden met de rol van hernieuwbare-energiegemeenschappen en energiegemeenschappen van burgers en deze bevorderen. Deze gemeenschappen kunnen de lidstaten helpen de doelstellingen van deze richtlijn te verwezenlijken door de energie-efficiëntie op lokaal niveau of op het niveau van huishoudens te verbeteren. Zij kunnen consumenten slagvaardiger maken en activeren, en kunnen het mogelijk maken dat bepaalde groepen huishoudelijke afnemers, onder meer in landelijke en afgelegen gebieden, deelnemen aan energie-efficiëntieprojecten en -maatregelen. Energiegemeenschappen kunnen energiearmoede helpen bestrijden door energie-efficiëntieprojecten te bevorderen en het energieverbruik en de leveringstarieven te verlagen.
- (93) De bijdrage van éénloketsystemen of soortgelijke structuren als mechanismen die meerdere doelgroepen, waaronder burgers, kmo's en overheidsinstanties, in staat stellen projecten en maatregelen in verband met de overgang naar schone energie op te zetten en uit te voeren, moet worden erkend. Die bijdrage kan bestaan uit het verstrekken van technisch, administratief en financieel advies en bijstand, het faciliteren van de noodzakelijke administratieve procedures of van toegang tot financiële markten, of het aanreiken van richtsnoeren voor het nationale en Europese rechtskader, met inbegrip van regels en criteria voor overheidsopdrachten, en de EU-taxonomie.

¹ Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 82).

- (94) De Commissie moet het effect nagaan van haar maatregelen om de ontwikkeling van platforms of forums te ondersteunen, waarbij onder meer de Europese organen voor sociale dialoog worden betrokken bij het bevorderen van opleidingsprogramma's voor energie-efficiëntie, en stelt eventueel verdere maatregelen voor. De Commissie moet de Europese sociale partners ook aanmoedigen in hun discussies over energie-efficiëntie, met name wat betreft kwetsbare afnemers en eindgebruikers, zoals mensen die in energiearmoede verkeren.
- (95) Een eerlijke transitie naar een klimaatneutrale Unie tegen 2050 staat centraal in de Europese Green Deal. In de Europese pijler van sociale rechten, die op 17 november 2017 gezamenlijk is afgekondigd door het Europees Parlement, de Raad en de Commissie, is energie een van de essentiële diensten waar iedereen recht op heeft. Wie er behoefte aan heeft, moet steun kunnen verkrijgen voor toegang tot deze diensten¹.
- (96) Er moet voor worden gezorgd dat mensen die door energiearmoede worden getroffen, kwetsbare afnemers en, in voorkomend geval, mensen die in sociale woningen wonen, worden beschermd en actief kunnen deelnemen aan maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie en daarmee verband houdende consumentenbeschermings- of voorlichtingsacties die de lidstaten uitvoeren.

¹ Europese pijler van sociale rechten, beginsel 20 “Toegang tot essentiële diensten”: https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_nl

- (97) Openbare middelen die op nationaal en Unieniveau beschikbaar zijn, moeten strategisch worden geïnvesteerd in maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie, met name ten behoeve van kwetsbare afnemers, mensen die met energiearmoede kampen en mensen die in sociale woningen wonen. De lidstaten moeten gebruik maken van de financiële bijdragen die zij eventueel ontvangen uit het sociaal klimaatfonds¹ en van de inkomsten uit emissierechten uit het Europees emissiehandelssysteem. Deze inkomsten zullen de lidstaten helpen bij het nakomen van hun verplichting om energie-efficiëntiemaatregelen en beleidsmaatregelen in het kader van de energiebesparingsverplichting prioritair uit te voeren ten gunste van kwetsbare afnemers en mensen die in energiearmoede leven, waaronder mogelijk anderszins personen die in landelijke en afgelegen gebieden wonen.
- (98) Nationale financieringsregelingen moeten worden aangevuld met passende regelingen voor betere voorlichting, technische en administratieve bijstand alsmede gemakkelijkere toegang tot financiering, zodat de beschikbare middelen optimaal kunnen worden gebruikt, met name door mensen die met energiearmoede kampen, kwetsbare afnemers en, indien van toepassing, mensen die in sociale woningen wonen.
- (99) De lidstaten moeten alle mensen in gelijke mate slagvaardig maken en beschermen, ongeacht hun geslacht, gender, leeftijd, handicap, ras of etnische afkomst, seksuele geaardheid, godsdienst of overtuiging, en ervoor zorgen dat degenen die het zwaarst getroffen zijn of een groter risico van energiearmoede lopen of het meest blootgesteld zijn aan de nadelige gevolgen van energiearmoede, naar behoren worden beschermd. Daarnaast moeten de lidstaten ervoor zorgen dat energie-efficiëntiemaatregelen de bestaande ongelijkheden, met name wat energiearmoede betreft, niet verder vergroten.

¹ Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van een sociaal klimaatfonds, COM(2021) 568 final.

↓ 2012/27/EU overweging 44
(aangepast)

➡ Raad (nieuwe overweging 99a)

~~Vraagrespons is een belangrijk instrument om de energie-efficiëntie te verhogen, omdat consumenten of door hen aangewezen derde partijen aanzienlijk meer mogelijkheden krijgen om actie te ondernemen op het gebied van informatie over verbruik en facturering; dit verschaft een mechanisme om het verbruik te verminderen of te wijzigen en aldus energie te besparen zowel in eindverbruik als in de productie, het transport en de distributie van energie, dankzij een beter gebruik van netwerken en productiemiddelen.~~

➡ (99a) Overeenkomstig artikel 15, lid 2, van Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van de Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG hebben alle lidstaten een beoordeling uitgevoerd van het energie-efficiëntiepotentieel van hun gas- en elektriciteitsinfrastructuur, en hebben zij concrete maatregelen en investeringen vastgesteld voor het invoeren van kosteneffectieve verbeteringen van de energie-efficiëntie in de netwerkinfrastructuur, met een tijdschema voor de invoering ervan. De resultaten van die acties vormen een solide basis voor de toepassing van het beginsel "energie-efficiëntie eerst" in hun besluiten inzake netplanning, netontwikkeling en investeringen. ⌚

- (100) ~~De vraagrespons kan gebaseerd worden op de reacties van eindafnemers op prijssignalen of op automatisering van gebouwen. De voorwaarden voor en de toegang tot vraagrespons moeten verbeterd worden, ook voor kleine eindafnemers. Derhalve moeten de lidstaten, rekening houdend met de continue ontwikkeling van slimme energienetten, ervoor zorgen dat de nationale regelingsinstanties voor energie ervoor kunnen zorgen dat nettarieven en netreguleringen verbeteringen van de energie-efficiëntie stimuleren en een dynamische prijsstelling voor vraagresponsmaatregelen door eindafnemers steunen. De mogelijkheden van marktintegratie en gelijke markttoegang voor vraagzijdemiddelen (aanbod en consumentenbelasting), naast productie, moeten worden benut. Tevens moeten de~~ De lidstaten moeten erop toezien dat nationale energiereguleringsinstanties een geïntegreerde benadering volgen, inclusief potentiële besparingen in de energievoorziening en de eindgebruikerssectoren. ⇒ Zonder afbreuk te doen aan de energievoorzieningszekerheid, marktintegratie en anticiperende investeringen in offshore-netwerken die nodig zijn voor de uitrol van hernieuwbare offshore-energie, moeten de nationale energiereguleringsinstanties ervoor zorgen dat het beginsel “energie-efficiëntie eerst” wordt toegepast bij plannings- en besluitvormingsprocessen en dat nettarieven en netreguleringen de verbetering van de energie-efficiëntie stimuleren. De lidstaten moeten er ook voor zorgen dat de transmissie- en distributiesysteembeheerders het beginsel “energie-efficiëntie eerst” eerbiedigen. Dit zou ertoe bijdragen dat transmissie- en distributiesysteembeheerders betere energie-efficiëntieoplossingen en extra kosten voor de aankoop van hulpbronnen aan de vraagzijde overwegen, en rekening houden met de ecologische en sociaal-economische gevolgen van verschillende investeringen en operationele plannen in verband met het net. Een dergelijke aanpak vereist een verschuiving van een eng perspectief van economische efficiëntie naar een perspectief van maximaal sociaal welzijn. Het beginsel “energie-efficiëntie eerst” moet in het bijzonder worden toegepast bij het opstellen van scenario’s voor de uitbreiding van de energie-infrastructuur, waarbij oplossingen aan de vraagzijde als haalbare alternatieven kunnen worden beschouwd en naar behoren moeten worden beoordeeld, en het beginsel moet een intrinsiek onderdeel worden van de beoordeling van netplanningsprojecten. De toepassing ervan moet worden gecontroleerd door de nationale reguleringsinstanties. ⇐

- (101) Er moeten voldoende betrouwbare professionals met deskundigheid op het vlak van energie-efficiëntie beschikbaar zijn om ervoor te zorgen dat deze richtlijn doelmatig en tijdig wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld bij de naleving van de vereisten met betrekking tot energie-audits en de tenuitvoerlegging van de regelingen voor energie-efficiëntieverplichtingen. De lidstaten moeten daarom certificatieregelingen ⇒ en/of gelijkwaardige kwalificatie- en passende opleidingsregelingen ⇐ opstellen voor de aanbieders van energiediensten, energie-audits en andere maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie ⇒ , in nauwe samenwerking met sociale partners, opleidingsverstrekkers en andere belanghebbenden. De regelingen moeten vanaf december 2024 om de vier jaar worden beoordeeld en zo nodig worden bijgewerkt om ervoor te zorgen dat de aanbieders van energiediensten, energie-auditors, energiebeheerders en installateurs van onderdelen van gebouwen over de nodige competenties beschikken. ⇐

↓ 2012/27/EU overweging 47
(aangepast)
⇒ nieuw

(102) Het is noodzakelijk dat de markt voor energiediensten verder wordt ontwikkeld om de beschikbaarheid van zowel de vraag naar als het aanbod van energiediensten te waarborgen. Transparantie, bijvoorbeeld aan de hand van lijsten van ⇒ gecertificeerde ⇐ aanbieders van energiediensten, ~~kan hiertoe bijdragen~~ ⇒ en beschikbare ⇐ ~~m~~Modelcontracten, uitwisseling van goede praktijken, en richtsnoeren, ~~vooral voor~~ ⇒ dragen in sterke mate bij aan de ingebruikname van energiediensten en ⇐ energieprestatiecontracten, ~~en~~ ~~en~~ kunnen eveneens de vraag helpen stimuleren ⇒ en het vertrouwen in aanbieders van energiediensten bevorderen ⇐. In een energieprestatiecontract, ~~zoals in andere vormen van financieringsregelingen via derden~~, vermijdt de begunstigde van de energiedienst investeringskosten door een deel van de financiële waarde van de energiebesparing te gebruiken om de volledig of gedeeltelijk door een derde uitgevoerde investering terug te betalen. ⇒ Dat kan helpen om particulier kapitaal aan te trekken dat essentieel is om het renovatietempo in de Unie op te trekken, meer expertise in de markt te integreren en innovatieve businessmodellen te creëren. Daarom moet bij niet voor bewoning bestemde gebouwen met een bruikbare vloeroppervlakte van meer dan 1 000 m² worden verplicht dat de haalbaarheid van het gebruik van energieprestatiecontracten voor renovatie wordt beoordeeld. Dat is een stap vooruit om het vertrouwen in energiedienstenbedrijven te vergroten en de weg vrij te maken voor meer dergelijke projecten in de toekomst. ⇐

↓ nieuw

(103) Gezien de ambitieuze renovatiedoelstellingen voor de komende tien jaar in het kader van de mededeling van de Commissie “Renovatiegolf”, is het noodzakelijk de rol van onafhankelijke tussenpersonen op de markt te vergroten, met inbegrip van éénloketsystemen of soortgelijke steunmechanismen, teneinde de marktontwikkeling aan de vraag- en aanbodzijde te stimuleren en energieprestatiecontracten voor de renovatie van zowel particuliere als openbare gebouwen te bevorderen. Lokale energieagentschappen zouden in dit verband een belangrijke rol kunnen spelen en facilitatoren of centrale aanspreekpunten in kaart kunnen brengen en de ontwikkeling ervan kunnen ondersteunen.

- (104) In verschillende lidstaten bestaan er voor energieprestatiecontracten nog steeds grote obstakels als gevolg van resterende regelgevende en niet-regelgevende belemmeringen. Daarom moeten de dubbelzinnigheden in de nationale wetgevingskaders, het gebrek aan deskundigheid, met name op het gebied van aanbestedingsprocedures, en concurrerende leningen en subsidies worden aangepakt.
- (105) De lidstaten moeten de openbare sector blijven ondersteunen bij het gebruik van energieprestatiecontracten door modelcontracten te verstrekken die rekening houden met de beschikbare Europese of internationale normen, aanbestedingsrichtsnoeren en de in mei 2018 door Eurostat en de Europese Investeringsbank gepubliceerde gids voor de statistische behandeling van energieprestatiecontracten¹ over de behandeling van energieprestatiecontracten in overheidsrekeningen, die mogelijkheden aanreiken om de resterende regelgevingsbelemmeringen voor deze contracten in de lidstaten aan te pakken.

↓ 2012/27/EU overweging 48

(aangepast)

⇒ nieuw

- ~~(106)~~ ⇒ De lidstaten hebben maatregelen genomen om de regelgevende en niet-regelgevende belemmeringen in kaart te brengen en aan te pakken. ⇐ Het is ⇒ echter ⇐ nodig ⇒ meer inspanningen te leveren ⇐ om de aan regulering= en de niet aan regulering gerelateerde belemmeringen met betrekking tot het gebruik van energieprestatiecontracten en andere financieringsregelingen via derden met het oog op energiebesparing ⇒ die helpen om energie te besparen ⇐, te identificeren en weg te nemen. Deze belemmeringen omvatten boekhoudregels en -praktijken die verhinderen dat kapitaalinvesteringen en jaarlijkse financiële besparingen welke voortvloeien uit maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie adequaat in de boekhouding worden weergegeven voor de volledige levensduur van de investeringen. ~~Belemmeringen voor de renovatie van het bestaande gebouwenbestand wegens een opsplitsing van prikkels tussen de verschillende betrokken actoren moeten ook op nationaal niveau worden aangepakt.~~

¹[https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/8885635/guide to statistical treatment of eps en.p df/f74b474b-8778-41a9-9978-8f4fe8548ab1](https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/8885635/guide+to+statistical+treatment+of+epcs+en.p+df/f74b474b-8778-41a9-9978-8f4fe8548ab1)

↓ nieuw

- (107) De lidstaten hebben de nationale actieplannen voor energie-efficiëntie (NAPEE's) van 2014 en 2017 gebruikt om verslag uit te brengen over de vooruitgang bij het wegnemen van regelgevende en niet-regelgevende belemmeringen voor energie-efficiëntie, met betrekking tot de scheiding van prikkels tussen eigenaars en huurders of tussen eigenaars van een gebouw of gebouwunits. De lidstaten moeten echter in deze richting blijven werken en het potentieel voor energie-efficiëntie in samenhang met de Eurostat-statistieken van 2016 benutten, aangezien meer dan vier op de tien Europeanen in appartementen wonen en meer dan drie op de tien Europeanen huurders zijn.
-

↓ 2012/27/EU overweging 49
(aangepast)
⇒ nieuw

- (108) Lidstaten en regio's moeten aangemoedigd worden om voluit gebruik te maken van de
⇒ Europese middelen die beschikbaar zijn in het kader van het MFK en NextGenerationEU, inclusief de herstel- en veerkrachtfaciliteit, ⇐ ~~structuurfondsen en het Cohesiefonds~~ ☒ de fondsen van het cohesiebeleid ☒ ⇒ , het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling en het Fonds voor een rechtvaardige transitie, alsook de financiële instrumenten en technische bijstand die beschikbaar zijn in het kader van InvestEU, ⇐ om de aanzet te geven tot ⇒ particuliere en openbare ⇐ investeringen in maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie. Investerings in energie-efficiëntie kunnen bijdragen aan de economische groei, werkgelegenheid, innovatie en de vermindering van ~~brandstofarmoede~~ ⇒ energiearmoede ⇐ in huishoudens, en leveren daardoor een positieve bijdrage aan de economische, sociale en territoriale cohesie ⇒ en het groene herstel ⇐. Potentiële gebieden voor financiering zijn onder meer energie-efficiëntiemaatregelen in overheidsgebouwen en sociale woningbouw en de ontwikkeling van nieuwe vaardigheden om de werkgelegenheid in de energie-efficiëntiesector te stimuleren. ⇒ De Commissie zal zorgen voor synergieën tussen de verschillende financieringsinstrumenten, in het bijzonder tussen de fondsen in gedeeld beheer en de fondsen in direct beheer (zoals de centraal beheerde programma's Horizon Europa of LIFE), alsook tussen subsidies, leningen en technische bijstand om hun hefboomwerking op particuliere financiering en hun impact op de verwezenlijking van de doelstellingen van het energie-efficiëntiebeleid te maximaliseren. ⇐

↓ 2012/27/EU overweging 50 (aangepast)

- (109) De lidstaten moeten het gebruik van financieringsfaciliteiten aanmoedigen om de doelstellingen van deze richtlijn te realiseren. Deze financieringsfaciliteiten kunnen bestaan in financiële bijdragen en boetes in verband met het niet naleven van een aantal bepalingen van deze richtlijn; middelen die krachtens artikel 10, lid 3, van Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad¹ aan energie-efficiëntie worden toegewezen; middelen die ~~in het kader van het meerjarig financieel kader~~ aan energie-efficiëntie worden toegewezen, ~~in het bijzonder middelen van het cohesiefonds, de structuurfondsen en het plattelandsontwikkelingsfonds~~, ☒ in de Europese fondsen en programma's ☒ en ~~gereserveerde specifieke~~ Europese financiële instrumenten, zoals het Europees Fonds voor energie-efficiëntie.
-

↓ 2012/27/EU overweging 51

- (110) Financieringsfaciliteiten kunnen, in voorkomend geval, gebaseerd worden op met projectobligaties van de Unie gegenereerde middelen die aan energie-efficiëntie worden toegewezen; aan energie-efficiëntie toegewezen middelen van de Europese Investeringsbank en andere Europese financiële instellingen, in het bijzonder de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling en de ontwikkelingsbank van de Raad van Europa; middelen met hefboomwerking verkregen via financiële instellingen; nationale middelen, onder meer verkregen door de invoering van regelgevings- en belastingkaders ter stimulering van energie-efficiëntie-initiatieven en -programma's; inkomsten van jaarlijkse emissierechten op grond van Beschikking nr. 406/2009/EG van het Europees Parlement en de Raad².

¹ Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 oktober 2003 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 96/61/EG van de Raad (PB L 275 van 25.10.2003, blz. 32).

² Beschikking nr. 406/2009/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 inzake de inspanningen van de lidstaten om hun broeikasgasemissies te verminderen om aan de verbintenissen van de Gemeenschap op het gebied van het verminderen van broeikasgassen tot 2020 te voldoen (PB L 140 van 5.6.2009, blz. 136).

- (111) De financieringsfaciliteiten kunnen met name die bijdragen, middelen en inkomsten gebruiken om privékapitaalinvesteringen, in het bijzonder van institutionele beleggers, mogelijk te maken en te stimuleren, en daarbij criteria hanteren voor de toekenning van middelen die waarborgen dat zowel sociale als milieudoelstellingen worden verwezenlijkt; gebruikmaken van innovatieve financieringsmechanismen (bijvoorbeeld leninggaranties voor privékapitaal, leninggaranties voor het bevorderen van contracten, subsidies, gesubsidieerde leningen en kredietlijnen met betrekking tot energieprestatie, financiering via derden) die de risico's van energie-efficiëntieprojecten reduceren en ook huishoudens met een laag of middeninkomen in staat stellen tot een kosteneffectieve renovatie; gekoppeld zijn aan programma's of agentschappen die energiebesparingsprojecten aggregeren en aan kwaliteitsbeoordelingen onderwerpen, technische bijstand leveren, de markt voor energiediensten bevorderen en de vraag bij consumenten naar diensten op energiegebied aanzwengelen.

- (112) De financieringsfaciliteiten zouden ook middelen ter beschikking kunnen stellen voor opleidings- en certificeringsprogramma's die vaardigheden op het gebied van energie-efficiëntie verbeteren en accrediteren; middelen ter beschikking stellen voor onderzoek naar en demonstratie en versnelde invoering van kleinschalige en microtechnologie voor energieproductie en optimalisering van de aansluiting van de betrokken generatoren op het net; gekoppeld zijn aan programma's die de energie-efficiëntie in alle woningen moeten bevorderen om energiearmoede te voorkomen, en verhuurders ertoe moeten aanzetten hun goed zo energie-efficiënt mogelijk te maken; adequate middelen ter beschikking stellen ter ondersteuning van de sociale dialoog en de vaststelling van normen die gericht zijn op het verbeteren van de energie-efficiëntie, het waarborgen van goede arbeidsomstandigheden en het beschermen van de gezondheid en de veiligheid op het werk.

↓ 2012/27/EU overweging 54

⇒ nieuw

- (113) De beschikbare ⇒ financieringsprogramma's, ⇔ financieringsinstrumenten en innovatieve financieringsmechanismen van de Unie dienen te worden ingezet om een praktische uitwerking te geven aan de doelstelling de energieprestatie van de gebouwen van overheidsinstanties te verbeteren. In dat opzicht kunnen de lidstaten, op vrijwillige basis en rekening houdend met de nationale begrotingsregels, hun inkomsten uit de jaarlijkse emissieruimten op grond van Beschikking 406/2009/EG gebruiken voor de ontwikkeling van dergelijke mechanismen.

↓ 2012/27/EU overweging 55

(aangepast)

- (114) Bij het streven naar het ~~20 %~~ energie-efficiëntiestreefcijfer ~~zal~~ ☒ moet ☒ de Commissie het effect ~~moeten~~ nagaan van ~~nieuwe~~ ☒ de betrokken ☒ maatregelen op Richtlijn 2003/87/EG die een uniale regeling voor de handel in emissierechten (ETS) om de prikkels in de regeling waarbij koolstofarme investeringen worden beloond, te handhaven en de onder de regeling vallende sectoren voor te bereiden op de innovaties die in de toekomst nodig zullen zijn. Zij zal moeten controleren wat het effect is op bedrijfstakken die blootstaan aan een significant CO₂-weglekrisico, zoals bepaald in Besluit 2014/746/EU van de Commissie¹ ~~Besluit 2010/2/EU van de Commissie van 24 december 2009 tot vaststelling overeenkomstig Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad, van een lijst van bedrijfstakken en deeltakken die worden geacht te zijn blootgesteld aan een significant CO₂-weglekrisico²~~, om ervoor te zorgen dat deze richtlijn de ontwikkeling van die bedrijfstakken ten goede komt en niet belemmert.

¹ Besluit 2014/746/EU van de Commissie van 27 oktober 2014 tot vaststelling, overeenkomstig Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad, van een lijst van bedrijfstakken en deeltakken die worden geacht te zijn blootgesteld aan een significant CO₂-weglekrisico, voor de periode 2015-2019 (PB L 308 van 29.10.2014, blz. 114).

² ~~PB L 1 van 5.1.2010, blz. 10.~~

↓ 2012/27/EU overweging 56
(aangepast)

~~Krachtens Richtlijn 2006/32/EG moeten de lidstaten met ingang van 2016 een algemeen nationale indicatieve energiebesparingsstreefwaarde van 9 % vaststellen en ernaar streven deze te verwezenlijken door energiediensten en andere maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie te ontwikkelen. Die richtlijn stelt dat het tweede energie-efficiëntieplan dat door de lidstaten werd vastgesteld in voorkomend geval en waar nodig moet worden gevolgd door Commissievoorstellen voor extra maatregelen, waaronder de uitbreiding van de toepassingsperiode van streefijfers. Indien in een verslag wordt geconcludeerd dat er onvoldoende vooruitgang is geboekt bij het behalen van de nationale indicatieve streefwaarden, zoals vastgelegd bij die richtlijn, moeten deze voorstellen betrekking hebben op het niveau en de aard van de streefwaarden. Volgens de effectbeoordeling waarmee deze richtlijn gepaard gaat, liggen de lidstaten op koers voor het bereiken van het streefwaarde van 9 %, wat heel wat minder ambitieus is dan het later vastgestelde streefijfer van 20 % energiebesparing voor 2020. Het is dan ook niet nodig het niveau van de streefwaarden aan te passen.~~

↓ 2012/27/EU overweging 57
(aangepast)

~~Het Programma Intelligente energie – Europa vastgesteld bij Besluit nr. 1639/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 2006 tot vaststelling van een kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie (2007-2013)¹ heeft geholpen om een omgeving te creëren waarin het Uniebeleid inzake duurzame energie kan gedijen, doordat marktbelemmeringen worden weggenomen – bijvoorbeeld het feit dat marktactoren en instellingen zich onvoldoende bewust zijn van de problematiek en over te weinig capaciteit beschikken, dat de interne energiemarkt wordt gehinderd door nationale en technische of administratieve belemmeringen, of dat slecht ontwikkelde arbeidsmarkten de uitdaging van een koolstofarme economie niet aankunnen. Veel van deze belemmeringen zijn nog altijd aanwezig.~~

¹ ~~PB L 310 van 9.11.2006, blz. 15.~~

↓ 2012/27/EU overweging 58
(aangepast)

~~Het aanzienlijke energiebesparingspotentieel van energiereLATEDe producten moet worden
aangeboord, en daarom dient sneller uitvoering en ook ruimere toepassing te worden gegeven aan
Richtlijn 2009/125/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 oktober 2009 betreffende de
totstandbrenging van een kader voor het vaststellen van eisen inzake ecologisch ontwerp voor
energiegerelateerde producten¹ en Richtlijn 2010/30/EU van het Europees Parlement en de Raad
van 19 mei 2010 betreffende de vermelding van het energieverbruik en het verbruik van andere
hulpbronnen op de etikettering en in de standaardproductinformatie van energiereLATEDe
producten². Prioritair zijn de producten met het grootste energiebesparingspotentieel in de zin van
het werkplan inzake ecologisch ontwerp, en de eventuele herziening van de bestaande maatregelen.~~

↓ 2012/27/EU overweging 59
(aangepast)

~~Teneinde de voorwaarden te verduidelijken waaronder de lidstaten krachtens Richtlijn 2010/31/EU
energieprestatievoorschriften kunnen vaststellen met naleving van Richtlijn 2009/125/EG en diens
uitvoeringsmaatregelen, moet Richtlijn 2009/125/EG worden gewijzigd.~~

¹ ~~PB L 285 van 31.10.2009, blz. 10.~~

² ~~PB L 153 van 18.6.2010, blz. 1.~~

↓ 2018/2002 overweging 36 (aangepast)
⇒ nieuw

- (115) De maatregelen van de lidstaten moeten worden ondersteund door goed ontworpen en efficiënte financiële instrumenten van de Unie ⇒ in het kader van ⇐ ~~zoals de Europese structuur- en investeringsfondsen, het Europees Fonds voor strategische investeringen~~ ☒ het InvestEU-programma ☒, en door financiering van de Europese Investeringsbank (EIB) en de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBWO), die investeringen in energie-efficiëntie in alle stadia van de energieketen ondersteunen en uitgaan van een omvattende kosten-batenanalyse op grond van een model van gedifferentieerde discontopercentages. De financiële steun moet gericht zijn op kosteneffectieve methoden om de energie-efficiëntie te verbeteren, wat moet leiden tot een daling van het energieverbruik. De EIB en de EBWO dienen, in samenspraak met nationale bevorderingsbanken, programma's en projecten te ontwerpen, genereren en financieren die gericht zijn op de efficiëntiesector, met inbegrip van energiearme huishoudens.
-

↓ nieuw

- (116) Sectoroverschrijdend recht biedt een sterke basis voor consumentenbescherming met betrekking tot een breed scala aan reeds bestaande energiediensten, en zal waarschijnlijk evolueren. Niettemin moeten bepaalde contractuele basisrechten van de afnemers duidelijk worden omschreven. De consumenten moeten kunnen beschikken over duidelijke en begrijpelijke informatie over hun rechten ten aanzien van de energiesector.
- (117) Efficiënte en voor alle consumenten toegankelijke onafhankelijke buitengerechtelijke geschillenbeslechtsmechanismen, zoals een energieombudspersoon, een consumentenorganisatie of een reguleringsinstantie, zijn een garantie voor betere consumentenbescherming. De lidstaten moeten derhalve voorzien in procedures voor de snelle en doeltreffende afhandeling van klachten.

↓ 2018/2002 overweging 38 (aangepast)
⇒ nieuw

- (118) Om de doeltreffendheid van ~~Richtlijn 2012/27/EU, zoals gewijzigd bij~~ deze richtlijn, te kunnen beoordelen, moet een eis worden ~~ingevoerd~~ ☒ vastgesteld ☒ voor het doen van een algemene evaluatie van ~~die~~ ☒ deze ☒ richtlijn en tot indiening van een verslag aan het Europees Parlement en de Raad op uiterlijk op 28 februari ☒ 2027 ☒ 2024. Deze evaluatie moet ~~plaatsvinden na de algemene inventarisatie in 2023 door het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, zodat er~~ toelaten dat de nodige aanpassingen ~~in het proces kunnen~~ worden gedaan, waarbij ook rekening wordt gehouden met economische en innovatieve ontwikkelingen.
-

↓ 2018/2002 overweging 39 (aangepast)

- (119) De lokale en regionale autoriteiten moeten een leidende rol krijgen bij de ontwikkeling en het ontwerp, de uitvoering en de evaluatie van de in ☒ deze ☒ ~~Richtlijn 2012/27/EU~~ vastgelegde maatregelen, zodat zij op adequate wijze kunnen inspelen op de specifieke kenmerken van hun klimaat, cultuur en samenleving.

- (120) Om recht te doen aan de technologische vooruitgang en het groeiende aandeel van hernieuwbare energiebronnen in de sector elektriciteitsopwekking moet de standaardcoëfficiënt voor elektriciteitsbesparing in kWh worden herzien om rekening te houden met veranderingen in de primaire energiefactor (PEF) voor elektriciteit ~~(PEF)~~ ⇒ en andere energiedragers ⇐ . Berekeningen die de energiemix van de PEF voor elektriciteit weergeven, moeten worden gebaseerd op jaarlijkse gemiddelden. De boekhoudkundige methode op basis van de fysieke energie-inhoud wordt gebruikt met betrekking tot elektriciteit en warmte die worden opgewekt met kernenergie, en de methode op basis van technische omzettingsefficiëntie met betrekking tot elektriciteit en warmte die worden opgewekt uit fossiele brandstoffen en biomassa. De methode voor niet-brandbare vormen van hernieuwbare energie is het directe equivalent op basis van de totale primaire energie. Voor de berekening van het primaire energieaandeel voor elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling wordt de methode van bijlage II bij ~~de~~ ~~de~~ Richtlijn ~~2012/27/EU~~ toegepast. Er wordt gebruikgemaakt van een gemiddelde marktpositie in plaats van een marginale marktpositie. Het omzettingsrendement wordt geraamd op 100 % voor niet-brandbare hernieuwbare energiebronnen, 10 % voor geothermische centrales en 33 % voor kerncentrales. De berekening van de totale efficiëntie van warmtekrachtkoppeling wordt berekend op basis van de meest recente gegevens van Eurostat. Wat systeemgrenzen betreft, bedraagt de PEF voor alle energiebronnen 1. De PEF-waarde verwijst naar het jaar 2018 en is gebaseerd op gegevens die zijn geïnterpoleerd uit de jongste versie van het PRIMES-referentiescenario voor de jaren 2015 en 2020 en aangepast op basis van gegevens van Eurostat tot en met 2016. De analyse heeft betrekking op de lidstaten en Noorwegen. De gegevensreeks voor Noorwegen is gebaseerd op gegevens van het ~~de~~ ~~de~~ ENTSB-E ~~de~~ Europees netwerk van transmissiesysteembeheerders voor elektriciteit.

- (121) Energiebesparingen die voortvloeien uit de tenuitvoerlegging van het Unierecht mogen alleen worden geclaimd als zij voortvloeien uit een maatregel die verder reikt dan het minimum dat wordt vereist door de betrokken rechtshandeling van de Unie, hetzij door ambitieuzere energie-efficiëntie-eisen vast te stellen op niveau van de lidstaat, hetzij door de maatregel beter ingang te doen vinden. Gebouwen beschikken over een aanzienlijk potentieel om de energie-efficiëntie verder te vergroten, en de renovatie van gebouwen is op lange termijn een essentieel element met schaalvoordelen om tot grotere energiebesparing te komen. Daarom moet worden verduidelijkt dat het mogelijk is om alle energiebesparingen die voortvloeien uit maatregelen ter bevordering van de renovatie van bestaande gebouwen te claimen op voorwaarde dat ze een aanvulling vormen op ontwikkelingen die ook zonder de beleidsmaatregel zouden hebben plaatsgevonden en op voorwaarde dat de lidstaat aantoonst dat de aan verplichtingen gebonden, deelnemende of met de uitvoering belaste partij daadwerkelijk heeft bijgedragen tot de totstandbrenging van de energiebesparingen die worden geclaimd.

- (122) Overeenkomstig de strategie voor de energie-unie en de beginselen van betere regelgeving dient meer gewicht te worden gegeven aan toezicht en controleregels voor de tenuitvoerlegging van verplichtingsregelingen voor energie-efficiëntie en alternatieve beleidsmaatregelen, waaronder de verplichting een statistisch representatieve steekproef van maatregelen te controleren. In ~~Richtlijn 2012/27/EU, zoals gewijzigd bij deze richtlijn~~, moet een statistisch relevant aandeel en een statistisch representatieve steekproef van maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie worden begrepen als de verplichting om een subgroep van een statistische populatie van de betreffende energiebesparende maatregelen vast te stellen, op zodanige wijze dat deze subgroep een accurate weergave vormt van de volledige populatie van alle energiebesparende maatregelen, zodat er redelijke betrouwbare conclusies kunnen worden getrokken over het vertrouwen in alle maatregelen.

↓ 2018/2002 overweging 43

⇒ nieuw

- (123) Door technologieën op basis van hernieuwbare energie te gebruiken voor het opwekken van energie op of in gebouwen, hoeft er een minder groot beroep te worden gedaan op energie uit fossiele brandstoffen. Het beperken van het energieverbruik en het verbruik van energie uit duurzame bronnen in de bouwsector zijn belangrijke maatregelen om de energieafhankelijkheid van de Unie en de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, met name in het licht van de ambitieuze klimaat- en energiedoelstellingen voor 2030 en de mondiale afspraken die zijn gemaakt in de context van de Overeenkomst van Parijs. Met het oog op hun verplichting inzake cumulatieve energiebesparing mogen de lidstaten, om aan hun energiebesparingsverplichtingen te voldoen ⇒ overeenkomstig de berekeningsmethode in deze richtlijn ⇐, ~~in voorkomend geval~~ de energiebesparingen ⇒ die voortvloeien uit beleidsmaatregelen ter bevordering van hernieuwbare technologieën ⇐ ~~door op of in gebouwen opgewekte energie voor eigen gebruik~~ in aanmerking nemen. ⇒ Met energiebesparingen als gevolg van beleidsmaatregelen met betrekking tot het gebruik van directe verbranding van fossiele brandstoffen dient geen rekening te worden gehouden. ⇐
-

↓ nieuw

- (124) Voor sommige van de bij deze richtlijn ingevoerde wijzigingen is wellicht een latere wijziging van Verordening (EU) 2018/1999 nodig om de samenhang tussen de twee rechtshandelingen te waarborgen. Nieuwe bepalingen, die voornamelijk betrekking hebben op de vaststelling van nationale bijdragen, mechanismen voor het opvullen van lacunes en rapportageverplichtingen, moeten worden gestroomlijnd en overgenomen in die verordening, zodra die is gewijzigd. Sommige bepalingen van Verordening (EU) 2018/1999 moeten wellicht ook opnieuw worden beoordeeld in het licht van de in deze richtlijn voorgestelde wijzigingen. De aanvullende rapportage- en monitoringvereisten mogen geen nieuwe parallelle rapportagesystemen creëren, maar zouden vallen binnen het bestaande monitoring- en rapportagekader uit hoofde van Verordening (EU) 2018/1999.
- (125) Om de praktische uitvoering van deze richtlijn op nationaal, regionaal en lokaal niveau te bevorderen, moet de Commissie de uitwisseling van ervaringen op het gebied van praktijken, benchmarking, netwerkactiviteiten en innovatieve praktijken op een onlineplatform blijven ondersteunen.

↓ 2012/27/EU overweging 60
(aangepast)

~~Aangezien de lidstaten zonder extra energie-efficiëntiemaatregelen de doelstelling van deze richtlijn, namelijk in 2020 het energie-efficiëntiestreefcijfer van 20 % voor de Unie realiseren en de weg effenen voor verdere energie-efficiëntieverbeteringen na 2020, niet voldoende kunnen realiseren, en deze doelstelling beter gerealiseerd kan worden op het niveau van de Unie, kan de Unie maatregelen vaststellen in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel zoals vastgelegd in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze richtlijn niet verder dan wat nodig is om deze doelstelling te verwezenlijken.~~

↓ 2018/2002 overweging 45 (aangepast)
⇒ nieuw

(126) Daar de doelstellingen van deze richtlijn, namelijk het bereiken van het energie-efficiëntiestreefcijfer ~~de doelstellingen~~ voor de Unie, ~~van een energie-efficiëntie van 20 % voor 2020 en van minstens 32,5 % voor 2030,~~ en het treffen van voorbereidingen voor een verdere verbetering van de energie-efficiëntie ⇒ en in de richting van klimaatneutraliteit ⇐ ~~na deze data~~, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang en de gevolgen van het optreden, beter op het niveau van de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Europese Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze richtlijn niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te bereiken.

↓ 2012/27/EU overweging 61 (aangepast)

- (127) Om aanpassingen aan de technische vooruitgang en wijzigingen in de distributie van energiebronnen mogelijk te maken, moet de bevoegdheid om handelingen vast te stellen overeenkomstig artikel 290 ~~⊗~~ VWEU ~~⊗~~ ~~van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie~~ aan de Commissie worden gedelegeerd met betrekking tot de herziening van de geharmoniseerde rendementsreferentiewaarden die zijn vastgelegd op basis van ~~⊗~~ deze ~~⊗~~ ~~Richtlijn 2004/8/EG~~ en met betrekking tot de waarden, berekeningsmethoden, de standaard primaire-energiecoëfficiënt en eisen in de bijlagen bij deze richtlijn. ~~Het is van bijzonder belang dat de Commissie tijdens haar voorbereidende werkzaamheden passend overleg pleegt, ook op deskundigenniveau. De Commissie moet bij de voorbereiding en opstelling van de gedelegeerde handelingen ervoor zorgen dat de desbetreffende documenten tijdig en op gepaste wijze gelijktijdig worden toegezonden aan het Europees Parlement en aan de Raad.~~
-

↓ 2018/2002 overweging 37 (aangepast)

- (128) ~~Om te garanderen dat de bijlagen bij Richtlijn 2012/27/EU en de geharmoniseerde rendementsreferentiewaarden kunnen worden geactualiseerd, moet de aan de Commissie verleende bevoegdheidsdelegatie worden verlengd.~~ Het is van bijzonder belang dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden tot passende raadplegingen overgaat, onder meer op deskundigenniveau, en dat die raadplegingen plaatsvinden in overeenstemming met de beginselen die zijn vastgelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven¹. Met name om te zorgen voor gelijke deelname aan de voorbereiding van gedelegeerde handelingen, ontvangen het Europees Parlement en de Raad alle documenten op hetzelfde tijdstip als de deskundigen van de lidstaten, en hebben hun deskundigen systematisch toegang tot de vergaderingen van de deskundigengroepen van de Commissie die zich bezighouden met de voorbereiding van gedelegeerde handelingen.

¹ PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1.

↓ 2012/27/EU overweging 62

(129) Om eenvormige voorwaarden te waarborgen voor de uitvoering van deze richtlijn, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren¹.

↓ 2012/27/EU overweging 63
(aangepast)

~~Alle inhoudelijke bepalingen van Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG met uitzondering van artikel 4, leden 1 tot en met 4, en de bijlagen I, III en IV van Richtlijn 2006/32/EG, moeten worden ingetrokken. De laatstgenoemde bepalingen dienen van toepassing te blijven totdat de termijn voor het bereiken van de streefwaarde van 9 % is verstreken. Artikel 9, leden 1 en 2, van Richtlijn 2010/30/EU, die de lidstaten ertoe verplicht om te trachten alleen producten met de hoogste energie-efficiëntieklasse aan te kopen, moeten eveneens worden geschrapt.~~

↓ 2012/27/EU overweging 64
(aangepast)

~~De verplichting tot omzetting van deze richtlijn in nationaal recht moet worden beperkt tot die bepalingen die ten opzichte van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG inhoudelijk zijn gewijzigd. De verplichting tot omzetting van de ongewijzigde bepalingen vloeit voort uit die richtlijnen.~~

¹ Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13).

↓ nieuw

(130) De verplichting tot omzetting van deze richtlijn in intern recht dient te worden beperkt tot de bepalingen die ten opzichte van de vorige richtlijn materieel zijn gewijzigd. De verplichting tot omzetting van de ongewijzigde bepalingen vloeit voort uit die vorige richtlijn.

↓ 2012/27/EU overweging 65

(aangepast)

⇒ nieuw

(131) Deze richtlijn mag geen afbreuk doen aan de verplichtingen van de lidstaten wat betreft de termijnen voor omzetting in nationaal recht en de toepassing van de Richtlijnen ☒ in bijlage XV, deel B ☒ 2004/8/EG en 2006/32/EG.

↓ 2012/27/EU overweging 66

(aangepast)

~~Overeenkomstig de gezamenlijke politieke verklaring van 28 september 2011 van de lidstaten en de Commissie over toelichtende stukken hebben de lidstaten zich ertoe verbonden om in gerechtvaardigde gevallen de kennisgeving van hun omzettingsmaatregelen vergezeld te doen gaan van één of meer stukken waarin het verband tussen de onderdelen van een richtlijn en de overeenkomstige delen van de nationale omzettingsteksten wordt toegelicht. Met betrekking tot deze richtlijn acht de wetgever de toezending van dergelijke stukken gerechtvaardigd.~~

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

ONDERWERP, TOEPASSINGSGEBIED, DEFINITIES EN ENERGIE-EFFICIËNTIESTREEFCIJFERS

Artikel 1

Onderwerp en toepassingsgebied

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 1 (aangepast)
⇒ nieuw

1. Bij deze richtlijn wordt een gemeenschappelijk kader vastgesteld met maatregelen voor het bevorderen van energie-efficiëntie binnen de Unie, om ervoor te zorgen dat de Unie haar ~~kerndoelstreefcijfer inzake energie-efficiëntie van 20 % voor 2020 en haar kerndoel van ten minste 32,5 % voor 2030~~ haalt; de richtlijn maakt ook voor verdere verbeteringen van de energie-efficiëntie ~~na deze data~~ mogelijk.

Deze richtlijn stelt regels vast om ⇒ energie-efficiëntiemaatregelen prioritair uit te voeren in alle sectoren, ⇐ belemmeringen op de energiemarkt weg te nemen en markttekortkomingen te verhelpen die efficiëntie in energievoorziening en -gebruik in de weg staan. ~~alsmede~~ ☒ De richtlijn voorziet ook in de vaststelling van ☒ indicatieve nationale ~~energie-efficiëntiestreefcijfers en bijdragen energie-efficiëntiebijdragen voor 2020 en 2030.~~

Deze richtlijn draagt bij tot de uitvoering van het beginsel voorrang voor energie-efficiëntie eerst ⇒ en draagt zo bij tot een Unie met een inclusieve, billijke en welvarende maatschappij met een moderne, hulpbronnenefficiënte en concurrerende economie ⇐.

2. De vereisten in deze richtlijn zijn minimumvereisten en beletten niet dat een lidstaat verdergaande maatregelen handhaaft of treft. Deze maatregelen moeten verenigbaar zijn met het Unierecht. Indien nationale wetgeving voorziet in strengere maatregelen, moet de lidstaat dergelijke wetgeving bij de Commissie melden.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt verstaan onder:

1. “energie”¹: alle vormen van energieproducten, brandstoffen, warmte, hernieuwbare energie, elektriciteit of elke andere vorm van energie, als bepaald in artikel 2, ~~punt onder d)~~, van Verordening (EG) nr. 1099/2008 van het Europees Parlement en de Raad ~~van 22 oktober 2008 betreffende energiestatistiek~~¹;

2. “energie-efficiëntie eerst”: “energie-efficiëntie eerst” in de zin van artikel 2, punt 18, van Richtlijn (EU) 2018/1999;
3. “energiesysteem”: een systeem dat hoofdzakelijk is ontworpen om energiediensten te leveren teneinde te voldoen aan de vraag van de eindgebruikerssectoren naar energie in de vorm van warmte, brandstoffen en elektriciteit;

¹ Verordening (EG) nr. 1099/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 betreffende energiestatistiek (PB L 304 van 14.11.2008, blz. 1).

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

⇒ Raad

42. “primaire energieverbruik”¹: bruto ⇒ beschikbare energie ⇐ ~~binnenlands verbruik~~, uitgezonderd ⇒ internationale scheepsbunkers, ⇐ ~~verbruik voor niet-energetische non-energetisch doeleinden~~ ⇒ eindverbruik en omgevings ~~energie~~ ~~[...]~~ ⇐;

53. “eindenergieverbruik”¹: alle aan de industrie, het vervoer ⇒ (inclusief energieverbruik in de internationale luchtvaart) ⇐, de huishoudens, de ⇒ openbare en particuliere ⇐ dienstensector, ~~en de landbouw~~ ⇒, bosbouw en visserij, en andere eindgebruikers (eindafnemers van energie) ⇐ geleverde energie. ⇒ Energieverbruik in internationale scheepsbunkers, ~~⇒ [...]~~ ~~⇒ omgevingsenergie~~ ~~⇒ 1~~ en leveringen ~~⇒ [...]~~ aan de omzettingsector en de energiesector en verliezen als gevolg van transmissie en distributie (definities in bijlage A bij Verordening (EG) nr. 1099/2008 zijn van toepassing) ⇐ ~~Leveringen aan de energieomzettingsector en de energiebedrijven zelf~~ vallen hier niet onder;

⇒ (5a) Omgevingsenergie is het verschil tussen de door warmtepompen geproduceerde warmte en de door deze warmtepompenverbruikte elektriciteit. Omgevingsenergie kan zowel naar toepassingen voor ruimteverwarming als naar toepassingen voor ruimtekoeling verwijzen. Omgevingsenergie verwijst bijgevolg naar energie die met warmtepompen uit de omgeving (bodem, lucht of water) wordt gehaald voor ruimteverwarming of ruimtekoeling. De elektriciteit die door warmtepompen wordt gebruikt voor koeling, alsook de elektriciteit die door warmtepompen wordt gebruikt voor verwarming, wordt meegerekend in het elektriciteitsverbruik voor ruimteverwarming en ruimtekoeling. ⇐

64. “energie-efficiëntie”¹: de verhouding tussen de verkregen prestatie, dienst, goederen of energie, en de hiertoe gebruikte input van energie;

75. “energiebesparingen”¹: één hoeveelheid bespaarde energie die wordt vastgesteld door het verbruik voor en na de invoering van één of meer energie-efficiëntieverbeteringsmaatregelen te meten en/of te ramen, met één correctie voor de externe factoren die het energieverbruik beïnvloeden;

¹ Omgevingsenergie is het verschil tussen de warmte die door warmtepompen wordt geproduceerd en de elektriciteit die deze verbruiken. Omgevingsenergie kan zowel naar toepassingen voor ruimteverwarming als voor ruimtekoeling verwijzen. Omgevingsenergie verwijst bijgevolg naar energie die met warmtepompen uit de omgeving (bodem, lucht of water) wordt gehaald voor ruimteverwarming of -koeling. De elektriciteit die door warmtepompen wordt gebruikt voor koeling, alsook de elektriciteit die door warmtepompen wordt gebruikt voor verwarming, wordt meegerekend in het elektriciteitsverbruik voor ruimteverwarming en ruimtekoeling.

86. “verbetering van de energie-efficiëntie”¹: een toename van de energie-efficiëntie ten gevolge van technologische, gedrags- en/of economische veranderingen;
97. “energiedienst”²: het fysieke voordeel, nut of welzijn dat wordt bereikt met een combinatie van energie met energie-efficiënte technologie of actie, die de bewerkingen, het onderhoud en de controle kan omvatten die nodig zijn voor de levering van de dienst, welke wordt geleverd op basis van een overeenkomst en welke onder normale omstandigheden heeft aangetoond te leiden tot een controleerbare en meetbare of een schatbare verbetering van de energie-efficiëntie of tot controleerbare en meetbare of schatbare primaire energiebesparingen;
108. “overheidsinstantie”³: ~~van 31 maart 2004 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten~~⁴; ~~van 31 maart 2004 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten~~⁵; nationale, regionale of lokale autoriteiten en entiteiten die rechtstreeks door die autoriteiten worden gefinancierd en beheerd, maar niet van industriële of commerciële aard zijn.
9. ~~“centrale overheid”, alle bestuursinstellingen waarvan de bevoegdheid zich over het gehele grondgebied van een lidstaat uitstrekt;~~
114. “totale bruikbare vloeroppervlakte”⁶: de vloeroppervlakte van een gebouw of van een deel van een gebouw waar energie wordt gebruikt om het binnenklimaat te regelen;

↓ nieuw

12. “aanbestedende diensten”: aanbestedende diensten in de zin van artikel 6, lid 1, van Richtlijn 2014/23/EU, artikel 2, punt 1, van Richtlijn 2014/24/EU en artikel 3, lid 1, van Richtlijn 2014/25/EU;
13. “aanbestedende instanties”: aanbestedende instanties als gedefinieerd in Richtlijn 2014/23/EU en Richtlijn 2014/25/EU;

¹ ~~PB L 134 van 30.4.2004, blz. 114.~~

- ~~1411~~. “energiebeheersysteem”: een reeks van onderling verband houdende of op elkaar inwerkende elementen van een plan waarin een energie-efficiëntiedoelstelling en een strategie om deze doelstelling te verwezenlijken is vastgelegd ⇒ , daarbij inbegrepen de monitoring van het daadwerkelijke energieverbruik, genomen maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie en metingen van de vooruitgang ⇐;
- ~~1512~~. “Europese norm” ≡: een door het Europees Comité voor normalisatie, het Europees Comité voor elektrotechnische normalisatie of het Europees Instituut voor telecommunicatienormen goedgekeurde en voor publiek gebruik ter beschikking gestelde norm;
- ~~1613~~. “internationale norm” ≡: een door de Internationale Organisatie voor Normalisatie vastgestelde en openbaar beschikbaar gestelde norm;
- ~~1714~~. “aan verplichtingen gebonden partij” ≡: energiedistributeur of detailhandelaar in energie ⇒ of transmissiesysteembeheerder ⇐, die gebonden is door de nationale regelingen voor energie-efficiëntieverplichtingen, bedoeld in artikel ~~97~~;
- ~~1815~~. “met de uitvoering belaste partij” ≡: een juridische entiteit met de door een overheid of een andere overheidsinstantie gedelegeerde bevoegdheid om een financieringsregeling te ontwikkelen, te beheren of uit te voeren namens de overheid of een andere overheidsinstantie;
- ~~1916~~. “deelnemende partij” ≡: een onderneming of een overheidsinstantie die zich ertoe heeft verbonden bepaalde doelstellingen te bereiken in het kader van een vrijwillige overeenkomst, of die onder een beleidsinstrument van nationale regelgeving valt;
- ~~2017~~. “uitvoerende overheidsinstantie” ≡: een publiekrechtelijke instantie die verantwoordelijk is voor het uitvoeren of controleren van de belasting op energie of koolstof, de financiële regelingen en instrumenten, fiscale prikkels, normen en standaarden, etikettering van het energieverbruik, opleiding of onderwijs;

- ~~2118~~. “beleidsmaatregel”₂₁: een instrument van regulerende, financiële of fiscale aard, of gebaseerd op vrijwillige deelneming of bedoeld voor informatieverstrekking, dat formeel in een lidstaat is ingesteld en wordt toegepast teneinde een kader, vereiste of prikkel tot stand te brengen die de marktdeelnemers ertoe aanzet energiediensten te verstrekken en aan te kopen en andere maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie te nemen;
- ~~2219~~. “afzonderlijke actie”₂₂: een actie die leidt tot controleerbare, meetbare of schatbare verbeteringen van de energie-efficiëntie en die wordt ondernomen als gevolg van een beleidsmaatregel;
- ~~2320~~. “energiedistributeur”₂₃: een natuurlijk persoon of rechtspersoon, waaronder een distributiesysteembeheerder, die verantwoordelijk is voor het transport van energie, met het oog op levering aan de eindafnemers of aan de distributiestations die energie aan eindafnemers verkopen;
- ~~2421~~. “distributiesysteembeheerder”₂₄: “distributiesysteembeheerder” als gedefinieerd in respectievelijk ~~☒~~ artikel 2, punt 29, van ~~☒~~ Richtlijn (EU) 2019/944~~2009/72/EG~~ ~~☒~~ wat betreft elektriciteit, ~~☒~~ en ~~☒~~ in artikel 2, punt 6, van ~~☒~~ Richtlijn 2009/73/EG ~~☒~~ wat betreft gas ~~☒~~;
- ~~2522~~. “detailhandelaar in energie”₂₅: een natuurlijk persoon of rechtspersoon die energie aan eindafnemers verkoopt;
- ~~2623~~. “eindafnemer”₂₆: een natuurlijk persoon of rechtspersoon die energie koopt voor eigen eindverbruik;
- ~~2724~~. “aanbieder van energiediensten”₂₇: een natuurlijk persoon of rechtspersoon die in de inrichtingen of gebouwen van een eindafnemer energiediensten of ~~andere~~ maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie levert;
- ~~2825~~. “energie-audit”₂₈: een systematische procedure met als doel toereikende informatie te verzamelen omtrent het ~~huidige~~ energieverbruiksprofiel van een gebouw of groep gebouwen, van een industriële of commerciële activiteit of installatie of van private of publieke diensten, mogelijkheden voor kosteneffectieve energiebesparing te signaleren en kwantificeren ~~⇒~~, het potentieel van het kosteneffectieve gebruik of de kosteneffectieve productie van hernieuwbare energie te bepalen ~~⇐~~ en verslag uit te brengen van de resultaten;

~~26.~~ „kleine en middelgrote ondernemingen” of „kmo's”, ondernemingen als omschreven in titel I van de bijlage bij Aanbeveling 2003/361/EG van de Commissie van 6 mei 2003 betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen¹; tot de categorie kleine, middelgrote en micro-ondernemingen behoren ondernemingen waar minder dan 250 personen werkzaam zijn en waarvan de jaaromzet 50 miljoen EUR en/of het jaarlijkse balanstotaal 43 miljoen EUR niet overschrijdt;

~~2927.~~ “energieprestatiecontract”²: een contractuele regeling tussen de begunstigde en de aanbieder van een maatregel ter verbetering van de energie-efficiëntie, die tijdens de gehele looptijd van het contract wordt geverifieerd en gecontroleerd, waarbij ~~de investeringen~~ (arbeid, leveringen of diensten) zodanig worden betaald dat ze in verhouding staan tot de contractueel vastgelegde mate van verbetering van de energie-efficiëntie of een ander overeengekomen prestatiecriterium, zoals financiële besparingen;

~~3028.~~ “slimme-metersysteem” of “intelligent meetsysteem”³: ~~een elektronisch systeem dat het energieverbruik kan meten, meer informatie levert dan een traditionele meter, en data kan doorgeven en ontvangen middels een vorm van elektronische communicatie~~ ⇒ een “slimme-metersysteem” zoals gedefinieerd in Richtlijn (EU) 2019/944 ⇐;

~~3129.~~ “transmissiesysteembeheerder”⁴: een “transmissiesysteembeheerder” in de zin van ~~respectievelijk~~ ☒ artikel 2, punt 35, van ☒ Richtlijn (EU) 2019/944 ~~2009/72/EG~~ en Richtlijn 2009/73/EG ☒ , voor elektriciteit en gas respectievelijk ☒;

~~3230.~~ “warmtekrachtkoppeling”⁵: de gelijktijdige opwekking in één proces van thermische energie en elektrische of mechanische energie;

¹ ~~PB L 124 van 20.5.2003, blz. 36.~~

- ~~3331.~~ “economisch aantoonbare vraag”_{II}: een vraag die de behoefte aan verwarming of koeling niet overstijgt en waaraan anders onder marktvoorwaarden zou worden voldaan door andere processen van energieopwekking dan warmtekrachtkoppeling;
- ~~3432.~~ “nuttige warmte”_{II}: warmte die in een warmtekrachtkoppelingsproces wordt geproduceerd om aan een economisch aantoonbare vraag naar warmte of koeling te voldoen;
- ~~3533.~~ “elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling”_{II}: elektriciteit opgewekt in een proces dat is gekoppeld aan de opwekking van nuttige warmte en berekend in overeenstemming met de methodologie in bijlage ~~III~~;
- ~~3634.~~ “hoogrenderende warmtekrachtkoppeling”_{II}: warmtekrachtkoppeling die voldoet aan de criteria van bijlage ~~III~~;
- ~~3735.~~ “totaal rendement”_{II}: de som op jaarbasis van de productie van elektriciteit en van mechanische energie en de opbrengst aan nuttige warmte, gedeeld door de brandstofinvoer die is gebruikt voor de opwekking van warmte in een warmtekrachtkoppelingsproces en voor de brutoproductie van elektriciteit en van mechanische energie;
- ~~3836.~~ “elektriciteit-warmteratio”_{II}: de verhouding tussen elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling en nuttige warmte wanneer de warmtekrachtkoppelingsmodus volledig in bedrijf is, op basis van operationele gegevens van de specifieke eenheid;
- ~~3937.~~ “warmtekrachtkoppelingseenheid”_{II}: een eenheid die in de warmtekrachtkoppelingsmodus kan werken;
- ~~4038.~~ “kleinschalige warmtekrachtkoppelingseenheid”_{II}: een warmtekrachtkoppelingseenheid met een geïnstalleerd vermogen van minder dan 1 MW_e;
- ~~4139.~~ “micro-warmtekrachtkoppelingseenheid”_{II}: een warmtekrachtkoppelingseenheid met een maximumcapaciteit van minder dan 50 kW_e;
- ~~40.~~ ~~“vloeroppervlakte-index”, verhouding tussen de vloeroppervlakte van het gebouw en de grondoppervlakte in een bepaald grondgebied;~~

4241. “efficiënte stadsverwarming en -koeling”₂: een systeem voor stadsverwarming of -koeling dat ~~ten minste 50 % hernieuwbare energie, 50 % afvalwarmte, 75 % warmte uit warmtekrachtkoppeling of 50 % uit een combinatie van dergelijke energie en warmte gebruikt~~ ⇒ voldoet aan de criteria van artikel 24 ⇐;
4342. “efficiënte verwarming en koeling”₂: een mogelijkheid voor verwarming en koeling die, in vergelijking met een referentiescenario van een standaardsituatie, een meetbare verlaging inhoudt van de input van primaire energie om één eenheid afgegeven energie te leveren binnen een relevante systeemgrens, en zulks op kostenefficiënte wijze, zoals beoordeeld in de in deze richtlijn bedoelde kosten-batenanalyse, en met inachtneming van de energie die nodig is voor winning, omzetting, transport en distributie;
4443. “efficiënte individuele verwarming en koeling”₂: een mogelijkheid voor de voorziening van individuele verwarming en koeling die, in vergelijking met efficiënte stadsverwarming en -koeling, een meetbare vermindering betekent van de input van niet-hernieuwbare primaire energie voor het leveren van één eenheid afgegeven energie binnen een relevante systeemgrens, of die dezelfde input van niet-hernieuwbare primaire energie vereist, maar tegen een lagere kostprijs, met inachtneming van de energie die nodig is voor winning, omzetting, transport en distributie;

↕ nieuw

⇒ Raad

45. “datacentrum”: een structuur, of een groep van structuren, ⇒ [...] ⇐ ⇒ die wordt gebruikt om computersystemen/servers en bijbehorende apparatuur ⇐ ⇒ [...] ⇐ voor ⇒ de ⇐ ⇒ [...] ⇐ opslag, verwerking en ⇒ /of distributie van gegevens en aanverwante activiteiten, te huisvesten, aan te sluiten en te exploiteren¹ ⇐ ⇒ [...] ⇐ ;

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32022R0132> .

↓ 2012/27/EU

⇒ nieuw

⇒ Raad

4644. “ingrijpende renovatie”: een renovatie waarvan de kosten hoger liggen dan 50 % van de investeringskosten voor een nieuwe vergelijkbare eenheid;

4745. “ onafhankelijke aankoopgroepering [...] ”, ~~dienstenverrichter aan de vraagzijde die meerdere consumentenbelastingen van korte duur combineert om in georganiseerde energiemarkten te verkopen of te veilen.~~ ⇒ : [...] een [...] onafhankelijke aankoopgroepering [...] als gedefinieerd [...] in artikel 2, punt 19, van Richtlijn (EU) 2019/944; ⇐

↓ nieuw

⇒ Raad

48. “energiearmoede”: het gebrek aan toegang van een huishouden tot essentiële energiediensten die de basis vormen voor een behoorlijke levensstandaard en gezondheid, met inbegrip van voldoende warmte, koeling, verlichting en energie voor toestellen, binnen een relevante nationale context en gezien bestaand sociaal en ander relevant beleid;

49. “eindgebruiker”: een natuurlijke persoon of rechtspersoon die verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik koopt voor eigen eindgebruik, of een natuurlijke persoon of rechtspersoon die bewoner is van een afzonderlijk gebouw of van een eenheid in een appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw dat beschikt over een centrale bron voor verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik en die geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de energieleverancier heeft;

50. “gescheiden prikkel”: het ontbreken van een eerlijke en redelijke verdeling van financiële verplichtingen en beloningen in verband met investeringen in energie-efficiëntie over de betrokken actoren, bijvoorbeeld de eigenaars en huurders of de verschillende eigenaars van gebouwunits, dan wel de eigenaars en huurders of verschillende eigenaars van appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen.

Het beginsel “energie-efficiëntie eerst”

1. Overeenkomstig het beginsel “energie-efficiëntie eerst” zorgen de lidstaten ervoor dat bij beslissingen over de planning, het beleid en belangrijke investeringen ☞, dat wil zeggen grootschalige investeringen met een waarde van meer van 150 miljoen EUR elk of 250 miljoen EUR voor vervoersinfrastructuurprojecten, ☞ met betrekking tot de volgende sectoren rekening wordt gehouden met energie-efficiëntieoplossingen:

- a) energiesystemen, en
- b) niet-energiesectoren, indien deze sectoren een impact hebben op het energieverbruik en de energie-efficiëntie.

☞ Bij de uitvoering van dit lid kunnen de lidstaten rekening houden met de aanbeveling van de Commissie over het beginsel "energie-efficiëntie eerst"¹. ☞

2. De lidstaten ☞ [...] ☞ ☞ beoordelen ☞ de toepassing van het beginsel “energie-efficiëntie eerst” ☞ [...] ☞ ☞ om de twee jaar, ☞ wanneer ☞ beslissingen over het ☞ beleid ☞ [...] ☞, ☞ de ☞ planning ☞ [...] ☞ en ☞ belangrijke ☞ investering ☞ en ☞ ☞ [...] ☞ aan goedkeurings- en monitoringvereisten zijn onderworpen.

3. Bij de toepassing van het beginsel “energie-efficiëntie eerst”:

¹ Aanbeveling van de Commissie van 28.9.2021 over "energie-efficiëntie eerst": van beginselen tot praktijk – Richtsnoeren en voorbeelden voor de toepassing ervan in de besluitvorming in de energiesector en daarbuiten (C(2021) 7014 final).

- a) bevorderen en, waar kosten-batenanalyses vereist zijn, waarborgen de lidstaten de toepassing van kosten-batenmethoden die een goede beoordeling van de bredere voordelen van energie-efficiëntieoplossingen vanuit maatschappelijk oogpunt mogelijk maken;
- b) wijzen de lidstaten [...] de entiteit ~~of entiteiten~~ aan die verantwoordelijk is ~~of zijn~~ voor het toezicht op de toepassing van het beginsel “energie-efficiëntie eerst” en op de effecten van ~~beslissingen over de~~ planning ~~[...]~~, ~~het~~ beleid ~~[...]~~ en ~~belangrijke~~ investering ~~en~~ ~~[...]~~ op het energieverbruik en de energie-efficiëntie;
- c) brengen de lidstaten verslag uit aan de Commissie, als onderdeel van de geïntegreerde nationale voortgangsverslagen over energie en klimaat overeenkomstig artikel 17 van Verordening (EU) 2018/1999, over de wijze waarop met dit beginsel rekening is gehouden in de nationale en regionale beslissingen betreffende de planning, het beleid en belangrijke investeringen met betrekking tot de nationale en regionale energiesystemen.

↓ 2012/27/EU

Artikel ~~43~~

Energie-efficiëntiestreefcijfers

↴ nieuw

➡ Raad

1. De lidstaten zorgen gezamenlijk voor een vermindering van het energieverbruik met ten minste 9 % in 2030 ten opzichte van de prognoses van het in 2020 vastgestelde referentiescenario, zodat ➡ [...] ⌚ het eindenergieverbruik van de Unie niet meer dan 787 Mtoe bedraagt ➡ [...] ⌚ ➡ . De lidstaten leveren inspanningen om gezamenlijk bij te dragen aan de indicatieve energie-efficiëntiestreefcijfers van de Unie inzake ⌚ ➡ [...] ⌚ ➡ primair ⌚ energieverbruik ➡ [...] ⌚ ➡ die in 2030 ⌚ niet meer dan 1023 Mtoe ➡ bedragen ⌚ ➡ [...] ⌚¹.

¹ Het energie-efficiëntiestreefcijfer van de Unie werd aanvankelijk vastgesteld en berekend met de in 2007 vastgestelde referentiescenarioprognoses voor 2030 als uitgangswaarde. De wijziging van de Eurostat-methodologie voor de berekening van de energiebalans en de verbeteringen in latere modelprognoses vragen om een wijziging van de uitgangswaarde. Op basis van dezelfde benadering voor het bepalen van het streefcijfer, dat wil zeggen door te vergelijken met de basisscenarioprognoses, wordt het niveau van het energie-efficiëntiestreefcijfer van de Unie voor 2030 afgezet tegen de in 2020 vastgestelde referentiescenarioprognoses voor 2030 die de nationale bijdragen van de NECP's weerspiegelen. Op basis van dat herziene referentiescenario zal de Unie haar ambitieniveau inzake energie-efficiëntie moeten opkrikken met minstens 9 % in 2030 vergeleken met het niveau van de inspanningen in het in 2020 vastgestelde referentiescenario. De nieuwe manier waarop het ambitieniveau van de streefcijfers van de Unie wordt uitgedrukt, heeft geen gevolgen voor het daadwerkelijke niveau van de inspanningen die nodig zijn.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

⇒ Raad

24. Elke lidstaat stelt ~~een indicatief~~ ☐ een indicatieve ☐ nationale energie-efficiëntiestreefcijfer vast, op basis van ☐ bijdrage [...] inzake energie-efficiëntie vast ☐ [...] ☐ op basis van [...] ☐ ☐ [...] ☐ [...] ☐ eind ☐ energieverbruik ☐ ☐ [...] ☐ ☐ [...], van besparing van primaire energie of finale energiegebruik, dan wel van energie-intensiteit ☐ om ☐ gezamenlijk ☐ [...] ☐ te voldoen aan het in lid 1 ☐ [...] ☐ vastgesteld ☐ e ☐ bindend ☐ e ☐ streefcijfer van de Unie ☐ inzake eindenergieverbruik en levert inspanningen om gezamenlijk bij te dragen aan het in lid 1 vastgestelde bindende streefcijfer van de Unie inzake primair energieverbruik ☐ ☐. De lidstaten delen deze ~~streefcijfers overeenkomstig artikel 24, lid 1, en bijlage XIV, deel 1,~~ ☐ bijdragen, alsook een indicatief traject voor deze bijdragen, ☐ aan de Commissie mee ☐ als onderdeel van de actualiseringen van hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen overeenkomstig artikel 14 van Verordening (EU) 2018/1999 en in het kader van hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen, als bedoeld in en overeenkomstig de procedure van artikel 3 en de artikelen 7 tot en met 12 van Verordening (EU) 2018/1999. ☐ en ☐ De lidstaten ☐ drukken deze tevens uit als een absoluut niveau van primair energieverbruik en eindenergieverbruik in 2020; ~~zij~~ ☐ ☐ drukken hun bijdragen tevens uit als een absoluut niveau van primair energieverbruik in 2030. Bij het vaststellen van hun indicatieve nationale energie-efficiëntiebijdrage houden de lidstaten rekening met de vereisten van lid 3, [...] ☐ [...] ☐ en ☐ zij ☐ leggen daarbij uit hoe en op basis van welke gegevens ~~dit is~~ ☐ de bijdragen zijn ☐ berekend. ☐ Hiervoor kunnen zij de in bijlage I bij deze richtlijn gedefinieerde formule gebruiken. ☐

↓ nieuw

De lidstaten vermelden ook het aandeel van het energieverbruik van de sectoren van eindenergieverbruik, zoals gedefinieerd in Verordening (EG) nr. 1099/2008 betreffende energiestatistieken, met inbegrip van industrie, woningen, diensten en vervoer, in hun nationale bijdragen voor energie-efficiëntie. Ook moeten prognoses van het energieverbruik in de informatie- en communicatietechnologie (ICT) worden vermeld.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

⌚ Raad

⌚ 3. ⌚ Bij het bepalen van deze ~~streefcijfers~~ ⇒ bijdragen ⇐ houden ~~zij~~ de lidstaten rekening met het volgende:

↓ 2013/12/EU artikel 1 en bijlage,
punt a)

⇒ nieuw

⌚ Raad

a) het energieverbruik van de Unie mag in ⇒ 2030 ⇐ ~~2020~~ niet meer bedragen dan ~~1 483~~ ⇒ 787 Mtoe eindenergieverbruik ⌚ en ⌚ [...] ⌚ niet meer dan 1 023 ⇐ Mtoe ~~primaire energie of niet meer dan 1 086 Mtoe finale energie~~ ⇒ primair energieverbruik ⇐;

↓ 2012/27/EU (aangepast)

- b) de in deze richtlijn vastgelegde maatregelen;
- ~~e) de maatregelen die zijn vastgesteld om de nationale energiebesparingsstreefwaarden te bereiken overeenkomstig artikel 4, lid 1, van Richtlijn 2006/32/EG, en~~
- ce) andere maatregelen om energie-efficiëntie binnen de lidstaten en op Unieniveau te bevorderen;u

~~Bij het vaststellen van die streefcijfers kunnen de lidstaten ook rekening houden met nationale omstandigheden die het primaire energieverbruik beïnvloeden, zoals:~~

↓ nieuw
⇒ Raad

- d) alle relevante factoren die van invloed zijn op de efficiëntie-inspanningen ➡ [...] ⬅ :
- i. het collectieve ambitieniveau dat nodig is om de klimaatdoelstellingen te bereiken;
 - ii. de billijke verdeling van inspanningen in de gehele Unie;
 - iii. de energie-intensiteit van de economie;

↓ 2012/27/EU

iv) het resterende kosteneffectieve energiebesparingspotentieel;

↓ nieuw

e) andere nationale omstandigheden die het energieverbruik beïnvloeden, met name:

↓ 2012/27/EU

⇒ nieuw

⌚ Raad

ib) de ontwikkeling en de voorspelling van het bbp ⌚ en de bevolkingsgroei ⌚ ;

ii) de wijzigingen van energie-invoer en -uitvoer ⇒ , ontwikkelingen van de energiemix en ingebruikname van nieuwe duurzame brandstoffen ⇄;

iii) de ontwikkeling van alle bronnen hernieuwbare energie, kernenergie, het afvangen en opslaan van kooldioxide;

↓ nieuw

⌚ Raad

iv) het koolstofvrij maken van energie-intensieve industrieën ⌚ [...] ⌚ ⌚ ; ⌚

⌚ v) het economisch energiebesparingspotentieel; ⌚

⌚ vi) de huidige klimaatomstandigheden en de klimaatveranderingsprognoses. ⌚

↓ 2012/27/EU

e) ~~vroegtijdige maatregelen.~~

↓ 2013/12/EU artikel 1 en punt b) van
de bijlage daarbij (aangepast)

~~2. Uiterlijk 30 juni 2014 beoordeelt de Commissie de bereikte vooruitgang en berekent zij de kans dat de Unie in 2020 een energieverbruik van niet meer dan 1483 Mtoe primaire energie en/of niet meer dan 1086 Mtoe finale energie heeft.~~

↓ 2012/27/EU (aangepast)

~~3. Bij het uitvoeren van de in de lid 2 bedoelde beoordeling gaat de Commissie als volgt te werk:~~

~~a) zij telt de nationale indicatieve energie-efficiëntiestreefdoelen die door de lidstaten zijn gemeld, op;~~

~~b) zij gaat na of de som van die streefdoelen als een betrouwbare leidraad kan worden beschouwd om te beoordelen of Unie als geheel op schema ligt, en houdt daarbij rekening met de evaluatie van het eerste jaarverslag overeenkomstig artikel 24, lid 1, en met de evaluatie van de nationale actieplannen inzake energie-efficiëntie, overeenkomstig artikel 24, lid 2;~~

- e) ~~zij houdt rekening met aanvullende analyse die voortvloeit uit:~~
- i) ~~een beoordeling van de vooruitgang op het vlak van energieverbruik en van energieverbruik in verhouding tot de economische activiteit op Unieniveau, waaronder de vooruitgang in verband met de efficiëntie in de energievoorziening in de lidstaten die hun nationale indicatieve streefdoelstellingen hebben gebaseerd op eindenergieverbruik of de totale energiebesparing, inclusief de vooruitgang tengevolge van de naleving door die lidstaten van hoofdstuk III van deze richtlijn;~~
 - ii) ~~de resultaten van modelberekeningen betreffende toekomstige ontwikkelingen in energieverbruik op Unieniveau;~~
-

↓ 2013/12/EU artikel 1 en punt c) van de bijlage daarbij (aangepast)

- d) ~~zij vergelijkt de resultaten onder a) tot en met c) met de hoeveelheid energieverbruik die nodig is om in 2020 een energieverbruik van niet meer dan 1483 Mtoe primaire energie en/of niet meer dan 1086 Mtoe finale energie te halen.~~

~~5. Elke lidstaat stelt indicatieve nationale energie-efficiëntiebijdragen vast om de in artikel 1, lid 1, van deze richtlijn bedoelde streefcijfers van de Unie voor 2030 te bereiken, overeenkomstig de artikelen 4 en 6 van Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad¹. Bij het vaststellen van die bijdragen houden de lidstaten er rekening mee dat het energieverbruik van de Unie in 2030 niet meer dan 1 128 Mtoe primaire energie en/of niet meer dan 846 Mtoe eindenergie mag bedragen. De lidstaten delen deze bijdragen mee aan de Commissie in het kader van hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen, als bedoeld in en overeenkomstig de procedure van artikel 3 en de artikelen 7 tot en met 12 van Verordening (EU) 2018/1999.~~

↕ nieuw

➡ Raad

➡ 4. Bij de toepassing van de vereisten van lid 3 zorgen de lidstaten ervoor dat hun bijdrage binnen een marge van 2 procentpunten blijft van wat zij zou zijn geweest indien zij met de in bijlage I gedefinieerde formule was verkregen. ➡

¹ ~~Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 663/2009 en (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU en 2013/30/EU van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijnen 2009/119/EG en (EU) 2015/652 van de Raad, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 525/2013 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 1).~~

➡ 5. De Commissie beoordeelt of de collectieve bijdrage van de lidstaten ten minste gelijk is aan het in lid 1 vastgestelde bindende streefcijfer van de Unie inzake eindenergieverbruik. Indien de Commissie binnen twee maanden na de kennisgeving door de lidstaten tot de conclusie komt dat deze onvoldoende is, zendt zij aan elke lidstaat waarvan de nationale bijdrage lager is dan wat zij zou zijn geweest indien zij met de formule van bijlage I was verkregen, een gecorrigeerde indicatieve nationale energie-efficiëntiebijdrage inzake eindenergieverbruik die gebaseerd is op:

a) de resterende collectieve vermindering van het eindenergieverbruik die nodig is om het in lid 1 vastgestelde bindende streefcijfer van de Unie te halen;

b) de relatieve broeikasgasintensiteit per bbp-eenheid in 2019 in de lidstaten waaraan de Commissie een correctie heeft gezonden;

c) het bbp van die lidstaten in 2019.

Die lidstaten actualiseren binnen zes maanden hun kennisgeving, als vermeld in lid 2, met hun nieuwe indicatieve nationale energie-efficiëntiebijdragen inzake eindenergieverbruik samen met een actualisering van hun indicatief traject voor die bijdragen en, indien van toepassing, hun aanvullende maatregelen.

Indien een lidstaat een indicatieve nationale bijdrage inzake eindenergieverbruik heeft meegedeeld die gelijk is aan of hoger dan wat zij zou zijn geweest indien de formule van bijlage I was gebruikt, herzielt de Commissie deze voornoemde bijdrage niet.

Bij de toepassing van het in dit lid vervatte mechanisme zorgt de Commissie ervoor dat er geen verschil resteert tussen de som van de nationale bijdragen van alle lidstaten en het in lid 1 vastgestelde bindende streefcijfer van de Unie. ➡

➡ [...] ⬅

➡ 6 ⬅ . Wanneer de Commissie op basis van haar beoordeling overeenkomstig artikel 29, leden 1 en 3, van Verordening (EU) 2018/1999 concludeert dat onvoldoende vooruitgang is geboekt bij het voldoen aan de energie-efficiëntiebijdragen, zorgen de lidstaten die hun in lid 2 van dit artikel bedoelde indicatieve trajecten ➡ inzake eindenergieverbruik ⬅ niet halen, ervoor dat binnen een jaar na de datum van ontvangst van de beoordeling van de Commissie aanvullende maatregelen worden uitgevoerd om ervoor te zorgen dat zij weer op schema komen om hun energie-efficiëntiebijdragen te halen. Deze aanvullende maatregelen omvatten, maar zijn niet beperkt tot, ➡ ten minste een van ⬅ ➡ [...] ⬅ de volgende maatregelen:

- a) nationale maatregelen die extra energiebesparingen opleveren, met inbegrip van sterkere projectontwikkelingsbijstand voor de tenuitvoerlegging van investeringsmaatregelen op het gebied van energie-efficiëntie;
- b) het verhogen van de energiebesparingsverplichting als bedoeld in artikel 8;
- c. het aanpassen van de verplichting voor de overheidssector;
- d) het verstrekken van een vrijwillige financiële bijdrage aan het in artikel 28 ➡ [...] ⬅ bedoelde nationale fonds voor energie-efficiëntie of een ander financieringsinstrument voor energie-efficiëntie, waarbij de jaarlijkse financiële bijdragen gelijk zijn aan de investeringen die nodig zijn om het indicatieve traject te bereiken.

Wanneer een lidstaat zijn in lid 2 van dit artikel bedoelde indicatieve traject ➡ inzake eindenergieverbruik ⬅ niet haalt, neemt deze in zijn geïntegreerd nationaal energie- en klimaatvoortgangverslag overeenkomstig artikel 17 van Verordening (EU) 2018/1999 een toelichting op over de wijze waarop de lidstaat de kloof zal dichten om ervoor te zorgen dat de nationale energie-efficiëntiebijdragen worden gehaald.

De Commissie beoordeelt of de in dit lid bedoelde nationale maatregelen volstaan om de energie-efficiëntiestreefcijfers van de Unie te halen. Indien de nationale maatregelen ontoereikend worden geacht, stelt de Commissie in voorkomend geval maatregelen voor en maakt zij gebruik van haar bevoegdheid op het niveau van de Unie om te garanderen dat met name de streefcijfers van de Unie inzake energie-efficiëntie voor 2030 worden bereikt.

☞ [...] ☞ 7 ☞ . De Commissie beoordeelt uiterlijk op 31 december 2026 alle methodologische veranderingen in de gegevens die zijn gerapporteerd overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1099/2008 betreffende energiestatistiek, in de methodologie voor de berekening van de energiebalans en in energiemodellen voor Europees energiegebruik, en stelt zo nodig technische berekeningsaanpassingen voor van de streefcijfers van de Unie voor 2030 teneinde het in lid 1 van dit artikel vastgestelde ambitieniveau te handhaven.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 2

~~6. De Commissie zal beoordelen of de Unie de in artikel 1, lid 1, genoemde kerndoelen inzake energie-efficiëntie voor 2030 heeft gehaald, zodat zij uiterlijk in 2023 een wetgevingsvoorstel kan indienen om deze naar boven toe te herzien in geval van substantiële kostenverlagingen die het gevolg zijn van economische of technologische ontwikkelingen, of om indien nodig te voldoen aan de internationale verplichtingen van de Unie op het gebied van de overstap naar een koolstofarme economie.~~

HOOFDSTUK II

~~EFFICIËNTIE IN ENERGIEGEBRUIK~~ ✕ VOORBEELDFUNCTIE VAN DE OVERHEIDSSECTOR ✕

↓ nieuw

→ Raad

Artikel 5

Leidende rol voor overheidssector op het gebied van energie-efficiëntie

1. ➡ a ➡ De lidstaten zorgen ervoor dat het totale eindenergieverbruik van alle overheidsinstanties samen ieder jaar met ten minste 1,7 % ➡ , of anders ieder jaar met ten minste [1,9 %] indien openbaar vervoer of de strijdkrachten buiten beschouwing worden gelaten, ➡ wordt verminderd ten opzichte van het jaar X-2 (waarbij X het jaar is waarin ➡ [...] ➡ ➡ dit artikel moet worden omgezet ➡ ➡ [...] ➡). ➡ Om aan deze verplichting te voldoen, stellen de lidstaten een uitgangswaarde vast, waarin het eindenergieverbruik van alle overheidsinstanties voor jaar X-2 is opgenomen. ➡

➡ 1.b. In een overgangsperiode van ➡ [...] ➡ vier jaar na de datum van omzetting van dit artikel is het in lid 1.a genoemde streefcijfer indicatief. Tijdens de overgangsperiode kunnen de lidstaten gebruikmaken van geraamde verbruiksgegevens, en vier jaar na de datum van omzetting van dit artikel passen de lidstaten de uitgangswaarde aan en stemmen zij het geraamde eindenergieverbruik van alle overheidsinstanties af op het werkelijke eindenergieverbruik van alle overheidsinstanties. ➡

➡ 1.c. De in lid 1.a opgenomen verplichting en de vereisten van de leden 1.a en 1.b omvatten tot en met 31 december 2026 niet het energieverbruik van overheidsinstanties in lokale bestuurlijke eenheden [te definiëren in artikel 2 onder verwijzing naar ESTAT] die minder dan 50 000 inwoners bedienen en tot en met 31 december 2029 niet het energieverbruik van overheidsinstanties in lokale bestuurlijke eenheden [te definiëren in artikel 2 onder verwijzing naar ESTAT] die minder dan 5 000 inwoners bedienen. Ⓒ

➡ 1.d. Ⓒ De lidstaten kunnen bij de berekening van het eindenergieverbruik van hun overheidsinstanties rekening houden met klimaatverschillen binnen de lidstaat.

2. De lidstaten nemen in hun nationale energie- en klimaatplannen en actualisering daarvan overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999 ➡ [...] Ⓒ ➡ per sector Ⓒ de mate ➡ op Ⓒ waarin ➡ overheidsinstanties hun energieverbruik moeten verminderen ➡ [...] Ⓒ en de maatregelen die zij plannen om dat te bereiken. Als onderdeel van hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatverslagen uit hoofde van artikel 17 van Verordening (EU) 2018/1999 brengen de lidstaten aan de Commissie verslag uit over de jaarlijks bereikte vermindering van het eindenergieverbruik.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat regionale en lokale autoriteiten in hun ➡ instrumenten voor langetermijnplanning, zoals Ⓒ decarbonisatieplannen ➡ of plannen voor duurzame energie, Ⓒ specifieke energie-efficiëntiemaatregelen opnemen na raadpleging van belanghebbenden en het publiek, met inbegrip van ➡ [...] Ⓒ ➡ met name kwetsbare Ⓒ groepen die een groter risico van energiearmoede lopen of gevoeliger zijn voor de negatieve effecten ➡ daar Ⓒ van ➡ [...] Ⓒ

4. De lidstaten ondersteunen overheidsinstanties bij het uitvoeren van maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie, ook op regionaal en lokaal niveau, door richtsnoeren te verstrekken ter bevordering van competentieontwikkelings- en opleidingsmogelijkheden en door samenwerking tussen overheidsinstanties aan te moedigen.

5. De lidstaten moedigen overheidsinstanties aan om bij hun investerings- en beleidsactiviteiten rekening te houden met koolstofemissies gedurende de levenscyclus.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

⌚ Raad

Artikel ~~65~~

Voorbeeldfunctie van de gebouwen van overheidsinstanties

1. Onverminderd artikel 7 van Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad¹ zorgt elke lidstaat ervoor dat ~~vanaf 1 januari 2014~~ jaarlijks ⇒ minstens ⇐ 3 % van de totale vloeroppervlakte van verwarmde en/of gekoelde gebouwen die eigendom zijn van ~~en gebruikt worden door hun centrale overheid~~ ⇒ overheidsinstanties ⇐, wordt gerenoveerd om ~~aan de minimumeisen inzake energieprestaties te voldoen die de betrokken lidstaat~~ ⊗ minstens ⊗ ⇒ te worden getransformeerd tot bijna-energieneutrale gebouwen ⇐ ~~op grond van ⊗~~ overeenkomstig ⊗ artikel 4 ⇒ 9 ⇐ van Richtlijn 2010/31/EU ~~heeft vastgelegd~~.

⌚ 1bis. De lidstaten kunnen sociale woningen uitsluiten van de verplichting uit hoofde van lid 1. Indien een lidstaat daartoe besluit, deelt hij de Commissie in zijn plan voor de renovatie van gebouwen overeenkomstig artikel 3 van de herschikte EPBD andere beleidslijnen en maatregelen op het gebied van energie-efficiëntie mee die gericht zijn op het verbeteren van de minimumnormen voor energieprestaties van sociale woningen. ⌚

¹ Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen (PB L 153 van 18.6.2010, blz. 13).

↴ nieuw

⇒ Raad

Wanneer overheidsinstanties een gebouw gebruiken dat zij niet bezitten, ⇒ [...] ⇐

⇒ onderhandelen ⇐ zij ⇒ [...] ⇐ ⇒ met ⇐ de eigenaar ⇒ en streven zij ernaar dat ⇐ ⇒ [...] ⇐ het gebouw ⇒ [...] ⇐ een bijna-energieneutraal gebouw ⇒ wordt ⇐ ⇒ [...] ⇐.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

⇒ Raad

~~Deze 3 % wordt berekend over de totale vloeroppervlakte van de gebouwen met een totale bruikbare vloeroppervlakte van meer dan 500 m² die eigendom zijn van en gebruikt worden door de centrale overheid van de betrokken lidstaat en die op 1 januari van ieder jaar niet voldoen aan de nationale minimumeisen inzake energieprestaties, zoals vastgelegd op grond van artikel 4 van Richtlijn 2010/31/EU. Met ingang van 9 juli 2015 wordt deze drempel verlaagd tot 250 m².~~

~~Indien een lidstaat voorschrijft dat de verplichting om jaarlijks 3 % van de totale vloeroppervlakte te renoveren ook geldt voor de vloeroppervlakte van gebouwen die eigendom zijn van en gebruikt worden door bestuursinstellingen op een lager niveau dan de centrale overheid, dan wordt die 3 %~~

⇒ Het percentage van minstens 3 % wordt ⇐ berekend over de totale vloeroppervlakte van de gebouwen met een totale bruikbare vloeroppervlakte ~~van meer dan 500 m², dan wel, met ingang van 9 juli 2015, van meer dan 250 m², die eigendom zijn van en gebruikt worden door de centrale overheid en deze bestuursinstellingen~~ ⇒ overheidsinstanties ⇐ van de betrokken lidstaat en die op 1 januari ~~van ieder jaar niet voldoen aan de nationale minimumeisen inzake energieprestaties, zoals vastgelegd op grond van artikel 4 van Richtlijn 2010/31/EU~~ ⇒ 2024 geen bijna-energieneutrale gebouwen zijn ⇐.

~~Bij de uitvoering van de maatregelen voor de algehele renovatie van de gebouwen van de centrale overheid overeenkomstig de eerste alinea mogen de lidstaten ervoor kiezen het gebouw, inclusief bouwsehil, apparatuur, exploitatie en onderhoud, als één geheel te zien.~~

~~De lidstaten schrijven voor dat, ingeval het kosteneffectief en technisch uitvoerbaar is, de gebouwen van de centrale overheid met de slechtste energieprestaties voorrang krijgen bij de uitvoering van energie-efficiëntiemaatregelen.~~

~~2. De lidstaten kunnen beslissen ten aanzien van de volgende categorieën gebouwen geen eisen in de zin van lid 1 vast te stellen of toe te passen:~~

- ~~a) gebouwen die officieel beschermd zijn als onderdeel van een daartoe aangewezen omgeving, dan wel vanwege hun bijzondere architectonische of historische waarde, voor zover de toepassing van bepaalde minimumeisen inzake energieprestaties hun karakter of aanzicht op onaanvaardbare wijze zou veranderen;~~
- ~~b) gebouwen die eigendom zijn van de strijdkrachten of de centrale overheid en nationale defensiedoeleinden dienen, uitgezonderd individuele woonruimten en kantoorgebouwen voor de strijdkrachten en ander personeel in dienst van de nationale defensieautoriteiten;~~
- ~~e) gebouwen die worden gebruikt voor erediensten en religieuze activiteiten.~~

➡ 2. De lidstaten kunnen beslissen de volgende gebouwen niet te renoveren tot het in lid 1 genoemde niveau:

- a) gebouwen die eigendom zijn van overheidsinstanties en officieel beschermd zijn als onderdeel van een daartoe aangewezen omgeving, dan wel vanwege hun bijzondere architectonische of historische waarde, voor zover de toepassing van bepaalde minimumeisen inzake energieprestaties hun karakter of aanzicht op onaanvaardbare wijze zou veranderen;
- b) gebouwen die eigendom zijn van de strijdkrachten of de centrale overheid en nationale defensiedoeleinden dienen, uitgezonderd individuele woonruimten en kantoorgebouwen voor de strijdkrachten en ander personeel in dienst van de nationale defensieautoriteiten;
- c) gebouwen die worden gebruikt voor erediensten en religieuze activiteiten. ©

☞ Voor alle niet onder de punten a) tot en met c) vallende gebouwen kunnen de lidstaten beslissen deze niet tot het in lid 1 genoemde niveau te renoveren indien zij van oordeel zijn dat het technisch, economisch of functioneel niet haalbaar is dit gebouw om te vormen tot een bijna-energieneutraal gebouw. In dat geval kunnen de lidstaten de renovatie van het gebouw niet meetellen bij de verwezenlijking van het in lid 1 vervatte vereiste. ☹

~~3. Indien een lidstaat in een bepaald jaar meer dan 3 % van de totale vloeroppervlakte van gebouwen van de centrale overheid renoveert, mag hij het teveel ten opzichte van het jaarlijkse renovatiepercentage meetellen in een van de drie voorgaande of volgende jaren.~~

3. ☞ Indien een lidstaat in een bepaald jaar meer dan 3% van de totale vloeroppervlakte van gebouwen die eigendom zijn van overheidsinstanties renoveert, mag hij het teveel ten opzichte van het jaarlijkse renovatiepercentage meetellen in een van de drie volgende jaren. ☹

☞ 4 ☹ ☞ [...] ☹ . ☞ ☞ [...] ☹ ☞ ☞ [...] ☹ ☞ De ☹ lidstaten mogen ☞ mogen ☹ nieuwe gebouwen die ~~gebruikt worden door en~~ eigendom zijn van ~~de centrale overheid~~ ☞ overheidsinstanties ☞ ter vervanging van specifieke gebouwen ~~van de centrale overheid~~ die in de voorgaande twee jaren zijn gesloopt ~~of gebouwen die in die twee jaren verkocht, gesloopt of buiten gebruik gesteld zijn ten gevolge van een intensiever gebruik van andere gebouwen~~, meetellen bij het jaarlijkse renovatiepercentage van de gebouwen ~~van de centrale overheid~~. ☞ ☞ [...] ☹ ☞ Dat is ☹ alleen van toepassing indien dit qua energie- en CO₂-emissies tijdens de levenscyclus kosteneffectiever en duurzamer zou zijn dan het renoveren van dergelijke gebouwen. De algemene criteria, werkwijzen en procedures aan de hand waarvan dergelijke uitzonderingen kunnen worden bepaald, worden door elke lidstaat duidelijk vastgesteld en gepubliceerd. ☞

~~§ 2 [...]~~ Voor de toepassing van ~~⇒ dit artikel~~ ~~lid 1~~ zorgen de lidstaten ervoor dat ~~uiterlijk op 31 december 2013~~ een inventaris ~~is opgesteld en~~ publiek beschikbaar wordt gesteld van de verwarmde en/of gekoelde gebouwen ~~die eigendom zijn van of worden gebruikt door~~ ~~de centrale overheid~~ ~~⇒ overheidsinstanties~~ met een totale bruikbare vloeroppervlakte van meer dan 500 m², ~~en dat per 9 juli 2015 een inventaris is opgesteld en bekendgemaakt van de gebouwen van de centrale overheid met een totale bruikbare vloeroppervlakte van meer dan 250 m², met uitzondering van de gebouwen die op basis van lid 2 zijn vrijgesteld.~~ ~~⇒ Die inventaris wordt~~ minstens ~~2 [...]~~ ~~om de twee jaar~~ geactualiseerd. ~~De inventaris dient~~ ~~ten minste~~ de volgende gegevens te bevatten:

- a) de vloeroppervlakte in m²; ~~en~~
- b) ~~de energieprestaties~~ ~~⇒ het energieprestatiecertificaat~~ van elk gebouw ~~of andere nuttige energiegegevens~~ ~~⇒~~, afgegeven in overeenstemming met artikel 12 van Richtlijn 2010/31/EU ~~⇒~~.

~~6. Onverminderd artikel 7 van Richtlijn 2010/31/EU, kunnen de lidstaten kiezen voor een alternatieve benadering van de leden 1 tot en met 5 van dit artikel, waarbij zij andere kostenefficiënte maatregelen treffen, met inbegrip van grondige renovaties en maatregelen om een gedragsverandering bij de gebruikers van het gebouw teweeg te brengen, teneinde in 2020 in de in aanmerking komende gebouwen die eigendom zijn van en gebruikt worden door de centrale overheid een energiebesparing te bereiken die ten minste gelijkwaardig is aan de in lid 1 vereiste, op jaarbasis gerapporteerde, besparing.~~

~~Voor de alternatieve benadering kunnen de lidstaten de energiebesparingen waartoe de leden 1 tot en met 4 zouden leiden, ramen aan de hand van de geschikte standaardwaarden voor het energieverbruik van referentiegebouwen van de centrale overheid vóór en na renovatie, en op basis van de geschatte oppervlakte van hun gebouwenbestand. De categorieën waaruit de referentiegebouwen van de centrale overheid bestaan zijn representatief voor dit gebouwenbestand.~~

~~De lidstaten die voor de alternatieve benadering kiezen, brengen de Commissie uiterlijk op 31 december 2013 op de hoogte van de alternatieve maatregelen die zij wensen te nemen, en maken inzichtelijk hoe zij een gelijkwaardige verbetering van de energieprestatie van de gebouwen die deel uitmaken van het gebouwenbestand van de centrale overheid, denken te gaan verwezenlijken.~~

~~7. De lidstaten moedigen overheidsinstanties, ook op regionaal en lokaal niveau, en publiekrechtelijke socialehuisvestingmaatschappijen aan om, met inachtneming van hun respectieve bevoegdheden en administratieve organisatie,~~

- ~~a) een energie-efficiëntieplan vast te stellen, dat op zichzelf staat of deel uitmaakt van een breder klimaat- of milieuplan, met specifieke doelstellingen en acties inzake energiebesparing en efficiëntie, teneinde de in de leden 1, 5 en 6 omschreven voorbeeldfunctie van de gebouwen van de centrale overheid te volgen;~~
- ~~b) een energiebeheersysteem in te voeren, inclusief energie-audits, als onderdeel van de uitvoering van hun plan;~~
- ~~c) waar passend, energiedienstenbedrijven en energieprestatiecontracten te gebruiken om renovaties te financieren en plannen uit te voeren voor het handhaven of verbeteren van energie-efficiëntie op de lange termijn.~~

6. De lidstaten kunnen kiezen voor een alternatieve benadering van de leden 1 tot en met 4 van dit artikel, die elk jaar een energiebesparing in gebouwen van overheidsinstanties oplevert die ten minste gelijk is aan die welke in lid 1 wordt vereist.

Bij de toepassing van de alternatieve benadering zorgen de lidstaten ervoor dat er elk jaar een renovatiepaspoort overeenkomstig [artikel 10]¹ van Richtlijn 2010/31/EU wordt ingevoerd voor gebouwen die ten minste 3% uitmaken van de totale vloeroppervlakte van verwarmde en/of gekoelde gebouwen die eigendom zijn van overheidsinstanties. Voor die gebouwen wordt de renovatie tot bijna-energieneutrale gebouwen uiterlijk in 2040 gerealiseerd.

Voor de alternatieve benadering kunnen de lidstaten de energiebesparingen waartoe de leden 1 tot en met 4 zouden leiden, ramen aan de hand van passende standaardwaarden voor het energieverbruik van referentiegebouwen van overheidsinstanties vóór en na renovatie tot bijna-energieneutrale gebouwen overeenkomstig [artikel 9]² van Richtlijn 2010/31/EU.

De lidstaten die voor de alternatieve benadering kiezen, stellen de Commissie uiterlijk op 31 december 2023 in kennis van hun verwachte energiebesparingen om in 2030 het equivalent van de energiebesparingen in de onder lid 1 vallende gebouwen te bereiken.

¹ Het nummer van het artikel wordt aangepast aan het einde van de procedure voor de vaststelling van de EPBD.

² Het nummer van het artikel wordt aangepast aan het einde van de procedure voor de vaststelling van de EPBD.

☒ Overheidsopdrachten ☒ ~~Overheidsaankopen~~

1. De lidstaten zorgen ervoor dat ~~de centrale overheden~~ ⇒ aanbestedende diensten en aanbestedende instanties, bij het gunnen van overheidsopdrachten en concessies met een waarde gelijk aan of groter dan de in artikel 8 van Richtlijn 2014/23/EU, artikel 4 van Richtlijn 2014/24/EU en artikel 15 van Richtlijn 2014/25/EU vastgestelde drempelwaarden, ⇐ uitsluitend producten, diensten, ~~en gebouwen~~ ☒ en ☒ ⇒ werken ⇐ kopen met hoge energie-efficiëntieprestaties, ~~voor zover dit in overeenstemming is met de kosteneffectiviteit, de economische haalbaarheid, de duurzaamheid in een breder verband, de technische geschiktheid, alsmede met de aanwezigheid van voldoende concurrentie, zoals bedoeld in~~ ☒ in overeenstemming met de eisen van ☒ bijlage ~~III~~IV ☒ bij deze richtlijn ☒ ➡, tenzij dit technisch niet haalbaar is ⚡.

~~De in eerste alinea vastgestelde verplichting is van toepassing op contracten voor de aankoop van goederen, diensten en gebouwen door overheidsinstanties, voor zover dergelijke contracten een waarde hebben die gelijk is aan of groter is dan de drempelbedragen die in artikel 7 van Richtlijn 2004/18/EG zijn vastgelegd.~~

↴ nieuw

De lidstaten zorgen er ook voor dat aanbestedende diensten en aanbestedende instanties bij het gunnen van overheidsopdrachten en concessies met een waarde gelijk aan of hoger dan de in de eerste alinea bedoelde drempelwaarden, het in artikel 3 van deze richtlijn bedoelde beginsel “energie-efficiëntie eerst” toepassen, ook voor overheidsopdrachten en concessies waarvoor in bijlage IV geen specifieke eisen zijn opgenomen.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

⇒ Raad

2. ~~De in lid 1 bedoelde verplichting is niet van toepassing indien zij de openbare veiligheid ondermijnt of een belemmering vormt voor de respons op [...] noodsituaties op het gebied van de volksgezondheid.~~ De in lid 1 bedoelde verplichting is van toepassing op contracten van de strijdkrachten, voor zover er geen conflicten ontstaan in verband met de aard en het hoofddoel van de activiteiten van de strijdkrachten. De verplichting geldt niet voor de opdrachten voor levering van de militaire uitrusting omschreven in Richtlijn 2009/81/EG van het Europees Parlement en de Raad ~~van 13 juli 2009 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen door aanbestedende diensten van bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten op defensie- en veiligheidsgebied¹.~~

3. ~~De lidstaten moedigen overheidsinstanties, met name op regionaal en lokaal niveau, met inachtneming van hun respectieve bevoegdheden en bestuursstructuur, aan om naar het voorbeeld van hun centrale overheid uitsluitend producten, diensten en gebouwen met een hoge energie-efficiëntieprestaties te kopen.~~ ⇒ Niettegenstaande artikel ~~27~~, lid 4, van deze richtlijn ~~sporen~~ ~~De lidstaten sporen de overheidsinstanties aan, bij het aanbesteden van dienstverleningscontracten met een aanzienlijk energiegehalte~~ ~~ertoe aan~~ dat aanbestedende diensten en aanbestedende instanties, ~~wanneer deze dienstverleningscontracten met een aanzienlijk energiegehalte gunnen,~~ ~~nagaan of het mogelijk~~ ~~⇒ haalbaar~~ is energieprestatiecontracten voor de lange termijn te sluiten die energiebesparingen op de lange termijn opleveren.

¹ Richtlijn 2009/81/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen door aanbestedende diensten van bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten op defensie- en veiligheidsgebied (PB L 216 van 20.8.2009, blz. 7).

4. Onverminderd het eerste lid kunnen de lidstaten bij het aankopen van een productenpakket dat ~~als geheel~~ ☒ volledig ☒ onder een gedelegeerde handeling krachtens Verordening (EU) 2017/1369 van het Europees Parlement en de Raad¹~~Richtlijn 2010/30/EU~~ valt, eisen dat de totale energie-efficiëntie prevaleert boven de energie-efficiëntie van de afzonderlijke producten van dat pakket door het productenpakket aan te kopen dat voldoet aan het criterium van de hoogste energie-efficiëntieklasse.

↓ nieuw

→ Raad

5. De lidstaten kunnen eisen dat aanbestedende diensten en aanbestedende instanties ➡, wanneer zij overeenkomsten als bedoeld in lid 1 sluiten, ⚙ bij het plaatsen van overheidsopdrachten in voorkomend geval rekening houden met bredere sociale aspecten, duurzaamheids- en milieuaspecten en aspecten van de circulaire economie, met het oog op de verwezenlijking van de doelstellingen van de Unie op het gebied van decarbonisatie en nulverontreiniging. In voorkomend geval, en in overeenstemming met de vereisten van bijlage IV, eisen de lidstaten dat aanbestedende diensten en aanbestedende instanties rekening houden met de criteria voor groene overheidsopdrachten van de Unie ➡ of beschikbare gelijkwaardige nationale criteria ⚙.

Om transparantie te waarborgen bij de toepassing van energie-efficiëntievereisten in het aanbestedingsproces, maken de lidstaten informatie openbaar over de energie-efficiëntiegevolgen van opdrachten met een waarde gelijk aan of hoger dan de in lid 1 bedoelde drempelwaarden. ➡ Zij maken deze informatie bekend in de respectieve aankondigingen op Tenders Electronic Daily (TED), overeenkomstig Richtlijnen 2014/24/EU, 2014/25/EU, 2014/23/EU en Uitvoeringsverordening (EU) 2019/1780. ⚙

¹ Verordening (EU) 2017/1369 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2017 tot vaststelling van een kader voor energie-etikettering en tot intrekking van Richtlijn 2010/30/EU (PB L 198 van 28.7.2017, blz. 1).

Aanbestedende diensten kunnen besluiten om van inschrijvers te verlangen dat deze informatie verstrekken over het aardopwarmingsvermogen gedurende de levenscyclus van een nieuw gebouw en kunnen deze informatie openbaar maken voor de opdrachten, met name voor nieuwe gebouwen met een vloeroppervlakte van meer dan 2 000 vierkante meter.

De lidstaten ondersteunen aanbestedende diensten en aanbestedende instanties bij de toepassing van energie-efficiëntievereisten, onder meer op regionaal en lokaal niveau, door duidelijke regels en richtsnoeren vast te stellen, met inbegrip van methodologieën voor de beoordeling van levenscycluskosten en milieueffecten en -kosten, door kennisondersteuningscentra op te zetten, door samenwerking tussen aanbestedende diensten, ook over de grenzen heen, aan te moedigen en door waar mogelijk gebruik te maken van samengestelde aanbestedingen en digitale aanbestedingen.

6. De lidstaten stellen juridische en wettelijke bepalingen vast, alsook bestuurspraktijken met betrekking tot overheidsaankopen en jaarlijkse begroting en boekhouding, die nodig zijn om te waarborgen dat individuele aanbestedende diensten er niet van worden weerhouden te investeren in verbetering van de energie-efficiëntie en gebruik te maken van energieprestatiecontracten en vormen van derdenfinanciering op basis van langetermijncontracten.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

7.b) ⇒ De lidstaten nemen regelgevende en niet-regelgevende belemmeringen voor energie-efficiëntie weg, in het bijzonder met betrekking tot ⇐ juridische en wettelijke bepalingen en bestuurspraktijken met betrekking tot overheidsaankopen en jaarlijkse begroting en boekhouding, ertoe strekkende dat individuele overheidsinstanties er niet van worden weerhouden te investeren in verbetering van de energie-efficiëntie ~~en maximale beperking van de verwachte levenscycluskosten~~, en gebruik te maken van energieprestatiecontracten en ~~andere~~ vormen van derdenfinanciering op basis van langetermijncontracten.

↴ nieuw

De lidstaten brengen, als onderdeel van de geïntegreerde nationale voortgangsverslagen over energie en klimaat overeenkomstig artikel 17 van Verordening (EU) 2018/1999, verslag uit aan de Commissie over de maatregelen die zijn genomen om belemmeringen voor de invoering van verbeteringen van de energie-efficiëntie weg te nemen.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 3 (aangepast)

⇒ nieuw

⇒ Raad

HOOFDSTUK III

⊠ *EFFICIËNTIE IN ENERGIEGEBRUIK* ⊠

Artikel ~~87~~

Verplichting inzake energiebesparingen

1. De lidstaten bereiken een cumulatieve besparing op het eindverbruik van energie ~~bereiken~~ die minstens gelijk is aan:

a) nieuwe besparingen die elk jaar tussen 1 januari 2014 en 31 december 2020 1,5 % bedragen van het gemiddelde van de jaarlijkse energieverkoop aan eindafnemers per volume gedurende de meest recente periode van drie jaar voorafgaand aan 1 januari 2013. Verkopen van voor vervoer gebruikte energie, per volume, mogen geheel of gedeeltelijk buiten deze berekening blijven;

b) nieuwe besparingen die elk jaar tussen 1 januari 2021 en 31 december ~~2030~~ ⇒ **2030** **☐**
☐ **☐** [...] **☐** :

☐ i) 0,8% bedragen van het gemiddelde van het jaarlijkse eindenergieverbruik gedurende de meest recente periode van drie jaar voorafgaand aan 1 januari 2019. Bij wijze van afwijking van dit vereiste verwezenlijken Cyprus en Malta nieuwe besparingen die elk jaar tussen 1 januari 2021 tot en met 31 december 2023 0,24% bedragen van het gemiddelde van het jaarlijkse eindenergieverbruik gedurende de meest recente periode van drie jaar voorafgaand aan 1 januari 2019; **☐**

☐ ii) 1,1% bedragen **☐** van het gemiddelde van het jaarlijkse eindenergieverbruik **☐** van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2025 **☐** gedurende de meest recente periode van drie jaar voorafgaand aan 1 januari 2019.

➡ iii) 1,3% bedragen van het gemiddelde van het jaarlijkse eindenergieverbruik van 1 januari 2026 tot en met 31 december 2027 gedurende de meest recente periode van drie jaar voorafgaand aan 1 januari 2019. ⌂

➡ iv) 1,5% bedragen van het gemiddelde van het jaarlijkse eindenergieverbruik van 1 januari 2028 tot en met 31 december 2030 gedurende de meest recente periode van drie jaar voorafgaand aan 1 januari 2019. ⌂

➡ c) ⌂ Bij wijze van afwijking ➡ [...] van de vereisten van punt b), ii) tot en met iv), ⌂ ➡ [...] ⌂ verwezenlijken Cyprus en Malta nieuwe besparingen die elk jaar tussen 1 januari ➡ [...] ⌂ ➡ 2024 ⌂ en 31 december 2030 ➡ [...] ⌂ ➡ 2030 ⌂ ➡ [...] ⌂ ➡ 0,45 ⌂ % bedragen van het gemiddelde van het jaarlijkse eindenergieverbruik gedurende de meest recente periode van drie jaar voorafgaand aan 1 januari 2019. =

⬇️ nieuw

➡ [...] ⌂

⬇️ 2018/2002 artikel 1, lid 3

⇒ nieuw

➡ Raad

De lidstaten beslissen hoe de berekende hoeveelheid nieuwe besparingen wordt gespreid over elke in de eerste alinea, punten onder a), ➡ en ⌂ en b) ➡ [...] ⌂, vermelde periode, op voorwaarde dat de vereiste totale cumulatieve besparing op het eindverbruik van energie aan het einde van elke verplichtingsperiode worden behaald.

De lidstaten moeten overeenkomstig $\Rightarrow$ het besparingspercentage van $\Leftarrow$ de eerste alinea, punt onder b – $\Rightarrow$ b), ii), $\odot$ $\Rightarrow$ [...] $\odot$, gedurende tien jaar na 2030 nieuwe jaarlijkse besparingen blijven behalen, ~~tenzij de Commissie in haar evaluatie van 2028 en om de tien jaar daarna tot de conclusie komt dat dit niet nodig is om de energie- en klimaatdoelstellingen van de Unie voor 2050 te halen.~~

~~102.~~ De lidstaten verwezenlijken de uit hoofde van lid 1 van dit artikel vereiste hoeveelheid energiebesparingen door een verplichtingsregeling inzake energie-efficiëntie als bedoeld in artikel ~~97 bis~~ vast te stellen of door alternatieve beleidsmaatregelen, zoals bedoeld in artikel ~~107 ter~~, vast te stellen. De lidstaten mogen een verplichtingsregeling inzake energie-efficiëntie combineren met alternatieve beleidsmaatregelen. ~~9.~~ De lidstaten zien erop toe dat de $\Rightarrow$ energiebesparingen $\Leftarrow$ ~~besparingen~~ die voortvloeien uit de in de artikelen ~~97 bis~~ en ~~107 ter~~ en artikel ~~2820~~, lid ~~116~~, bedoelde beleidsmaatregelen worden berekend overeenkomstig bijlage V.

$\Downarrow$ nieuw

$\Rightarrow$ Raad

3. De lidstaten voeren verplichtingsregelingen voor energie-efficiëntie, alternatieve beleidsmaatregelen, of een combinatie van beide, of programma's of maatregelen die worden gefinancierd uit een nationaal fonds voor energie-efficiëntie, prioritair uit bij $\Rightarrow$ – maar niet uitsluitend – $\odot$ mensen die met energiarmede kampen, kwetsbare afnemers en, indien van toepassing, mensen die in sociale woningen wonen $\Rightarrow$, of financieel zwakke huishoudens $\odot$. De lidstaten zien erop toe dat beleidsmaatregelen die overeenkomstig dit artikel worden uitgevoerd, geen nadelige gevolgen hebben voor deze personen. Indien van toepassing maken de lidstaten optimaal gebruik van financiering, met inbegrip van overheidsfinanciering, op Unieniveau opgezette financieringsfaciliteiten en inkomsten uit emissierechten overeenkomstig artikel 22, lid 3, punt b), teneinde nadelige effecten weg te nemen en een rechtvaardige en inclusieve energietransitie te waarborgen.

➡ Onverminderd Richtlijn (EU) 2019/944 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en Verordening (EU) 2019/943 betreffende de interne markt voor elektriciteit houden de lidstaten bij ➡ [...] ➡ het ontwerpen van dergelijke beleidsmaatregelen ➡ [...] ➡ rekening met en bevorderen zij de rol die hernieuwbare-energiegemeenschappen en energiegemeenschappen van burgers kunnen spelen bij de uitvoering van die beleidsmaatregelen.

Een deel van de vereiste hoeveelheid cumulatieve besparingen op het eindenergieverbruik realiseren de lidstaten bij mensen die met energiearmoede kampen en, in voorkomend geval, mensen die in sociale woningen wonen. Dit aandeel is ten minste gelijk aan het aandeel huishoudens in energiearmoede zoals beoordeeld in hun overeenkomstig artikel 3, lid 3, punt d), van Verordening (EU) 2018/1999 opgestelde nationale energie- en klimaatplan. Indien een lidstaat geen melding heeft gemaakt van het aandeel huishoudens in energiearmoede zoals beoordeeld in zijn nationale energie- en klimaatplan, is het aandeel van de vereiste cumulatieve besparingen op het eindenergieverbruik dat wordt gerealiseerd bij kwetsbare afnemers en, in voorkomend geval, mensen die in sociale woningen wonen, ten minste gelijk aan het rekenkundig gemiddelde van de volgende indicatoren voor het jaar 2019 of, indien niet beschikbaar voor 2019, voor de lineaire extrapolatie van hun waarden voor de laatste drie jaar die beschikbaar zijn:

- a) onvermogen om huis voldoende warm te houden (Eurostat, SILC [ilc_mdcs01]);
- b) achterstallige betalingen van elektriciteitsrekeningen (Eurostat, SILC, [ilc_mdcs07]); en
- c) structuur van de consumptieve bestedingen naar inkomenskwintiel en COICOP-verbruiksdoelstelling (Eurostat, HBS, [hbs_str_t223], gegevens voor [CP045] Elektriciteit, gas en andere brandstoffen).

4. De lidstaten nemen de informatie over de toegepaste indicatoren, het rekenkundig gemiddelde aandeel en de resultaten van de overeenkomstig lid 3 van dit artikel vastgestelde beleidsmaatregelen op in de actualisering van hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen overeenkomstig artikel 14 van Verordening (EU) 2018/1999, in hun daaropvolgende geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen overeenkomstig artikel 3 en de artikelen 7 tot en met 12 van Verordening (EU) 2018/1999, en in hun respectieve voortgangsverslagen overeenkomstig artikel 17 van die verordening.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 3 (aangepast)

⇒ nieuw

⌚ Raad

5. De lidstaten mogen energiebesparingen meetellen die voortvloeien uit beleidsmaatregelen, ongeacht of zij uiterlijk op 31 december 2020 of na die datum zijn ingevoerd, op voorwaarde dat die maatregelen leiden tot nieuwe ~~individuele~~ afzonderlijke acties die na 31 december 2020 worden uitgevoerd. ⇒ Energiebesparingen die in een bepaalde verplichtingsperiode zijn gerealiseerd, tellen niet mee voor de vereiste energiebesparingen voor de vorige verplichtingsperiode als vastgesteld in lid 1. ⇐

~~62.~~ Mits de lidstaten ten minste hun in lid 1, eerste alinea, ~~punt onder b)~~, ~~⌚ i)~~, ~~⌚~~ genoemde cumulatieve besparing op het eindverbruik van energie halen, kunnen zij de vereiste ⇒ , in lid 1, eerste alinea, punt b), ~~⌚ i)~~, ~~⌚~~ bedoelde ⇐ energiebesparing op één of meer van volgende manieren berekenen:

- a) een jaarlijks besparingspercentage toepassen op energieverkopen aan eindafnemers op het eindenergieverbruik, gedurende de meest recente periode van drie jaar voorafgaand aan 1 januari 2019;
- b) voor vervoer gebruikte energie geheel of ten dele van de berekeningsgrondslag uitsluiten;
- c) gebruikmaken van een van de in lid ~~84~~ genoemde opties.

~~72.~~ Wanneer de lidstaten gebruikmaken van ☒ een van ~~☒ de in lid 26, onder a), b) of c),~~ genoemde opties ⇒ met betrekking tot de vereiste energiebesparingen als bedoeld in lid 1, eerste alinea, punt b) ~~⌚ i)~~, ~~⌚~~ ⇐, stellen zij het volgende vast:

- a) hun eigen jaarlijkse besparingspercentage dat zal worden toegepast bij de berekening van hun cumulatieve besparing op het eindverbruik van energie, en dat ervoor zal zorgen dat het definitieve bedrag van hun netto energiebesparing niet lager is dan de uit hoofde van lid 1, eerste alinea, ~~punt onder b)~~, ~~⌚ i)~~, ~~⌚~~ vereiste energiebesparing; ~~en~~

- b) hun eigen berekeningsgrondslag, waarvan voor vervoer gebruikte energie geheel of ten dele uitgesloten kan zijn.

84. Onverminderd lid ~~59~~, kan elke lidstaat:

- a) de op grond van lid 1, eerste alinea, onder a), voorgeschreven berekening uitvoeren met waarden van 1 % in 2014 en 2015; 1,25 % in 2016 en 2017; en 1,5 % in 2018, 2019 en 2020;
- b) de verkoop, per volume, van de gebruikte energie met betrekking tot de in lid 1, eerste alinea, ~~punt onder a)~~, bedoelde verplichtingsperiode, of het eindenergieverbruik met betrekking tot de in die alinea, ~~punt onder b)~~, bedoelde verplichtingsperiode, voor de in bijlage I bij Richtlijn 2003/87/EG genoemde industriële activiteiten geheel of ten dele buiten de berekening houden;
- c) energiebesparingen die gerealiseerd zijn in de sectoren omzetting, transport en distributie van energie, met inbegrip van infrastructuur voor efficiënte stadsverwarming en -koeling, voortvloeiend uit de naleving van de voorschriften van artikel ~~2314~~, lid 4, artikel ~~2414~~, lid 4, ~~punt onder a)~~, en artikel ~~2515~~, lid 1, leden 5 tot en met 9 en lid 11 ~~leden 1 tot en met 6 en lid 9~~, meetellen bij de berekening van de vereiste hoeveelheid energiebesparingen ⇒ in lid 1, eerste alinea, punten a) en b) ⇐. De lidstaten geven de Commissie kennis van de beleidsmaatregelen die zij overeenkomstig dit punt voornemens zijn te nemen voor de periode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2030 als onderdeel van hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen. Het effect van deze maatregelen wordt berekend overeenkomstig bijlage V en in deze plannen verwerkt;
- d) energiebesparingen die voortvloeien uit ~~individuele afzonderlijke~~ acties die voor het eerst zijn uitgevoerd na 31 december 2008 en die nog steeds een effect hebben in 2020 voor de in lid 1, eerste alinea, ~~punt onder a)~~, bedoelde verplichtingsperiode en na 2020 voor de in lid 1, eerste alinea, ~~punt onder b)~~, bedoelde verplichtingsperiode, en die meetbaar en verifieerbaar zijn, meetellen bij de berekening van de vereiste hoeveelheid energiebesparingen;

- e) energiebesparingen die voortvloeien uit beleidsmaatregelen meetellen bij de berekening van de vereiste hoeveelheid energiebesparingen, op voorwaarde dat kan worden aangetoond dat die maatregelen leiden tot individuele afzonderlijke acties die na 1 januari 2018 en vóór 31 december 2020 worden uitgevoerd en na 31 december 2020 besparingen opleveren;
- f) 30 % van de verifieerbare hoeveelheid energie die op of in gebouwen wordt opgewekt voor eigen gebruik als gevolg van beleidsmaatregelen ter bevordering van nieuwe installaties van hernieuwbare energietechnologieën, niet meetellen bij de berekening van de vereiste hoeveelheid energiebesparingen ⇒ overeenkomstig lid 1, eerste alinea, punten a) en b), ☞ i) ☞;
- g) de energiebesparingen die de voor de verplichtingsperiode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2020 vereiste energiebesparingen overschrijden, meetellen bij de berekening van de vereiste hoeveelheid energiebesparingen ⇒ overeenkomstig lid 1, eerste alinea, punten a) en b) ☞ i) ☞, mits deze besparingen resulteren uit individuele afzonderlijke acties die zijn uitgevoerd uit hoofde van de in de artikelen leden 97 bis en 107 ~~ter~~ genoemde beleidsmaatregelen, die door de lidstaten in hun nationale actieplannen voor energie-efficiëntie zijn gemeld en in hun voortgangsverslagen overeenkomstig artikel 24 zijn gerapporteerd.

95. De lidstaten verrichten de toepassing en de berekening van de op grond van lid 84 gekozen opties voor de in lid 1, eerste alinea, punten a) en b), ☞ i) ☞ genoemde perioden ~~afzonderlijk~~, met dien verstande dat:

- a) voor de berekening van de vereiste hoeveelheid energiebesparingen voor de in lid 1, eerste alinea, puntonder a), vermeldde verplichtingsperiode, de lidstaten gebruik kunnen maken van lid 84, puntonder a) tot en met d). Alle op grond van lid 84 gekozen opties mogen samen niet meer bedragen dan 25 % van de in lid 1, eerste alinea, puntonder a), vermeldde hoeveelheid energiebesparing;

- b) voor de berekening van de vereiste hoeveelheid energiebesparingen voor de in lid 1, eerste alinea, punt b), ~~☞ i), ☞~~ vermelde verplichtingsperiode, de lidstaten gebruik kunnen maken van lid 4, punten b) tot en met g), mits ~~individuele afzonderlijke~~ acties als bedoeld in lid ~~84~~, punt d), een verifieerbaar en meetbaar effect blijven hebben na 31 december 2020. Alle op grond van lid ~~84~~ gekozen opties samen beschouwd, mogen niet leiden tot een verlaging van de energiebesparingen met meer dan 35 %, berekend volgens leden ~~62~~ en ~~73~~.

Ongeacht of de lidstaten energie gebruikt voor vervoer geheel of gedeeltelijk van hun berekeningsgrondslag uitsluiten of gebruikmaken van een van de in lid ~~84~~ genoemde opties, zorgen zij ervoor dat de berekende nettohoeveelheid nieuwe besparingen in eindenergieverbruik in de ~~☞ in~~ lid 1, eerste alinea, punt b, ~~☞ i), ☞~~ bedoelde ~~☞~~ verplichtingsperiode van 1 januari 2021 tot en met 31 december ~~2030~~ ~~☞ 2023~~ ~~☞~~ niet lager is dan het bedrag dat voortvloeit uit de toepassing van het jaarlijkse besparingspercentage als bedoeld in lid 1, eerste alinea, ~~puntende~~ b).

~~106.~~ De lidstaten lichten in ~~☞ de actualiseringen van ☞~~ hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen ~~☞ overeenkomstig artikel 14 van Verordening (EU) 2018/1999, in hun daaropvolgende geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen overeenkomstig artikel 3 en de artikelen 7 tot en met 12 van Verordening (EU) 2018/1999 en ☞overeenkomstig bijlage III bij Verordening (EU) 2018/1999 ☞~~ , alsook in hun respectieve voortgangsverslagen ~~☞~~ toe hoe de hoeveelheid energiebesparing die over de periode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2030 als bedoeld in lid 1, eerste alinea, ~~puntende~~ b), van dit artikel, wordt berekend, en, indien van toepassing, hoe het jaarlijkse besparingspercentage en de berekeningsgrondslag werden vastgesteld en welke in lid ~~84~~ van dit artikel genoemde opties werden toegepast.

↓ nieuw

→ Raad

11. De lidstaten stellen de Commissie in kennis van de hoeveelheid vereiste energiebesparingen als bedoeld in lid 1, eerste alinea, punt [...]   b) , en lid 3 van dit artikel, van een beschrijving van de beleidsmaatregelen die moeten worden uitgevoerd om de vereiste totale hoeveelheid cumulatieve besparingen op het eindenergieverbruik te verwezenlijken en de berekeningsmethoden daarvoor overeenkomstig bijlage V bij deze richtlijn, als onderdeel van de actualiseringen van hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen overeenkomstig artikel 14 van Verordening (EU) 2018/1999, en als onderdeel van hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen als bedoeld in en in overeenstemming met de procedure van artikel 3 en de artikelen 7 tot en met 12 van Verordening (EU) 2018/1999. De lidstaten gebruiken het door de Commissie aan de lidstaten verstrekte rapporteringsmodel.

12. Indien de Commissie op basis van de beoordeling van de geïntegreerde nationale voortgangsverslagen over energie en klimaat overeenkomstig artikel 29 van Verordening (EU) 2018/1999, of van het ontwerp of de definitieve actualisering van het laatst aangemelde geïntegreerde nationale energie- en klimaatplan overeenkomstig artikel 14 van Verordening (EU) 2018/1999, of de beoordeling van de daaropvolgende ontwerpen en definitieve geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen overeenkomstig artikel 3 en de artikelen 7 tot en met 12 van Verordening (EU) 2018/1999, concludeert dat de beleidsmaatregelen niet waarborgen dat de vereiste hoeveelheid cumulatieve besparingen op het eindenergieverbruik aan het einde van de verplichtingsperiode wordt gehaald, kan de Commissie overeenkomstig artikel 34 van Verordening (EU) 2018/1999 aanbevelingen doen aan de lidstaten waarvan zij vindt dat hun maatregelen ontoereikend zijn om aan hun verplichtingen te voldoen.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 3

~~7. Energiebesparingen die na 31 december 2020 zijn gerealiseerd, worden niet meegeteld bij de berekening van de vereiste hoeveelheid energiebesparingen voor de periode van 1 januari 2014 tot en met 31 december 2020.~~

↴ nieuw

⤷ Raad

13. Wanneer een lidstaat de vereiste cumulatieve besparingen op het eindenergieverbruik aan het einde van een in lid 1 van dit artikel vastgestelde verplichtingsperiode niet heeft behaald, realiseert deze lidstaat de uitstaande energiebesparingen bovenop de cumulatieve besparingen op het eindenergieverbruik die vereist zijn tegen het einde van de volgende verplichtingsperiode. ⤷ Indien een lidstaat aan het einde van elke verplichtingsperiode als bedoeld in lid 1 van dit artikel meer cumulatieve besparingen op het eindenergieverbruik heeft behaald dan vereist, heeft hij het recht de in aanmerking komende hoeveelheid van niet meer dan 10% van dat overschot mee te nemen in de volgende verplichtingsperiode zonder dat de nagestreefde toezegging wordt verhoogd. ⤷

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 3

⇒ nieuw

~~8. Bij wijze van afwijking van het eerste lid van dit artikel kunnen de lidstaten die aan verplichtingen gebonden partijen toestaan gebruik te maken van de in artikel 7 bis, lid 6, onder b), geboden mogelijkheid, voor de toepassing van lid 1, eerste alinea, onder a), van dit artikel energiebesparingen in aanmerking nemen die zijn verkregen in een jaar na 2010 en voor de verplichtingsperiode in lid 1, eerste alinea, onder a), van dit artikel, alsof deze energiebesparingen na 31 december 2013 en vóór 31 december 2020 waren verkregen, mits aan alle hierna volgende voorwaarden is voldaan:~~

- ~~a) de verplichtingsregeling inzake energie-efficiëntie was van toepassing op enig tijdstip tussen 31 december 2009 en 31 december 2014 en was opgenomen in het eerste uit hoofde van artikel 24, lid 2, ingediende nationale actieplan voor energie-efficiëntie van de lidstaat;~~
- ~~b) de besparingen zijn tot stand gekomen in het kader van de verplichtingsregeling;~~
- ~~c) de besparingen zijn berekend volgens bijlage V;~~
- ~~d) de jaren waarvoor de besparingen in de berekening als verkregen besparingen worden beschouwd, zijn in de nationale actieplannen inzake energie-efficiëntie gerapporteerd overeenkomstig artikel 24, lid 2.~~

~~11. Bij het ontwerpen van beleidsmaatregelen om te voldoen aan hun verplichtingen om energiebesparingen te realiseren, houden de lidstaten rekening met de noodzaak energiearmoede overeenkomstig de door hen vastgestelde criteria, rekening houdend met zijn bestaande praktijken op dit gebied, te verlichten door, in redelijkheid, te eisen dat een deel van de energie-efficiëntiemaatregelen in het kader van hun nationale verplichtingsregelingen inzake energie-efficiëntie, alternatieve beleidsmaatregelen of programma's of maatregelen die uit een nationaal fonds voor energie-efficiëntie worden gefinancierd, bij voorrang wordt uitgevoerd ten gunste van kwetsbare huishoudens, met inbegrip van huishoudens die door energiearmoede worden getroffen en, waar van toepassing, ten gunste van sociale huisvesting.~~

~~De lidstaten nemen in de geïntegreerde nationale voortgangsverslagen over energie en klimaat informatie op over de resultaten van de maatregelen die zij in het kader van deze richtlijn nemen om energiearmoede te bestrijden, overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999.~~

~~1412.~~ ⇒ In het kader van de actualisering van hun nationale energie- en klimaatplannen en respectieve voortgangsverslagen en hun daaropvolgende geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen die overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999 worden ingediend, ⇐ ~~De lidstaten~~ tonen de lidstaten aan ⇒ , waar nodig gestaafd met bewijsmateriaal en berekeningen: ⇐

a) dat wanneer er een overlappende werking is tussen het effect van beleidsmaatregelen en individuele maatregelen afzonderlijke acties, de energiebesparingen niet dubbel worden geteld;=

↓ nieuw

b) hoe de overeenkomstig lid 1, eerste alinea, punten b) en c), gerealiseerde energiebesparingen bijdragen tot de verwezenlijking van hun nationale bijdrage overeenkomstig artikel 4;

c) dat beleidsmaatregelen zijn vastgesteld om te voldoen aan hun energiebesparingsverplichting, ontworpen in overeenstemming met de vereisten van dit artikel, en dat die beleidsmaatregelen in aanmerking komen en geschikt zijn om ervoor te zorgen dat aan het einde van een verplichtingsperiode de vereiste hoeveelheid cumulatieve besparingen op het eindenergieverbruik wordt behaald.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 4

⇒ nieuw

⇒ Raad

Artikel ~~97-bis~~

Verplichtingsregelingen voor energie-efficiëntie

1. Wanneer lidstaten beslissen hun verplichting om de bij artikel ~~87~~, lid 1, vereiste besparing te verwezenlijken, na te komen aan de hand van een verplichtingsregeling voor energie-efficiëntie, zien zij erop toe dat de in lid 2 van dit artikel bedoelde, aan verplichtingen gebonden partijen die actief zijn op het grondgebied van elke lidstaat, hun in artikel ~~87~~, lid 1, beschreven vereiste inzake cumulatieve besparing op het eindverbruik van energie ~~te~~ bereiken, onverminderd artikel ~~87~~, leden ~~84~~ en ~~95~~.

⇒ Wanneer lidstaten beslissen hun verplichting om de bij artikel 8, lid 1, vereiste besparing te verwezenlijken, na te komen aan de hand van een verplichtingsregeling voor energie-efficiëntie, kunnen zij ook een uitvoerende overheidsinstantie aanwijzen voor het beheer van de regeling. ➡

In voorkomend geval kunnen de lidstaten besluiten dat de aan verplichtingen gebonden partijen die besparingen geheel of gedeeltelijk realiseren door bij te dragen aan het nationaal fonds voor energie-efficiëntie overeenkomstig artikel ~~2820~~, lid ~~116~~.

2. Op basis van objectieve en niet-discriminerende criteria wijzen de lidstaten de aan verplichtingen gebonden partijen aan onder de ⇒ transmissiesysteembeheerders, ⇐ energiedistributeurs, detailhandelaars in energie en distributeurs of detailhandelaars van vervoersbrandstof die op hun grondgebied actief zijn. De energiebesparing die nodig is om aan de verplichting te voldoen, wordt door de aan verplichtingen gebonden partijen gerealiseerd onder de eindafnemers, die door de lidstaat, onafhankelijk van de in artikel ~~87~~, lid 1, bedoelde berekening zijn aangewezen, of, indien de lidstaten hiertoe besluiten, door middel van gecertificeerde besparingen afkomstig van andere partijen, als omschreven in lid ~~106~~, ~~puntonder~~ a), van dit artikel.

3. Indien detailhandelaars in energie worden aangewezen als aan verplichtingen gebonden partijen uit hoofde van lid 2, zien de lidstaten erop toe dat deze handelaars bij de naleving van hun verplichtingen geen barrières opwerpen die consumenten verhinderen om van de ene leverancier naar de andere over te stappen.

↕ nieuw

➡ Raad

4. De lidstaten kunnen van aan verplichtingen gebonden partijen verlangen dat deze een deel van hun vereiste hoeveelheid cumulatieve besparingen op het eindenergieverbruik realiseren ten gunste van mensen die met energiearmoede kampen en, in voorkomend geval, mensen die in sociale woningen wonen ➡, mits deze resulteren in besparingen op het eindenergieverbruik en worden berekend overeenkomstig bijlage V ⚙️. De lidstaten kunnen ook van aan verplichtingen gebonden partijen verlangen dat zij de streefcijfers voor de verlaging van de energiekosten halen en energie besparen door maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie te bevorderen, met inbegrip van financiële steunmaatregelen om de koolstofprijseffecten voor kleine, middelgrote en micro-ondernemingen te beperken.

5. De lidstaten kunnen van aan verplichtingen gebonden partijen verlangen dat zij samenwerken met lokale autoriteiten of gemeenten ➡ en sociale diensten ⚙️ om maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie te bevorderen bij mensen die kampen met energiearmoede, kwetsbare afnemers en, indien van toepassing, mensen die in sociale woningen wonen. Dit omvat het in kaart brengen en aanpakken van de specifieke behoeften van bepaalde groepen die risico op energiearmoede lopen of gevoeliger zijn voor de negatieve effecten ervan. Om kwetsbare afnemers en, in voorkomend geval, in sociale woningen wonende personen te beschermen, moedigen de lidstaten de aan verplichtingen gebonden partijen aan maatregelen te nemen, zoals de renovatie van gebouwen, met inbegrip van sociale woningen, vervanging van apparaten, financiële steun en stimulansen voor maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie in overeenstemming met nationale financierings- en steunregelingen, of energie-audits. ➡ De lidstaten zorgen ervoor dat maatregelen voor afzonderlijke eenheden in appartementsgebouwen in aanmerking komen. ⚙️

6. De lidstaten ➡ die van aan verplichtingen gebonden partijen hebben verlangd dat deze een deel van hun vereiste hoeveelheid cumulatieve besparingen op het eindenergieverbruik realiseren ten gunste van mensen die met energiearmoede kampen en, in voorkomend geval, mensen die in sociale woningen wonen, ➡ verplichten de aan verplichtingen gebonden partijen ertoe jaarlijks verslag uit te brengen over de energiebesparingen die de aan verplichtingen gebonden partijen hebben behaald met maatregelen die worden bevorderd onder mensen die kampen met energiearmoede, kwetsbare afnemers en, in voorkomend geval, mensen die in sociale woningen wonen, en eisen geaggregeerde statistische informatie over hun eindafnemers (met vermelding van veranderingen in energiebesparingen in vergelijking met eerder ingediende informatie) en over de verleende technische en financiële steun.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 4 (aangepast)

⇒ nieuw

74. De lidstaten drukken de van elke aan verplichtingen gebonden partij vereiste energiebesparing uit in termen van ofwel eindverbruik, ofwel primair ~~verbruik van energie~~ energieverbruik. De gekozen methode om de vereiste energiebesparing uit te drukken, wordt ook gebruikt om de door de aan verplichtingen gebonden partijen geclaimde besparing te berekenen. ⇒ Bij de omrekening van de hoeveelheid energiebesparingen ⇐ ~~De conversiefactoren in bijlage IV~~ zijn ⇒ de netto calorische waarden in bijlage VI van Uitvoeringsverordening (EU) 2018/2066 van de Commissie¹ en de primaire-energiefactor overeenkomstig artikel 29 ⇐ van toepassing ⇒ tenzij het gebruik van andere conversiefactoren kan worden gerechtvaardigd ⇐.

¹ Uitvoeringsverordening (EU) 2018/2066 van de Commissie van 19 december 2018 inzake de monitoring en rapportage van de emissies van broeikasgassen overeenkomstig Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 601/2012 van de Commissie (PB L 334 van 31.12.2018, blz. 1).

85. De lidstaten ~~stellen~~ ~~voeren~~ meet-, controle- en verificatiesystemen ~~in~~ vast voor de uitvoering van ~~waarmee~~ een gedocumenteerde controle ~~wordt uitgevoerd~~ van ten minste een statistisch relevant aandeel en een representatieve selectie van de door de aan verplichtingen gebonden partijen ingestelde maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie. De meting, controle en verificatie worden onafhankelijk van de aan verplichtingen gebonden partijen verricht.

⇒ Indien een entiteit een aan verplichtingen verbonden partij is in het kader van een nationale verplichtingsregeling voor energie-efficiëntie overeenkomstig artikel 9 en in het kader van het EU-emissiehandelssysteem voor gebouwen en wegvervoer [COM(2021) 551 final, 2021/0211 (COD)¹], zorgt het systeem voor toezicht en controle ervoor dat de koolstofprijs die wordt doorberekend wanneer brandstof wordt vrijgegeven voor verbruik [overeenkomstig artikel 1, lid 21, van COM(2021) 551 final, 2021/0211 (COD)], in aanmerking wordt genomen bij de berekening en kennisgeving van de energiebesparingen als gevolg van de energiebesparingsmaatregelen van de entiteit. ⇐

↓ nieuw

9. De lidstaten stellen de Commissie, in het kader van de geïntegreerde nationale voortgangsverslagen over energie en klimaat overeenkomstig artikel 17 van Verordening (EU) 2018/1999, in kennis van de ingestelde meet-, controle- en verificatiesystemen, met inbegrip van, maar niet beperkt tot, gebruikte methoden, vastgestelde problemen en hoe deze zijn aangepakt.

¹ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG tot vaststelling van een systeem voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Unie, Besluit (EU) 2015/1814 betreffende de instelling en de werking van een marktstabiliteitsreserve voor de EU-regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten en Verordening (EU) 2015/757 (Voor de EER relevante tekst) {SEC(2021) 551 final} - {SWD(2021) 557 final} - {SWD(2021) 601 final} - {SWD(2021) 602 final}.

106. In het kader van de verplichtingsregeling voor energie-efficiëntie mogen de lidstaten ☒ de aan verplichtingen gebonden partijen machtigen ☒ ~~een of beide van~~ het volgende te doen:

- a) ~~de aan verplichtingen gebonden partijen toestaan om~~ de gecertificeerde energiebesparingen die zijn behaald door ~~leveranciers~~ aanbieders van energiediensten of andere derde partijen, mee ~~te~~ laten tellen voor hun verplichting, onder meer ingeval de aan verplichtingen gebonden partijen via andere officieel goedgekeurde instanties of overheidsinstanties maatregelen propageren die formele partnerschappen kunnen inhouden en gecombineerd kunnen worden met andere financieringsbronnen. Wanneer lidstaten dit toestaan, zien zij erop toe dat voor de certificering van energiebesparingen een in de lidstaten ingevoerde goedkeuringsprocedure wordt gevolgd die duidelijk en transparant is, openstaat voor alle marktdeelnemers en ertoe strekt de certificeringskosten zo laag mogelijk te houden; of
- b) ~~aan verplichtingen gebonden partijen toestaan~~ de besparing die in een bepaald jaar werd behaald, ~~te~~ behandelen alsof deze werd behaald in een van de vier voorgaande of de drie volgende jaren, zolang de in artikel 87, lid 1, vastgestelde verplichtingsperioden niet worden overschreden.

De lidstaten beoordelen het effect van de directe en indirecte kosten van verplichtingsregelingen voor energie-efficiëntie op het concurrentievermogen van energie-intensieve industrieën die blootstaan aan internationale concurrentie, en nemen indien nodig maatregelen om dit effect te minimaliseren.

117. De lidstaten maken de totale energiebesparing die op grond van deze regeling is behaald door elke aan verplichtingen gebonden partij, of elke subcategorie van een aan verplichtingen gebonden partij, op jaarbasis openbaar.

Alternatieve beleidsmaatregelen

1. Wanneer de lidstaten besluiten hun verplichtingen om de bij artikel ~~87~~, lid 1, vereiste energiebesparing door middel van alternatieve beleidsmaatregelen te verwezenlijken, zorgen zij er, onverminderd artikel ~~87~~, leden ~~84~~ en ~~95~~, voor dat de krachtens artikel ~~87~~, lid 1, vereiste energiebesparing wordt gerealiseerd onder de eindafnemers.
 2. Voor alle andere dan belastingmaatregelen zorgen de lidstaten voor meet-, controle- en verificatiesystemen in het kader waarvan gedocumenteerde controles worden uitgevoerd op ten minste een statistisch relevant aandeel en een representatieve selectie van de maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie die zijn genomen door de deelnemende of de met de uitvoering belaste partijen. De meting, controle en verificatie worden onafhankelijk van de deelnemende of de met de uitvoering belaste partijen uitgevoerd.
-

↓ nieuw

3. De lidstaten stellen de Commissie, in het kader van de geïntegreerde nationale voortgangsverslagen over energie en klimaat overeenkomstig artikel 17 van Verordening (EU) 2018/1999, in kennis van de ingestelde meet-, controle- en verificatiesystemen, met inbegrip van, maar niet beperkt tot, gebruikte methoden, vastgestelde problemen en hoe deze zijn aangepakt.
4. Wanneer lidstaten een belastingmaatregel rapporteren, tonen zij aan hoe de doeltreffendheid van het prijssignaal, zoals het belastingtarief en de zichtbaarheid in de tijd, is gewaarborgd bij het ontwerp van de belastingmaatregel. Wanneer het belastingtarief wordt verlaagd, rechtvaardigen de lidstaten hoe de belastingmaatregelen nog steeds tot nieuwe energiebesparingen leiden.

Artikel 11

~~Energie-audits en~~ Energiebeheersystemen ☒ en energie-audits ☒

↓ nieuw

☞ Raad

1. De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen met een gemiddeld jaarlijks energieverbruik van meer dan 100 TJ in de afgelopen drie jaar, waarbij alle energiedragers worden samengenomen, een energiebeheersysteem invoeren. Het energiebeheersysteem wordt gecertificeerd door een onafhankelijk orgaan overeenkomstig de desbetreffende Europese of internationale normen.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen die een gemiddeld jaarlijks energieverbruik hebben van meer dan 10 TJ in de afgelopen drie jaar, waarbij alle energiedragers worden samengenomen, en die geen energiebeheersysteem invoeren, aan een energie-audit worden onderworpen. Energie-audits worden op een onafhankelijke en kosteneffectieve manier uitgevoerd door gekwalificeerde of geaccrediteerde deskundigen overeenkomstig de eisen van artikel 26, of worden uitgevoerd en gecontroleerd door onafhankelijke instanties overeenkomstig de nationale wetgeving. Energie-audits worden ten minste om de vier jaar uitgevoerd, te rekenen vanaf de datum van de vorige energie-audit.

De resultaten van de energie-audits, met inbegrip van de aanbevelingen van deze audits, worden doorgegeven aan het management van de onderneming. De lidstaten zorgen ervoor dat de resultaten en de uitgevoerde aanbevelingen ☞ [...] ☞ in het jaarverslag van de onderneming worden bekendgemaakt ☞, met uitzondering van de informatie die onder nationale wetgeving ter bescherming van handels- en bedrijfsgeheimen en van de vertrouwelijkheid valt ☞.

☞ Voor de toepassing van de leden 1 en 2 verlangen de lidstaten dat, indien een onderneming een jaarlijks verbruik heeft van meer dan 100 TJ respectievelijk 10 TJ per jaar, deze informatie ter beschikking wordt gesteld van de nationale autoriteiten die belast zijn met de uitvoering van dit artikel. Daartoe kunnen de lidstaten het gebruik van een nieuw of bestaand platform bevorderen om het verzamelen van de vereiste gegevens op nationaal niveau te vergemakkelijken. ©

↓ 2012/27/EU

⇒ nieuw

☞ Raad

34. De lidstaten bevorderen de toegang van alle eindafnemers tot hoogwaardige energie-audits die kosteneffectief zijn en:

- a) onafhankelijk worden uitgevoerd door op grond van kwalificatiecriteria gekwalificeerde en/of geaccrediteerde deskundigen; of
- b) worden geïmplementeerd en gecontroleerd door onafhankelijke instanties op grond van de nationale wetgeving.

De in de eerste alinea bedoelde energie-audits mogen worden uitgevoerd door interne deskundigen en energie-auditors mits de betrokken lidstaat daarvoor een regeling heeft ingesteld om de kwaliteit te verzekeren en te controleren, eventueel in combinatie met een jaarlijkse willekeurige selectie van ten minste een statistisch relevant percentage van alle energie-audits die zij uitvoeren.

Met het oog op een hoge kwaliteit van de energie-audits en de energiebeheersystemen stellen de lidstaten op basis van bijlage VI transparante, niet-discriminerende minimumcriteria voor energie-audits op. ☞ De lidstaten ☞ wijzen een bevoegde autoriteit of een bevoegd orgaan aan om ervoor te zorgen [...] dat de tijdschema's voor het uitvoeren van energie-audits als bedoeld in lid 2 in acht worden genomen en dat de minimumcriteria van bijlage VI correct worden toegepast ©

☞ [...] © . ⇐

Energie-audits bevatten geen clausules op grond waarvan de bevindingen van de audit niet mogen worden doorgegeven aan een gekwalificeerde/geaccrediteerde aanbieder van energiediensten, op voorwaarde dat de consument zich daar niet tegen verzet.

~~42.~~ De lidstaten ontwikkelen programma's om kmo's $\Rightarrow$ die niet onderworpen zijn aan het bepaalde in de leden 1 en 2, ertoe $\Leftarrow$ aan te zetten energie-audits te laten uitvoeren en de aanbevelingen van die audits te implementeren.

De lidstaten kunnen, op basis van transparante, niet-discriminerende criteria en met inachtneming van het Unierecht inzake staatssteun, steunregelingen invoeren voor kmo's - ook als zij vrijwillige overeenkomsten hebben gesloten - om de kosten van een energie-audit en van de implementatie van de meest kosteneffectieve aanbevelingen van de energie-audits te kunnen dekken, indien de voorgestelde maatregelen worden uitgevoerd.

De lidstaten wijzen de kmo's, onder andere via hun respectieve bemiddelingsorganisaties, er met concrete voorbeelden op hoe energiebeheersystemen hun onderneming kunnen helpen.

De Commissie verleent de lidstaten bijstand door de uitwisseling van de beste praktijken op dit gebied te ondersteunen.

~~3. De lidstaten stellen tevens programma's op om via geschikte adviesdiensten de huishoudens meer besef bij te brengen van de voordelen van die audits.~~

~~De lidstaten stimuleren opleidingsprogramma's voor de kwalificatie van energie-auditors om te bevorderen dat voldoende experts beschikbaar zijn.~~

~~4. De lidstaten zorgen ervoor dat ondernemingen die geen kmo's zijn, een energie-audit ondergaan die op een onafhankelijke en kostenefficiënte manier, door gekwalificeerde en/of geaccrediteerde deskundigen of onder supervisie van onafhankelijke instanties op grond van de nationale wetgeving, uiterlijk op 5 december 2015 en ten minste om de vier jaar na de voorgaande energie-audit wordt uitgevoerd.~~

↴ nieuw

5. De lidstaten ontwikkelen programma's om niet- kmo's die niet onderworpen zijn aan het bepaalde in de leden 1 en 2, ertoe aan te zetten energie-audits te laten uitvoeren en de aanbevelingen van die audits te implementeren.

↓ 2012/27/EU

⇒ nieuw

65. Energie-audits worden geacht te voldoen aan de voorschriften van lid 4 ⇒ 2 ⇐ wanneer zij onafhankelijk worden uitgevoerd aan de hand van minimumcriteria die gebaseerd zijn op bijlage VI en worden toegepast in het kader van vrijwillige overeenkomsten tussen organisaties van belanghebbenden en een orgaan aangeduid en gecontroleerd door de betrokken lidstaat, door andere organen waaraan de bevoegde instanties de desbetreffende bevoegdheid hebben gedelegeerd, of door de Commissie.

De toegang van marktdeelnemers die energiediensten leveren, berust op transparante, niet-discriminerende criteria.

↓ nieuw

⇒ Raad

7. Ondernemingen die een energieprestatiecontract uitvoeren, zijn vrijgesteld van de eisen van de leden 1 en 2, op voorwaarde dat het energieprestatiecontract betrekking heeft op de nodige elementen van het energiebeheersysteem en dat het contract voldoet aan de eisen van bijlage XIV.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

~~86.~~ Ondernemingen ~~die geen kno's zijn en die een energie-~~ of een milieubeheersysteem toepassen dat door een onafhankelijk orgaan volgens de Europese of internationale normen is gecertificeerd, zijn vrijgesteld van de voorschriften van ~~lid 4~~ ⇒ de leden 1 en 2 ⇐, mits ~~de lidstaten ervoor zorgen dat het beheersysteem~~ ☒ milieubeheersysteem ☒ een energie-audit omvat die berust op de minimumcriteria welke voldoen aan bijlage VI.

~~97.~~ Energie-audits kunnen op zichzelf staan of deel uitmaken van een uitgebreidere milieu-audit. De lidstaten kunnen eisen dat beoordeling van de technische en economische haalbaarheid van de aansluiting op een bestaande of geplande stadsverwarmings- en -koelingsnetwerk deel uitmaakt van de energie-audit.

Onverminderd het Unierecht inzake staatssteun kunnen de lidstaten prikkels en steunregelingen hanteren voor de uitvoering van aanbevelingen die voortvloeien uit energie-audits en vergelijkbare maatregelen.

↓ nieuw

⇒ Raad

⇒ Artikel 11 bis

Datacentra ⇐

⇒ [...] ⇐ ⇒ 1. ⇐ ⇒ D ⇐ de lidstaten ⇒ eisen ⇐ dat de eigenaars en exploitanten van elk datacentrum op hun grondgebied met een aanzienlijk energieverbruik uiterlijk op 15 maart 2024 en vervolgens elk jaar de in bijlage VI ⇒ bis ⇐ ⇒ [...] ⇐ bedoelde informatie openbaar maken, die de lidstaten vervolgens aan de Commissie rapporteren¹.

¹ De Commissie werkt momenteel aan het begrip "aanzienlijk energieverbruik" voor datacentra. Het resultaat van die werkzaamheden kan worden opgenomen in de wetgevingstekst of in een gedelegeerde handeling in een later stadium.

➡ 2. Datacentra die uitsluitend worden gebruikt of hun diensten uitsluitend verlenen met als uiteindelijk doel defensie, civiele veiligheid of bescherming van de bevolking, vallen niet onder het bepaalde in lid 1. 🔄

➡ 3. Uiterlijk 30 juni 2024 zet de Commissie een EU-databank over datacentra op die de overeenkomstig lid 1 door de lidstaten meegedeelde informatie bevat. De EU-databank is openbaar beschikbaar. 🔄

↓ 2012/27/EU

Artikel ~~129~~

↓ 2019/944 artikel 70, lid 1, punt a)

Meting voor aardgas

↓ 2019/944 artikel 70, lid 1, punt b)

1. De lidstaten zorgen ervoor dat eindafnemers van aardgas, voor zover dit technisch mogelijk en financieel redelijk is en voor zover dit in verhouding staat tot de potentiële energiebesparingen, tegen concurrerende prijzen de beschikking krijgen over individuele meters die het daadwerkelijke energieverbruik van de eindafnemer nauwkeurig weergeven en informatie geven over het werkelijke tijdstip van het verbruik.

↓ 2012/27/EU

Een dergelijke individuele meter tegen concurrerende prijzen wordt altijd ter beschikking gesteld wanneer:

- a) een bestaande meter wordt vervangen, tenzij dit technisch onmogelijk is of niet kostenefficiënt in verhouding tot de geraamde potentiële besparingen op lange termijn;
 - b) een nieuwe aansluiting wordt gemaakt in een nieuw gebouw of ingeval van een ingrijpende renovatie overeenkomstig Richtlijn 2010/31/EU.
-

↓ 2019/944 artikel 70, lid 1, punt c)

2. Indien, en voor zover, de lidstaten gebruikmaken van intelligente meetsystemen en slimme meters voor aardgas invoeren in overeenstemming met de Richtlijn 2009/73/EG:

↓ 2012/27/EU

- a) zorgen zij ervoor dat de meetsystemen de eindafnemer informatie verschaffen over de werkelijke tijd van het verbruik en dat de voor de eindafnemer beoogde energie-efficiëntie en voordelen ten volle in acht worden genomen bij het vastleggen van de minimumfuncties van de meters en de verplichtingen die aan marktdeelnemers worden opgelegd;
- b) zorgen zij ervoor dat de slimme meters en het dataverkeer worden beveiligd, en dat de privacy van de eindafnemer wordt beschermd, in overeenstemming met de Uniewetgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens en van de persoonlijke levenssfeer;
- ce) schrijven zij voor dat de afnemers bij de installatie van slimme meters het nodige advies en de nodige informatie krijgen, in het bijzonder over het volledige potentieel van die meters wat meterstandbeheer en controle van het energieverbruik betreft.

Artikel ~~139-bis~~

Meting betreffende verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik

1. De lidstaten zorgen ervoor dat eindafnemers van stadsverwarming, stadskoeling en warm water voor huishoudelijk gebruik tegen concurrerende prijzen de beschikking krijgen over meters die hun daadwerkelijke energieverbruik nauwkeurig weergeven.
2. Indien de verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik geleverd wordt door een centrale bron die verschillende gebouwen bedient of door een systeem voor stadsverwarming of -koeling, wordt een meter geïnstalleerd bij de warmtewisselaar of het leveringspunt.

Individuele bemetering en kostenverdeling betreffende verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik

1. In appartementsgebouwen en multifunctionele gebouwen die over een centrale verwarmings- of centrale koelingsbron beschikken of die zijn aangesloten op een systeem voor stadsverwarming of -koeling, worden individuele meters geïnstalleerd om het verbruik van verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik voor iedere ~~eenheid van het~~ gebouwunit te meten, indien dat technisch haalbaar en kostenefficiënt is, te weten in verhouding staat tot de potentiële energiebesparingen.

Als het gebruik van individuele meters technisch niet haalbaar of niet kostenefficiënt is om het warmteverbruik in elke ~~eenheid van het~~ gebouwunit te meten, worden individuele warmtekostenverdelers gebruikt om het warmteverbruik van elke radiator te meten, tenzij de betrokken lidstaat aantoont dat de installatie van dergelijke warmtekostenverdelers niet kostenefficiënt is. In die gevallen kunnen alternatieve kostenefficiënte methoden voor de meting van het warmteverbruik worden overwogen. De algemene criteria, werkwijzen en/of procedures aan de hand waarvan kan worden bepaald dat installaties technisch niet haalbaar en niet-kosteneffectief zijn, worden door elke lidstaat duidelijk vastgesteld en gepubliceerd.

2. In nieuwe appartementsgebouwen en in de residentiële gedeelten van nieuwe multifunctionele gebouwen die uitgerust zijn met een centrale verwarmingsbron voor warm water voor huishoudelijk gebruik of op stadsverwarmingssystemen zijn aangesloten, worden, niettegenstaande de eerste alinea van lid 1, voorzien in individuele meters voor warm water voor huishoudelijk gebruik.

3. Indien appartementsgebouwen of multifunctionele gebouwen zijn aangesloten op stadsverwarming of -koeling of een eigen gemeenschappelijk verwarmings- of koelingssysteem voor dergelijke gebouwen gangbaar is, zorgen de lidstaten ervoor dat zij, met het oog op een transparante en accurate berekening van het individuele verbruik, transparante en voor het publiek toegankelijke nationale regels vaststellen voor de verdeling van de kosten voor het verbruik van verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik in dergelijke gebouwen. Waar passend, bevatten deze regels richtsnoeren betreffende de wijze waarop de kosten van energie moeten worden verdeeld, die wordt gebruikt als volgt:

- a) warm water voor huishoudelijk gebruik;
- b) warmte uit de installatie van het gebouw voor de verwarming van de gemeenschappelijke ruimten, wanneer trappenhuizen en gangen voorzien zijn van radiatoren;
- c) voor het verwarmen of koelen van appartementen.

Artikel ~~159-ter~~

Verplichting inzake op afstand leesbare meters

1. Voor de toepassing van de artikelen ~~139-bis~~ en ~~149-ter~~ zijn ☒ nieuw geïnstalleerde ☒ meters en warmtekostenverdelers ~~die na 25 oktober 2020 worden geïnstalleerd~~ op afstand leesbare apparaten. De voorwaarden inzake technische haalbaarheid en kosteneffectiviteit van artikel ~~149-ter~~, lid 1, ~~blijven zijn~~ van toepassing.

2. Meters en warmtekostenverdelers die niet op afstand kunnen worden gelezen maar die al geïnstalleerd zijn, worden uiterlijk op 1 januari 2027 op afstand leesbaar gemaakt of vervangen door apparaten die op afstand leesbaar zijn, tenzij de lidstaat in kwestie aantoont dat dit niet kostenefficiënt is.

↓ 2012/27/EU

Artikel ~~1640~~

↓ 2019/944 artikel 70, lid 2, punt a)

Factureringsinformatie voor aardgas

↓ 2019/944 artikel 70, lid 2, punt b)
(aangepast)

1. In de gevallen waarin de eindafnemer niet beschikt over een slimme meter als bedoeld in Richtlijn 2009/73/EG, zorgen de lidstaten ervoor dat ~~uiterlijk op 31 december 2014~~ de factureringsinformatie voor aardgas betrouwbaar en nauwkeurig is, en gebaseerd is op het werkelijke verbruik, overeenkomstig punt 1.1 van bijlage VII mits dit technisch mogelijk en economisch gerechtvaardigd is.

↓ 2012/27/EU

Aan die verplichting kan worden voldaan met een systeem van zelf uitlezen door de eindafnemer, die de uitgelezen metergegevens meedeelt aan de energieleverancier. Alleen indien de eindafnemer voor een bepaalde factureringsperiode geen metergegevens heeft verstrekt, wordt de facturering gebaseerd op het geschatte verbruik of op een vast tarief.

↓ 2019/944 artikel 7, lid 4, punt c)

2. Meters die zijn geïnstalleerd in overeenstemming met Richtlijn 2009/73/EG maken het voorzien in accurate factureringsinformatie op basis van het werkelijke verbruik mogelijk. De lidstaten zorgen ervoor dat de eindafnemer gemakkelijk toegang krijgt tot aanvullende informatie over het verbruiksverleden, aan de hand waarvan hij zelf tot controle kan overgaan.

Aanvullende informatie over het verbruiksverleden omvat:

- a) cumulatieve gegevens voor de periode van ten minste de drie voorgaande jaren of voor de periode sinds de aanvang van het leveringscontract, indien dit korter is. De gegevens hebben betrekking op de termijnen waarvoor frequente factureringsinformatie is verstrekt;
~~en~~
- b) gedetailleerde gegevens over het verbruik volgens de gebruiksperiode voor elke dag, week, maand en elk jaar. Deze gegevens worden de eindafnemer beschikbaar gesteld op het internet of op de meterinterface, over een periode van ten minste de voorgaande 24 maanden, of over de periode sinds de aanvang van het leveringscontract, indien dit korter is.

3. Ongeacht of al dan niet slimme meters zijn geplaatst, wordt door de lidstaten:

- a) voorgeschreven dat, voor zover er gegevens over de energiefacturering en het verbruiksverleden van de eindafnemer beschikbaar zijn, deze op zijn verzoek beschikbaar worden gesteld voor een door hem aangewezen aanbieder van energiediensten;
- b) ervoor gezorgd dat eindafnemers kunnen kiezen voor elektronische factureringsinformatie en facturering en dat zij op verzoek een duidelijke en begrijpelijke uitleg krijgen over de wijze waarop de factuur tot stand is gekomen, in het bijzonder als de factuur niet gebaseerd is op het feitelijke verbruik;
- c) ervoor wordt gezorgd dat de eindafnemer naast de factuur de nodige informatie ontvangt om een volledig overzicht van de huidige energiekosten te kunnen hebben, in overeenstemming met bijlage VII;
- d) eventueel bepaald dat, op verzoek van de eindafnemer, de bij de factuur gevoegde informatie niet als een betalingsverzoek wordt beschouwd. In die gevallen zien de lidstaten erop toe dat de energieleveranciers flexibele regelingen voor feitelijke betaling aanbieden;

- e) voorgeschreven dat de afnemer op zijn verzoek tijdig informatie en energiekostenramingen krijgt in een gemakkelijk te begrijpen vorm die vergelijking van aanbiedingen op basis van gelijke criteria mogelijk maakt.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 8 (aangepast)

Artikel ~~1710~~ bis

**Facturering en verbruiksgegevens betreffende verwarming, koeling en warm water voor
huishoudelijk gebruik**

1. Wanneer meters of warmtekostenverdelers worden geïnstalleerd, zien de lidstaten erop toe dat de facturerings- en verbruiksgegevens overeenkomstig de punten 1 en 2 van bijlage ~~VIII~~ VII bis betrouwbaar en nauwkeurig is, en gebaseerd is op het werkelijke verbruik of de meetgegevens van warmtekostenverdelers van alle eindgebruikers, ~~te weten de natuurlijke of rechtspersonen die verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik voor hun eigen eindgebruik aankopen, of de natuurlijke of rechtspersonen die bewoner zijn van een afzonderlijk gebouw of van een eenheid in een appartementsgebouw of multifunctioneel gebouw dat beschikt over een centrale bron voor verwarming, koeling of warm water voor huishoudelijk gebruik en die geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met de energieleverancier hebben.~~

Indien een lidstaat daartoe besluit en behalve in het geval van verbruik vastgesteld via individuele bemetering op basis van warmtekostenverdelers overeenkomstig artikel ~~149 ter~~, kan aan die verplichting worden voldaan met een systeem waarbij de eindafnemer of eindgebruiker de meter regelmatig zelf leest en de metergegevens meedeelt. Alleen indien de eindafnemer of eindgebruiker voor een bepaalde factureringsperiode geen metergegevens heeft verstrekt, wordt de facturering gebaseerd op het geschatte verbruik of op een vast tarief.

2. De lidstaten:

- a) schrijven voor dat, indien er gegevens over de energiefacturering en het verbruiksverleden of de meetgegevens van de warmtekostenverdelers van de eindgebruiker beschikbaar zijn, deze op verzoek van de eindgebruiker ter beschikking worden gesteld van een aanbieder van energiediensten die door de eindgebruiker is aangewezen;

- b) zorgen ervoor dat eindafnemers kunnen kiezen voor elektronische factureringsinformatie en facturering;
- c) zien erop toe dat aan alle eindgebruikers duidelijke en begrijpelijke informatie wordt verstrekt bij de factuur in overeenstemming met punt 3 van bijlage ~~VIII~~VII bis; ~~en~~
- d) bevorderen cyberbeveiliging en waarborgen de bescherming van de privacy en de gegevens van eindgebruikers overeenkomstig het toepasselijke recht van de Unie.

De lidstaten mogen bepalen dat, op verzoek van de eindafnemer, de bij de factuur gevoegde informatie niet als een betalingsverzoek mag worden beschouwd. In dergelijke gevallen zorgen de lidstaten ervoor dat flexibele regelingen voor de werkelijke betaling worden aangeboden.

3. De lidstaten beslissen wie verantwoordelijk is voor het verstrekken van de in leden 1 en 2 bedoelde informatie aan de eindgebruikers die geen rechtstreekse of individuele overeenkomst met een energieleverancier hebben.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 9

Artikel ~~18~~11

↓ 2019/944 artikel 70, lid 3

Kosten van toegang tot informatie over de meting en facturering van aardgas

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 9

De lidstaten zorgen ervoor dat de eindafnemer al zijn facturen en factureringsinformatie betreffende het energieverbruik kosteloos ontvangt, en op passende wijze kosteloos toegang heeft tot zijn verbruiksgegevens.

Artikel ~~194~~^{bis}

**Kosten van toegang tot informatie over meting, facturering en verbruik betreffende
verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik**

1. De lidstaten zorgen ervoor dat de eindgebruiker al zijn facturen en factureringsinformatie betreffende het energieverbruik kosteloos ontvangt, en op passende wijze kosteloos toegang heeft tot zijn verbruiksgegevens.
2. Niettegenstaande lid 1 van dit artikel, wordt de verdeling van de kosten in verband met de factureringsinformatie betreffende het individuele verbruik van verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik in appartementsgebouwen en multifunctionele gebouwen overeenkomstig artikel ~~149~~^{ter} kosteloos uitgevoerd. Ingeval deze taak, namelijk het meten, verdelen en berekenen van het werkelijke individuele verbruik in zulke gebouwen, wordt uitbesteed aan een derde partij, bijvoorbeeld een dienstenverlener of de lokale energieleverancier, mogen de kosten, voor zover redelijk, worden doorberekend aan de eindgebruikers.
3. Om ervoor te zorgen dat de kosten voor individuele bemeteringsdiensten als bedoeld in lid 2 redelijk blijven, kunnen de lidstaten de concurrentie op dit gebied van de dienstensector stimuleren door het nemen van passende maatregelen, zoals het aanbevelen of anderszins propageren van het gebruik van aanbestedingen of het gebruik van interoperabele apparaten en systemen die het overschakelen op een andere leverancier van energiediensten vergemakkelijken.

HOOFDSTUK IV

INFORMATIEVERSTREKKING AAN CONSUMENTEN EN VERBETERING VAN HUN SLAGVAARDIGHEID

Artikel 20

Contractuele basisrechten voor verwarming, koeling en warm water voor huishoudelijk gebruik

1. Onverminderd de voorschriften van de Unie inzake consumentenbescherming, met name Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad¹ en Richtlijn 93/13/EEG², zorgen de lidstaten ervoor dat eindafnemers en, indien daar uitdrukkelijk naar wordt verwezen, eindgebruikers de rechten hebben zoals voorzien in leden 2 tot en met 8 van dit artikel.
2. Eindafnemers hebben recht op een contract met hun leverancier waarin zijn opgenomen:
 - a) de identiteit   [...] het adres en de contactgegevens van de leverancier;
 - b) de geleverde diensten en de [...] inbegrepen minimum kwaliteitsniveaus van de diensten;

¹ Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende consumentenrechten, tot wijziging van Richtlijn 93/13/EEG en van Richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 85/577/EEG en van Richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 304 van 22.11.2011, blz. 64).

² Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (PB L 95 van 21.4.1993, blz. 29).

- c) de ☐ [...] ☐ ☐ zonder extra kosten in het contract inbegrepen ☐ soorten onderhoudsdiensten;
- d) de wijze waarop de meest recente informatie over alle geldende tarieven, onderhoudskosten en gebundelde producten of diensten kan worden verkregen;
- e) de duur van het contract, de voorwaarden voor verlenging en opzegging van het contract en diensten, met inbegrip van producten of diensten die gebundeld zijn met die diensten, en of kosteloze opzegging van het contract is toegestaan;
- f) alle vergoedingen en terugbetalingsregelingen die gelden indien de contractuele kwaliteitsniveaus van de diensten niet worden gehaald, met inbegrip van onnauwkeurige of te late facturering;
- g) de methode voor het inleiden van een buitengerechtelijke geschillenbeslechtsprocedure overeenkomstig artikel 21;
- h) informatie over consumentenrechten, met inbegrip van informatie over klachtenbehandeling en alle in dit lid bedoelde informatie, welke duidelijk wordt meegedeeld op de factuur of de website van het bedrijf ☐ [...] ☐ ☐ ; ☐

☐ i) de contactgegevens aan de hand waarvan de afnemer ☐ de ☐ ☐ [...] ☐ in artikel 21, lid 2, derde alinea, punt i), bedoelde éénloketsystemen kan identificeren. ☐

De contractuele voorwaarden zijn eerlijk en vooraf bekend. In ieder geval wordt deze informatie voorafgaand aan de sluiting of bevestiging van het contract verstrekt. Indien contracten door middel van intermediairs worden gesloten, wordt de in dit lid vastgelegde informatie eveneens voorafgaand aan de ondertekening van het contract verstrekt.

Eindafnemers en eindgebruikers ontvangen een begrijpelijke samenvatting van de belangrijkste contractuele voorwaarden ☐ , met inbegrip van prijzen en tarieven, ☐ in beknopte en eenvoudige taal.

3. Eindafnemers worden naar behoren in kennis gesteld van elk voornemen om de contractvoorwaarden te wijzigen ➡ en van de mogelijkheid om hun contract te beëindigen indien zij de nieuwe voorwaarden niet aanvaarden ⚡. Leveranciers stellen hun eindafnemers op een transparante en begrijpelijke manier rechtstreeks in kennis van aanpassingen van de leveringsprijs, alsmede van de redenen en voorwaarden voor de aanpassing en de reikwijdte ervan, en doen dit uiterlijk twee weken, en voor zover het huishoudelijke afnemers betreft, uiterlijk één maand vóór de aanpassing in werking treedt. ➡ De beëindiging van het contract brengt geen extra kosten voor de eindafnemer met zich mee. ⚡

4. Leveranciers bieden eindafnemers een ruime keuze aan betalingswijzen. Dergelijke betalingswijzen mogen geen onnodige discriminatie tussen klanten inhouden. Ieder verschil in tarieven in verband met betalingswijzen of vooruitbetalingsregelingen is objectief, niet-discriminerend en evenredig, en bedraagt niet meer dan de directe kosten die door de begunstigde worden gedragen voor het gebruik van een specifieke betalingswijze of vooruitbetalingsregeling, in lijn met artikel 62 van Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad¹.

5. Huishoudelijke afnemers die toegang hebben tot vooruitbetalingssystemen, op grond van lid 6, ondervinden geen nadeel als gevolg van die systemen.

6. Eindafnemers en eindgebruikers krijgen van leveranciers eerlijke en transparante algemene voorwaarden aangeboden die gesteld zijn in duidelijke en begrijpelijke taal en die geen niet-contractuele belemmeringen bevatten voor het uitoefenen van de rechten van afnemers, zoals overdreven contractuele documentatie. Eindgebruikers krijgen op verzoek toegang tot deze algemene voorwaarden. Eindafnemers en eindgebruikers worden beschermd tegen oneerlijke of misleidende verkooptechnieken. Eindafnemers met een beperking moeten alle relevante informatie over het contract met hun leverancier in toegankelijke formaten ontvangen.

¹ Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende betalingsdiensten in de interne markt, houdende wijziging van de Richtlijnen 2002/65/EG, 2009/110/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 en houdende intrekking van Richtlijn 2007/64/EG (PB L 337 van 23.12.2015, blz. 35).

7. Eindafnemers en eindgebruikers hebben recht op goede dienstverlening en klachtenbehandeling door hun leveranciers. Leveranciers handelen klachten eenvoudig, eerlijk en snel af.

➡ 7 bis. In geval van een geplande afsluiting verstrekken de leveranciers de betrokken afnemers tijdig en zonder extra kosten adequate informatie over alternatieve maatregelen. Die alternatieve maatregelen kunnen zijn: bronnen van ondersteuning om afsluiting te voorkomen, vooruitbetalings-systemen, energie-audits, energieadviesdiensten, alternatieve betalingsregelingen, schuldbeheer-advies of afsluitingsmoratoria. ⌂

↓ 2012/27/EU (aangepast)

Artikel ~~21~~⁴²

~~Programma voor~~ Voorlichting en ~~responsabilisering van de gebruiker~~ ⊗ bewustmaking

⊗

↓ nieuw

1. De lidstaten zorgen ervoor dat informatie over beschikbare maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie, afzonderlijke acties en financiële en juridische kaders transparant is en op grote schaal wordt verspreid onder alle betrokken marktdeelnemers, zoals eindafnemers, eindgebruikers, consumentenorganisaties, vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, hernieuwbare-energiegemeenschappen, energiegemeenschappen van burgers, lokale en regionale instanties, energieagentschappen, aanbieders van sociale diensten, bouwbedrijven, architecten, ingenieurs, milieu- en energie-auditors en installateurs van onderdelen van een gebouw zoals gedefinieerd in artikel 2, punt 9, van Richtlijn 2010/31/EU.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

21. De lidstaten nemen de passende maatregelen voor het bevorderen en faciliteren van een efficiënt energieverbruik door ~~kleine afnemers, waaronder huishoudens~~ ⇒ eindafnemers en eindgebruikers ⇐. Die maatregelen ~~kunnen deel uitmaken~~ ⇒ maken deel uit ⇐ van een nationale strategie ⇒ , zoals het geïntegreerde nationale energie- en klimaatplan overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999, of de langetermijnrenovatiestrategie als gedefinieerd in Richtlijn 2010/31/EU ⇐.

22. Voor de toepassing van ~~lid 1~~ ⇒ dit artikel ⇐ omvatten die maatregelen ~~één of meer elementen als opgesomd onder a) en b):~~

a) een reeks instrumenten en beleidsmaatregelen voor het bevorderen van gedragswijziging, ~~met inbegrip van~~ ☒ , zoals: ☒

- i) fiscale prikkels;
- ii) toegang tot financiering ⇒ , vouchers ⇐ of subsidies;
- iii) informatieverstrekking ⇒ in toegankelijk formaat voor mensen met een beperking ⇐;
- iv) voorbeeldprojecten;
- v) activiteiten op de arbeidsplaats;

↓ nieuw

vi) opleidingsactiviteiten;

vii) digitale instrumenten.

↓ 2012/27/EU

⇒ nieuw

⇒ Raad

⇒ Voor de toepassing van dit artikel omvatten deze maatregelen [...] het opzetten van een ondersteunend kader voor [...] om consumenten en consumentenorganisaties te interesseren voor een mogelijke installatie van slimme meters, door [...] marktdeelnemers als bedoeld in lid 1 [...] , met name voor :

↓ nieuw

- i) de oprichting van éénloketsystemen of soortgelijke mechanismen voor het verstrekken van technisch, administratief en financieel advies en bijstand op het gebied van energie-efficiëntie, onder meer aan eindafnemers en eindgebruikers, in het bijzonder huishoudelijke en kleine niet-huishoudelijke afnemers, bij de renovatie van gebouwen en het gebruik van hernieuwbare energie voor gebouwen;
-

↓ 2012/27/EU

⇒ nieuw

- ii) informatie over:
- i) kostenefficiënte en gemakkelijk te realiseren wijzigingen in energieverbruik;
 - iii) ⇒ verspreiding van informatie over energie-efficiëntiemaatregelen en financieringsinstrumenten

↓ nieuw

- iv) aanbod van centrale contactpunten waar eindafnemers en eindgebruikers alle nodige informatie kunnen krijgen over hun rechten, het toepasselijk recht en de geschillenbeslechtsmechanismen in geval van een geschil. Dergelijke contactpunten kunnen deel uitmaken van de algemene consumentenvoorlichtingsloketten.
-

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

32. De lidstaten zorgen voor passende randvoorwaarden om de marktdeelnemers voldoende en gerichte informatie en advies over energie-efficiëntie aan de ~~energieconsumenten~~ ⇒ eindafnemers, waaronder kwetsbare afnemers, mensen die met energiearmoede kampen en, indien van toepassing, mensen die in sociale woningen wonen, ⇐ te laten verstrekken.

↕ nieuw

➡ Raad

4. De lidstaten waarborgen dat eindafnemers, eindgebruikers, kwetsbare afnemers, mensen die met energiearmoede kampen en, indien van toepassing, mensen die in sociale woningen wonen, toegang hebben tot eenvoudige, eerlijke, transparante, onafhankelijke, doeltreffende en efficiënte buitengerechtelijke geschillenbeslechtsmechanismen inzake de bij deze richtlijn vastgestelde rechten en plichten, en wel via een onafhankelijk mechanisme zoals een ombudspersoon voor energie of consumentenorganisatie, of via een nationale reguleringsinstantie. Indien de eindafnemer een consument is in de zin van artikel 4, lid 1, punt a), van Richtlijn 2013/11/EU van het Europees Parlement en de Raad¹, voldoen dergelijke buitengerechte lijke geschillenbeslechtsmechanismen aan de in die richtlijn vastgestelde vereisten. ➡ Voor dit doel kan gebruik worden gemaakt van reeds in de lidstaten bestaande buitengerechtelijke geschillenbeslechtsmechanismen, mits deze even doeltreffend zijn. ⌚

Indien nodig waarborgen de lidstaten dat entiteiten voor alternatieve geschillenbeslechting samenwerken om eenvoudige, eerlijke, transparante, onafhankelijke, doeltreffende en efficiënte buitengerechtelijke geschillenbeslechtsmechanismen te bieden voor elk geschil dat voortkomt uit producten of diensten die gekoppeld zijn aan, of gebundeld zijn met, een product dat, of een dienst die, onder het toepassingsgebied van deze richtlijn valt.

De deelname van bedrijven aan buitengerechtelijke geschillenbeslechtsmechanismen voor huishoudelijke afnemers is verplicht tenzij de lidstaat aan de Commissie aantoont dat andere mechanismen even doeltreffend zijn.

¹ Richtlijn 2013/11/EU van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende alternatieve beslechting van consumentengeschillen en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en Richtlijn 2009/22/EG (richtlijn ADR consumenten) (PB L 165 van 18.6.2013, blz. 63).

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

⌚ Raad

~~Artikel 19~~

~~Andere maatregelen om de energie-efficiëntie te verhogen~~

~~51.~~ ⇒ Onverminderd de basisbeginselen van het nationale eigendoms- en huurrecht van de lidstaten ⇐ nemen ~~De lidstaten beoordelen en nemen indien nodig gepaste~~ ⇒ de nodige ⇐ maatregelen om al dan niet wettelijke regelgevende en niet-regelgevende belemmeringen voor energie-efficiëntie weg te nemen, ~~onverminderd de basisbeginselen van het nationale eigendoms- en huurrecht van de lidstaten,~~ met name wat betreft:

de ~~scheiding~~ opsplitsing van prikkels tussen de eigenaars en de huurders ~~van een gebouw~~ of onder eigenaars ☒ van een gebouw of gebouwunit ☒, ertoe strekkende dat deze partijen er niet van worden weerhouden de investeringen in efficiëntieverbetering te doen die zij anders zouden doen, doordat zij individueel niet de volledige voordelen ontvangen of doordat er geen regels zijn voor de onderlinge verdeling van kosten en voordelen, ~~waaronder de nationale voorschriften en maatregelen betreffende besluitvormingsprocessen in gebouwen met meerdere eigenaars.~~;

~~Deze Ma~~ maatregelen voor het wegnemen van ☒ dergelijke ☒ belemmeringen kunnen inhouden dat prikkels worden gegeven, wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen worden ingetrokken of gewijzigd, richtsnoeren en interpretatieve mededelingen worden vastgesteld, of administratieve procedures ⇒ , waaronder nationale voorschriften en maatregelen betreffende besluitvormingsprocessen in gebouwen met meerdere eigenaars, ⇐ worden vereenvoudigd ⌚ , en de mogelijkheid van financieringsoplossingen via derden wordt geboden ⌚ . De maatregelen kunnen worden gecombineerd met de verstrekking van scholing, opleiding en specifieke informatie en technische bijstand inzake energie-efficiëntie ⇒ aan marktdeelnemers als bedoeld in lid 1 ⇐.

~~2. De evaluatie van de in lid 1 genoemde belemmeringen en maatregelen wordt aan de Commissie meegedeeld in het in artikel 24, lid 2, bedoelde eerste nationale actieplan voor energie-efficiëntie. De Commissie moedigt het uitwisselen van beste praktijken op dit gebied aan.~~

↓ nieuw

De lidstaten nemen passende maatregelen ter ondersteuning van een multilaterale dialoog waaraan wordt deelgenomen door betrokken publieke en sociale partners, zoals eigenaars en huurdersorganisaties, consumentenorganisaties, hernieuwbare-energiegemeenschappen, energiegemeenschappen van burgers, lokale en regionale overheden, relevante overheidsinstanties en -agentschappen, met het doel voorstellen te doen voor gezamenlijk aanvaarde maatregelen, prikkels en richtsnoeren met betrekking tot de scheiding van prikkels tussen eigenaars en huurders of onder eigenaars van een gebouw of gebouwwunit.

Elke lidstaat brengt verslag uit over deze belemmeringen en de genomen maatregelen in zijn langetermijnrenovatiestrategie overeenkomstig artikel 2 bis van Richtlijn 2010/31/EU en Verordening (EU) 2018/1999.

↓ 2012/27/EU

⇒ nieuw

~~65.~~ De Commissie spoort ertoe aan informatie over optimale ⇒ goede ⇐ energie-efficiëntiepraktijken ⇒ en methoden ter voorkoming van gescheiden prikkels ⇐ in de lidstaten uit te wisselen en ruim te verspreiden.

Artikel 22

Kwetsbare afnemers slagvaardiger maken en beschermen en energiearmoede verminderen

1. ☞ [...] ☞ ☞ Onverminderd hun nationaal economisch en sociaal beleid nemen d ☞ e lidstaten ☞ [...] ☞ passende maatregelen om mensen die met energiearmoede kampen, kwetsbare afnemers en, in voorkomend geval, mensen die in sociale woningen wonen, slagvaardiger te maken en te beschermen.

Wanneer de lidstaten het begrip kwetsbare afnemer definiëren overeenkomstig artikel 28, lid 1, en artikel 29 van Richtlijn (EU) 2019/944 en artikel 3, lid 3, van Richtlijn 2009/73/EG, nemen zij eindgebruikers in aanmerking.

2. De lidstaten ☞ [...] ☞ ☞ kunnen ☞ maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie en daarmee samenhangende maatregelen ter bescherming of voorlichting van de consument, met name die welke zijn vastgesteld in artikel 21 en artikel 8, lid 3, prioritair uit☞ voeren ☞ ten gunste van mensen die kampen met energiearmoede, kwetsbare afnemers en, indien van toepassing, mensen die in sociale woningen wonen, teneinde de energiearmoede terug te dringen.

3. Ter ondersteuning van kwetsbare afnemers, mensen die met energiearmoede kampen en, in voorkomend geval, mensen die in sociale woningen wonen, ☞ [...] ☞ ☞ kunnen ☞ de lidstaten☞ [...] ☞ :

a) ☞ [...] ☞ maatregelen uit☞ voeren ☞ ter verbetering van de energie-efficiëntie om de verdelingseffecten te verzachten van andere beleidsinitiatieven en maatregelen, zoals belastingmaatregelen die worden uitgevoerd overeenkomstig artikel 10 van deze richtlijn, of de toepassing van de handel in emissierechten in de gebouwen- en vervoersector overeenkomstig de ETS-richtlijn [COM(2021) 551 final, 2021/0211 (COD)];

- b) ➡ [...] Ⓒ optimaal gebruik ➡ maken Ⓒ van de publieke financiering die beschikbaar is op nationaal niveau en op het niveau van de Unie, met inbegrip van, in voorkomend geval, de financiële bijdrage die de lidstaat uit hoofde van [artikel 9 en artikel 14 van de verordening inzake het Sociaal Klimaatfonds, COM 2021 568 final] van het Sociaal Klimaatfonds ontvangt, en de inkomsten uit veilingen van emissierechten uit hoofde van de handel in emissierechten in het kader van de EU-ETS [COM(2021) 551 final, 2021/0211 (COD)], om te investeren in maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie als prioritaire acties;
- c) ➡ [...] Ⓒ indien van toepassing, vroeg en met het oog op de toekomst ➡ investeren Ⓒ in maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie voordat de verdelingseffecten van andere beleidslijnen en maatregelen een effect hebben;
- d) ➡ [...] Ⓒ technische bijstand en het gebruik van financieringsmogelijkheden en financiële instrumenten, zoals financiering via de energierekening, lokale reserve voor verliezen op leningen, garantiefondsen, fondsen voor grondige renovaties en renovaties met minimale energiewinst ➡ bevorderen Ⓒ ;
- e) ➡ [...] Ⓒ technische bijstand aan sociale actoren ter versterking van de actieve betrokkenheid van kwetsbare afnemers bij de energiemarkt en van positieve veranderingen in hun energieverbruik ➡ bevorderen Ⓒ ;
- f) ➡ [...] Ⓒ zorgen voor toegang tot financiering of subsidies die gekoppeld zijn aan minimale energiewinst.

4. De lidstaten creëren een netwerk ➡ – of doen een beroep op een bestaand netwerk – Ⓒ van deskundigen uit diverse sectoren, zoals de gezondheidssector, de bouwsector en de sociale sector, voor de ontwikkeling van strategieën ter ondersteuning van lokale en nationale besluitvormers bij de uitvoering van maatregelen voor de verbetering van de energie-efficiëntie ➡ [...] Ⓒ ➡ en Ⓒ ➡ [...] Ⓒ technische bijstand en financiële instrumenten ➡ voor het verminderen van energiearmoede Ⓒ . De lidstaten streven ernaar dat mannen en vrouwen in gelijke mate vertegenwoordigd zijn in het netwerk van deskundigen en dat dat netwerk rekening houdt met de standpunten van ➡ iedereen Ⓒ ➡ [...] Ⓒ .

De lidstaten kunnen hetzelfde netwerk van deskundigen belasten met ➡ het verstrekken van advies over ⬅ :

- a) ➡ [...] ⬅ nationale definities, indicatoren en criteria voor energiearmoede alsmede energiearm en het begrip kwetsbare afnemers, met inbegrip van eindgebruikers;
- b) het ontwikkelen of verbeteren van relevante indicatoren en gegevensreeksen met betrekking tot energiearmoede die moeten worden gebruikt en waarover verslag moet worden uitgebracht;
- c) ➡ [...] ⬅ methoden en maatregelen om de betaalbaarheid ➡ van de kosten van levensonderhoud ⬅ te waarborgen, de kostenneutraliteit van woningen te bevorderen of ervoor te zorgen dat overheidsfinanciering die in maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie wordt geïnvesteerd, zowel eigenaars als huurders van gebouwen en gebouwunits ten goede komt, met name als het gaat om kwetsbare afnemers, mensen die kampen met energiearmoede en, indien van toepassing, mensen die in sociale woningen wonen;
- d) ➡ [...] ⬅ maatregelen om situaties te voorkomen of te verhelpen waarin bepaalde groepen meer met energiearmoede te kampen krijgen, een groter risico op energiearmoede lopen of gevoeliger zijn voor de negatieve effecten van energiearmoede ➡ [...] ⬅.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

~~3. De Commissie gaat het effect na van haar maatregelen om de ontwikkeling van platforms te ondersteunen, waarbij onder meer de Europese organen voor sociale dialoog worden betrokken bij het bevorderen van opleidingsprogramma's voor energie-efficiëntie, en stelt eventueel verdere maatregelen voor. De Commissie moedigt de Europese sociale partners aan bij hun besprekingen over energie-efficiëntie.~~

HOOFDSTUK ~~VIII~~

EFFICIËNTIE VAN DE ENERGIEVOORZIENING

Artikel ~~2344~~

~~Bevordering van de efficiëntie bij~~ ☒ Beoordeling en planning van ☒ verwarming en koeling

↕ nieuw

☞ Raad

1. Elke lidstaat stelt de Commissie, als onderdeel van ☞ [...] ☞ de ☞ geïntegreerde nationale energie- en klimaatplan ☞ nen ☞ [...] ☞ en de actualisering en daarvan (vanaf juni 2024) ☞ [...] ☞, die overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999 worden ingediend, in kennis van een uitgebreide verwarmings- en koelingsbeoordeling. Die uitgebreide beoordeling bevat de in bijlage IX vermelde informatie en gaat vergezeld van de overeenkomstig artikel 15, lid 7, van Richtlijn (EU) 2018/2001 uitgevoerde beoordeling.

☞ [...] ☞

2. ☞ De lidstaten zorgen ervoor dat belanghebbenden die gevolgen ondervinden van de uitgebreide beoordeling, de gelegenheid krijgen deel te nemen aan de voorbereiding van de verwarmings- en koelingsplannen, de uitgebreide beoordeling en de beleidsinitiatieven en maatregelen, met inachtneming van de nationale wetgeving ter bescherming van handels- en bedrijfsgeheimen en van de vertrouwelijkheid. ☞

↓ 2012/27/EU (aangepast)

☞ Raad

~~1. Uiterlijk op 31 december 2015 maken de lidstaten een uitgebreide beoordeling van het potentieel voor de toepassing van een hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en efficiënte stadsverwarming en koeling, waarin de gegevens van bijlage VIII worden opgenomen, en stellen zij de Commissie daarvan op de hoogte. Indien zij reeds een soortgelijke evaluatie hebben uitgevoerd, stellen zij de Commissie daarvan in kennis.~~

~~Die uitgebreide beoordeling houdt ten volle rekening met de krachtens Richtlijn 2004/8/EG uitgevoerde analyse van het nationale potentieel voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling.~~

~~Op verzoek van de Commissie wordt de beoordeling om de vijf jaar geactualiseerd en aan haar meegedeeld. De Commissie doet dit verzoek ten minste een jaar voor de vastgestelde datum.~~

~~2. De lidstaten voeren een beleid om te bevorderen dat het potentieel van het gebruik van efficiënte verwarmings- en koelsystemen, in het bijzonder systemen met hoogrenderende warmtekrachtkoppeling, terdege in aanmerking wordt genomen op lokaal en regionaal niveau. Rekening wordt gehouden met het potentieel voor het ontwikkelen van lokale en regionale warmtemarkten.~~

3. Met het oog op de in lid 1 bedoelde beoordeling voeren de lidstaten, op grond van de klimaatomstandigheden, de economische haalbaarheid en de technische geschiktheid, ~~overeenkomstig deel I van bijlage IX,~~ een kosten-batenanalyse voor hun grondgebied uit. Aan de hand van de kosten-batenanalyse kunnen de meest hulpbronnefficiënte en kostenefficiënte oplossingen om aan de behoeften inzake verwarming en koeling te voldoen, worden vastgesteld. Die kosten-batenanalyse kan deel uitmaken van een milieubeoordeling in de zin van Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's¹.

¹ Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's (PB L 197 van 21.7.2001, blz. 30).

↴ nieuw

De lidstaten wijzen de bevoegde autoriteiten aan die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de kosten-batenanalyses, verstrekken de gedetailleerde methodologieën en aannames overeenkomstig bijlage X en stellen de procedures voor de economische analyse vast en maken deze bekend.

↓ 2012/27/EU

4. Indien op grond van de lid 1 bedoelde beoordeling en de in lid 3 bedoelde analyse wordt vastgesteld dat er potentieel aanwezig is voor de toepassing van hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en/of efficiënte stadsverwarming en -koeling waarvan de baten groter zijn dan de kosten, nemen de lidstaten de geschikte maatregelen zodat een efficiënte infrastructuur voor stadsverwarming en -koeling wordt ontwikkeld en/of de ontwikkeling van hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en het gebruik van energie voor verwarming en koeling uit afvalwarmte en hernieuwbare energiebronnen wordt mogelijk gemaakt, in overeenstemming met de leden 1, 5 en 7 lid 1 en artikel 24, leden 4 en 6.

Indien op grond van de in lid 1 bedoelde beoordeling en de in lid 3 bedoelde analyse wordt vastgesteld dat er geen potentieel aanwezig is waarvan de baten groter zijn dan de kosten, met inbegrip van de administratieve kosten voor het uitvoeren van de in artikel 24, lid 4, lid 5 bedoelde kosten-batenanalyse, kan de betrokken lidstaat de installaties vrijstellen van de in dat lid vermelde voorschriften.

↓ nieuw

➡ Raad

5. De lidstaten stellen beleidslijnen en maatregelen vast die ervoor zorgen dat het potentieel dat is vastgesteld in de overeenkomstig lid 1 uitgevoerde uitgebreide beoordelingen wordt benut. Die beleidslijnen en maatregelen omvatten ten minste de elementen van bijlage IX. Elke lidstaat deelt die beleidslijnen en maatregelen mee in het kader van de actualisering van zijn geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen, zijn daaropvolgende geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen en de respectieve voortgangsverslagen die overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999 worden ingediend.

6. De lidstaten moedigen regionale en lokale autoriteiten aan om lokale verwarmings- en koelingsplannen op te stellen, ten minste in gemeenten ➡ of gemeenschappen ⬅ met een totale bevolking van meer dan 50 000 inwoners. Voor die plannen geldt dat deze minstens:

- a) gebaseerd zijn op de informatie en gegevens die worden verstrekt in de overeenkomstig lid 1 uitgevoerde uitgebreide beoordelingen, en een raming en een overzicht geven van het potentieel om de energie-efficiëntie te verhogen, onder meer door ➡ stadsverwarming en -koeling, ⬅ terugwinning van afvalwarmte, en om hernieuwbare energie in verwarming en koeling te gebruiken in dat specifieke gebied;
- b) een strategie bevatten voor het gebruik van het overeenkomstig lid 6, punt a), geïdentificeerde potentieel;
- c) worden voorbereid met medewerking van alle betrokken regionale of lokale belanghebbenden en met participatie van het grote publiek;
- d) rekening houden met de gemeenschappelijke behoeften van lokale gemeenschappen en meerdere lokale of regionale bestuurlijke eenheden of regio's;
- e) toezicht op de voortgang van de uitvoering van de vastgestelde beleidslijnen en maatregelen omvatten.

De lidstaten zorgen ervoor dat [...] de relevante belanghebbenden die gevolgen ondervinden van de planning, [...] de gelegenheid krijgt deel te nemen aan de voorbereiding van de verwarmings- en koelingsplannen, de uitgebreide beoordeling en de beleidsinitiatieven en maatregelen.

Daartoe ontwikkelen de lidstaten aanbevelingen ter ondersteuning van de regionale en lokale autoriteiten bij de uitvoering van beleidslijnen en maatregelen op het gebied van energie-efficiënte verwarming en koeling op basis van hernieuwbare energie op regionaal en lokaal niveau, waarbij het vastgestelde potentieel wordt benut. De lidstaten [...] bieden [...] de regionale en lokale autoriteiten [...] ondersteuning, die [...] regelingen voor financiële en technische ondersteuning [...] kan omvatten .

Artikel 24

Verwarming en koeling

1. Teneinde [...] voor een efficiënter verbruik van [...] primaire energie [...] te zorgen [...] en het aandeel hernieuwbare energie in verwarming en koeling te verhogen, is een efficiënt systeem voor stadsverwarming en -koeling een systeem dat aan de volgende criteria voldoet:

- a) tot en met 31 december 2025: een systeem dat ten minste 50 % hernieuwbare energie, 50 % afvalwarmte, 75 % warmte uit warmtekrachtkoppeling of 50 % uit een combinatie van dergelijke energie en warmte gebruikt;
- b) vanaf 1 januari 2026: een systeem dat gebruikmaakt van ten minste 50 % hernieuwbare energie, 50 % afvalwarmte, [...] 50 % hernieuwbare energie en afvalwarmte, [...] 80 % warmte uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling of van ten minste een combinatie van dergelijke thermische energie die naar het netwerk gaat, waarbij het aandeel hernieuwbare energie ten minste 5 % bedraagt en het totale aandeel hernieuwbare energie, afvalwarmte of warmte uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling ten minste 50 % bedraagt;
- c) vanaf 1 januari 2035: een systeem dat ten minste 50 % hernieuwbare energie [...] , 50 % afvalwarmte, 50 % hernieuwbare energie [...] en afvalwarmte gebruikt [...] en systeem [...] [...] waarbij het [...] totale [...] aandeel hernieuwbare energie [...] , afvalwarmte of warmte uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling [...] ten minste [...] [...] [...] [...] 80 % bedraagt, en het totale aandeel hernieuwbare energie en afvalwarmte ten minste [...] 35 % [...] bedraagt;

- d) vanaf 1 januari 2045: een systeem dat ten minste 75 % hernieuwbare energie en afvalwarmte gebruikt, waarbij het aandeel hernieuwbare energie ten minste 40 % bedraagt;
- e) vanaf 1 januari 2050: een systeem dat uitsluitend hernieuwbare energie en afvalwarmte gebruikt, waarbij het aandeel hernieuwbare energie ten minste 60 % bedraagt.

➡_2. Als alternatief voor de criteria van lid 1, punten a) tot en met e), van dit artikel, kunnen de lidstaten ook kiezen voor criteria inzake duurzaamheidsprestaties die gebaseerd zijn op de hoeveelheid broeikasgassen die het systeem voor stadsverwarming en -koeling uitstoot per eenheid aan de afnemers geleverde warmte of koude, rekening houdend met de maatregelen die zijn genomen om aan de verplichting uit hoofde van [artikel 24, lid 4, van de Richtlijn hernieuwbare energie COM(2021) 557 final¹] te voldoen. Indien voor die criteria wordt gekozen, is een efficiënt systeem voor stadsverwarming en -koeling een systeem dat de volgende maximale hoeveelheid broeikasgassen uitstoot per eenheid aan de afnemers geleverde warmte of koude:

a. tot en met 31 december 2025: 200 gram/kWh

b. vanaf 1 januari 2026: 150 gram/kWh

c. vanaf 1 januari 2035: 100 gram/kWh

d. vanaf 1 januari 2045: 50 gram/kWh

e. vanaf 1 januari 2050: 0 gram/kWh

¹ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad, Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 98/70/EG van het Europees Parlement en de Raad wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft, en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2015/652 van de Raad.

De lidstaten kunnen ervoor kiezen de bovengenoemde criteria voor broeikasgasemissies per eenheid warmte of koude voor elke in de punten a) tot en met e) van dit lid genoemde periode toe te passen. In dat geval geven zij ten minste ☒ binnen ☐ drie maanden na de inwerkingtreding van deze richtlijn voor de in punt a) genoemde periode, en ten minste zes maanden vóór het begin van de in de punten b) tot en met e) genoemde periodes, kennis van hun keuze aan de Commissie. Deze kennisgeving bevat de maatregelen die zijn genomen om aan de verplichting uit hoofde van [artikel 24, lid 4, van de Richtlijn hernieuwbare energie COM (2021) 557 final]¹ te voldoen, indien daarvan nog niet eerder kennis is gegeven in de meest recente actualisering van hun NECP.

☒ [...] ☐ 3 ☐ . De lidstaten zorgen ervoor dat wanneer een systeem voor stadsverwarming en -koeling wordt gebouwd ☒ of de voorzieningseenheden ervan ☐ ingrijpend ☒ [...] ☐ worden ☐ gerenoveerd, het voldoet aan de criteria van lid 1 die van toepassing zijn op het moment waarop het na de renovatie in gebruik wordt genomen of blijft. Daarnaast zorgen de lidstaten ervoor dat wanneer een systeem voor stadsverwarming en -koeling wordt gebouwd of ☒ de voorzieningseenheden ervan ☐ ingrijpend ☒ [...] ☐ worden ☐ gerenoveerd, het gebruik van andere fossiele brandstoffen dan aardgas in bestaande warmtebronnen niet toeneemt ten opzichte van het gemiddelde jaarlijkse verbruik over de laatste drie kalenderjaren van volledige exploitatie vóór de renovatie, en dat nieuwe warmtebronnen in dat systeem geen andere fossiele brandstoffen dan aardgas gebruiken.

¹ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001 van het Europees Parlement en de Raad, Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 98/70/EG van het Europees Parlement en de Raad wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft, en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2015/652 van de Raad.

➡ [...] ➡ 4 ➡ . De lidstaten zorgen ervoor dat met ingang van 1 januari 2025, en vervolgens om de vijf jaar, exploitanten van alle bestaande systemen voor stadsverwarming en -koeling met een totale ➡ [...] ➡ ➡ warmte- en koude- ➡ output van meer dan 5 MW die niet voldoen aan de criteria van lid 1, punten b) tot en met e), een plan opstellen om ➡ een efficiënter verbruik van ➡ ➡ [...] ➡ primaire energie ➡ te waarborgen ➡ ➡ [...] ➡ en ➡ het aandeel ➡ hernieuwbare energie ➡ in de verwarmings- en koelingsvoorziening ➡ te verhogen. Dat plan omvat maatregelen om te voldoen aan de criteria van lid 1, punten b) tot en met e), en wordt goedgekeurd door de bevoegde autoriteit.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

➡ Raad

➡ [...] ➡

➡ 5. ➡ ➡ [...] ➡ ⇒ Teneinde de economische haalbaarheid van toenemende energie-efficiëntie bij verwarming en koeling te beoordelen, ➡ ~~De lidstaten~~ de lidstaten zorgen ervoor dat er een kosten-batenanalyse overeenkomstig ~~deel 2 van~~ bijlage ~~XIX~~ wordt uitgevoerd ⇒ op het niveau van de installatie ➡ indien, ~~na 5 juni 2014~~ ⇒ de volgende installaties nieuw gepland of ingrijpend gerenoveerd worden ➡:

- a) een ~~nieuwe~~ installatie voor de thermische elektriciteitsopwekking met een ➡ gemiddelde jaarlijkse ➡ ~~total~~ totale ~~thermisch~~ ➡ energie-input ➡ ~~inputvermogen~~ van meer dan ~~20~~ ➡ ➡ [...] ➡ ➡ 10 ➡ ➡ MW ~~wordt gepland~~, teneinde de kosten en baten te berekenen van de werking van de installatie als een hoogrenderende warmtekrachtkoppelinginstallatie;
- b) ~~een bestaande installatie voor thermische elektriciteitsopwekking met een totaal nominaal thermisch inputvermogen van meer dan 20 MW ingrijpend wordt gerenoveerd, teneinde de kosten en baten van het ombouwen tot hoogrenderende warmtekrachtkoppelinginstallatie te berekenen;~~

e) ~~een industriële installatie met een totaal thermisch inputvermogen van meer dan 20 MW die afvalwarmte op een bruikbare temperatuur genereert, gepland is of ingrijpend gerenoveerd wordt, teneinde de kosten en baten te berekenen van het gebruik van afvalwarmte om te voldoen aan een economisch aantoonbare vraag naar warmte, onder meer door warmtekrachtkoppeling, en van de aansluiting van die installatie op een stadsverwarming en koelingsnetwerk.~~

d) ~~een nieuw stadsverwarmings- of koelingsnetwerk gepland is, of indien in een bestaand stadsverwarmings- of koelingsnetwerk een nieuwe energieproductie-installatie met een totaal thermisch inputvermogen van meer dan 20 MW gepland is, of een dergelijke bestaande installatie van meer dan 20 MW ingrijpend gerenoveerd wordt, teneinde de kosten en baten te berekenen van het gebruik van afvalwarmte uit nabijgelegen industriële installaties.~~

↓ nieuw

⇒ Raad

- b) een industriële installatie met een gemiddelde jaarlijkse totale energie-input van meer dan $\Rightarrow$ [...] $\Leftarrow$ $\Rightarrow$ 10 $\Leftarrow$ MW, teneinde het gebruik van de afvalwarmte ter plaatse en daarbuiten te beoordelen;
- c) een dienstvoorziening met een gemiddelde jaarlijkse totale energie-input van meer dan $\Rightarrow$ [...] $\Leftarrow$ $\Rightarrow$ 10 $\Leftarrow$ MW, zoals afvalwaterbehandelingsinstallaties en LNG-installaties, teneinde het gebruik van afvalwarmte ter plaatse en daarbuiten te beoordelen;
- d) een datacentrum met een totale nominale energie-input van meer dan 1 MW, teneinde de kosten en baten te beoordelen van het gebruik van afvalwarmte om aan een economisch gerechtvaardigde vraag te voldoen, en van de aansluiting van die installatie op een stadsverwarmingsnet of een efficiënt/op hernieuwbare energiebronnen gebaseerd stadskoelingssysteem. Bij de analyse wordt rekening gehouden met koelsysteemoplossingen die het mogelijk maken de afvalwarmte op een bruikbaar temperatuurniveau af te voeren of af te vangen met minimale toevoer van extra energie.

Voor de beoordeling van het gebruik van afvalwarmte ter plaatse voor de toepassing van de punten b) tot en met d) kunnen energie-audits overeenkomstig bijlage VI worden uitgevoerd in plaats van de in dit lid beschreven kosten-batenanalyse.

↓ 2012/27/EU

⇒ nieuw

⇒ Raad

Het aanbrengen van voorzieningen voor de afvang van door een verbrandingsinstallatie geproduceerde koolstofdioxide met het oog op geologische opslag, als bepaald in Richtlijn 2009/31/EG, wordt niet beschouwd als renovatie in de zin van ~~b), c) en d)~~ $\Rightarrow$ de punten b) en c) $\Leftarrow$ van dit lid.

De lidstaten ~~kunnen~~ eisen dat de ~~onder e) en d) bedoelde~~ kosten-batenanalyse uitgevoerd wordt in samenwerking met de bedrijven die belast zijn met de exploitatie van de ~~stadsverwarmings- en koelingsnetwerken~~ ⇒ facilititeit ⇐.

⇒ [...] ⇐ 6. ⇐ [...] ⇐ De lidstaten kunnen de volgende installaties van het in lid ⇒ 5 ⇐ ⇒ [...] ⇐ bepaalde vrijstellen:

a) ~~de~~ piekverbruik- en ~~de~~ back-up elektriciteitsinstallaties voor de productie van elektriciteit die volgens plan minder dan 1 500 bedrijfsuren per jaar in bedrijf zijn, als voortschrijdend gemiddelde over een periode van vijf jaar, op basis van een door de lidstaten ingestelde verificatieprocedure die ervoor zorgt dat aan dit uitzonderingscriterium wordt voldaan;

b) ~~kernenergie-installaties;~~

b) installaties die dichtbij een geologische opslaglocatie moeten liggen waarvoor krachtens Richtlijn 2009/31/EG een vergunning is verleend;3

↓ nieuw

c) datacentra waarvan de afvalwarmte wordt of zal worden gebruikt in een stadsverwarmingsnet of rechtstreeks voor ruimteverwarming, warm water voor huishoudelijk gebruik of andere toepassingen in het gebouw of de groep gebouwen waar deze zich bevinden.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

⇒ Raad

De lidstaten kunnen ook drempels bepalen, uitgedrukt in hoeveelheid beschikbare nuttige afvalwarmte, in warmtevraag of in afstand tussen de industriële installaties en de stadsverwarmingsnetten, om individuele installaties vrij te stellen van lid ⇒ [...] ⇐ ⇒ 5 ⇐ ⇒ [...] ⇐, ~~onder~~ punten c) en d).

De lidstaten delen ~~uiterlijk op 31 december 2013~~ de krachtens dit lid vastgestelde vrijstellingen, ~~alsook alle latere wijzigingen van deze vrijstellingen,~~ aan de Commissie mee.

☞ [...] ☞ 7. ☞ [...] ☞ De lidstaten stellen vergunningscriteria als bedoeld in artikel ~~87~~ van Richtlijn (EU) 2019/944~~2009/72/EG~~, of gelijkwaardige toestemmingscriteria vast die:

- a) rekening houden met het resultaat van de uitgebreide beoordeling als bedoeld in ~~lid 1~~ artikel 23, lid 1;
- b) ervoor zorgen dat aan de voorschriften van lid ~~45~~ wordt voldaan; ~~en~~
- c) rekening houden met het resultaat van de in lid ☞ [...] ☞ 5 ☞ [...] ☞ bedoelde kosten-batenanalyse.

☞ [...] ☞ 8 ☞ [...] ☞ .De lidstaten kunnen individuele installaties vrijstellen van het voorschrift om als gevolg van de in lid ☞ [...] ☞ 7 ☞ [...] ☞ bedoelde vergunnings- en toestemmingscriteria, opties toe te passen waarvan de baten hoger zijn dan de kosten, als daarvoor wettelijke, eigendomsrechtelijke of financiële redenen bestaan. In die gevallen doet de betrokken lidstaat binnen drie maanden een met redenen omklede kennisgeving van het besluit aan de Commissie toekomen. ⇒ De Commissie kan advies uitbrengen over de kennisgeving binnen drie maanden na ontvangst ervan. ⇐

☞ [...] ☞ 9. ☞ De leden ☞ [...] ☞ 5, 6, 7 en 8 ☞ [...] ☞ van dit artikel zijn van toepassing op installaties die vallen onder Richtlijn 2010/75/EU, onverminderd de voorschriften van die richtlijn.

↴ nieuw

⇒ Raad

↻ [...] ↻ ↻ 10 ↻ ↻ [...] ↻ . De lidstaten verzamelen informatie over kosten-batenanalyses die overeenkomstig lid ↻ 5 ↻ ↻ [...] ↻ , punten a), b), c) en d), van dit artikel zijn uitgevoerd. Die informatie bevat ten minste de gegevens over de beschikbare hoeveelheden warmte en warmteparameters, het aantal geplande bedrijfsuren per jaar en de geografische ligging van de locaties. Die gegevens worden bekendgemaakt met inachtneming van de potentiële gevoeligheid ervan.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

⇒ Raad

↻ [...] ↻ ↻ 11 ↻ ↻ [...] ↻ . Op basis van de in punt onder f) van bijlage ~~IIII~~ bedoelde geharmoniseerde rendementsreferentiewaarden zorgen de lidstaten ervoor dat de oorsprong van elektriciteit uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling kan worden gegarandeerd volgens objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria, die door elke lidstaat worden vastgelegd. Zij zorgen ervoor dat deze garantie van oorsprong voldoet aan de eisen van bijlage ~~XIX~~ en ten minste de gegevens vermeld in die bijlage. De garanties van oorsprong worden door de lidstaten wederzijds erkend, uitsluitend als bewijs van de in dit lid genoemde gegevens. De erkenning van een garantie van oorsprong als bewijs kan uitsluitend op objectieve, transparante en niet-discriminerende gronden, met name met het oog op fraudepreventie, worden geweigerd. De betrokken lidstaten stellen de Commissie in kennis van dergelijke weigering en de bijbehorende motivering. Indien de erkenning van een garantie van oorsprong wordt geweigerd, kan de Commissie een besluit vaststellen waarbij de weigerende partij wordt verplicht de garantie van oorsprong te erkennen, in het bijzonder met betrekking tot de objectieve, transparante en niet-discriminerende gronden waarop de erkenning berust.

De Commissie is bevoegd om bij gedelegeerde handeling, overeenkomstig artikel ~~31~~²³ van deze richtlijn, de geharmoniseerde rendementsreferentiewaarden die bij Uitvoeringsbesluit 2011/877/EU [2015] van de Commissie op grond van Richtlijn 2004/8/EG¹ Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/2402² zijn vastgesteld, ~~per 31 december 2014~~ te herzien.

~~2~~ [...]~~1~~ ~~12~~ ~~1~~ [...]~~1~~. De lidstaten zorgen ervoor dat alle beschikbare steun voor warmtekrachtkoppeling betrekking heeft op elektriciteit die wordt geproduceerd door hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en dat afvalwarmte effectief wordt gebruikt om primaire energie te besparen. Overheidssteun voor warmtekrachtkoppeling, de opwekking van stadsverwarming en stadsverwarmingsnetwerken is in voorkomend geval onderworpen aan de regels inzake staatssteun.

Artikel ~~25~~⁴⁵

Omzetting, transport en distributie van energie

1. ~~De lidstaten zien erop toe dat~~ De nationale ~~reguleringsinstanties voor energie~~ energiereguleringsinstanties ⇒ passen het beginsel “energie-efficiëntie eerst” overeenkomstig artikel 3 van deze richtlijn toe ⇔ bij de uitvoering van de in Richtlijnen (EU) 2019/944 ~~2009/72/EG~~ en 2009/73/EG omschreven taken, ~~in met betrekking tot~~ hun beslissingen betreffende het beheer van gas- en elektriciteitsinfrastructuur ⇒ , waaronder hun beslissingen over nettarieven ⇔ ~~rekening houden met energie-efficiëntie~~ ~~2~~ , als bepaald in artikel 18 van Verordening (EU) 2019/943 en in artikel 13 van Verordening (EU) 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad. Daarbij kunnen de nationale energiereguleringsinstanties rekening houden met de voorzieningszekerheid en de marktintegratie ~~1~~ .

¹ ~~PB L 343 van 23.12.2011, blz. 91~~

² Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/2402 van de Commissie van 12 oktober 2015 tot herziening van geharmoniseerde rendementsreferentiewaarden voor de gescheiden productie van elektriciteit en warmte overeenkomstig Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Uitvoeringsbesluit 2011/877/EU van de Commissie (PB L 333 van 19.12.2015, blz. 54).

~~De lidstaten er met name voor dat de nationale regelingsinstanties voor energie door middel van nettarieven en netregulering in het kader van Richtlijn 2009/72/EG en rekening houdend met de kosten en baten van elke maatregel, netbeheerders aanmoedigen systeemdiensten beschikbaar te stellen, zodat netgebruikers maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie kunnen uitvoeren in het kader van de continue ontwikkeling van slimme energienetten.~~

~~Deze systeemdiensten kunnen door de systeembeheerder worden bepaald en brengen de beveiliging van het systeem niet in het gedrang.~~

↴ nieuw

⌚ Raad

2. De lidstaten zorgen ervoor dat de beheerders van transmissie- en distributiesystemen voor gas en elektriciteit het beginsel “energie-efficiëntie eerst” overeenkomstig artikel 3 van deze richtlijn toepassen in hun besluiten inzake netplanning, netontwikkeling en ⌚ belangrijke ⌚ investeringen. ⌚ [...] ⌚ ⌚ De nationale regelingsinstanties of andere aangewezen nationale instanties verifiëren of ⌚ de ⌚ door ⌚ transmissiesysteembeheerders en distributiesysteembeheerders ⌚ [...] ⌚ gebruikte ⌚ methoden ⌚ [...] ⌚ alternatieven in de kosten-batenanalyse beoordelen en ⌚ [...] ⌚ rekening houden ⌚ [...] ⌚ met ⌚ de ⌚ bredere voordelen ⌚ [...] ⌚ ⌚ van energie-efficiëntieoplossingen [...]. De nationale regelingsinstanties en andere aangewezen instanties ⌚ verifiëren ⌚ ook ⌚ ⌚ [...] ⌚ de toepassing van het beginsel “energie-efficiëntie eerst” door de transmissiesysteembeheerders of distributiesysteembeheerders bij de goedkeuring, verificatie of monitoring van ⌚ [...] ⌚ ⌚ hun ⌚ projecten ⌚ en netontwikkelingsplannen uit hoofde van artikel 32, lid 3, en artikel 51 van Richtlijn 2019/944 en artikel 22 van Richtlijn 2009/73/EG [...]. ⌚

3. ¹ De lidstaten zorgen ervoor dat transmissie- en distributiesysteembeheerders netverliezen in kaart brengen en kosteneffectieve maatregelen treffen om [...] de netten te optimaliseren waar dat technisch en financieel haalbaar is. De transmissie- en distributiesysteembeheerders stellen de nationale energiereguleringsinstantie in kennis van deze maatregelen en van de verwachte energiebesparingen als gevolg van de vermindering van netverliezen. De nationale energiereguleringsinstanties [...] voorzien in stimulansen [...] voor transmissie- en distributiesysteembeheerders om [...] de netten te optimaliseren waar dat technisch en financieel haalbaar is. De lidstaten zorgen ervoor dat transmissie- en distributiesysteembeheerders maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie beoordelen met betrekking tot hun bestaande transmissie- of distributiesystemen voor gas of elektriciteit en de energie-efficiëntie bij het ontwerp en de exploitatie van de infrastructuur verbeteren. De lidstaten moedigen de transmissie- en distributiesysteembeheerders door middel van op stimulansen gebaseerde regelgeving aan innovatieve oplossingen te ontwikkelen om de energie-efficiëntie van bestaande systemen te verbeteren, overeenkomstig de tariefbeginselen van artikel 18 van Verordening (EU) 2019/943 en artikel 13 van Verordening (EU) 715/2009.

4. De nationale energiereguleringsinstanties nemen in hun jaarverslag overeenkomstig artikel 59, lid 1, punt i), van Richtlijn (EU) 2019/944 en overeenkomstig artikel 41 van Richtlijn 2009/73/EU een specifiek hoofdstuk op over de vooruitgang die is geboekt bij de verbetering van de energie-efficiëntie met betrekking tot het beheer van de gas- en elektriciteitsinfrastructuur. In deze verslagen verstrekken de nationale energiereguleringsinstanties een beoordeling van de netwerkverliezen bij het beheer van de gas- en elektriciteitsinfrastructuur, de door de transmissie- en distributiesysteembeheerders uitgevoerde maatregelen en, indien van toepassing, aanbevelingen voor verbeteringen van de energie-efficiëntie.

¹ Overeenkomstig artikel 15, lid 2, van Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende energie-efficiëntie, tot wijziging van Richtlijnen 2009/125/EG en 2010/30/EU en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG hebben alle lidstaten een beoordeling uitgevoerd van het potentieel voor energie-efficiëntie van hun gas- en elektriciteitsinfrastructuur, en hebben zij concrete maatregelen en investeringen vastgesteld voor het invoeren van kosteneffectieve verbeteringen van de energie-efficiëntie in de netwerkinfrastructuur, met een tijdschema voor de invoering ervan. De resultaten van die acties vormen een solide basis voor de toepassing van het beginsel "energie-efficiëntie eerst" in hun besluiten inzake netplanning, netontwikkeling en investeringen.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⌚ Raad

5. De lidstaten zorgen ervoor dat, wat elektriciteit betreft, netregulering en nettarieven voldoen aan de criteria van bijlage ~~XII~~~~XI~~ en recht doen aan de richtsnoeren en codes die zijn opgesteld overeenkomstig Verordening (EU) 2019/943(EG) nr. 714/2009 ⌚ [...] ⌚ en de verplichting van artikel 59, lid 7, punt a), van Richtlijn 2019/944/EG om het mogelijk te maken dat de noodzakelijke investeringen in de netten op zodanige wijze worden uitgevoerd dat deze investeringen de levensvatbaarheid van de netten kunnen waarborgen. ⌚

~~2.~~ De lidstaten zorgen ervoor dat, uiterlijk op 30 juni 2015:

- ~~a) een beoordeling wordt uitgevoerd van het potentieel voor energie-efficiëntie van hun gas- en elektriciteitsinfrastructuur, in het bijzonder wat betreft transport, distributie, beheer van de belasting van het net en interoperabiliteit, en de aansluiting op installaties voor energieopwekking, inclusief de toegangsmogelijkheden voor micro-energiegeneratoren;~~
- ~~b) concrete maatregelen en investeringen worden vastgesteld voor het invoeren van kosteneffectieve verbeteringen van de energie-efficiëntie in de netwerkinfrastructuur, met een tijdschema voor de invoering ervan.~~

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 11

~~2 bis. Uiterlijk op 31 december 2020 ontwikkelt de Commissie, na overleg met de relevante belanghebbenden, een gemeenschappelijke methode teneinde netwerkexploitanten te stimuleren verliezen te reduceren, een investeringsprogramma voor een kosten- en energie-efficiënte infrastructuur uit te voeren en de energie-efficiëntie en de flexibiliteit van het net naar behoren te berekenen.~~

↓ 2012/27/EU

⇒ nieuw

63. De lidstaten kunnen onderdelen van regelingen en tariefstructuren met een sociale doelstelling voor netgebonden energietransport en -distributie toestaan, mits de verstorende effecten voor het transport- en distributienet tot het nodige minimum beperkt blijven en niet onevenredig zijn ten opzichte van de sociale doelstelling.

74. De ~~lidstaten~~ ⇒ nationale reguleringsinstanties ⇐ heffen de prikkels in de transport- en distributietarieven op die ~~de algehele efficiëntie (inclusief de energie-efficiëntie)~~ aantasten ~~van bij~~ de productie, het transport, de distributie en de levering van elektriciteit ⇒ en gas ⇐ ~~of die de marktdeelnemers van de vraagrespons in verband met balancerings- en nevensdiensten kunnen belemmeren. De lidstaten zorgen ervoor dat netwerkbeheerders gestimuleerd worden het ontwerp en beheer van infrastructuur te verbeteren en, in het kader van Richtlijn 9442009/72/EG, dat de tarieven de leveranciers in staat stellen de participatie van afnemers aan systeemefficiëntie te verhogen, met inbegrip van vraagrespons en met inachtneming van de nationale omstandigheden.~~

↓ 2019/944 artikel 70, lid 5, punt a)

85. De transmissie-transmissiesysteembeheerders en de distributiesysteembeheerders voldoen aan de voorschriften van bijlage XII.

↓ 2012/27/EU

⇒ nieuw

~~De lidstaten kunnen de toegang tot het net met name vergemakkelijken voor elektriciteit geproduceerd door hoogrenderende kleinschalige en micro-warmtekrachtkoppelingseenheden. De lidstaten nemen, indien nodig, maatregelen om de netwerkbeheerders aan te sporen voor de installatie van micro-warmtekrachtkoppelingssystemen een eenvoudige "installeer en informeer"-kennisgeving in te voeren, zodat de vergunningprocedure voor individuele burgers en installateurs kan worden vereenvoudigd en bekort.~~

~~6. Onverminderd de voorschriften betreffende de handhaving van de betrouwbaarheid en de veiligheid van het net, treffen de lidstaten de nodige maatregelen zodat beheerders van hoogrenderende warmtekrachtkoppeling, indien dit, gelet op de werkwijze van de hoogrenderende warmtekrachtkoppelingsinstallatie, technisch en economisch haalbaar is, op het niveau van de transmissie en de distributiesysteembeheerders balanceerings- en andere operationele diensten kunnen aanbieden. De transmissie en de distributiesysteembeheerders zorgen ervoor dat deze dienstverlening het voorwerp uitmaakt van een transparante, niet-discriminerende en toetsbare aanbestedingsprocedure.~~

9. Indien nodig kunnen de lidstaten ⇒ nationale reguleringsinstanties ⇐ de transmissie-transmissiesysteembeheerders en de distributiesysteembeheerders ertoe verplichten om de vestiging van hoogrenderende warmtekrachtkoppeling dichtbij het ~~vraag~~ gebied ⇒ van de warmtevraag ⇐ aan te moedigen door de aansluitingskosten en de kosten voor systeemgebruik te verlagen.

~~107.~~ De lidstaten kunnen producenten van hoogrenderende warmtekrachtkoppeling die aansluiting op het net wensen, toestaan een openbare aanbesteding voor de aansluitingswerkzaamheden uit te schrijven.

~~119.~~ Bij de rapportage krachtens Richtlijn 2010/75/EU overwegen de lidstaten, onverminderd artikel 9, lid 2, van die richtlijn, informatie te verschaffen over het energie-efficiëntieniveau van installaties die brandstof stoken met een totaal nominaal thermisch ingangsvermogen van 50 MW of meer, in aanmerking nemend de relevante beste beschikbare technieken die in overeenstemming met Richtlijn 2010/75/EU ~~en Richtlijn 2008/1/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 januari 2008 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging zijn ontwikkeld~~¹.

~~De lidstaten kunnen exploitanten van installaties als bedoeld in de eerste alinea aanmoedigen het netto jaargemiddelde van het gebruiksrendement van de installatie te verbeteren.~~

¹ ~~PB L 24 van 29.1.2008, blz. 8.~~

HOOFDSTUK ~~VII~~

HORIZONTALE BEPALINGEN

Artikel ~~26~~

Beschikbaarheid van regelingen voor kwalificatie, accreditatie en certificering

~~1. Ingeval een lidstaat oordeelt dat het nationale niveau van technische deskundigheid, objectiviteit en betrouwbaarheid niet volstaat, zorgen zij ervoor dat uiterlijk op 31 december 2014 regelingen voor certificering en/of accreditatie en/of gelijkwaardige kwalificatieregelingen, en in voorkomend geval ook passende opleidingsprogramma's, beschikbaar komen of zijn voor leveranciers van energiediensten en van energie-audits, energiebeheerders en installateurs van met energie verband houdende onderdelen van gebouwen in de zin van artikel 2, lid 9, van Richtlijn 2010/31/EU.~~

~~2. De lidstaten zorgen ervoor dat de in lid 1 bedoelde regelingen transparant zijn voor de consument, betrouwbaar zijn en bijdragen aan het verwezenlijken van de nationale energie-efficiëntiedoelstellingen~~

↴ nieuw

➡ Raad

1. De lidstaten ➡ [...] ➡ zetten het netwerk op dat ervoor zorgt ➡ dat werknemers op het gebied van energie-efficiëntie over de nodige bekwaamheid beschikken in overeenstemming met de marktbehoeften. De lidstaten zorgen er in nauwe samenwerking met de sociale partners voor dat certificerings- en/of gelijkwaardige kwalificatieregelingen, waar nodig met inbegrip van passende opleidingsprogramma's, beschikbaar zijn voor werknemers op het gebied van energie-efficiëntie, met inbegrip van aanbieders van energiediensten, aanbieders van energie-audits, energiebeheerders, onafhankelijke deskundigen en installateurs van onderdelen van gebouwen ➡ en aanbieders van geïntegreerde renovatiewerken ➡ overeenkomstig Richtlijn 2010/31/EU, en dat deze regelingen en programma's betrouwbaar zijn en bijdragen tot de nationale energie-efficiëntiedoelstellingen en de algemene EU-doelstellingen inzake decarbonisatie.

➡ [...] ➡ De lidstaten zorgen ervoor dat aanbieders ➡ van certificerings- en/of gelijkwaardige kwalificatieregelingen, waar nodig met inbegrip van passende opleidingsprogramma's, ➡ waar van toepassing ➡ worden geaccrediteerd overeenkomstig Verordening (EG) nr. 765/2008¹.

2. De lidstaten zorgen ervoor dat bij nationale certificerings- of gelijkwaardige kwalificatieregelingen, waar nodig met inbegrip van opleidingsprogramma's, rekening wordt gehouden met bestaande Europese of internationale normen.

¹ Verordening (EG) nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 339/93 (PB L 218 van 13.8.2008, blz. 30).

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

3. De lidstaten maken de in lid 1 bedoelde certificerings- ~~en/of accreditatieregelingen~~ of gelijkwaardige kwalificatieregelingen ⇒ of passende opleidingsprogramma's ⇐ publiek toegankelijk en werken onderling en met de Commissie samen om de regelingen te vergelijken en te erkennen.

De lidstaten nemen passende maatregelen om de consument te attenderen op de beschikbaarheid van ~~kwalificatie- en/of certificeringsregelingen~~, ☒ de regelingen ☒ in overeenstemming met artikel 27~~8~~, lid 1.

↓ nieuw

☞ Raad

4. De lidstaten beoordelen uiterlijk op 31 december 2024 en vervolgens om de ☞ [...] ☹ ☞ vijf ☹ jaar of de regelingen het vereiste bekwaamheidsniveau waarborgen voor leveranciers van energiediensten, energie-auditors, energiebeheerders, onafhankelijke deskundigen en installateurs van onderdelen van gebouwen ☞ en aanbieders van geïntegreerde renovatiewerken ☹ overeenkomstig Richtlijn 2010/31/EU, en maken de beoordeling en de aanbevelingen daarvan openbaar ☞ . De lidstaten kunnen deze beoordelingen in hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen opnemen. ☹

~~Artikel 17~~

~~Voorlichting en opleiding~~

~~1. De lidstaten zorgen ervoor dat de informatie over de beschikbare energie-efficiëntiemechanismen en het financiële en juridische kader transparant is en op grote schaal wordt verspreid onder alle betrokken marktdeelnemers, zoals consumenten, aannemers, architecten, ingenieurs, milieu- en energie-auditors en installateurs van onderdelen van gebouwen zoals gedefinieerd in Richtlijn 2010/31/EU.~~

~~4. De lidstaten bevorderen met deelname van de betrokken partijen, waaronder de lokale en regionale overheden, passende informatie, bewustmakings- en opleidingsinitiatieven om de burgers voor te lichten over de voordelen en praktische aspecten van het nemen van maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie.~~

~~Artikel 27~~18

Energiediensten

1. De lidstaten bevorderen de markt voor energiediensten en de toegang ☒ ertoe ☒ voor ~~van~~ kmo's ~~tot deze markt~~ door:

~~a)~~ a) duidelijke en toegankelijke informatie te verspreiden over

~~ai)~~ ai) de beschikbare energiecontracten en de in deze contracten op te nemen bepalingen, om energiebesparingen en de rechten van de eindafnemer te waarborgen;

~~bii)~~ bii) ~~financiële instrumenten~~ financieringsinstrumenten, stimuli, subsidies ⇒ , revolverende fondsen, garanties, verzekeringsregelingen, ⇐ en leningen om projecten met betrekking tot energie-efficiëntiediensten te ondersteunen;

↓ nieuw

- c) beschikbare gekwalificeerde en/of gecertificeerde aanbieders van energiediensten en hun kwalificaties en/of certificeringen overeenkomstig artikel 26;
- d) beschikbare monitoring- en verificatiemethoden en regelingen voor kwaliteitscontrole.
-

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

2.b) ☒ De lidstaten moedigen ☒ de ontwikkeling aan van ⇒, waar nodig, op Europese of internationale normen gebaseerde ⇐ kwaliteitslabels aan te moedigen, onder meer door branche-organisaties;

3.e) ☒ De lidstaten stellen ☒ een lijst publiek beschikbaar te stellen van beschikbare aanbieders van energiediensten die gekwalificeerd en/of gecertificeerd zijn alsmede hun kwalificaties en/of certificeringen overeenkomstig artikel 26, en deze regelmatig te actualiseren deze regelmatig, of bieden een interface aan te bieden waarop aanbieders van energiediensten informatie kunnen verstrekken.;

↓ nieuw

4. De lidstaten moedigen overheidsinstanties aan energieprestatiecontracten te gebruiken voor renovaties van grote gebouwen. Voor renovaties van grote, niet voor bewoning bestemde gebouwen met een bruikbare vloeroppervlakte van meer dan 1 000 m² zorgen de lidstaten ervoor dat overheidsinstanties nagaan of het gebruik van energieprestatiecontracten haalbaar is.

De lidstaten kunnen overheidsinstanties aanmoedigen energieprestatiecontracten met uitgebreide energiediensten, inclusief vraagrespons en opslag, te combineren.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

5.d) ☒ De lidstaten steunen ☒ de overheidssector ~~te steunen~~ bij het ingaan op offertes voor energiediensten, in het bijzonder voor renovatie van gebouwen, door:

- a~~ii~~) modelcontracten voor de aanbesteding van energieprestaties ter beschikking te stellen die ten minste de in bijlage XIII genoemde elementen omvatten ⇒ en rekening houden met de bestaande Europese en internationale normen, beschikbare aanbestedingsrichtsnoeren en de praktijkgids van Eurostat voor de statistische behandeling van energieprestatiecontracten in overheidsrekeningen ⇐;
- b~~ii~~) informatie over beste praktijken voor energieprestatiecontracten ter beschikking te stellen, waaronder, indien voorhanden, een kosten-batenanalyse op basis van een levenscyclusbenadering;

↓ nieuw

- c) een database van uitgevoerde en lopende projecten voor energieprestatiecontracten openbaar te maken waarin de verwachte en bereikte energiebesparingen zijn opgenomen.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

6.2. De lidstaten ondersteunen, ~~indien nodig~~, de goede werking van de markt voor energiediensten door ☒ de volgende maatregelen te nemen ☒.

- a) het aanwijzen en bekendmaken van de contactpunten ~~aan te wijzen en bekend te maken~~ waar eindafnemers de in lid 1 bedoelde informatie kunnen verkrijgen;

- b) ☒ het wegnemen van ☒ ~~zo nodig maatregelen te nemen om de al dan niet wettelijke~~
regelgevende en niet-regelgevende belemmeringen op het gebruik van
energieprestatiecontracten en andere modellen voor energie-efficiëntiediensten voor de
bepaling en/of uitvoering van energiebesparingsmaatregelen weg te nemen;

~~e) te overwegen de rol van een onafhankelijk mechanisme, zoals een ombudsman, in te
stellen of toe te wijzen, om te zorgen voor de efficiënte afhandeling van klachten en de
buitengerechtelijke beslechting van geschillen die uit energiedienstecontracten voortvloeien;~~

↓ nieuw

- c) het opzetten en bevorderen van de rol van adviesorganen en onafhankelijke tussenpersonen
op de markt, met inbegrip van éénloketsystemen of soortgelijke
ondersteuningsmechanismen om de marktontwikkeling aan de vraag- en aanbodzijde te
stimuleren, en het openbaar toegankelijk maken van informatie over deze
steunmechanismen voor marktdeelnemers.

7. Ter ondersteuning van de goede werking van de markt voor energiediensten kunnen de lidstaten
een individueel mechanisme instellen of een ombudspersoon aanwijzen om te zorgen voor een
efficiënte afhandeling van klachten en buitengerechtelijke beslechting van geschillen die
voortvloeien uit energiediensten- en energieprestatiecontracten.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

⌚ Raad

d) ~~onafhankelijke marktintermediairs in staat te stellen een rol te spelen bij het stimuleren van de marktontwikkeling aan de vraag- en aanbodzijde.~~

82. De lidstaten zorgen ervoor dat energiedistributeurs, distributiesysteembeheerders en detailhandelaars in energie zich onthouden van activiteiten die een belemmering kunnen vormen voor de vraag naar en de levering van energiediensten of ~~andere~~ maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie, of die de ontwikkeling van de markt voor dergelijke diensten of maatregelen in de weg staan, waaronder marktafscherming of misbruik van machtspositie.

Artikel ~~28~~20

Nationaal fonds voor energie-efficiëntie, financiering en technische ondersteuning

1. Onverminderd de artikelen 107 en 108 ~~van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie~~ ~~VWEU~~ faciliteren de lidstaten de oprichting van financieringsfaciliteiten of het gebruik van bestaande faciliteiten met het oog op maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie, opdat de voordelen van meerdere financieringsstromen maximaal worden benut ~~als ook de combinatie van subsidies, financieringsinstrumenten en technische bijstand~~.

2. De Commissie helpt de lidstaten in voorkomend geval, rechtstreeks of via de Europese financiële instellingen, bij het opzetten van financieringsfaciliteiten en ~~regelingen voor technische ondersteuning~~ ~~faciliteiten voor projectontwikkelingsbijstand op nationaal, regionaal of lokaal niveau~~ met het oog op het vergroten van de ~~investeringen in~~ energie-efficiëntie in verschillende sectoren ~~, alsook bij het beschermen en slagvaardig maken van kwetsbare afnemers~~ ~~overeenkomstig artikel 22, lid 1,~~ mensen die met energiearmoede kampen en, in voorkomend geval, mensen die in sociale woningen wonen, onder meer door de integratie van een gelijkheidsperspectief zodat niemand aan zijn lot wordt overgelaten.

⇒ 3. De lidstaten nemen maatregelen om [...] te bevorderen en ertoe aan te sporen dat kredietverleningsproducten op het gebied van energie-efficiëntie, zoals groene hypotheek en groene leningen, gedekt en ongedekt, op ruime schaal en op niet-discriminerende wijze door financiële instellingen worden aangeboden en zichtbaar en toegankelijk zijn voor consumenten. De lidstaten nemen maatregelen om de tenuitvoerlegging van financieringsregelingen via de energierekening of via de voorheffing te vergemakkelijken, rekening houdend met de overeenkomstig lid 8 aangenomen richtsnoeren van de Commissie. De lidstaten sporen ertoe aan ⇒ zorgen ervoor dat informatie wordt verstrekt aan banken en andere financiële instellingen over de mogelijkheden om deel te nemen aan de financiering van maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie, onder meer door de oprichting van publiek-private partnerschappen. De lidstaten sporen aan tot het opzetten van leninggarantiefaciliteiten voor investeringen in energie-efficiëntie.

43. De Commissie faciliteert de uitwisseling van beste praktijken tussen de bevoegde nationale of regionale overheden of organen, bijvoorbeeld door middel van jaarlijkse bijeenkomsten van de regelgevende organen, openbare databanken met informatie over de uitvoering van maatregelen door de lidstaten, en landenvergelijkingen.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 12
(aangepast)
⇒ nieuw

~~53-bis~~. Om particuliere financiering voor energie-efficiëntiemaatregelen en energierenovaties aan te boren, voert de Commissie, volgens de aanpak overeenkomstig Richtlijn 2010/31/EU, een dialoog met zowel publieke als particuliere financiële instellingen om in kaart te brengen welke acties zij eventueel kan ondernemen.

~~63-ter~~. De in lid ~~53-bis~~ bedoelde acties omvatten de volgende elementen:

- a) het mobiliseren van investeringen in energie-efficiëntie door de bredere effecten van energiebesparing voor financieel risicobeheer in aanmerking te nemen; en

- b) het zorgen voor betere prestatiegegevens voor energie en financiering door:
 - i) verder te onderzoeken hoe investeringen in energie-efficiëntie de onderliggende waarde van activa verbeteren;
 - ii) het ondersteunen van studies ter beoordeling van de tegeldemaking van de niet-energetische voordelen van investeringen in energie-efficiëntie.

~~73-quater~~. Met het oog op het mobiliseren van particuliere financiering van maatregelen voor energie-efficiëntie en energierenovatie moeten de lidstaten bij de uitvoering van deze richtlijn:

- a) nagaan hoe beter gebruik kan worden gemaakt van energie-audits uit hoofde van artikel ~~118~~ om de besluitvorming te beïnvloeden;
- b) optimaal gebruikmaken van de mogelijkheden en instrumenten $\Rightarrow$ die uit de begroting van de Unie beschikbaar worden gesteld en $\Leftarrow$ die worden voorgesteld in het initiatief “slimme financiering voor slimme gebouwen” $\Rightarrow$ en in de mededeling van de Commissie over de “renovatiegolf” $\Leftarrow$.

~~83-quinquies~~. De Commissie verschaft uiterlijk op ~~1 januari 2020~~ $\Rightarrow$ 31 december 2024 $\Leftarrow$ richtsnoeren aan de lidstaten $\Rightarrow$ en de marktdeelnemers $\Leftarrow$ over het aanboren van particuliere investeringen.

$\Downarrow$ nieuw

De richtsnoeren hebben tot doel de lidstaten en de marktdeelnemers te helpen bij de ontwikkeling en uitvoering van hun investeringen in energie-efficiëntie in de verschillende programma's van de Unie, en in de richtsnoeren zullen passende financiële mechanismen en oplossingen worden voorgesteld, met een combinatie van subsidies, financieringsinstrumenten en projectontwikkelingsbijstand, om bestaande initiatieven op te schalen en de financiering van de Unie als katalysator te gebruiken om particuliere financiering aan te trekken.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

⇒ Raad

94. De lidstaten kunnen een nationaal fonds voor energie-efficiëntie oprichten. Doel van dit fonds is
⇒ de [...] uitvoering van energie-efficiëntiemaatregelen [...] ⇒ om de lidstaten te ondersteunen bij de verwezenlijking van hun nationale energie-efficiëntiebijdragen en hun indicatieve trajecten als bedoeld in artikel 4, lid 2 , en, in voorkomend geval, inclusief maatregelen op grond van artikel 8, lid 3, en artikel 33, als prioriteit ten gunste van kwetsbare afnemers, mensen die met energiearmoede kampen en mensen die in sociale woningen wonen .
Het nationaal fonds voor energie-efficiëntie kan worden gefinancierd met inkomsten uit de veilingen van emissierechten in het kader van het EU-emissiehandelssysteem voor de gebouwen- en vervoersector. .

105. De lidstaten kunnen toestaan dat overheidsinstanties voldoen aan de verplichtingen van artikel 65, lid 1, ~~wordt voldaan~~ door middel van jaarlijkse ~~storting in~~ bijdragen aan het nationaal fonds voor energie-efficiëntie ~~van een bedrag dat gelijk is aan~~ die overeenkomen met de hoeveelheid ~~de~~ investeringen die nodig zijn om aan die verplichtingen te voldoen.

116. De lidstaten kunnen toestaan dat de aan verplichtingen gebonden partijen voldoen aan hun verplichtingen krachtens artikel 87, ~~leden~~ lid 1 en 4 , door jaarlijks in het nationaal fonds voor energie-efficiëntie een bedrag te storten dat gelijk is aan de investeringen die nodig zijn om aan die verplichtingen te voldoen.

127. De lidstaten kunnen hun inkomsten uit de jaarlijkse emissieruimten op grond van Beschikking nr. 406/2009/EG gebruiken voor de ontwikkeling van innovatieve ~~financieringsmechanismen, om een praktische uitwerking te geven aan de doelstelling in artikel 5, namelijk de verbetering van de energieprestatie van gebouwen~~ financieringsoplossingen ter verbetering van de energie-efficiëntie .

Conversiefactoren~~☒~~ en primaire-energiefactoren ~~☒~~

1. Voor de vergelijking van energiebesparingen en de omzetting naar een vergelijkbare eenheid, worden $\Rightarrow$ de in bijlage VI van Uitvoeringsverordening (EU) 2018/2066 van de Commissie¹ vermelde netto calorische waarden en de in lid 2 vermelde primaire-energiefactoren $\Leftarrow$ ~~de in bijlage IV vermelde conversiefactoren~~ toegepast, tenzij het gebruik van andere ~~conversiefactoren~~ $\Rightarrow$ waarden of factoren $\Leftarrow$ kan worden gerechtvaardigd.

$\Downarrow$ nieuw

2. Een primaire-energiefactor is van toepassing wanneer de energiebesparing wordt berekend in termen van primaire energie aan de hand van een benadering van onderaf gebaseerd op eindenergieverbruik.

3. Voor besparingen in kWh elektriciteit passen de lidstaten een coëfficiënt toe teneinde de daaruit voortvloeiende besparingen op het primaire energieverbruik nauwkeurig te berekenen. De lidstaten passen een standaardcoëfficiënt van 2,1 toe, tenzij zij gebruikmaken van hun discretionaire bevoegdheid om een andere coëfficiënt vast te stellen op basis van gerechtvaardigde nationale omstandigheden.

4. Voor besparingen in kWh van andere energiedragers passen de lidstaten een coëfficiënt toe teneinde de daaruit voortvloeiende besparingen op het primaire energieverbruik nauwkeurig te berekenen. 5. Wanneer de lidstaten hun eigen coëfficiënt voor een standaardwaarde overeenkomstig deze richtlijn vaststellen, doen zij dit volgens een transparante methode op grond van nationale omstandigheden die van invloed zijn op het primaire energieverbruik. Deze omstandigheden moeten worden onderbouwd, verifieerbaar zijn en uitgaan van objectieve en niet-discriminerende criteria.

¹ Uitvoeringsverordening (EU) 2018/2066 van de Commissie van 19 december 2018 inzake de monitoring en rapportage van de emissies van broeikasgassen overeenkomstig Richtlijn 2003/87/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot wijziging van Verordening (EU) nr. 601/2012 van de Commissie (PB L 334 van 31.12.2018, blz. 1).

5. Indien de lidstaten een eigen coëfficiënt vaststellen, houden zij rekening met hun elektriciteitsmix die is opgenomen in de actualisering van hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen en in de daaropvolgende geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen die aan de Commissie moeten worden meegedeeld overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999. Indien zij afwijken van de standaardwaarde, stellen de lidstaten de Commissie in de actualisering van hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen en daaropvolgende geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999 in kennis van de coëfficiënt die zij gebruiken, alsook van de berekeningsmethode en de onderliggende gegevens.

6. Uiterlijk op 25 december 2022 en daarna elke 4 jaar herziet de Commissie de standaardcoëfficiënt op basis van werkelijk waargenomen gegevens. Bij die herziening wordt rekening gehouden met de gevolgen ervan voor andere wetgeving van de Unie, zoals Richtlijn 2009/125/EG en Verordening (EU) 2017/1369.

HOOFDSTUK ~~VII~~IV

SLOTBEPALINGEN

Artikel ~~30~~13

Sancties

De lidstaten bepalen welke sancties van toepassing zijn indien de krachtens ~~de artikelen 7 tot en met 11 bis en artikel 18, lid 3,~~ ⇒ deze richtlijn ⇐ vastgestelde nationale bepalingen niet worden nagekomen, en nemen alle nodige maatregelen om de toepassing ervan te garanderen. De aldus vastgestelde sancties zijn doeltreffend, evenredig en afschrikkend. De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op ⇒ [datum van omzetting] ⇐ ~~5 juni 2014~~ in kennis van die bepalingen en stellen haar onverwijld in kennis van eventuele latere wijzigingen.

Artikel ~~31~~22

Gedelegeerde handelingen

1. De Commissie is bevoegd overeenkomstig artikel ~~32~~22 gedelegeerde handelingen vast te stellen ~~om~~ ☒ betreffende de herziening van ☒ de in artikel ~~24~~14, lid 10, tweede alinea, bedoelde geharmoniseerde rendementsreferentiewaarden ~~te herzien~~.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 13
(aangepast)
⇒ nieuw

2. De Commissie is bevoegd om overeenkomstig artikel ~~3223~~ gedelegeerde handelingen vast te stellen ter wijziging ⇒ of aanvulling ⇐ van deze richtlijn door de waarden, berekeningsmethoden, de standaard primaire-energiecoëfficiënten en de eisen ☒ waarnaar wordt verwezen ☒ in de bijlagen ☒ II, III, V, VII tot en met XI, en XIII ☒ ~~I tot en met V, VII tot en met en X tot en met XII~~, aan te passen aan de technische vooruitgang.

↓ nieuw

3. De Commissie is bevoegd om overeenkomstig artikel 32 gedelegeerde handelingen tot wijziging of aanvulling van deze richtlijn vast te stellen door, na raadpleging van de betrokken belanghebbenden, een gemeenschappelijke Unieregeling voor de beoordeling van de duurzaamheid van datacentra op haar grondgebied vast te stellen. In de regeling worden duurzaamheidsindicatoren voor datacentra gedefinieerd en worden, overeenkomstig artikel 11, lid 10, van deze richtlijn, de minimumdrempels voor een aanzienlijk energieverbruik vastgesteld en worden de kernindicatoren en de methode voor het meten daarvan vastgesteld.

↓ 2012/27/EU

Artikel ~~3223~~

Uitoefening van de delegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 14, punt a)
⇒ nieuw

2. De in artikel ~~31²²~~ bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend voor een termijn van vijf jaar met ingang van ~~24 december 2018~~
⇒ [datum van bekendmaking in PB] ⇐. De Commissie stelt uiterlijk negen maanden vóór het einde van de termijn van vijf jaar een verslag op over de bevoegdheidsdelegatie. De bevoegdheidsdelegatie wordt stilzwijgend met termijnen van dezelfde duur verlengd, tenzij het Europees Parlement of de Raad zich uiterlijk drie maanden voor het einde van elke termijn tegen deze verlenging verzet.

↓ 2012/27/EU

3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel ~~31²²~~ bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 14, punt b)

~~43 bis.~~ Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven¹.

¹ ~~PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1~~

54. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.

65. Een overeenkomstig artikel 3122 vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van die termijn hebben medegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.

Artikel 3324

Toetsing van en toezicht op de uitvoering

14-bis. In het kader van het verslag over de stand van de energie-unie brengt de Commissie verslag uit over de werking van de koolstofmarkt, overeenkomstig artikel 35, lid 1 en lid 2, ~~punt onder c)~~, van Verordening (EU) 2018/1999 rekening houdend met de gevolgen van de tenuitvoerlegging van deze richtlijn.

~~5. De Commissie controleert voor het eerst bij de beoordeling van het eerste nationale actieplan voor energie-efficiëntie, en vervolgens om de drie jaar, of er nog behoefte is aan de in artikel 14, lid 6, bepaalde vrijstellingen. Indien uit deze controle blijkt dat een van de criteria voor de vrijstellingen niet meer te rechtvaardigen is, rekening houdend met de beschikbaarheid van warmtebelasting en met de werkelijke bedrijfsomstandigheden van de vrijgestelde installaties, stelt de Commissie passende maatregelen voor.~~

2. Uiterlijk op 31 oktober 2025 en vervolgens om de vier jaar evalueert de Commissie de bestaande maatregelen ter verhoging van de energie-efficiëntie en het koolstofvrij maken van verwarming en koeling. Bij de evaluatie wordt rekening gehouden met:

- a) tendensen op het gebied van energie-efficiëntie en broeikasgasemissies bij verwarming en koeling, met inbegrip van stadsverwarming en -koeling;
- b) onderlinge verbanden tussen de genomen maatregelen;
- c) veranderingen in energie-efficiëntie en broeikasgasemissies bij verwarming en koeling;
- d) bestaande en geplande beleidslijnen en -maatregelen op nationaal en EU-niveau inzake energie-efficiëntie en ter vermindering van broeikasgassen; en
- e) maatregelen die de lidstaten hebben vermeld in hun uitgebreide beoordelingen uit hoofde van artikel 23, lid 1, van deze richtlijn en aangemeld overeenkomstig artikel 17, lid 1, van Verordening (EU) 2018/1999.

De [...] evaluatie kan vergezeld gaan van [...] maatregelen [...] om ervoor te zorgen dat de klimaat - en energiedoelstellingen [...] van de Unie worden gehaald.

~~36.~~ De lidstaten leggen jaarlijks vóór 30 april aan de Commissie statistieken voor over de nationale productie van elektriciteit en warmte uit hoog- en laagrenderende warmtekrachtkoppeling, in verhouding tot de totale warmte- en elektriciteitsproductie, berekend volgens de in bijlage ~~III~~ bepaalde methode. Zij leggen de Commissie jaarlijks tevens statistieken voor over het warmte- en elektriciteitsvermogen van warmtekrachtkoppeling en over de brandstoffen voor warmtekrachtkoppeling, alsook over de productie en het vermogen voor stadsverwarming en -koeling in verhouding tot de totale warmte- en elektriciteitsproductie en het totale warmte- en elektriciteitsvermogen. De lidstaten dienen voorts statistieken in over de besparing van primaire energie door warmtekrachtkoppeling in overeenstemming met de in bijlage ~~III~~ bepaalde methode.

~~7. Uiterlijk op 30 juni 2014 wordt de in artikel 3, lid 2, bedoelde beoordeling, in voorkomend geval vergezeld van voorstellen voor verdere maatregelen, door de Commissie bij het Europees Parlement en de Raad ingediend.~~

~~8. De Commissie beoordeelt de efficiëntie van de uitvoering van artikel 6 uiterlijk 5 december 2015, met inachtneming van de in Richtlijn 2004/18/EG vastgelegde eisen, en legt een verslag voor aan het Europees Parlement en de Raad. Dat verslag gaat in voorkomend geval vergezeld van voorstellen voor verdere maatregelen.~~

~~9. De Commissie legt uiterlijk op 30 juni 2016 aan het Europees Parlement en de Raad verslag voor over de uitvoering van artikel 7. Het verslag gaat in voorkomend geval vergezeld van één wetgevingsvoorstel dat strekt tot één of meer van de volgende doeleinden:~~

- ~~a) de in artikel 67, lid 1, vastgestelde einddatum te wijzigen;~~
- ~~b) de eisen van artikel 67, leden 1, 2 en 3, te herzien;~~
- ~~e) aanvullende gemeenschappelijke eisen op te leggen, in het bijzonder ten aanzien van het bepaalde in artikel 67, lid 7.~~

~~10. Uiterlijk op 30 juni 2018 beoordeelt de Commissie de voortgang van de lidstaten met het wegnemen van de in artikel 19, lid 1, bedoelde wettelijke en niet wettelijke belemmeringen. Deze beoordeling wordt indien nodig gevolgd door voorstellen voor verdere maatregelen.~~

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 15, punt b)
(aangepast)
→ Raad

~~12. Uiterlijk op 31 december 2019 beoordeelt de Commissie de doeltreffendheid van de tenuitvoerlegging van de definitie van kleine en middelgrote ondernemingen met het oog op de toepassing van artikel 8, lid 4, en dient zij een verslag in bij het Europees Parlement en de Raad. Zo spoedig mogelijk na de indiening van dat verslag doet de Commissie indien nodig wetgevingsvoorstellen.~~

~~413.~~ Uiterlijk op 1 januari 2021 voert de Commissie een beoordeling uit van het potentieel voor energie-efficiëntie in de conversie, de transformatie, de transmissie, het vervoer en de opslag van energie, en brengt zij hierover verslag uit aan het Europees Parlement en de Raad. Dat verslag gaat zo nodig vergezeld van wetgevingsvoorstellen.

~~514.~~ ☒ Onder voorbehoud van eventuele wijzigingen in de bepalingen voor de retailmarkt van Richtlijn 2009/73/EG ☒ ~~Uiterlijk op 31 december 2021~~ voert de Commissie uiterlijk op 31 december 2021, ~~tenzij er inmiddels wijzigingen in de bepalingen voor de retailmarkt van Richtlijn 2009/73/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor gas zijn voorgesteld,~~ een beoordeling uit en dient zij een verslag in bij het Europees Parlement en de Raad over de bepalingen inzake meting, facturering en voorlichting van de consument met betrekking tot aardgas, met het doel deze, indien nodig, aan te passen aan de desbetreffende bepalingen voor elektriciteit ➡ in ➡ Richtlijn (EU) ➡ [...] ➡ ~~2009/72/EU~~ teneinde de bescherming van de consument te versterken en de eindgebruikers in staat te stellen meer frequente, duidelijke en actuele informatie over hun verbruik van aardgas te ontvangen en hun energieverbruik te reguleren. Zo spoedig mogelijk na de indiening van dat verslag doet de Commissie indien nodig wetgevingsvoorstellen.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 2 (aangepast)

64. De Commissie beoordeelt uiterlijk op 31 oktober 2022 of de Unie haar ~~streefcijferskerndoelen~~ inzake energie-efficiëntie voor 2020 heeft gehaald.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 15, punt b)

⇒ nieuw

74. Uiterlijk op 28 februari ~~2024~~ ⇒ 2027 ⇐ en vervolgens om de vijf jaar evalueert de Commissie deze richtlijn en dient zij daarover een verslag in bij het Europees Parlement en de Raad.

In die evaluatie wordt beoordeeld~~Die evaluatie omvat:~~

~~a) een onderzoek of de eisen en de alternatieve benadering vastgesteld in artikel 5 na 2030 moeten worden aangepast;~~

a) een beoordeling van de algemene doeltreffendheid van deze richtlijn en de noodzaak het energie-efficiëntiebeleid van de Unie verder aan te passen aan de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs van 2015 ~~inzake klimaatverandering, die gesloten is na afloop van de 21e Conferentie van de Partijen bij het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering¹~~, en in het licht van de economische en innovatieve ontwikkelingen.

¹ ~~PB L 282 van 19.10.2016, blz. 4.~~

- b) de in artikel 4, lid 1, genoemde streefcijfers inzake energie-efficiëntie voor 2030, zodat deze naar boven toe kunnen worden herzien in geval van substantiële kostenverlagingen die het gevolg zijn van economische of technologische ontwikkelingen, of om indien nodig te voldoen aan de internationale verplichtingen van de Unie op het gebied van de overstap naar een koolstofarme economie;
 - c) of de lidstaten nieuwe jaarlijkse besparingen blijven behalen overeenkomstig artikel 8, eerste alinea, punt c), voor de periodes van tien jaar na 2030;
 - d) of de lidstaten ervoor blijven zorgen dat ten minste 3 % van de totale vloeroppervlakte van verwarmde en/of gekoelde gebouwen die eigendom zijn van overheidsinstanties, jaarlijks wordt gerenoveerd overeenkomstig artikel 6, lid 1, met het oog op de herziening van het renovatiepercentage in dat artikel;
 - e) of de lidstaten een deel van de energiebesparingen blijven realiseren ten gunste van kwetsbare afnemers, mensen die met energiearmoede kampen en, in voorkomend geval, mensen die in sociale woningen wonen, overeenkomstig artikel 8, lid 3, voor de periodes van tien jaar na 2030;
 - f) of de lidstaten een vermindering van het eindenergieverbruik overeenkomstig artikel 5, lid 1, blijven verwezenlijken.
-

Dat verslag gaat in voorkomend geval vergezeld van voorstellen voor verdere maatregelen.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

~~Artikel 25~~

Onlineplatform

~~De Commissie stelt een onlineplatform in om de toepassing van deze richtlijn op nationaal, regionaal en lokaal niveau te bevorderen. Dat platform heeft tot doel de uitwisseling van praktijkervaring, benchmarking, netwerkaktiviteiten, en innovatieve praktijken te ondersteunen.~~

Artikel ~~34~~26

Comitéprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 4 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

Artikel ~~35~~28

Omzetting

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op 5 juni 2014 ⇒ [...] ⇐ aan ~~deze richtlijn~~ ☒ de artikelen [...] en bijlagen [...] [artikelen en bijlagen die wezenlijk gewijzigd zijn in vergelijking met de ingetrokken richtlijn] ☒ te voldoen.

~~Niettegenstaande de eerste alinea, doen de lidstaten de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften in werking treden waarmee wordt voldaan aan artikel 4, artikel 5, lid 1, eerste alinea, artikel 5, lid 5, artikel 5, lid 6, artikel 7, lid 9, laatste alinea, artikel 14, lid 6, artikel 19, lid 2, artikel 24, lid 1, en artikel 24, lid 2, en punt 4 van bijlage V, uiterlijk op de in deze bepalingen bepaalde data.~~

Zij delen de Commissie de tekst van die bepalingen maatregelen ~~onverwijld~~ ☒ onmiddellijk ☒ mede.

Wanneer de lidstaten die ☒ maatregelen ☒ bepalingen aannemen, wordt in die maatregelen bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking ervan naar deze richtlijn verwezen. ☒ In de bepalingen wordt tevens vermeld dat verwijzingen in bestaande wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen naar de bij deze richtlijn ingetrokken richtlijn gelden als verwijzingen naar de onderhavige richtlijn. ☒ De regels voor ~~deze~~ die verwijzing ☒ en de formulering van die vermelding ☒ worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van nationaal recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel ~~36~~27

~~Wijzigingen en~~ Intrekkingen

~~1. Richtlijn 2006/32/EG ☒ 2012/27/EU, zoals gewijzigd bij de in bijlage XV, deel A, genoemde handelingen, ☒ wordt ingetrokken met ingang van ⇒ [...] ⇐ [de dag na de in artikel 35, lid 1, eerste alinea, vermelde datum] 5 juni 2014, met uitzondering van artikel 4, leden 1 tot en met 4, en de bijlagen I, III en IV, onverminderd de verplichtingen van de lidstaten wat betreft de termijn ☒ termijnen ☒ voor ☒ de ☒ omzetting in nationaal recht ☒ van de in bijlage XV, deel B, genoemde richtlijnen ☒. Artikel 4, leden 1 tot en met 4, van, alsmede de bijlagen I, III en IV bij, Richtlijn 2006/32/EG, worden met ingang van 1 januari 2017 ingetrokken.~~

~~Richtlijn 2004/8/EG wordt ingetrokken met ingang van 5 juni 2014, onverminderd de verplichtingen van de lidstaten wat betreft de termijn voor omzetting in nationaal recht.~~

Verwijzingen naar de ~~☒~~ ingetrokken richtlijn ~~☒~~ ~~Richtlijnen 2006/32/EG en 2004/8/EG~~ gelden als verwijzingen naar deze richtlijn en worden gelezen volgens de concordantietabel in bijlage ~~XVIXV~~.

~~2. Artikel 9, leden 1 en 2, van Richtlijn 2010/30/EU wordt geschrapt met ingang van 5 juni 2014.~~

~~3. Richtlijn 2009/125/EG wordt als volgt gewijzigd:~~

~~1. De volgende overweging wordt ingevoegd:~~

~~“35 bis) Richtlijn 2010/31/EU van het Europees Parlement en de Raad van 19 mei 2010 betreffende de energieprestatie van gebouwen¹ bepaalt dat de lidstaten eisen voor energieprestaties moeten vaststellen voor onderdelen van gebouwen die deel uitmaken van de bouwschil van het gebouw en systeemeisen in verband met de totale energieprestatie; het adequaat installeren, dimensioneren, afstellen en controleren van de technische bouwsystemen die in bestaande gebouwen worden geïnstalleerd. In overeenstemming met de doelstellingen van deze richtlijn kunnen deze eisen in bepaalde omstandigheden de installatie beperken van energiegerelateerde producten die aan deze richtlijn en de daarmee samenhangende uitvoeringsmaatregelen voldoen, mits dergelijke eisen geen ongerechtvaardigde marktbelemmering vormen.”~~

~~2. Aan artikel 6, lid 1, wordt het volgende toegevoegd:~~

~~“Dit laat de door de lidstaten overeenkomstig artikel 4, lid 1, en artikel 8 van Richtlijn 2010/31/EU vastgestelde eisen voor energieprestaties en systeemeisen onverlet.”~~

¹ ~~PB L 153 van 18.6.2010, blz. 13.~~

Artikel ~~3729~~

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

☒ De artikelen [...] en bijlagen [...] [artikelen van de ingetrokken richtlijn en bijlagen daarbij die niet zijn gewijzigd] zijn van toepassing met ingang van [...] [de dag na de datum in artikel 35, lid 1, eerste alinea]. ☒

Artikel ~~3830~~

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

Voor de Raad

De voorzitter

BIJLAGE I

**NATIONALE BIJDRAGEN AAN DE ENERGIE-EFFICIËNTIESTREEFCIJFERS VAN DE
UNIE INZAKE PRIMAIR EN/OF EINDENERGIEVERBRUIK VOOR 2030**

1. Het niveau van de nationale bijdragen wordt berekend aan de hand van deze indicatieve formule:

$$FEC_{C_{2030}} = C_{EU}(1 - Target)FEC_{B_{2030}}$$

$$PEC_{C_{2030}} = C_{EU}(1 - Target)PEC_{B_{2030}}$$

waarbij C_{EU} een correctiefactor is, $Target$ het niveau van de landspecifieke ambitie en FEC_{B2030} PEC_{B2030} het in 2020 vastgestelde referentiescenario dat wordt gebruikt als basisscenario voor 2030.

2. De volgende indicatieve formule staat voor de objectieve criteria die overeenkomen met de factoren in artikel 4, lid 2, punt d), i) tot en met iv), die elk worden gebruikt om het niveau van de landspecifieke ambitie uit te drukken in % (*Target*) en die hetzelfde gewicht hebben in de formule (0,25):

- a) een forfaitaire bijdrage (" F_{flat} ");
- b) een op het bbp per hoofd van de bevolking gebaseerde bijdrage (" F_{wealth} ");
- c) een van de energie-intensiteit afhankelijke bijdrage (" $F_{\text{intensity}}$ ");
- d) een op het potentieel voor kosteneffectieve energiebesparingen gebaseerde bijdrage (" $F_{\text{potential}}$ ").

3. F_{flat} staat voor de doelstelling van de Unie voor 2030 met inbegrip van de aanvullende inspanningen die nodig zijn om de energie-efficiëntiestreefcijfers van de Unie inzake FEC en PEC te halen in vergelijking met de in 2020 vastgestelde referentiescenario prognoses voor 2030.

4. F_{wealth} wordt voor iedere lidstaat berekend op basis van zijn over drie jaar gemiddelde Eurostat-indexcijfer van het reële bbp per hoofd van de bevolking in verhouding tot het driejaarsgemiddelde van de Unie voor de periode 2017-2019, uitgedrukt in koopkrachtpariteiten (KKP's).
5. $F_{\text{intensity}}$ wordt voor iedere lidstaat berekend op basis van zijn over drie jaar gemiddelde index van eindenergie-intensiteit (FEC of PEC per reële bbp in KKP's) in verhouding tot het driejaarsgemiddelde van de Unie voor de periode 2017-2019.
6. $F_{\text{potential}}$ wordt voor iedere lidstaat berekend op basis van de besparingen van eindenergie of primaire energie in het kader van het PRIMES-scenario MIX 55% voor 2030. De besparingen worden uitgedrukt in verhouding tot de in 2020 vastgestelde referentiescenario-prognoses voor 2030.
7. Voor ieder criterium van punt 2, a) tot en met d), wordt een onder- en bovengrens toegepast. Voor het ambitieniveau voor iedere factor geldt een bovengrens van 50 % tot 150 % van het gemiddelde ambitieniveau in de Unie voor een gegeven factor.
8. Tenzij anders vermeld, wordt bij de berekening van de factoren Eurostat als bron voor de inputgegevens gebruikt.
9. F_{total} wordt berekend als de gewogen som van alle vier de factoren (F_{flat} , F_{wealth} , $F_{\text{intensity}}$ en $F_{\text{potential}}$). Het streefcijfer wordt vervolgens berekend als het product van totaal factor F_{total} en het EU-streefcijfer.
10. Teneinde de som van alle nationale bijdragen af te stemmen op de Uniestreefcijfers voor primair en eindenergieverbruik in 2030, wordt een correctiefactor voor primaire en eindenergie C_{EU} toegepast op alle lidstaten. De factor C_{EU} is identiek voor alle lidstaten.

BIJLAGE III

ALGEMENE BEGINSELEN VOOR DE BEREKENING VAN ELEKTRICITEIT UIT WARMTEKRACHTKOPPELING

Deel I

Algemene beginselen

De waarden die voor de berekening van elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling worden gebruikt, worden bepaald op basis van de verwachte of werkelijke werking van de eenheid onder normale gebruiksomstandigheden. Voor micro-warmtekrachtkoppelingseenheden kunnen de berekeningen worden gebaseerd op gecertificeerde waarden.

- a) De elektriciteitsproductie uit warmtekrachtkoppeling wordt gelijkgesteld aan de totale elektriciteitsproductie van de eenheid op jaarbasis, gemeten op de aansluiting op de hoofdgeneratoren $\langle \boxtimes \rangle$, mits aan de volgende voorwaarden is voldaan $\langle \boxtimes \rangle$:
 - i) in warmtekrachtkoppelingseenheden van de in deel II genoemde typen b), d), e), f), g) en h) met een totaal rendement op jaarbasis dat door de lidstaten wordt vastgesteld op ten minste 75 % ~~is en~~
 - ii) in warmtekrachtkoppelingseenheden van de in deel II genoemde typen a) en c) met een totaal rendement op jaarbasis dat door de lidstaten wordt vastgesteld op ten minste 80 %.

- b) In warmtekrachtkoppelingseenheden met een totaal rendement op jaarbasis van minder dan de in punt ~~onder~~ a), ~~onder~~ i), genoemde waarde (warmtekrachtkoppelingseenheden van de in deel II genoemde typen b), d), e), f), g) en h)) of met een totaal rendement op jaarbasis van minder dan de in punt ~~onder~~ a), ~~onder~~ ii), genoemde waarde (warmtekrachtkoppelingseenheden van de in deel II genoemde typen a) en c)) wordt de $\boxtimes$ elektriciteit uit $\boxtimes$ warmtekrachtkoppeling berekend volgens de volgende formule:

$$E_{\text{CHP}} = H_{\text{CHP}} * C$$

waarbij:

E_{CHP} de hoeveelheid elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling is;

C de elektriciteit-warmteratio is;

H_{CHP} de hoeveelheid nuttige warmte uit warmtekrachtkoppeling is (voor dit doel berekend als de totale warmteproductie minus de warmte die is geproduceerd in aparte ketels of door aftap van directe stoom van de stoomgenerator vóór de turbine).

De elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling moet worden berekend op basis van de werkelijke elektriciteit-warmteratio. Als de werkelijke elektriciteit-warmteratio van een warmtekrachtkoppelingseenheid onbekend is, kunnen, met name voor statistische doeleinden, de volgende standaardwaarden worden gebruikt voor eenheden van de in deel II genoemde typen a), b), c), d) en e), mits de berekende elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling minder is dan of gelijk is aan de totale elektriciteitsproductie van de eenheid:

Type eenheid	Standaard elektriciteit-warmteratio, C
Stoom- en gasturbine met warmteterugwinning	0,95
Tegendrukstoomturbine	0,45
Aftap-condensatiestoomturbine	0,45
Gasturbine met warmteterugwinning	0,55
Interne verbrandingsmotor	0,75

Als de lidstaten standaardwaarden voor de elektriciteit-warmteratio's introduceren voor eenheden van de in deel II genoemde typen f), g), h), i), j) en k), worden deze standaardwaarden bekendgemaakt en ter kennis van de Commissie gebracht.

- c) Indien een deel van de energie-inhoud van de brandstofinvoer in het warmtekrachtkoppelingsproces wordt teruggewonnen in de vorm van chemicaliën en wordt gerecycleerd, kan dit deel op de brandstofinvoer in mindering worden gebracht voordat het totale rendement, bedoeld in de punten onder a) en b), wordt berekend.
- d) De lidstaten kunnen de elektriciteit-warmteratio definiëren als de verhouding tussen elektriciteit en nuttige warmte wanneer de warmtekrachtkoppelingsmodus op een lagere capaciteit in bedrijf is, op basis van operationele gegevens van de specifieke eenheid.
- e) De lidstaten mogen voor de berekeningen overeenkomstig a) en b) andere rapportageperioden dan de periode van één jaar hanteren.

Deel II

Technologieën voor warmtekrachtkoppeling waarop de richtlijn betrekking heeft

- a) Stoom- en gasturbine met warmteterugwinning
- b) Tegendrukstoomturbine
- c) Aftap-condensatiestoomturbine
- d) Gasturbine met warmteterugwinning
- e) Interne verbrandingsmotor
- f) Microturbines
- g) Stirlingmotoren

- h) Brandstofcellen
- i) Stoommotoren
- j) Organische Rankine-cyclus
- k) Alle overige typen technologie en alle combinaties daarvan die onder de definitie in artikel 2, punt ~~30~~ 32, vallen.

Bij het uitvoeren en toepassen van de algemene beginselen voor de berekening van elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling gebruiken de lidstaten de gedetailleerde richtsnoeren die zijn vastgesteld bij Beschikking 2008/952/EG van de Commissie ~~van 19 november 2008 tot vaststelling van gedetailleerde richtsnoeren voor de tenuitvoerlegging en toepassing van bijlage II bij Richtlijn 2004/8/EG van het Europees Parlement en de Raad~~¹.

¹ Beschikking van de Commissie van 19 november 2008 tot vaststelling van gedetailleerde richtsnoeren voor de tenuitvoerlegging en toepassing van bijlage II bij Richtlijn 2004/8/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 338 van 17.12.2008, blz. 55).

BIJLAGE III

METHODE VOOR DE BEPALING VAN HET RENDEMENT VAN HET WARMTEKRACHTKOPPELINGSPROCES

De waarden die gebruikt worden voor de berekening van het rendement van warmtekrachtkoppeling en de besparingen op primaire energie worden bepaald op basis van de verwachte of werkelijke werking van de eenheid onder normale gebruiksomstandigheden.

a) Hoogrenderende warmtekrachtkoppeling

Voor de toepassing van deze richtlijn voldoet hoogrenderende warmtekrachtkoppeling aan de volgende criteria:

- warmtekrachtkoppelingenproductie afkomstig van warmtekrachtkoppelingseenheden levert een besparing op primaire energie op van ten minste 10 % berekend overeenkomstig b), ten opzichte van de referenties voor de gescheiden productie van warmte en elektriciteit;³³
- de productie afkomstig van kleinschalige en micro-warmtekrachtkoppelingseenheden die een besparing op primaire energie opleveren, kan worden aangemerkt als hoogrenderende warmtekrachtkoppeling;³³

↓ nieuw

☞ Raad

- ☞ voor warmtekrachtkoppelingseenheden die na de omzetting van deze bijlage worden gebouwd of ingrijpend worden gerenoveerd, zijn ☹ de directe emissies van koolstofdioxide uit warmtekrachtkoppelingenproductie die wordt gestookt met fossiele brandstoffen, minder dan 270 gCO₂ per 1 kWh energieoutput uit de gekoppelde opwekking (met inbegrip van warmte/koude, stroom en mechanische energie).

- Wanneer een warmtekrachtkoppelingseenheid wordt gebouwd of ingrijpend wordt gerenoveerd, zorgen de lidstaten ervoor dat het gebruik van andere fossiele brandstoffen dan aardgas in bestaande warmtebronnen niet toeneemt ten opzichte van het gemiddelde jaarlijkse verbruik over de laatste drie kalenderjaren van volledige exploitatie vóór de renovatie, en dat nieuwe warmtebronnen in dat systeem geen andere fossiele brandstoffen dan aardgas gebruiken.

↓ 2012/27/EU

b) Berekening van de besparing op primaire energie

De besparing op primaire energie als gevolg van warmtekrachtkoppelingsproductie, gedefinieerd in bijlage III, wordt met de volgende formule berekend:

$$PES = \left(1 - \frac{1}{\frac{CHPH_{\eta}}{RefH_{\eta}} + \frac{CHPE_{\eta}}{RefE_{\eta}}} \right) \times 100 \%$$

Waarbij:

~~BPE~~ PES de besparing op primaire energie is.

CHP H_η ~~W_{KK} - W_n~~ het warmterendement van de warmtekrachtkoppelingsproductie is, gedefinieerd als de opbrengst aan nuttige warmte op jaarbasis gedeeld door de brandstofinvoer die is gebruikt voor de opwekking van de som van de opbrengst aan nuttige warmte en elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling.

Ref H_η ~~Ref W_n~~ de rendementsreferentiewaarde voor gescheiden warmteproductie is.

~~CHP En WKK En~~ het elektriciteitsrendement van de warmtekrachtkoppelingsproductie is, gedefinieerd als elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling op jaarbasis, gedeeld door de brandstofinvoer die is gebruikt voor de opwekking van de som van de opbrengst aan nuttige warmte en elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling. Indien een warmtekrachtkoppelingseenheid mechanische energie genereert, kan de elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling op jaarbasis worden verhoogd met een aanvullend element dat staat voor de hoeveelheid elektriciteit gelijk aan die van mechanische energie. Dit aanvullend element geeft niet het recht om overeenkomstig artikel ~~2414~~, lid 10, garanties van oorsprong af te geven.

Ref En de rendementsreferentiewaarde voor gescheiden elektriciteitsproductie is.

c) Berekening van de energiebesparing met een alternatieve berekeningsmethode

De lidstaten mogen de besparingen op primaire energie uit de productie van warmte, elektriciteit en mechanische energie op onderstaande wijze berekenen zonder bijlage II ~~I~~ toe te passen ter uitsluiting van de aandelen van warmte of elektriciteit van hetzelfde proces die niet van warmtekrachtkoppeling afkomstig zijn. Deze productie kan als hoogrenderende warmtekrachtkoppeling worden aangemerkt, op voorwaarde dat is voldaan aan de rendementscriteria van punt onder a) van deze bijlage, en dat, wat warmtekrachtkoppelingseenheden met een groter elektrisch vermogen dan 25 MW betreft, het totale rendement hoger is dan 70 %. De in deze productie geproduceerde hoeveelheid elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling wordt overeenkomstig bijlage III evenwel afzonderlijk bepaald, met het oog op de afgifte van een garantie van oorsprong, en voor statistische doeleinden.

Indien de besparing op primaire energie voor een proces wordt berekend met de bovenstaande alternatieve berekeningsmethode, wordt de besparing op primaire energie berekend met behulp van de formule van punt onder b) van deze bijlage, waarbij “~~CHP H_n WKK W_n~~” wordt vervangen door “~~H_n W_n~~” en “~~CHP En WKK En~~” wordt vervangen door “En”, waarbij:

~~H_n W_n~~ het warmterendement van het proces is, gedefinieerd als de jaarlijkse opbrengst aan warmte, gedeeld door de brandstofinvoer die is gebruikt om de som van de jaarlijkse opbrengst aan warmte en elektriciteit te produceren;

En het elektriciteitsrendement van het proces is, gedefinieerd als de jaarlijkse opbrengst aan elektriciteit, gedeeld door de brandstofinvoer die is gebruikt om de som van de jaarlijkse opbrengst aan warmte en elektriciteit te produceren. Indien een warmtekrachtkoppelingseenheid mechanische energie genereert, kan de elektriciteit uit warmtekrachtkoppeling op jaarbasis worden verhoogd met een aanvullend element dat staat voor de hoeveelheid elektriciteit gelijk aan die van mechanische energie. Dit aanvullend element geeft niet het recht om overeenkomstig artikel ~~2444~~, lid 10, garanties van oorsprong af te geven.

d) De lidstaten mogen voor de berekeningen overeenkomstig b) en c) van deze bijlage andere rapportageperioden dan de periode van één jaar hanteren.

e) Voor microwarmtekrachtkoppelingseenheden kan de berekening van de besparing op primaire energie worden gebaseerd op gecertificeerde gegevens.

f) Rendementsreferentiewaarden voor gescheiden productie van warmte en elektriciteit

De geharmoniseerde rendementsreferentiewaarden bestaan uit een matrix van waarden naargelang van de relevante factoren, met inbegrip van bouwjaar en type brandstof, en moeten gebaseerd zijn op een goed gedocumenteerde analyse, waarbij onder andere rekening wordt gehouden met gegevens over operationeel gebruik onder realistische omstandigheden, brandstofmengsel en klimatologische omstandigheden alsmede toegepaste warmtekrachtkoppelingstechnologieën.

De rendementsreferentiewaarden voor gescheiden productie van warmte en elektriciteit overeenkomstig de formule van punt ~~onder~~ b) bepalen het bedrijfsrendement van de gescheiden warmte- en elektriciteitsproductie die warmtekrachtkoppeling beoogt te vervangen.

De rendementsreferentiewaarden worden berekend overeenkomstig de volgende beginselen:

- i) ~~1~~ ~~v~~ Voor warmtekrachtkoppelingseenheden is de vergelijking met gescheiden elektriciteitsproductie gebaseerd op het beginsel dat dezelfde brandstofcategorieën moeten worden vergeleken;;
- ii) ~~2~~ ~~e~~ Elke warmtekrachtkoppelingseenheid wordt vergeleken met de best beschikbare en economisch verantwoorde technologie voor gescheiden productie van warmte en elektriciteit op de markt in het jaar waarin de warmtekrachtkoppelingseenheid is gebouwd;;
- iii) ~~3~~ ~~d~~ De rendementsreferentiewaarden voor warmtekrachtkoppelingseenheden die meer dan tien jaar oud zijn, worden vastgesteld op basis van de referentiewaarden voor eenheden die tien jaar oud zijn;;
- iv) ~~4~~ ~~d~~ De rendementsreferentiewaarden voor de gescheiden productie van elektriciteit en warmte weerspiegelen de klimaatverschillen tussen de lidstaten.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

BIJLAGE IV~~III~~

ENERGIE-EFFICIËNTIE-EISEN VOOR ~~DE AANKOOP VAN PRODUCTEN~~ ~~EN~~ OPENBARE AANBESTEDINGEN ~~EN~~ DIENSTEN EN GEBOUWEN DOOR CENTRALE OVERHEDEN

~~Centrale overheden~~ ⇒ Aanbestedende diensten en aanbestedende instanties ⇐ die producten, diensten, ~~en~~ gebouwen ⇒ en werken ⇐ aankopen, ⇒ gaan in procedures voor de gunning van overheidsopdrachten en concessies als volgt te werk ⇐ ~~voor zover dat in overeenstemming is met de kosteneffectiviteit, de economische haalbaarheid, de duurzaamheid in ruimer verband, de technische geschiktheid, alsmede met de aanwezigheid van voldoende concurrentie:~~

- a) zij kopen, in het geval van producten die onder een gedelegeerde handeling krachtens Verordening (EU) 2017/1369 ~~Richtlijn 2010/30/EU~~ of een daaraan gerelateerde uitvoeringsrichtlijn van de Commissie vallen, alleen die producten aan welke ⇒ voldoen aan het criterium van artikel 7, lid 2, van die verordening ⇐ ~~tot de hoogst mogelijke energie-efficiëntieklasse behoren, in aanmerking nemend dat voldoende concurrentie moet worden gewaarborgd;~~
- b) zij kopen, in het geval van producten die niet onder a) vallen en het voorwerp uitmaken van een uitvoeringsmaatregel krachtens Richtlijn 2009/125/EG die is vastgesteld nadat deze richtlijn in werking is getreden, alleen die producten aan welke voldoen aan de in die uitvoeringsmaatregel vermelde energie-efficiëntiebenchmarks;

e) ~~kopen kantoorapparatuur in de zin van Besluit 2006/1005/EG van de Raad van 18 december 2006 betreffende de sluiting van de Overeenkomst tussen de regering van de Verenigde Staten van Amerika en de Europese Gemeenschap over de coördinatie van programma's voor energie-efficiëntie-etikettering voor kantoorapparatuur¹ aan die ten minste voldoet aan de energie-efficiëntievereisten welke zijn opgesomd in bijlage C van de overeenkomst bij dat besluit;~~

↕ nieuw

↻ Raad

c) wanneer een product of dienst, wat betreft de energie-efficiëntie ervan, onder de EU-criteria voor groene overheidsopdrachten of beschikbare gelijkwaardige nationale criteria valt, stellen zij alles in het werk om uitsluitend producten en diensten aan te kopen die minstens voldoen aan de technische specificaties die op “kernniveau” zijn vastgesteld in de betrokken EU-criteria voor groene overheidsopdrachten of beschikbare gelijkwaardige nationale criteria , onder meer voor datacentra, serverruimten en clouddiensten, [...] straatverlichting en verkeerslichten, [...] computers, monitoren, tablets en smartphones;

¹ ~~PB L 381 van 28.12.2006, blz. 24.~~

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

⌚ Raad

- d) zij kopen alleen banden aan uit de hoogste brandstofrendementsklasse, zoals vastgelegd in Verordening (EG) nr. 1222/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 inzake de etikettering van banden met betrekking tot hun brandstofefficiëntie en andere essentiële parameters¹ Verordening (EU) 2020/740 van het Europees Parlement en de Raad². Deze verplichting belet overheidsinstanties niet uit overwegingen van veiligheid of volksgezondheid banden aan te kopen met de beste grip op nat wegdek of de laagste rolgeluidemissie;
- e) zij eisen in hun aanbestedingen voor dienstverleningscontracten dat dienstverleners voor het verlenen van de desbetreffende diensten uitsluitend producten gebruiken die voldoen aan de verplichtingen van de punten onder a) ☒ , b) ☒ ⇒ en ⇐ tot en met d). Deze verplichting geldt alleen voor nieuwe producten die door dienstverleners geheel of gedeeltelijk worden aangekocht voor het verlenen van de desbetreffende dienst;
- f) zij kopen uitsluitend gebouwen aan of sluiten nieuwe huurovereenkomsten uitsluitend voor gebouwen die ten minste ⌚ bijna-energieneutraal zijn, onverminderd ⌚ [...] ⌚ artikel ⌚ 6 ⌚ [...] ⌚ van ⌚ deze ⌚ Richtlijn ⌚ [...] ⌚, tenzij het doel van de aankoop één van de volgende is:

¹ PB L 342 van 22.12.2009, blz. 46.

² Verordening (EU) 2020/740 van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 2020 inzake de etikettering van banden met betrekking tot hun brandstofefficiëntie en andere parameters, tot wijziging van Verordening (EU) 2017/1369 en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1222/2009 (PB L 177 van 5.6.2020, blz. 1).

- i) het uitvoeren van een grondige renovatie of afbraak;
- ii) in het geval van overheidsinstanties, het weer verkopen van het gebouw ~~verkoopen~~ zonder het voor zijn eigen overheidsdoeleinden te gebruiken, of
- iii) het vrijwaren van het gebouw als een officieel beschermd gebouw als onderdeel van een als waardevol aangemerkt gebied, of omwille van zijn bijzondere architectuur of historische waarde.

De naleving van deze verplichtingen wordt gecontroleerd aan de hand van de in artikel 11 van Richtlijn 2010/31/EU genoemde energieprestatiecertificaten.

BIJLAGE IV

**ENERGIE-INHOUD VAN GESELECTEERDE BRANDSTOFFEN VOOR HET
EINDGEBRUIK — OMZETTINGSTABEL **

Energieproduct	kJ (NCV)	kg_{oe} (NCV)	kWh (NCV)
1 kg eokes	28 500	0,676	7,917
1 kg steenkool	17 200 30 700	0,411 0,733	4,778 8,528
1 kg bruinkoolbriketten	20 000	0,478	5,556
1 kg oude bruinkool	10 500 21 000	0,251 0,502	2,917 5,833
1 kg bruinkool	5 600 10 500	0,134 0,251	1,556 2,917
1 kg olieleisteel	8 000 9 000	0,191 0,215	2,222 2,500
1 kg turf	7 800 13 800	0,186 0,330	2,167 3,833
1 kg turfbriketten	16 000 16 800	0,382 0,401	4,444 4,667
1 kg zware stookolie	40 000	0,955	11,111
1 kilo lichte stookolie	42 300	1,010	11,750

1 kg motorbrandstof (benzine)	44 000	1,051	12,222
1 kg paraffine	40 000	0,955	11,111
1 kg LPG	46 000	1,099	12,778
1 kg aardgas ^(A)	47 200	1,126	13,10
1 kg vloeibaar aardgas	45 190	1,079	12,553
1 kg hout (25 % vochtigheidsgraad) ^(A)	13 800	0,330	3,833
1 kg pellets/houtbriketten	16 800	0,401	4,667
1 kg afval	7 400 10 700	0,177 0,256	2,056 2,972
1 MJ afgeleide warmte	1 000	0,024	0,278
1 kWh elektrische energie	3 600	0,086	1 ^(A)
1. <i>Bron: Eurostat</i>			

~~_____~~

~~^(A) De lidstaten mogen verschillende omzettingsfactoren gebruiken, indien deze kunnen worden gerechtvaardigd.~~

~~^(A) 93 % methaan.~~

~~(f) Van toepassing wanneer de energiebesparing wordt berekend in termen van primaire energie aan de hand van een benadering van onderaf gebaseerd op eindenergieverbruik. Voor besparingen in kWh elektriciteit gebruiken de lidstaten een coëfficiënt die is vastgesteld aan de hand van een transparante methode, op basis van nationale omstandigheden die het primaire energieverbruik beïnvloeden, teneinde tot een nauwkeurige berekening van de werkelijke besparingen te komen. Deze omstandigheden moeten worden onderbouwd, verifieerbaar zijn en uitgaan van objectieve en niet discriminerende criteria. Voor besparingen in kWh elektriciteit kunnen de lidstaten een standaardcoëfficiënt van 2,1 gebruiken, of een afwijkende coëfficiënt indien zij dat kunnen rechtvaardigen. Hierbij houden de lidstaten rekening met hun elektriciteitsmix die is opgenomen in hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen die aan de Commissie moeten worden meegedeeld overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999. Uiterlijk op 25 december 2022 en daarna elke 4 jaar, herzielt de Commissie de standaardcoëfficiënt op basis van werkelijk waargenomen gegevens. Bij deze herziening wordt rekening gehouden met de effecten ervan op ander Unierecht, bijvoorbeeld Richtlijn 2009/125/EG en Verordening (EU) 2017/1369 van het Europees Parlement en de Raad van 4 juli 2017 tot vaststelling van een kader voor energie-etikettering en tot intrekking van Richtlijn 2010/30/EU (PB L 198 van 28.7.2017, blz. 1).~~

~~(f) Van toepassing wanneer de energiebesparing wordt berekend in termen van primaire energie aan de hand van een benadering van onderaf gebaseerd op eindenergieverbruik. Voor besparingen in kWh elektriciteit kunnen de lidstaten een standaardcoëfficiënt van 2,5 gebruiken. De lidstaten kunnen een afwijkende coëfficiënt gebruiken indien zij dat kunnen rechtvaardigen.~~

=====

BIJLAGE V

**GEMEENSCHAPPELIJKE METHODEN EN BEGINSELEN VOOR DE BEREKENING VAN HET EFFECT VAN
VERPLICHTINGSREGELINGEN VOOR ENERGIE-EFFICIËNTIE OF ANDERE
BELEIDSMAATREGELEN UIT HOOFDE VAN DE ARTIKELEN 87, 97-bis EN 107-ter, EN
ARTIKEL 28-20, LID 11-6:**

1. Methoden voor de berekening van andere energiebesparingen dan die welke voortvloeien uit belastingmaatregelen ten behoeve van de artikelen 87, 97-bis en 107-ter, en artikel 28-20, lid 11-6.

Aan verplichtingen gebonden, deelnemende of met de uitvoering belaste partijen dan wel uitvoerende overheidsinstanties kunnen de volgende methoden gebruiken om de energiebesparing te berekenen:

- a) verwachte besparingen via verwijzing naar de uitkomsten van voorgaande onafhankelijk gecontroleerde energieverbeteringen in soortgelijke installaties. De generieke benadering wordt omschreven als “ex ante”;
- b) gemeten besparingen, in het kader waarvan de besparingen naar aanleiding van het instellen van een maatregel of een pakket maatregelen worden bepaald door middel van registratie van de feitelijke vermindering van het energiegebruik, naar behoren rekening houdend met factoren zoals additionaliteit, bezettingsgraad, productieniveaus en het weer, die van invloed kunnen zijn op het verbruik. De generieke benadering wordt omschreven als “ex post”;
- c) afgewogen besparingen, in het kader waarvan technische ramingen van de besparingen worden gebruikt. Deze aanpak mag alleen worden gehanteerd als de vaststelling van harde gemeten gegevens voor een specifieke installatie moeilijk of buitensporig duur is, bijvoorbeeld het vervangen van een compressor of elektromotor met een andere kWh-inschaling dan die waarvoor onafhankelijke gegevens inzake besparingen zijn gemeten, of als die ramingen volgens nationaal vastgestelde methoden en benchmarks worden uitgevoerd door gekwalificeerde of

geaccrediteerde deskundigen die onafhankelijk zijn van de aan verplichtingen gebonden, deelnemende of met de uitvoering belaste partijen;

- d) ↻ bij de berekening van de energiebesparingen voor de toepassing van artikel 8, lid 3, die kunnen worden meegeteld om te voldoen aan de verplichting van artikel 8, lid 3, kunnen de lidstaten de energiebesparingen van kwetsbare afnemers, mensen die kampen met energiearmoede, financieel zwakke huishoudens of, in voorkomend geval, mensen die in sociale woningen wonen, ramen op basis van technische ramingen aan de hand van gestandaardiseerde voorwaarden of parameters inzake bezettingsgraad en thermisch comfort, zoals parameters die zijn vastgesteld in nationale regelgeving over gebouwen. De wijze waarop met comfort rekening wordt gehouden voor acties in gebouwen, moet door de lidstaten aan de Commissie worden gerapporteerd, samen met de uitleg over hun berekeningsmethode. ↻

- ↻ e) ↻ ↻ [...] ↻ besparingen gebaseerd op onderzoeken, in het kader waarvan de reactie van consumenten op advies, voorlichtingscampagnes, etiketterings- of certificeringsregelingen of slimme meting wordt bepaald. Deze benadering mag uitsluitend worden toegepast op besparingen naar aanleiding van wijzigingen in het gedrag van de consument. Zij mag niet worden toegepast op besparingen die voortvloeien uit fysieke maatregelen.

2. Bij het bepalen van de energiebesparing voor een energie-efficiëntiemaatregel ten behoeve van artikelen 87, 97 bis en 107 ter, en artikel 2820, lid 116, zijn de volgende beginselen van toepassing:

↴ nieuw

↻ Raad

- a) de lidstaten tonen aan dat ↻ [...] ↻ ↻ een van de doelstellingen van het beleid, nieuw dan wel bestaand, is ↻ ↻ [...] ↻ de besparing op het eindenergieverbruik overeenkomstig artikel 8, lid 1, te bereiken ↻ [...] ↻ ↻ ; en ↻ tonen met bewijsmateriaal en documentatie aan dat de energiebesparingen voortvloeien uit een beleidsmaatregel, vrijwillige overeenkomsten daarbij inbegrepen;

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 16, en bijlage,
punt 2

⇒ nieuw

- ~~b^a)~~ ~~h¹~~ Het moet worden aangetoond dat de besparing een aanvulling vormt op de besparingen die ook zonder de activiteit van de aan verplichtingen gebonden, deelnemende of met de uitvoering belaste partijen of uitvoerende overheidsinstanties zouden hebben plaatsgevonden. Om te bepalen welke besparingen als aanvullend kunnen worden geclaimd, houden de lidstaten rekening met hoe het energiegebruik en de energievraag zouden evolueren zonder de beleidsmaatregel in kwestie door rekening te houden met ten minste de volgende factoren: tendensen in het energieverbruik, veranderingen in het gedrag van de consumenten, technologische vooruitgang en veranderingen die zijn veroorzaakt door andere maatregelen die op niveau van de Unie en op nationaal niveau ten uitvoer worden gelegd;~~3~~
- ~~c^b)~~ ~~b²~~ Besparingen die voortvloeien uit de toepassing van verplichte Unierecht ~~moeten~~ worden beschouwd als besparingen die hoe dan ook zouden hebben plaatsgevonden, en ~~moeten mogen~~ dus niet worden geclaimd als energiebesparingen uit hoofde van artikel ~~87~~, lid 1. In afwijking van dat vereiste mogen besparingen die verband houden met de renovatie van bestaande gebouwen worden geclaimd als energiebesparingen uit hoofde van artikel ~~87~~, lid 1, voor zover het in punt 3, ~~onder~~ h), van deze bijlage bedoelde materieel belang is aangetoond. ~~Besparingen die voortvloeien uit de toepassing van nationale minimumeisen die vóór de omzetting van Richtlijn 2010/31/EU voor nieuwe gebouwen zijn vastgesteld, kunnen worden geclaimd als energiebesparingen uit hoofde van artikel 7, lid 1, onder a), mits het in punt 3, onder h) van deze bijlage bedoelde materieel belang is aangetoond en de lidstaten deze besparingen in hun nationale actieplannen inzake energie-efficiëntie overeenkomstig artikel 24, lid 2, hebben gemeld.~~ ⇒ Maatregelen ter bevordering van de energie-efficiëntie in de openbare sector overeenkomstig de artikelen 5 en 6 kunnen in aanmerking komen om te worden meegeteld bij het naleven van de energiebesparingsvereisten van artikel 8, lid 1, mits zij resulteren in verifieerbare en meet- of raambare eindenergiebesparingen. De berekening van energiebesparingen wordt uitgevoerd overeenkomstig de voorschriften in deze bijlage; ⇐

↴ nieuw

⤷ Raad

- d) maatregelen die worden genomen overeenkomstig Verordening (EU) 2018/842 betreffende bindende jaarlijkse broeikasgasemissiereducties, kunnen als relevant worden beschouwd, maar de lidstaten moeten aantonen dat die maatregelen tot verifieerbare en meet- of raambare besparingen van het eindenergieverbruik leiden. De berekening van energiebesparingen wordt uitgevoerd overeenkomstig de voorschriften in deze bijlage;
- e) ⤷ [...] ⤷ de besparingen op het eind ⤷ energieverbruik in sectoren, inclusief de vervoer- en gebouwensectoren, die in ieder geval zou ⤷ den ⤷ hebben plaatsgevonden als gevolg van emissiehandel overeenkomstig de EU-ETS-richtlijn ⤷ en, in voorkomend geval, andere nationale ETS-vereisten ⤷ , mogen de lidstaten ⤷ [...] ⤷ meetellen voor de energiebesparingsverplichting overeenkomstig artikel 8, lid 1 ⤷ , mits zij aanvullende beleidsmaatregelen overeenkomstig artikel 9 of 10 hebben toegepast ⤷ . Indien een entiteit een aan verplichtingen verbonden partij is in het kader van een nationale verplichtingsregeling voor energie-efficiëntie overeenkomstig artikel 9 van deze richtlijn en in het kader van het EU-emissiehandelssysteem voor gebouwen en wegvervoer [COM(2021) 551 final, 2021/0211 (COD)], zorgt het systeem voor toezicht en controle ervoor dat de koolstofprijs die wordt doorberekend wanneer brandstof wordt vrijgegeven voor verbruik [overeenkomstig artikel 1, lid 21 van COM(2021) 551 final, 2021/0211 (COD)] in aanmerking wordt genomen bij de berekening en kennisgeving van de energiebesparingen als gevolg van de energiebesparingsmaatregelen van de entiteit;

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 16, en bijlage,
punt 2

⇒ nieuw

⇒ Raad

fe) eEr mag alleen rekening worden gehouden met besparingen die de volgende niveaus overschrijden:

- i) emissienormen van de Unie voor nieuwe personenauto's en nieuwe lichte bedrijfsvoertuigen, ingevolge de toepassing van Verordeningen (EG) nr. 443/2009¹ en (EU) nr. 510/2011² Verordening (EU) 2019/631³ van het Europees Parlement en de Raad; ⇒ de lidstaten verstrekken ⇒ [...] ⇒ verantwoording ⇒, alsook de aannamen en berekeningsmethode hiervoor, teneinde de additionaliteit ervan met de EU-voorschriften inzake CO₂-uitstoot van nieuwe voertuigen aan te tonen; ⇐
- ii) voorschriften van de Unie inzake de verwijdering van de markt van sommige energiegerelateerde producten ingevolge de toepassing van uitvoeringsmaatregelen krachtens Richtlijn 2009/125/EG; ⇒ De lidstaten leggen bewijsstukken voor, alsook de aannamen en berekeningsmethode hiervoor, om de additionaliteit ervan aan te tonen; ⇐

¹ Verordening (EG) nr. 443/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 tot vaststelling van emissienormen voor nieuwe personenauto's, in het kader van de communautaire geïntegreerde benadering om de CO₂-emissies van lichte voertuigen te beperken (PB L 140 van 5.6.2009, blz. 1).

² Verordening (EU) nr. 510/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2011 tot vaststelling van emissienormen voor nieuwe lichte bedrijfsvoertuigen in het kader van de geïntegreerde benadering van de Unie om de CO₂-emissies van lichte voertuigen te beperken (PB L 145 van 31.5.2011, blz. 1).

³ Verordening (EU) 2019/631 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 tot vaststelling van CO₂-emissienormen voor nieuwe personenauto's en nieuwe lichte bedrijfsvoertuigen, en tot intrekking van Verordeningen (EG) nr. 443/2009 en (EU) nr. 510/2011 (PB L 111 van 25.4.2019, blz. 13).

ge) ~~b~~ Beleidsmaatregelen die tot doel hebben een hogere energie-efficiëntie van producten, apparatuur, vervoerssystemen, voertuigen en brandstoffen, gebouwen en gebouwelementen, processen of markten aan te moedigen, zijn toegestaan ⇨ , met uitzondering van beleidsmaatregelen inzake het gebruik van technologieën voor directe verbranding van fossiele brandstoffen die ➡ pas ⌚ vanaf 1 januari 2024 worden uitgevoerd ⇐.

↴ nieuw

➡ Raad

- h) energiebesparingen als gevolg van beleidsmaatregelen ➡ die pas vanaf 1 januari 2024 worden uitgevoerd ⌚ inzake het gebruik van technologieën voor directe verbranding van fossiele brandstoffen in producten, apparatuur, vervoerssystemen, voertuigen, gebouwen en werken tellen niet mee bij het naleven van de energiebesparingsverplichting ➡ uit hoofde van artikel 8, lid 1, punt b), ⌚ ➡ [...] ⌚ . ➡ In geval van beleidsmaatregelen ter bevordering van combinaties van technologieën komt het aandeel energiebesparingen in verband met de verbrandingstechnologie voor fossiele brandstoffen niet in aanmerking. ⌚ ➡ [...] ⌚
- ➡ Bij wijze van afwijking voor de periode van 1 januari 2024 tot en met 31 december 2030 mogen energiebesparingen als gevolg van technologieën voor directe verbranding van fossiele brandstoffen ter verbetering van de energie-efficiëntie in energie-intensieve ondernemingen in de industriesector ➡ [...] ⌚ tot en met 31 december 2030 voor de toepassing van artikel 8, lid 1, punt ➡ en ⌚ b) ➡ en c) ⌚ ➡ [...] ⌚ , alleen als energiebesparingen worden meegeteld op voorwaarde dat:
- i) de onderneming een energie-audit overeenkomstig artikel 11, lid 2, en ➡ [...] ⌚ ➡ een ⌚ uitvoeringsplan heeft uitgevoerd met:
- een overzicht van alle kosteneffectieve energie-efficiëntiemaatregelen met een terugverdienperiode van vijf jaar of minder, op basis van eenvoudige door de lidstaat verstrekte terugverdienmethodes.

- een tijdschema voor de uitvoering van alle aanbevolen energie-efficiëntiemaatregelen met een terugverdienperiode van vijf jaar of minder.
 - een berekening van de verwachte energiebesparingen als gevolg van de aanbevolen energie-efficiëntiemaatregelen en
 - energie-efficiëntiemaatregelen met betrekking tot het gebruik van technologieën voor directe verbranding van fossiele brandstoffen met de relevante informatie die nodig is om:
 - te bewijzen dat de vastgestelde maatregel de hoeveelheid benodigde energie of de capaciteit van een installatie niet verhoogt,
 - te verantwoorden dat toepassing van duurzame, niet-fossiele brandstoftechnologieën technisch niet haalbaar is
 - aan te tonen dat de technologie voor directe verbranding van fossiele brandstoffen aan de meest actuele overeenkomstige Europese wetgeving inzake emissieprestaties voldoet en lock-ineffecten van technologie voorkomt door toekomstige verenigbaarheid met klimaatneutrale alternatieve niet-fossiele brandstoffen en technologieën te waarborgen.
- ii) het verdere gebruik van technologieën voor directe verbranding van fossiele brandstoffen een energie-efficiënte maatregel is om het energieverbruik te verlagen met een terugverdienperiode van vijf jaar of minder, op basis van eenvoudige door de lidstaat verstrekte terugverdienmethodes, aanbevolen als resultaat van een energie-audit overeenkomstig artikel 11, lid 2, die is vervat in het uitvoeringsplan;
- iii) het gebruik van technologieën voor directe verbranding van fossiele brandstoffen in overeenstemming is met de meest actuele overeenkomstige Europese wetgeving inzake emissieprestaties, niet tot lock-ineffecten van technologie leidt en toekomstige verenigbaarheid met klimaatneutrale alternatieve brandstoffen en technologieën waarborgt.

- iv) het gebruik van technologieën voor directe verbranding van fossiele brandstoffen niet tot een hoger energieverbruik of tot een verhoging van de capaciteit van de installatie in die onderneming leidt;
- v) er bewijs wordt geleverd van het feit dat geen enkele alternatieve, duurzame oplossing met niet-fossiele brandstoffen technisch haalbaar was;
- vi) het gebruik van technologieën voor directe verbranding van fossiele brandstoffen resulteert in verifieerbare, en meetbare of schatbare, besparingen op het eindenergieverbruik die overeenkomstig de voorschriften van deze bijlage worden berekend ➡ [...] ⚙ ➡ : ⚙ ⚙
- vii) er bewijs wordt gepubliceerd (website)/openbaar beschikbaar is voor alle belangstellende burgers.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 16, en bijlage, punt 2
 ➡ nieuw

- ie) ~~maatregelen~~ maatregelen ter bevordering van de installatie van kleinschalige technologieën voor hernieuwbare energie op of in gebouwen komen in aanmerking om te worden meegeteld bij het naleven van de energiebesparingsvereisten van artikel 87, lid 1, mits zij resulteren in verifieerbare en meet- of raambare energiebesparingen ➡ op het eindenergieverbruik ⚡. De berekening van energiebesparingen wordt uitgevoerd overeenkomstig de voorschriften in deze bijlage;

↓ nieuw
 ➡ Raad

- j) maatregelen ter bevordering van de installatie van zonne-energie-technologie komen in aanmerking om te worden meegeteld bij het naleven van de energiebesparingsverplichting overeenkomstig artikel 8, lid 1, mits zij resulteren in verifieerbare en meet- of raambare besparingen op het eindenergieverbruik. De met zonne-energie-technologie ➡ [...] ⚙ ➡ uit zonnestraling geproduceerde ⚙ warmte kan worden uitgesloten van hun eindenergieverbruik;

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 16, en bijlage,
punt 2 (aangepast)

⇒ nieuw

⇒ Raad

- ~~k~~f) ~~b~~Beleidsmaatregelen die de aanwending van efficiëntere producten en voertuigen versnellen, ⇒ met uitzondering van beleidsmaatregelen ⇒ die pas vanaf 1 januari 2024 worden ingevoerd ⚡ met betrekking tot het gebruik van directe verbranding van fossiele brandstoffen, ⇐ mogen volledig worden geclaimd voor zover is aangetoond dat de aanwending plaatsvindt voor het verstrijken van de gemiddelde verwachte levensduur van het product of voertuig, of voor het product of voertuig gewoonlijk wordt vervangen; de besparingen mogen alleen worden geclaimd voor de periode tot het verstrijken van de gemiddelde verwachte levensduur van het te vervangen product of voertuig;=
- ~~l~~e) ~~b~~Bij de bevordering van de aanwending van energie-efficiëntiemaatregelen zien de lidstaten er, in voorkomend geval, op toe dat de kwaliteitsnormen voor producten, diensten en installaties gehandhaafd blijven of worden ingevoerd, indien dergelijke normen nog niet bestaan;=
- ~~m~~h) ~~o~~Om rekening te houden met verschillen in klimaat tussen regio's kunnen de lidstaten ervoor kiezen de besparingen aan te passen aan een normwaarde of verschillende energiebesparingen toe te kennen in overeenstemming met de temperatuurverschillen tussen regio's;=

ni) ~~b~~Bij de berekening van energiebesparingen wordt rekening gehouden met de levensduur van de maatregelen en met het percentage waarmee het effect van de besparingen met de tijd afneemt. Die berekening telt de besparingen op die elke afzonderlijke actie ~~tussen de datum van uitvoering en 31 december 2020 of, indien van toepassing, 31 december 2030~~ ⇨ aan het eind van elke verplichtingsperiode ⇨ zal opleveren. Bij wijze van alternatief kunnen de lidstaten een andere methode kiezen die wordt geacht ten minste dezelfde totale hoeveelheid aan besparingen op te leveren. Bij gebruikmaking van andere methoden zorgen de lidstaten ervoor dat de totale energiebesparingen die met deze andere methoden zijn berekend, niet hoger zijn dan de energiebesparingen die het resultaat zouden zijn geweest van hun berekening als zij de besparingen meerekenen die elke individuele actie zou opleveren ~~tussen de datum van uitvoering en 31 december 2020 of, indien van toepassing, 31 december 2030~~. De lidstaten geven in hun geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen in het kader van Verordening (EU) 2018/1999 aan welke andere methoden zij hebben gebruikt en welke bepalingen zijn vastgesteld om te garanderen dat zij deze bindende berekeningsvereiste nakomen.

3. De lidstaten zien erop toe dat wordt voldaan aan de volgende eisen voor beleidsmaatregelen die worden genomen uit hoofde van artikel ~~107~~^{107 ter} en artikel ~~2820~~²⁸²⁰, lid ~~116~~¹¹⁶:
- a) beleidsmaatregelen en individuele acties moeten verifieerbare besparingen op het eindverbruik van energie opleveren;
 - b) de taak van iedere deelnemende partij, met de uitvoering belaste partij of uitvoerende overheidsinstantie, naargelang het geval, wordt duidelijk omschreven;
 - c) de behaalde of te behalen energiebesparingen moeten op transparante wijze worden vastgesteld;
 - d) de in de beleidsmaatregel vereiste of op grond van die maatregel te behalen hoeveelheid energiebesparingen is uitgedrukt in eindverbruik dan wel primair verbruik van energie, waarbij de ⇨ netto calorische waarden of primaire-energiefactoren ⇨ ~~conversiefactoren~~ zoals ~~vastgelegd in bijlage IV~~ ⇨ bedoeld in artikel 29 ⇨ worden gebruikt;

- e) een jaarverslag over de energiebesparingen die door met de uitvoering belaste partijen, deelnemende partijen en uitvoerende overheidsinstanties zijn verwezenlijkt, moet worden opgesteld en openbaar gemaakt, alsmede gegevens over de jaarlijkse tendens van de energiebesparingen;
- f) de resultaten moeten worden gemonitord en indien onvoldoende voortgang wordt geboekt, moeten passende maatregelen worden genomen;
- g) de energiebesparingen ten gevolge van een afzonderlijke actie mogen niet door meer dan één partij worden geclaimd;
- h) het moet worden aangetoond dat de activiteiten van de deelnemende partij, de met de uitvoering belaste partij of de uitvoerende overheidsinstantie wezenlijk hebben bijgedragen tot de verwezenlijking van de geclaimde energiebesparingen;u

⇓ nieuw

- i) de activiteiten van de deelnemende partij, de met de uitvoering belaste partij of de uitvoerende overheidsinstantie hebben geen negatief effect op kwetsbare afnemers, mensen die kampen met energiearmoede en, indien van toepassing, mensen die in sociale woningen wonen.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 16, en bijlage, punt 2

⇒ nieuw

4. Bij het bepalen van de energiebesparing ingevolge belastinggerelateerde beleidsmaatregelen die uit hoofde van artikel 107-ter zijn genomen, gelden de volgende beginselen:

- a) er wordt alleen rekening gehouden met energiebesparingen ingevolge belastingmaatregelen die de minimumbelastingniveaus voor brandstoffen, vereist op grond van Richtlijnen 2003/96/EG¹ of 2006/112/EG² van de Raad, overschrijden;

¹ Richtlijn 2003/96/EG van de Raad van 27 oktober 2003 tot herstructurering van de communautaire regeling voor de belasting van energieproducten en elektriciteit (PB L 283 van 31.10.2003, blz. 51).

² Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde (PB L 347 van 11.12.2006, blz. 1).

- b) de prijselasticiteit $\Rightarrow$ op korte termijn $\Leftarrow$ voor de berekening van het effect van de (energie-)belastingmaatregelen moet een weergave zijn van de gevoeligheid van de vraag naar energie voor prijsveranderingen, en worden geraamd op basis van recente en representatieve officiële gegevensbronnen $\frac{3}{4} \Rightarrow$ die van toepassing zijn voor de lidstaat en in voorkomend geval gebaseerd zijn op begeleidende studies van een onafhankelijk instituut. Indien een andere prijselasticiteit wordt gebruikt dan de prijselasticiteit op korte termijn, leggen de lidstaten uit hoe energie-efficiëntieverbeteringen als gevolg van de tenuitvoerlegging van andere Uniewetgeving zijn opgenomen in de gebruikte grondslag voor de raming van energiebesparingen, of hoe is vermeden dat energiebesparingen als gevolg van andere Uniewetgeving dubbel worden geteld; $\Leftarrow$
- c) de energiebesparingen ingevolge begeleidende instrumenten van het belastingbeleid, met inbegrip van fiscale stimuli of betaling aan een fonds, worden afzonderlijk gerekend; $\frac{3}{4}$

$\Downarrow$ nieuw

- d) ramingen van de elasticiteit op korte termijn moeten worden gebruikt om de energiebesparingen als gevolg van belastingmaatregelen te beoordelen teneinde overlapping met Uniewetgeving en andere beleidsmaatregelen te voorkomen;
- e) de lidstaten stellen vast wat de verdelingseffecten van belastingmaatregelen en gelijkwaardige maatregelen zijn op kwetsbare afnemers, mensen die kampen met energiearmoede en, indien van toepassing, mensen die in sociale woningen wonen, en tonen aan wat de effecten zijn van overeenkomstig artikel 22, leden 1, 2 en 3, genomen mitigatiemaatregelen;
- f) de lidstaten verstrekken bewijs, inclusief berekeningsmethodologieën, dat wanneer de effecten van energie- of koolstofbelastingmaatregelen of emissiehandel overeenkomstig de EU-ETS-richtlijn [COM(2021) 551 final, 2021/0211 (COD)] elkaar overlappen, de energiebesparingen niet dubbel worden geteld.

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 16, en bijlage,
punt 2 (aangepast)

5. Kennisgeving betreffende de methode

Overeenkomstig Verordening (EU) 2018/1999 stellen de lidstaten de Commissie in kennis van de bijzonderheden van de methode die zij voorstellen voor de uitvoering van de verplichtingsregelingen voor energie-efficiëntie en van de alternatieve maatregelen, zoals bedoeld in de artikelen ~~97-bis~~ en ~~107-ter~~ en artikel ~~2820~~, lid ~~116~~. Uitgezonderd in het geval van belastingen bevat deze kennisgeving bijzonderheden omtrent:

- a) het niveau van de energiebesparingen die zijn vereist op grond van artikel ~~87~~, lid 1, eerste alinea, ~~onder b)~~, of de besparingen die naar verwachting zullen worden gerealiseerd over de volledige periode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2030;

↕ nieuw

- b) de manier waarop de berekende hoeveelheid nieuwe energiebesparingen die vereist is op grond van artikel 8, lid 1, dan wel de energiebesparingen die naar verwachting zullen worden verwezenlijkt, gespreid zullen worden over de verplichtingsperiode;

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 16, en bijlage,
punt 2

- ~~c)~~ de aan verplichtingen gebonden, deelnemende of met de uitvoering belaste partijen of de uitvoerende overheidsinstanties;
- ~~d)~~ de doelsectoren;
- ~~e)~~ de beleidsmaatregelen en individuele acties, met inbegrip van de verwachte totale hoeveelheid cumulatieve energiebesparingen per maatregel;

↴ nieuw

- f) informatie over programma's of maatregelen die worden gefinancierd uit een nationaal fonds voor energie-efficiëntie, prioritair uitgevoerd ten gunste van mensen die met energiearmoede kampen, kwetsbare afnemers en, indien van toepassing, mensen die in sociale woningen wonen;
- g) het aandeel en de hoeveelheid energiebesparingen die moeten worden verwezenlijkt ten gunste van mensen die met energiearmoede kampen, kwetsbare afnemers en, indien van toepassing, mensen die in sociale woningen wonen;
- h) in voorkomend geval, informatie over de toegepaste indicatoren, het rekenkundig gemiddelde aandeel en de resultaten van de overeenkomstig artikel 8, lid 3, vastgestelde beleidsmaatregelen;
- i) in voorkomend geval, informatie over de impact en negatieve effecten van overeenkomstig artikel 8, lid 3, uitgevoerde beleidsmaatregelen op mensen die met energiearmoede kampen, kwetsbare afnemers en, indien van toepassing, mensen die in sociale woningen wonen;

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 16, en bijlage, punt 2

- je) de duur van de verplichtingsperiode in het kader van de verplichtingsregeling voor energie-efficiëntie;

↴ nieuw

- k) in voorkomend geval, het aandeel en de hoeveelheid energiebesparingen of de streefcijfers voor de verlaging van de energiekosten die aan verplichtingen gebonden partijen moeten verwezenlijken ten gunste van mensen die met energiearmoede kampen, kwetsbare afnemers en, indien van toepassing, mensen die in sociale woningen wonen;

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 16, en bijlage 2 (aangepast) ⇒ nieuw

- ~~lf)~~ de acties waarin de beleidsmaatregel voorziet;
- ~~me)~~ de berekeningsmethode, waaronder de wijze waarop additionaliteit en materieel belang zijn bepaald en welke methoden en benchmarks zijn gebruikt voor verwachte of afgewogen besparingen; ~~⇒~~ en, indien van toepassing, de gebruikte netto calorische waarden en conversiefactoren ~~⇔~~;
- ~~nh)~~ de levensduur van maatregelen, hoe deze is berekend en waarop deze is gebaseerd;
- ~~oi)~~ de benadering bij het aanpakken van klimaatverschillen binnen lidstaten;
- ~~pi)~~ de toezichts- en verificatiesystemen voor maatregelen in het kader van de artikelen ~~97-bis~~ en ~~107-ter~~ en de wijze waarop wordt gewaarborgd dat deze onafhankelijk zijn van de aan verplichtingen gebonden, deelnemende of met de uitvoering belaste partijen;
- ~~qk)~~ in geval van belastingen:
 - i) de doelsectoren en het segment van belastingplichtigen;
 - ii) de uitvoerende overheidsinstantie;
 - iii) de verwachte besparingen;
 - iv) de duur van de belastingmaatregel; ~~en~~
 - v) de berekeningsmethode, met vermelding van de gebruikte prijselasticiteit en hoe deze is vastgesteld; ~~⇒~~ en

↴ nieuw

- vi) de manier waarop overlapping met emissiehandel overeenkomstig de EU-ETS-richtlijn [COM(2021) 551 final, 2021/0211 (COD)] is vermeden en het risico op dubbele telling wordt uitgesloten.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

⇒ nieuw

BIJLAGE VI

MINIMUMCRITERIA VOOR ENERGIE-AUDITS, ONDER MEER DIE WELKE ALS ONDERDEEL VAN EEN ENERGIEBEHEERSYSTEEM WORDEN UITGEVOERD

De in artikel ~~11~~¹⁸ bedoelde energie-audits zijn gebaseerd op de volgende ~~richtsnoeren~~

⊗ criteria ⊗:

- a) zij zijn gebaseerd op actuele, gemeten, traceerbare operationele gegevens betreffende het energieverbruik en (voor elektriciteit) belastingsprofielen;
- b) zij omvatten een gedetailleerd overzicht van het energieverbruik-profiel van gebouwen of groepen gebouwen, industriële processen of installaties, met inbegrip van vervoer;

↓ nieuw

- c) zij brengen efficiëntiemaatregelen in kaart om het energieverbruik te verminderen;
- d) zij brengen het potentieel voor kostenefficiënt gebruik of kostenefficiënte productie van hernieuwbare energie in kaart;

↓ 2012/27/EU

- ~~ee~~) zij bouwen, zo veel mogelijk, voort op een analyse van de levenscycluskosten, in plaats van simpele terugverdienperioden, om rekening te houden met langetermijnbesparingen, residuele waarden van langetermijninvesteringen en discontopercentages;

- fe) zij zijn proportioneel en voldoende representatief om de vorming van een betrouwbaar beeld van de totale energieprestaties en de betrouwbare bepaling van de belangrijkste punten ter verbetering mogelijk te maken.

Energie-audits maken gedetailleerde en gevalideerde berekeningen voor de voorgestelde maatregelen mogelijk, zodat duidelijke informatie over potentiële besparingen wordt verstrekt.

De bij energie-audits gebruikte gegevens kunnen worden opgeslagen met het oog op historische analyse en het opvolgen van de prestaties.

↴ nieuw

➡ Raad

➡ **BIJLAGE VI BIS** Ⓒ

MINIMUMEISEN VOOR HET MONITOREN EN BEKENDMAKEN VAN DE ENERGIEPRESTATIES VAN DATACENTRA

Ten minste de volgende informatie over de energieprestaties van datacentra als bedoeld in artikel ➡ [...] Ⓒ ➡ 11 bis Ⓒ wordt gemonitord en bekendgemaakt:

- a) de naam van het datacentrum; de naam van de eigenaar en exploitanten van het datacentrum; ➡ de datum van inbedrijfstelling en Ⓒ de gemeente waar het datacentrum ligt;
- b) de vloeroppervlakte van het datacentrum; het geïnstalleerde vermogen; het jaarlijkse inkomende en uitgaande dataverkeer; de hoeveelheid in het datacentrum opgeslagen en verwerkte data;
- c) de prestaties van het datacentrum in het laatste volledige kalenderjaar aan de hand van kernprestatie-indicatoren over, onder andere, energieverbruik, stroomverbruik, temperatuurinstelpunten, afvalwarmtegebruik, waterverbruik en gebruik van hernieuwbare energie.

BIJLAGE VII

***MINIMUMEISEN VOOR FACTURERING EN FACTURERINGSINFORMATIE, OP BASIS VAN WERKELIJK
VERBRUIK VAN AARDGAS***

1. Minimumeisen inzake facturatie

1,1. Facturatie op basis van het werkelijke verbruik

Om eindafnemers in staat te stellen hun eigen energieverbruik te regelen, moet er ten minste eenmaal per jaar op basis van het werkelijke verbruik worden gefactureerd, en moet de factureringsinformatie ten minste om het kwartaal beschikbaar worden gesteld, op verzoek of ingeval de consument gekozen heeft voor elektronische facturering, zo niet tweemaal per jaar. Met betrekking tot gas dat uitsluitend voor koken wordt gebruikt kan hiervan vrijstelling worden verleend.

1,2. Minimumgegevens op de rekening

De lidstaten zorgen ervoor dat, in voorkomend geval, in of bij rekeningen, overeenkomsten, transacties en ontvangstbewijzen bij distributiestations in duidelijke en begrijpelijke taal de volgende informatie aan de eindafnemers beschikbaar gesteld wordt:

- a) de huidige actuele prijzen en het daadwerkelijke verbruik van energie;
- b) een vergelijking van het huidige energieverbruik van de eindafnemer met het verbruik in dezelfde periode van het voorgaande jaar, bij voorkeur in grafische vorm;

- c) contactinformatie voor eindafnemersorganisaties, energieagentschappen of soortgelijke organen, met inbegrip van webadressen, waar informatie kan worden verkregen over de beschikbare maatregelen ter verbetering van energie-efficiëntie, vergelijkende eindverbruikersprofielen en objectieve technische specificaties voor energieverbruikende apparatuur.

Voorts zorgen de lidstaten ervoor, voor zover mogelijk en nuttig, dat in of bij of als verwijzing in rekeningen, overeenkomsten, transacties en ontvangstbewijzen bij distributiestations in duidelijke en begrijpelijke taal vergelijkingen met een gemiddelde genormaliseerde of benchmark-eindafnemer van dezelfde verbruikerscategorie aan de eindafnemers beschikbaar worden gesteld.

1,3. Advies over energie-efficiëntie bij de rekeningen en andere feedback aan de eindafnemers

Bij het versturen en wijzigen van overeenkomsten, en in de rekeningen die klanten ontvangen of via websites voor individuele klanten, brengen energiedistributeurs, distributiesysteembeheerders en kleine detailhandelaars in energie hun klanten op een duidelijke en begrijpelijke manier op de hoogte van de contactinformatie van onafhankelijke consumentenadviescentra, energieagentschappen of soortgelijke instituten, met inbegrip van hun internetadressen, waar de klanten advies over de beschikbare energie-efficiëntiemaatregelen, benchmark-profielen van hun energieverbruik en technische details van energieverbruikende apparaten kunnen krijgen om het verbruik van deze apparaten te helpen verminderen.

BIJLAGE VIII

MINIMUMEISEN VOOR INFORMATIE OVER FACTURERING EN VERBRUIK BETREFFENDE VERWARMING, KOELING EN WARM WATER VOOR HUISHOUDELIJK GEBRUIK

1. Facturering op basis van werkelijk verbruik of meetgegevens van warmtekostenverdelers

Om eindgebruikers in staat te stellen hun eigen energieverbruik te reguleren, moet er ten minste eenmaal per jaar op basis van het werkelijke verbruik of van meetgegevens van warmtekostenverdelers worden gefactureerd.

2. Minimumfrequentie van informatie over facturering of verbruik

Wanneer op afstand leesbare meters of warmtekostenverdelers zijn geïnstalleerd, moet ~~vanaf 25 oktober 2020~~ ☒ tot en met 31 december 2021 ☒ minstens elk kwartaal wanneer de eindafnemer daarom vraagt of wanneer hij gekozen heeft voor elektronische facturering, of anders tweemaal per jaar, informatie over facturering of verbruik aan de eindgebruikers worden verstrekt op basis van het werkelijke verbruik of de meetgegevens van warmtekostenverdelers.

Wanneer op afstand leesbare meters of warmtekostenverdelers zijn geïnstalleerd, moet vanaf 1 januari 2022 minstens maandelijks informatie over facturering of verbruik op basis van het werkelijke verbruik of meetgegevens van warmtekostenverdelers aan de eindgebruikers worden verstrekt. Deze informatie kan ook via het internet beschikbaar worden gesteld en zo vaak worden bijgewerkt als de gebruikte meetapparatuur en -systemen toelaten. Verwarming en koeling kunnen van dit voorschrift worden uitgesloten buiten het verwarmings-/koelingsseizoen.

3. Minimumgegevens op de rekening

De lidstaten zorgen ervoor dat de eindgebruikers in of bij hun factuur, in duidelijke en begrijpelijke taal, de volgende informatie krijgen indien die factuur is gebaseerd op het werkelijke verbruik of de meetgegevens van de warmtekostenverdelers:

- a) de huidige actuele prijzen en het werkelijke verbruik van energie of de totale warmtekosten en meetgegevens van warmtekostenverdelers;
- b) informatie over de gebruikte brandstofmix en de bijbehorende jaarlijkse uitstoot van broeikasgassen, ook voor eindgebruikers van stadsverwarming of stadskoeling, en een beschrijving van de verschillende belastingen, heffingen en tarieven. De lidstaten kunnen het toepassingsgebied van het vereiste om informatie over broeikasgasemissies te verstrekken, beperken tot uitsluitend leveringen uit stadsverwarmingssystemen met een totaal nominaal thermisch ingangsvermogen van meer dan 20 MW;
- c) vergelijkingen van het huidige energieverbruik van de eindgebruikers met hun verbruik over dezelfde periode van het voorgaande jaar, in grafiekvorm, met een klimaatcorrectie voor verwarming en koeling;
- d) contactinformatie voor eindafnemersorganisaties, energieagentschappen of soortgelijke organen, met inbegrip van webadressen, waar informatie kan worden verkregen over de beschikbare maatregelen ter verbetering van energie-efficiëntie, vergelijkende eindverbruikersprofielen en objectieve technische specificaties voor energieverbruikende apparatuur.
- e) informatie over relevante klachtenprocedures, ombudsmandiensten of alternatieve geschillenbeslechtingmechanismen, naargelang hetgeen in de lidstaten van toepassing is;
- f) vergelijkingen met een gemiddelde genormaliseerde of benchmark-eindgebruiker van dezelfde verbruikerscategorie. In het geval van elektronische facturen kunnen deze vergelijkingen bij wijze van alternatief online beschikbaar worden gesteld en kan er in de facturen naar worden verwezen.

Facturen die niet gebaseerd zijn op het werkelijke verbruik of op meetgegevens van warmtekostenverdelers, bevatten een duidelijke en begrijpelijke uitleg over de wijze waarop het in de factuur genoemde bedrag is berekend, en ten minste de informatie als bedoeld in de punten onder d) en e).

BIJLAGE IX~~VII~~

EFFICIËNTIEPOTENTIEEL INZAKE VERWARMING EN KOELING

De alomvattende beoordeling van het in artikel 23~~44~~, lid 1, bedoelde nationale verwarmings- en koelingspotentieel omvat en is gebaseerd op het volgende:

Deel I

OVERZICHT VAN VERWARMING EN KOELING

1. de vraag naar verwarming en koeling in termen van geraamde nuttige energie¹ en gekwantificeerd eindenergieverbruik in GWh per jaar² per sector:
 - a) woningen;
 - b) diensten;
 - c) industrie;
 - d) elke andere sector die afzonderlijk meer dan 5 % van de totale nationale vraag naar nuttig verwarmings- en koelvermogen verbruikt;

¹ De hoeveelheid thermische energie die nodig is om te voldoen aan de vraag naar verwarming en koeling van eindgebruikers.

² De meest recente beschikbare gegevens moeten worden gebruikt.

2. opgave, of in het geval van punt 2, ~~onder~~a), i), opgave of raming van de huidige verwarmings- en koelingsvoorziening:
- a) naar technologie, in GWh per jaar¹, in de onder punt 1 genoemde sectoren, waar mogelijk uitgesplitst in energie uit fossiele brandstoffen en uit hernieuwbare bronnen:
- i) geleverd on-site in woonwijken en op dienstenlocaties door:
- ketels die alleen warmte produceren;
 - hoogrenderende warmtekrachtkoppeling;
 - warmtepompen;
 - andere on-site technologieën en bronnen;
- ii) geleverd on-site op andere dan dienstenlocaties en woonwijken door:
- ketels die alleen warmte produceren;
 - hoogrenderende warmtekrachtkoppeling;
 - warmtepompen;
 - andere on-site technologieën en bronnen;
- iii) geleverd off-site door:
- hoogrenderende warmtekrachtkoppeling;
 - afvalwarmte;
 - andere off-site technologieën en bronnen;

¹ De meest recente beschikbare gegevens moeten worden gebruikt.

- b) opgave van installaties die afvalwarmte of -koude produceren en hun potentieel voor verwarming of koeling, in GWh per jaar:
- i) thermische energieopwekkingsinstallaties die afvalwarmte kunnen leveren of kunnen worden aangepast om afvalwarmte te leveren, met een totaal thermisch vermogen van meer dan 50 MW;
 - ii) installaties voor warmtekrachtkoppeling die gebruikmaken van technologieën als bedoeld in deel II van bijlage III, met een totaal thermisch vermogen van meer dan 20 MW;
 - iii) afvalverbrandingsinstallaties;
 - iv) installaties voor hernieuwbare energie met een totaal thermisch vermogen van meer dan 20 MW, andere dan de installaties als omschreven in punt 2, ~~onder~~ b,) i) en ii), die verwarming of koeling met energie uit hernieuwbare bronnen genereren;
 - v) industriële installaties met een totaal thermisch vermogen van meer dan 20 MW die afvalwarmte kunnen leveren;
- c) gerapporteerd aandeel van energie uit hernieuwbare bronnen en uit afvalwarmte of -koude in het eindenergieverbruik van de sector stadsverwarming en -koeling¹ in de afgelopen 5 jaar, in overeenstemming met Richtlijn (EU) 2018/2001;

¹ “Hernieuwbare koeling” wordt, nadat de methodologie voor de berekening van de voor koeling en stadskoeling gebruikte hoeveelheid hernieuwbare energie is vastgesteld in overeenstemming met artikel 35 van Richtlijn (EU) 2018/2001, opgegeven overeenkomstig die richtlijn. Tot dan vindt de opgave plaats volgens een passende nationale methodologie.

3. een kaart van het gehele nationale grondgebied, met identificatie — waarbij commercieel gevoelige informatie wordt beschermd — van:
 - a) gebieden van vraag naar verwarming en koeling zoals die naar voren komen uit de analyse van punt 1, waarbij gebruikt wordt gemaakt van coherente criteria om te focussen op gebieden met een hoge energiedichtheid in gemeenten en stadsgebieden;
 - b) bestaande voorzieningspunten van verwarming en koeling opgegeven onder punt 2, b), en transmissie-installaties voor stadsverwarming;
 - c) geplande voorzieningspunten van verwarming en koeling zoals beschreven onder punt 2, b), en transmissie-installaties voor stadsverwarming;
4. een prognose van de vraagtrends inzake verwarming en koeling tegen de horizon van de komende 30 jaar in GWh, met name rekening houdend met de voorspellingen voor de komende 10 jaar, de ontwikkelingen van de vraag in de woningensector en verschillende industriële sectoren, en de impact van beleid en strategieën in verband met het beheer van de vraag, zoals langetermijnstrategieën voor de renovatie van gebouwen op grond van Richtlijn (EU) 2018/844;

Deel II

DOELSTELLINGEN, STRATEGIEËN EN BELEIDSMAATREGELEN

5. geplande bijdrage van de lidstaat aan de nationale hoofddoelstellingen, streefcijfers en bijdragen voor elk van de vijf dimensies van de energie-unie, zoals vastgelegd in artikel 3, lid 2, ~~punt onder~~ b), van Verordening (EU) 2018/1999, te leveren door middel van efficiëntie bij verwarming en koeling, in het bijzonder met betrekking tot artikel 4, ~~punt onder~~ b), ~~punten~~ 1 tot en met 4, en artikel 15, lid 4, ~~punt onder~~ b), met vermelding welke van deze elementen aanvullend is ten opzichte van de geïntegreerde nationale energie- en klimaatplannen;
6. algemeen overzicht van het bestaande beleid en de bestaande maatregelen zoals beschreven in het meest recente verslag ingediend in overeenstemming met de artikelen 3, 20, 21 en 27, ~~punt onder~~ a), van Verordening (EU) 2018/1999;

Deel III

ANALYSE VAN HET ECONOMISCHE POTENTIEEL VOOR EFFICIËNTE VERWARMING EN KOELING

7. Een analyse van het economische potentieel¹ van verschillende verwarmings- en koeltechnologieën wordt gevraagd voor het gehele nationale grondgebied, gebruikmakend van de in artikel ~~23~~44, lid 3, bedoelde kosten-batenanalyse; daarbij dienen alternatieve scenario's voor efficiëntere en hernieuwbare verwarmings- en koeltechnologieën te worden opgegeven, en dient zo mogelijk een onderscheid te worden gemaakt tussen energie uit fossiele brandstoffen en uit hernieuwbare bronnen.

De volgende technologieën moeten in aanmerking worden genomen:

- a) industriële afvalwarmte en -koude;
- b) afvalverbranding;
- c) hoogrenderende warmtekrachtkoppeling;
- d) hernieuwbare energiebronnen (zoals geothermie, zonne-energie en biomassa), andere dan die welke gebruikt worden voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling;
- e) warmtepompen;
- f) vermindering van warmte- en koudeverlies bij bestaande stadsnetwerken;
- g) stad[➡] verwarming- en koeling. [⬅]

¹ In de analyse van het economisch potentieel dient te worden vermeld hoeveel energie (in GWh) jaarlijks kan worden gegenereerd door elke onderzochte technologie. Er moet ook rekening worden gehouden met de beperkingen en de onderlinge relaties binnen het energiesysteem. Er kan gebruik worden gemaakt van aannamemodellen die representatief zijn voor de exploitatie van gebruikelijke types van technologieën of systemen.

8. Deze analyse van het economische potentieel omvat de volgende stappen en overwegingen:

a) Overwegingen

- i) de kosten-batenanalyse ten behoeve van artikel ~~234~~¹, lid 3, omvat een economische analyse waarbij rekening wordt gehouden met sociaal-economische en milieufactoren¹ en een financiële analyse waarbij projecten vanuit het oogpunt van de investeerder worden beoordeeld. Zowel in de economische als in de financiële analyse wordt de netto contante waarde als beoordelingscriterium gebruikt;
- ii) het basisscenario dat als referentie dient, moet vertrekken van het bestaande beleid op het moment waarop deze alomvattende beoordeling wordt opgesteld² en verband houden met de gegevens verzameld overeenkomstig deel I en deel II, punt 6, van deze bijlage;
- iii) alternatieve scenario's voor het basisscenario moeten rekening houden met de doelstellingen inzake energie-efficiëntie en hernieuwbare energie van Verordening (EU) 2018/1999. Elk scenario bevat de volgende elementen in vergelijking met het basisscenario:
 - het economisch potentieel van de onderzochte technologieën, gebruikmakend van de netto contante waarde als criterium;
 - broeikasgasemissiereducties;
 - besparing op primaire energie in GWh per jaar;
 - het effect op het aandeel hernieuwbare energie in de nationale energiemix.

¹ Met inbegrip van de in artikel 15, lid 7, van Richtlijn (EU) 2018/2001 bedoelde beoordeling.

² De afsluitdatum voor het in aanmerking nemen van het beleid met het oog op het basisscenario, is het einde van het jaar voorafgaand aan het jaar tegen het einde waarvan de uitgebreide beoordeling moet worden ingediend. Beleidsmaatregelen vastgesteld binnen een jaar vóór de uiterste datum voor de indiening van de alomvattende beoordeling behoeven dus niet in aanmerking te worden genomen.

Scenario's die om technische of financiële redenen of omwille van de nationale regelgeving of tijdsbeperkingen niet haalbaar zijn, kunnen - indien gerechtvaardigd - in een vroeg stadium van de kosten-batenanalyse worden uitgesloten op basis van zorgvuldige, expliciete en goed gedocumenteerde overwegingen.

De lidstaten kunnen de kosten en de energiebesparingen ten gevolge van de toegenomen flexibiliteit van de energievoorziening en van een optimaler beheer van de elektriciteitsnetten, met inbegrip van de vermeden kosten en de besparingen vanwege minder investeringen in infrastructuur, in de geanalyseerde scenario's beoordelen en er rekening mee houden in de besluitvorming.

b) Kosten en baten

De in punt 8, ~~onder~~ a), bedoelde kosten en baten omvatten ten minste:

i) Baten:

- de waarde van de output voor de consument (verwarming, koeling en elektriciteit);
- de externe baten zoals milieu-, broeikasgasemissie-, gezondheids- en veiligheidsvoordelen, in de mate van het mogelijke;
- de arbeidsmarkteffecten, energiezekerheid en concurrentievermogen, voor zover mogelijk.

ii) Kosten:

- de kapitaalkosten van installaties en apparatuur;
- de kapitaalkosten van de betrokken energienetten;
- de variabele en vaste beheerskosten;

- de energiekosten;
- de milieu-, gezondheids- en veiligheidskosten, voor zover mogelijk;
- de arbeidsmarktkosten, energiezekerheid en concurrentievermogen, voor zover mogelijk.

c) Voor het basisscenario relevante scenario's:

Alle voor het basisscenario relevante scenario's worden in beschouwing genomen, met inbegrip van de rol van efficiënte individuele verwarming en koeling.

- i) de kosten-batenanalyse kan betrekking hebben op een projectbeoordeling van een afzonderlijke installatie of van een groep projecten voor een bredere plaatselijke, regionale of nationale beoordeling om vast te stellen wat voor een bepaald geografisch gebied de meest kosteneffectieve en gunstige mogelijkheid inzake verwarming of koeling is met het oog op planning;

~~ii) de lidstaten wijzen de bevoegde autoriteiten aan die belast zijn met de uitvoering van de kosten-batenanalyses op grond van artikel 14. Zij verstrekken de gedetailleerde methodieken en aannamen overeenkomstig deze bijlage en stellen de procedures voor de economische analyse vast en maken deze openbaar.~~

d) Grenzen en geïntegreerde aanpak:

- i) de geografische begrenzing heeft betrekking op een geschikt, nauwkeurig omschreven geografisch gebied;
- ii) de kosten-batenanalyse houdt rekening met alle relevante gecentraliseerde of gedecentraliseerde bevoorradingsbronnen die binnen het systeem en binnen de geografische grenzen beschikbaar zijn, met inbegrip van de in punt 7 van deel III van deze bijlage bedoelde technologieën, en de trends en de kenmerken van de vraag naar verwarming en koeling.

- e) Aannames:
- i) de lidstaten verstrekken ten behoeve van de kosten-batenanalyses aannames betreffende de prijzen van belangrijke input- en outputfactoren en de discontovoet;
 - ii) de discontovoet die in de economische analyse wordt gebruikt voor de berekening van de netto contante waarde, wordt gekozen op basis van Europese of nationale richtsnoeren;
 - iii) de lidstaten maken gebruik van nationale, Europese of internationale prognoses betreffende de ontwikkeling van de energieprijzen waar passend in hun nationale en/of regionale/plaatselijke context;
 - iv) de in de economische analyse gebruikte prijzen weerspiegelen de sociaaleconomische kosten en baten. Externe kosten, zoals milieu- en gezondheidseffecten, moeten voor zover mogelijk worden opgenomen, d.w.z. wanneer er een marktprijs bestaat of wanneer deze reeds in de Europese of nationale regelgeving is opgenomen.
- f) Gevoeligheidsanalyse:
- i) er wordt een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd om de kosten en baten van een project of groep projecten te beoordelen, op basis van variabelen die een significant effect hebben op de uitkomst van de berekeningen, zoals verschillende energieprijzen, vraagniveaus, discontovoeten enz.

Deel IV

MOGELIJKE NIEUWE STRATEGIEËN EN BELEIDSMAATREGELEN

9. Overzicht van nieuwe wetgevende en niet-wetgevende beleidsmaatregelen¹ om het overeenkomstig de punten 7 en 8 vastgestelde economische potentieel te verwezenlijken, vergezeld van de/het voorziene:
- a) broeikasgasemissiereducties;
 - b) besparing op primaire energie in GWh per jaar;
 - c) effect op het aandeel van hoogrenderende warmtekrachtkoppeling;
 - d) effect op het aandeel hernieuwbare energie in de nationale energiemix en in de sector verwarming en koeling;
 - e) verbanden met nationale financiële programmering en kostenbesparingen voor de overheidsbegroting en marktdeelnemers;
 - f) geraamde overheidssteunmaatregelen, met het jaarlijkse budget en opgave van de potentiële steuncomponent.

¹ Dit overzicht bevat in de door de alomvattende beoordeling bestreken periode mogelijk te nemen of vast te stellen financieringsmaatregelen en -programma's, waarmee niet wordt vooruitgelopen op een afzonderlijke aanmelding van de steunregelingen van de overheid voor beoordeling in het kader van staatssteun.

BIJLAGE XIX

KOSTEN-BATENANALYSE

~~Deel 2~~

Beginselen ten behoeve van artikel ~~2414~~, leden ~~45~~ en ~~67~~

De kosten-batenanalyse bevat informatie met het oog op de maatregelen in artikel ~~2414~~, leden ~~45~~ en ~~67~~:

Indien een installatie voor de productie van alleen elektriciteit of een installatie zonder warmteterugwinning is gepland, wordt een vergelijking gemaakt tussen de geplande installatie of de geplande renovatie en een gelijkwaardige installatie die dezelfde hoeveelheid elektriciteit of proceswarmte produceert, maar de afvalwarmte terugwint en warmte levert door middel van hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en/of stadsverwarmings- en -koelingsnetten.

Binnen bepaalde geografische grenzen wordt in de beoordeling rekening gehouden met de geplande installatie en eventuele passende bestaande of potentiële warmte-~~vraagpunten~~ ⇒ of koelingsvraagpunten ⇐ die daardoor kunnen worden bediend, met inachtneming van de redelijke mogelijkheden (bijvoorbeeld technische haalbaarheid en afstand).

De systeemgrens omvat de geplande installatie en de warmte-~~belasting~~ ⇒ en koelingsbelastingen ⇐, zoals gebouwen en industriële processen. Binnen deze systeemgrens worden de totale kosten van de warmte- en elektriciteitsvoorziening voor beide gevallen vastgesteld en vergeleken.

Warmte-belastingen ⇨ of koelingsbelastingen ⇨ omvatten bestaande warmte-belastingen ⇨ of koelingsbelastingen ⇨, zoals een industriële installatie of een bestaand stadsverwarmings-systeem ⇨ of stadskoelingssysteem ⇨, en ook, in stedelijke gebieden, de warmte-belasting ⇨ of koelingsbelasting ⇨ en kosten die zouden ontstaan indien een groep gebouwen of een deel van een stad voorzien zou worden van en/of aangesloten zou worden op een nieuw stadsverwarmings-net ⇨ of stadskoelingsnet ⇨.

De kosten-batenanalyse wordt gebaseerd op een beschrijving van de geplande installatie en de installatie(s) waarmee wordt vergeleken, en heeft betrekking op het elektrisch en het thermisch vermogen, naargelang van het geval, de soort brandstof, het geplande gebruik en het aantal geplande bedrijfsuren op jaarbasis, de plaats en de vraag naar elektriciteit en warmte.

⇩ nieuw

Bij de beoordeling van het afvalwarmtegebruik wordt rekening gehouden met de huidige technologieën. Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met het directe gebruik van afvalwarmte of de opwarming ervan naar hogere temperatuurniveaus, of beide. In geval van terugwinning van afvalwarmte ter plaatse wordt ten minste het gebruik van warmtewisselaars, warmtepompen en technologieën voor warmtekrachtkoppeling beoordeeld. In geval van terugwinning van afvalwarmte elders worden ten minste industriële installaties, landbouwterreinen en stadsverwarmingsnetten beoordeeld als potentiële vraagpunten.

⇩ 2012/27/EU

⇨ nieuw

Ten behoeve van de vergelijking wordt rekening gehouden met de vraag naar thermische energie en de soorten verwarming en koeling waarvan de nabije warmte-vraagpunten ⇨ of koelingsvraagpunten ⇨ gebruikmaken. De vergelijking heeft betrekking op de met infrastructuur samenhangende kosten voor de geplande installatie en de installatie waarmee wordt vergeleken.

Kosten-batenanalyses ten behoeve van artikel 2414, lid 45, omvatten een economische analyse met een financiële analyse waarin de werkelijke cashflowtransacties uit investeringen in en de exploitatie van individuele installaties worden weergegeven.

Projecten met een positief kosten-batenresultaat zijn die waarbij de som van de verwachte voordelen in de economische en financiële analyse groter is dan de som van de verwachte kosten (kosten-batenoverschot).

De lidstaten bepalen de basisregels inzake de methode, de aannamen en de termijn voor de economische analyse.

De lidstaten kunnen verlangen dat de bedrijven die verantwoordelijk zijn voor het beheer van installaties voor thermische elektriciteitsopwekking, industriële bedrijven, stadsverwarmings- en -koelingsnetwerkbeheerders, of andere partijen die worden beïnvloed door de vastgestelde systeemgrenzen en geografische grenzen, gegevens verstrekken die kunnen worden meegenomen in de beoordeling van de kosten en baten van een afzonderlijke installatie.

BIJLAGE XIX

GARANTIE VAN OORSPRONG VOOR ELEKTRICITEIT UIT HOOGRENDERENDE

WARMTEKRACHTKOPPELING

- a) De lidstaten treffen maatregelen om ervoor te zorgen dat:
- i) de garantie van oorsprong voor elektriciteit uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling:
 - producenten in staat stelt aan te tonen dat de elektriciteit die zij verkopen, geproduceerd is door middel van hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en voor dit doel op verzoek van de producent wordt afgegeven;
 - accuraat, betrouwbaar en fraudebestendig is;
 - elektronisch wordt afgegeven, overgedragen en geannuleerd;
 - ii) dezelfde eenheid energie uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling slechts één keer wordt geteld.
- b) De in artikel ~~2444~~, lid 10, bedoelde garantie van oorsprong bevat ten minste de volgende gegevens:
- i) de identiteit, de locatie, het type en het vermogen (thermisch en elektrisch) van de installatie waar de energie werd geproduceerd;
 - ii) de productiedatums en -plaatsen;
 - iii) de lagere calorische waarde van de brandstofbron waaruit de elektriciteit werd geproduceerd;
 - iv) de hoeveelheid en het gebruik van de samen met de elektriciteit opgewekte warmte;

- v) overeenkomstig bijlage ~~IIII~~ de hoeveelheid elektriciteit gewonnen uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling waarvoor de garantie geldt;
- vi) de besparing op primaire energie berekend overeenkomstig bijlage ~~IIII~~ op basis van de in bijlage ~~IIII~~, ~~onder~~ punt f), vastgestelde geharmoniseerde rendementsreferentiewaarden;
- vii) het nominale elektrische en thermische rendement van de installatie;
- viii) of en in welke mate de installatie investeringssteun heeft genoten;
- ix) of en in welke mate de energie-eenheid een of andere nationale steunregeling heeft genoten, en het soort steunregeling;
- x) de datum waarop de installatie in werking is getreden, en
- xi) de datum en het land van afgifte alsmede een uniek identificatienummer.

De garantie van oorsprong wordt afgegeven voor de standaardhoeveelheid van 1 MWh en heeft betrekking op de netto-elektriciteitsoutput die wordt gemeten aan de stationsgrens en die wordt geëxporteerd naar het net.

BIJLAGE XIII

ENERGIE-EFFICIËNTIECRITERIA VOOR DE REGULERING VAN ENERGIE NETTEN EN VOOR ELEKTRICITEITSNETTARIEVEN

1. Nettarieven → zijn transparant, niet-discriminerend en in overeenstemming met artikel 18 van Verordening (EU) 2019/943 en ← weerspiegelen de kostenbesparingen in netten die worden behaald vanuit vraagzijde en vraagresponsmaatregelen en gedistribueerde opwekking, waaronder besparingen door het verlagen van de leveringskosten of van netinvesteringen en een betere werking van het net.
2. Netregulering en nettarieven beletten netbeheerders of energiedetailhandelaren niet systeemdiensten beschikbaar te stellen voor vraagresponsmaatregelen, vraagbeheer en gedistribueerde opwekking op georganiseerde elektriciteitsmarkten, met name:
 - a) verschuiven van de belasting van piekperioden naar dalperioden omdat de eindafnemer rekening houdt met de beschikbaarheid van hernieuwbare energie, energie uit warmtekrachtkoppeling en verspreide opwekking;
 - b) energiebesparing vanuit de vraagrespons van verspreide verbruikers door → [...] ←
→ onafhankelijke aankoopgroeperingen ← ;
 - c) vermindering van de vraag resulterend uit energie-efficiëntiemaatregelen die door aanbieders van energiediensten met inbegrip van bedrijven die energiediensten leveren, zijn genomen;
 - d) de aansluiting op en verdeling van opwekkingsbronnen op lagere spanningsniveaus;

- e) de aansluiting van opwekkingsbronnen vanuit een locatie dichterbij het verbruik, en
- f) energieopslag.

Ten behoeve van deze bepaling omvat de term „georganiseerde elektriciteitsmarkten” over-the-counter-markten en energie-uitwisseling voor het verhandelen van energie, vermogen, balancerings- en nevendiensten op verschillende termijnen, zoals markten op lange termijn, tijdens de volgende dag en gedurende de dag.

- 3. Netwerk- of eindgebruikerstarieven kunnen een dynamische prijsstelling ondersteunen voor vraagresponsmaatregelen door eindafnemers, zoals:
 - a) tarieven op het moment van verbruik;
 - b) prijsstelling tijdens extreme piekmomenten;
 - c) realtime prijsstelling, en
 - d) piekvoordelen.
-

BIJLAGE XIII~~XII~~

***ENERGIE-EFFICIËNTIEVERPLICHTINGEN VOOR
TRANSMISSIESYSTEEMBEHEERDERS EN
DISTRIBUTIESYSTEEMBEHEERDERS***

Transmissiesysteembeheerders en distributiesysteembeheerders:

↓ 2018/2002 artikel 1, lid 16, en bijlage,
punt 6

- a) stellen hun gestandaardiseerde regels op voor het dragen en verdelen van de kosten van technische aanpassingen, zoals netaansluitingen, netverzwaringen en de invoering van nieuwe netten, een verbeterde werking van het net en regels voor de niet-discriminerende uitvoering van netcodes die nodig zijn om nieuwe producenten die elektriciteit uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling aan het net leveren, op het koppelnet aan te sluiten, en maken deze regels openbaar;
-

↓ 2012/27/EU

- b) verstrekken elke nieuwe elektriciteitsproducent die produceert uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en die aansluiting op het net wenst, de vereiste uitvoerige en noodzakelijke gegevens, waaronder:
- i) een volledige en gedetailleerde raming van de kosten van aansluiting;
 - ii) een redelijk en precies tijdschema voor het ontvangen en verwerken van het verzoek tot netaansluiting;
 - iii) een redelijk indicatief tijdschema voor alle geplande netaansluitingen. Het volledige proces voor netaansluiting mag niet meer dan 24 maanden in beslag nemen, rekening houdend met hetgeen redelijkerwijs haalbaar en niet-discriminerend is;

- c) gestandaardiseerde en vereenvoudigde procedures voor de aansluiting van gedistribueerde hoogrenderende warmtekrachtkoppelingsproducenten om hun netaansluiting te vergemakkelijken.

De onder punt a) bedoelde standaardregels zijn gebaseerd op objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria, waarbij in het bijzonder rekening wordt gehouden met alle kosten en baten van de aansluiting van die producenten op het net. Deze regels kunnen voorzien in verschillende typen van aansluiting.

↓ 2012/27/EU (aangepast)

BIJLAGE XIV~~XIII~~

***ENERGIEPRESTATIECONTRACTEN ~~MET DE PUBLIEKE SECTOR~~ OF DE BIJBEHORENDE BESTEKKEN
MOETEN TEN MINSTE HET VOLGENDE BEVATTEN:***

↓ nieuw

↻ Raad

- Bevingingen/aanbevelingen van een analyse/ ↻ energie- ↻ audit die vóór de sluiting van het contract is uitgevoerd en betrekking heeft op het energieverbruik van het gebouw met het oog op de uitvoering van maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie.
-

↓ 2012/27/EU

- Een heldere en transparante lijst van efficiëntiemaatregelen die moeten worden ingevoerd of van de te behalen efficiëntieresultaten.
- Gegarandeerde besparingen die worden behaald door de maatregelen in de overeenkomst uit te voeren.
- De looptijd en mijlpalen van de overeenkomst, voorwaarden en opzeggingstermijn.
- Een heldere en transparante lijst van de verplichtingen van elke overeenkomstsluitende partij.
- Referentiegegevens(s) om de behaalde besparing vast te stellen.
- Een heldere en transparante lijst van stappen die moeten worden ondernomen om een maatregel of een pakket maatregelen uit te voeren en, indien relevant, de kosten daarvan.

- De verplichting om de maatregelen in de overeenkomst volledig uit te voeren en alle veranderingen die tijdens het project worden gemaakt, te documenteren.
 - Regelgeving inzake het opnemen van gelijkwaardige eisen in iedere onderaanneming met derde partijen.
 - Heldere en transparante weergave van de financiële gevolgen van het project en de verdeling van het aandeel van beide partijen in de bereikte geldelijke besparingen (o.a. bezoldiging van de dienstenleverancier).
 - Heldere en transparante bepalingen inzake het meten en de verificatie van de behaalde gegarandeerde besparing, kwaliteitscontroles en -garanties.
 - Bepalingen ter verduidelijking van de procedure voor het veranderen van kadervoorwaarden die een weerslag hebben op de inhoud en het resultaat van de overeenkomst (o.a. veranderende energieprijzen, gebruiksintensiteit van een installatie).
 - Gedetailleerde gegevens inzake de verplichtingen van elke overeenkomstsluitende partij en de sancties wegens niet-nakoming.
-

BIJLAGE XV

CORRELATIE-TABEL

Richtlijn 2004/8/EG	Deze richtlijn
Artikel 1	Artikel 1, lid 1
Artikel 2	Artikel 1, lid 1
Artikel 3, onder a)	Artikel 2, punt 30
Artikel 3, onder b)	Artikel 2, punt 32
Artikel 3, onder c)	Artikel 2, punt 31
Artikel 3, onder d)	Artikel 2, punt 33
Artikel 3, onder e) en f)	—
Artikel 3, onder g)	Artikel 2, punt 35
Artikel 3, onder h)	—
Artikel 3, onder i)	Artikel 2, punt 34
Artikel 3, onder j)	—
Artikel 3, onder k)	Artikel 2, punt 36
Artikel 3, onder l)	Artikel 2, punt 37
Artikel 3, onder m)	Artikel 2, punt 39
Artikel 3, onder n)	Artikel 2, punt 38
Artikel 3, onder o)	—
—	Artikel 2, punten 40, 41, 42, 43 en 44
Artikel 4, lid 1	Bijlage II, onder f), onder 1)

Artikel 4, lid 2	Artikel 14, lid 10, tweede alinea
Artikel 4, lid 3	—
Artikel 5	Artikel 14, lid 10, eerste alinea en bijlage X
Artikel 6	Artikel 14, leden 1 en 3, bijlagen VIII en IX
Artikel 7, lid 1	Artikel 14, lid 11
Artikel 7, leden 2 en 3	—
Artikel 8	Artikel 15, lid 5
—	Artikel 15, leden 6, 7, 8 en 9
Artikel 9	—
Artikel 10, leden 1 en 2	Artikel 14, lid 1, en artikel 24, lid 2, bijlage XIV, deel 2
Artikel 10, lid 3	Artikel 24, lid 6
Artikel 11	Artikel 24, lid 3
—	Artikel 24, lid 5
Artikel 12, leden 1 en 3	—
Artikel 12, lid 2	Bijlage II, onder e)
Artikel 13	Artikel 22, lid 2
Artikel 14	—
Artikel 15	Artikel 28
Artikel 16	—
Artikel 17	Artikel 29
Artikel 18	Artikel 30
Bijlage I	Bijlage I, deel II

Bijlage II	Bijlage I, deel I en deel II, laatste alinea
Bijlage III	Bijlage II
Bijlage IV	Bijlage VIII
—	Bijlage IX

Richtlijn 2006/32/EG	Deze richtlijn
Artikel 1	Artikel 1, lid 1
Artikel 2	Artikel 1, lid 1
Artikel 3, onder a)	Artikel 2, punt 1
Artikel 3, onder b)	Artikel 2, punt 4
Artikel 3, onder c)	Artikel 2, punt 6
Artikel 3, onder d)	Artikel 2, punt 5
—	Artikel 2, punten 2 en 3
Artikel 3, onder e)	Artikel 2, punt 7
Artikel 3, onder f), g), h) en i)	—
—	Artikel 2, punten 8 tot en met 19
Artikel 3, onder j)	Artikel 2, punt 27
—	Artikel 2, punt 28
Artikel 3, onder k)	—
Artikel 3, onder l)	Artikel 2, punt 25
—	Artikel 2, punt 26
Artikel 3, onder m)	—
Artikel 3, onder n)	Artikel 2, punt 23

Artikel 3, onder o)	Artikel 2, punt 20
Artikel 3, onder p)	Artikel 2, punt 21
Artikel 3, onder q)	Artikel 2, punt 22
Artikel 3, onder r) en s)	—
—	Artikel 2, punten 24, 29, 44 en 45
—	Artikel 3
—	Artikel 4
Artikel 4	—
Artikel 5	Artikelen 5 en 6
Artikel 6, lid 1, onder a)	Artikel 7, lid 8, onder a) en b)
artikel 6, lid 1, onder b)	Artikel 18, lid 3
Artikel 6, lid 2	Artikel 7, leden 1, 5, 6, 7, 9, 10, 11 en 12
—	Artikel 7, leden 2 en 3
Artikel 6, lid 3	Artikel 18, lid 2, onder b) en c)
Artikel 6, lid 5	—
Artikel 7	Artikel 17
Artikel 8	Artikel 16, lid 1
—	Artikel 16, leden 2 en 3
Artikel 9, lid 1	Artikel 19
Artikel 9, lid 2	Artikel 18, lid 1, onder d), i)
—	Artikel 18, lid 1, onder a), b), c), d), ii), en e)

Artikel 10, lid 1	Artikel 15, lid 4
Artikel 10, lid 2	Artikel 15, lid 3
—	Artikel 15, leden 7, 8 en 9
Artikel 11	Artikel 20
Artikel 12, lid 1	Artikel 8, lid 1
Artikel 12, lid 2	—
—	Artikel 8, leden 2, 3, 4, 5, 6 en 7
Artikel 12, lid 3	—
Artikel 13, lid 1	Artikel 9
Artikel 13, lid 2	Artikel 10 en bijlage VII, punt 1.1
Artikel 13, lid 3	Bijlage VII, punten 1.2 en 1.3
—	Artikel 11
—	Artikel 12
—	Artikel 13
—	Artikel 15, leden 1 en 2
—	Artikel 18, lid 2, onder a) en d)
—	Artikel 21
Artikel 14, leden 1 en 2	Artikel 24, leden 1 en 2
Artikel 14, lid 3	—
Artikel 14, leden 4 en 5	Artikel 24, lid 3
—	Artikel 24, lid 4 en leden 7 tot en met 11
—	Artikel 22, lid 1
Artikel 15, lid 1	Artikel 22, lid 2

Artikel 15, leden 2, 3 en 4	—
—	Artikel 23
—	Artikel 25
Artikel 16	Artikel 26
Artikel 17	Artikel 27
Artikel 18	Artikel 28
Artikel 19	Artikel 29
Artikel 20	Artikel 30
Bijlage I	—
Bijlage II	Bijlage IV
Bijlage III	—
Bijlage IV	—
Bijlage V	—
Bijlage VI	Bijlage III
—	Bijlage V
—	Bijlage VI
—	Bijlage VII
—	Bijlage XI
—	Bijlage XII
—	Bijlage XIII
—	Bijlage XIV
—	Bijlage XV

BIJLAGE XV

Deel A

Ingetrokken richtlijn met overzicht van de achtereenvolgende wijzigingen ervan (als bedoeld in artikel 36)

Richtlijn 2012/27/EU van het Europees Parlement
en de Raad
(PB L 315 van 14.11.2012, blz. 1)

Richtlijn 2013/12/EU van de Raad
(PB L 141 van 28.5.2013, blz. 28)

Richtlijn (EU) 2018/844 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 156 van 19.6.2018, blz. 75)	Enkel artikel 2
---	-----------------

Richtlijn (EU) 2018/2002 van het Europees
Parlement en de Raad
(PB L 328 van 21.12.2018, blz. 210)

Verordening (EU) 2018/1999 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 328 van 21.12.2018, blz. 1)	Enkel artikel 54
--	------------------

Richtlijn (EU) 2019/504 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 85I van 27.3.2019, blz. 66)	Enkel artikel 1
---	-----------------

Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/826 van de
Commissie
(PB L 137 van 23.5.2019, blz. 3)

Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 158 van 14.6.2019, blz. 125)	Enkel artikel 70
--	------------------

Deel B

**Termijn voor omzetting in intern recht
(bedoeld in artikel 36)**

Richtlijn	Omzettingstermijn
2012/27/EU	5 juni 2014
(EU) 2018/844	10 maart 2020
(EU) 2018/2002	25 juni 2020, met uitzondering van de punten 5 tot en met 10 van artikel 1, en de punten 3 en 4 van de bijlage
	25 oktober 2020 voor de punten 5 tot en met 10 van artikel 1, en de punten 3 en 4 van de bijlage
(EU) 2019/944	31 december 2019 voor artikel 70, punt 5, a)
	25 oktober 2020 voor artikel 70, punt 4
	31 december 2020 voor artikel 70, punten 1, 2 en 3, punt 5, b) en punt 6

BIJLAGE XVI

CORRELATIETABEL

Richtlijn 2012/27/EU	Deze richtlijn
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2, aanhef	Artikel 2, aanhef
Artikel 2, punt 1	Artikel 2, punt 1
-	Artikel 2, punten 2 en 3
Artikel 2, punt 2	Artikel 2, punt 4
Artikel 2, punt 3	Artikel 2, punt 5
Artikel 2, punt 4	Artikel 2, punt 6
Artikel 2, punt 5	Artikel 2, punt 7
Artikel 2, punt 6	Artikel 2, punt 8
Artikel 2, punt 7	Artikel 2, punt 9
Artikel 2, punt 8	Artikel 2, punt 10
Artikel 2, punt 9	-
Artikel 2, punt 10	Artikel 2, punt 11
—	Artikel 2, punten 12 en 13
Artikel 2, punt 11	Artikel 2, punt 14
Artikel 2, punt 12	Artikel 2, punt 15
Artikel 2, punt 13	Artikel 2, punt 16
Artikel 2, punt 14	Artikel 2, punt 17
Artikel 2, punt 15	Artikel 2, punt 18
Artikel 2, punt 16	Artikel 2, punt 19

Artikel 2, punt 17	Artikel 2, punt 20
Artikel 2, punt 18	Artikel 2, punt 21
Artikel 2, punt 19	Artikel 2, punt 22
Artikel 2, punt 20	Artikel 2, punt 23
Artikel 2, punt 21	Artikel 2, punt 24
Artikel 2, punt 22	Artikel 2, punt 25
Artikel 2, punt 23	Artikel 2, punt 26
Artikel 2, punt 24	Artikel 2, punt 27
Artikel 2, punt 25	Artikel 2, punt 28
Artikel 2, punt 26	-
Artikel 2, punt 27	Artikel 2, punt 29
Artikel 2, punt 28	Artikel 2, punt 30
Artikel 2, punt 29	Artikel 2, punt 31
Artikel 2, punt 30	Artikel 2, punt 32
Artikel 2, punt 31	Artikel 2, punt 33
Artikel 2, punt 32	Artikel 2, punt 34
Artikel 2, punt 33	Artikel 2, punt 35
Artikel 2, punt 34	Artikel 2, punt 36
Artikel 2, punt 35	Artikel 2, punt 37
Artikel 2, punt 36	Artikel 2, punt 38
Artikel 2, punt 37	Artikel 2, punt 39
Artikel 2, punt 38	Artikel 2, punt 40
Artikel 2, punt 39	Artikel 2, punt 41
Artikel 2, punt 40	-

Artikel 2, punt 41	Artikel 2, punt 42
Artikel 2, punt 42	Artikel 2, punt 43
Artikel 2, punt 43	Artikel 2, punt 44
-	Artikel 2, punt 45
Artikel 2, punten 44 en 45	Artikel 2, punten 46 en 47
-	Artikel 2, punten 48, 49 en 50
-	Artikel 3
-	Artikel 4, lid 1
Artikel 3, lid 1, eerste alinea	Artikel 4, lid 2, eerste alinea
Artikel 3, lid 1, tweede alinea, aanhef	Artikel 4, lid 2, tweede alinea, aanhef
Artikel 3, lid 1, tweede alinea, punten a) en b)	Artikel 4, lid 2, tweede alinea, punten a) en b)
Artikel 3, lid 1, tweede alinea, punt c)	-
Artikel 3, lid 1, tweede alinea, punt d)	Artikel 4, lid 2, tweede alinea, punt c)
Artikel 3, lid 1, derde alinea, aanhef	-
-	Artikel 4, lid 2, tweede alinea, punt d), aanhef
-	Artikel 4, lid 2, tweede alinea, punt d), i), ii) en iii)
Artikel 3, lid 1, derde alinea, punt a)	Artikel 4, lid 2, tweede alinea, punt d), iv)
-	Artikel 4, lid 2, tweede alinea, punt e), aanhef
Artikel 3, lid 1, derde alinea, punt b)	Artikel 4, lid 2, tweede alinea, punt e), i)
Artikel 3, lid 1, derde alinea, punt c)	Artikel 4, lid 2, tweede alinea, punt e), ii)

Artikel 3, lid 1, derde alinea, punt d)	Artikel 4, lid 2, tweede alinea, punt e), iii)
Artikel 3, lid 1, derde alinea, punt e)	-
Artikel 3, leden 2 en 3	-
Artikel 3, lid 4	Artikel 33, lid 6
Artikel 3, leden 5 en 6	-
-	Artikel 4, lid 3
-	Artikel 4, lid 4
-	Artikel 5
Artikel 5, lid 1, eerste alinea	Artikel 6, lid 1, eerste alinea
Artikel 5, lid 1, tweede alinea	-
Artikel 5, lid 1, derde alinea	Artikel 6, lid 1, tweede alinea
Artikel 5, lid 1, vierde en vijfde alinea	-
Artikel 5, leden 2 en 3	-
Artikel 5, lid 4	Artikel 6, lid 2
Artikel 5, lid 5	Artikel 6, lid 3
Artikel 5, leden 6 en 7	-
Artikel 6, lid 1, eerste alinea	Artikel 7, lid 1, eerste alinea
Artikel 6, lid 1, tweede alinea	-
-	Artikel 7, lid 1, tweede alinea
Artikel 6, lid 1, derde alinea	-
Artikel 6, leden 2, 3 en 4	Artikel 7, leden 2, 3 en 4
-	Artikel 7, leden 5 en 6
-	Artikel 7, lid 7, tweede alinea

Artikel 7, lid 1, aanhef, punten a) en b)	Artikel 8, lid 1, aanhef, punten a) en b)
-	Artikel 8, lid 1, punt c)
Artikel 7, lid 1, tweede alinea	Artikel 8, lid 5
Artikel 7, lid 1, derde alinea	Artikel 8, lid 1, tweede alinea
Artikel 7, lid 1, vierde alinea	Artikel 8, lid 1, derde alinea
-	Artikel 8, leden 2, 3 en 4
Artikel 7, lid 2	Artikel 8, lid 6
Artikel 7, lid 3	Artikel 8, lid 7
Artikel 7, lid 4	Artikel 8, lid 8
Artikel 7, lid 5	Artikel 8, lid 9
Artikel 7, lid 6	Artikel 8, lid 10
Artikel 7, lid 7	-
Artikel 7, lid 8	-
Artikel 7, lid 9	-
Artikel 7, lid 10	-
Artikel 7, lid 11	-
	Artikel 8, leden 11, 12 en 13
Artikel 7, lid 12	Artikel 8, lid 14
Artikel 7 bis, leden 1, 2 en 3	Artikel 9, leden 1, 2 en 3
-	Artikel 9, leden 4, 5 en 6
Artikel 7 bis, leden 4 en 5	Artikel 9, leden 7 en 8
-	Artikel 9, lid 9
Artikel 7 bis, leden 6 en 7	Artikel 9, leden 10 en 11

Artikel 7 ter, leden 1 en 2	Artikel 10, leden 1 en 2
-	Artikel 10, leden 3 en 4
-	Artikel 11, leden 1 en 2
Artikel 8, leden 1 en 2	Artikel 11, leden 3 en 4
Artikel 8, leden 3 en 4	-
-	Artikel 11, lid 5
Artikel 8, lid 5	Artikel 11, lid 6
-	Artikel 11, lid 7
Artikel 8, lid 6	Artikel 11, lid 8
Artikel 8, lid 7	Artikel 11, lid 9
-	Artikel 11, lid 10
Artikel 9	Artikel 12
Artikel 9 bis	Artikel 13
Artikel 9 ter	Artikel 14
Artikel 9 quater	Artikel 15
Artikel 10	Artikel 16
Artikel 10 bis	Artikel 17
Artikel 11	Artikel 18
Artikel 11 bis	Artikel 19
-	Artikel 20
-	Artikel 21, lid 1
Artikel 12, lid 1	Artikel 21, lid 2

Artikel 12, lid 2, aanhef en punt a), i) tot en met v)

Artikel 12, lid 2, punt b)

-

Artikel 12, lid 2, punt b), i) en ii)

-

-

-

-

Artikel 13

Artikel 14, leden 1 en 2

-

Artikel 14, lid 3

-

Artikel 14, lid 4

-

-

Artikel 14, lid 5, aanhef en punt a)

Artikel 14, lid 5, punten b), c) en d)

-

Artikel 14, lid 5, tweede en derde alinea

Artikel 21, lid 2, tweede alinea, punten i) tot en met v)

Artikel 21, lid 2, tweede alinea, punt vi)

Artikel 21, lid 2, derde alinea

Artikel 21, lid 2, derde alinea, punt i)

Artikel 21, lid 2, derde alinea, punten ii) en iii)

Artikel 21, lid 2, derde alinea, punt iv)

Artikel 21, lid 4

Artikel 21, lid 5, derde en vierde alinea

Artikel 22

Artikel 30

-

Artikel 23, leden 1 en 2

Artikel 23, lid 3, eerste alinea

Artikel 23, lid 3, tweede alinea

Artikel 23, lid 4

Artikel 23, leden 5 en 6

Artikel 24, leden 1, 2 en 3

Artikel 24, lid 4, aanhef en punt a)

-

Artikel 24, lid 4, punten b), c) en d) en tweede alinea

Artikel 24, lid 4, derde en vierde alinea

Artikel 14, lid 6, punt a)	Artikel 24, lid 5, punt a)
Artikel 14, lid 6, punt b)	-
Artikel 14, lid 6, punt c)	Artikel 24, lid 5, punt b)
-	Artikel 24, lid 5, punt c)
Artikel 14, lid 6, tweede en derde alinea	Artikel 24, lid 5, tweede en derde alinea
Artikel 14, leden 7, 8 en 9	Artikel 24, leden 6, 7 en 8
-	Artikel 24, lid 9
Artikel 14, leden 10 en 11	Artikel 24, leden 10 en 11
Artikel 15, lid 1, eerste alinea	Artikel 25, lid 1
Artikel 15, lid 1, tweede en derde alinea	-
-	Artikel 25, leden 2, 3 en 4
Artikel 15, lid 1, vierde alinea	Artikel 25, lid 5
Artikel 15, leden 2 en 2 bis	-
Artikel 15, leden 3 en 4 en lid 5, eerste alinea	Artikel 25, leden 6, 7 en 8
Artikel 15, lid 5, tweede alinea	-
Artikel 15, lid 6, eerste alinea	-
Artikel 15, lid 6, tweede alinea	Artikel 25, lid 9
Artikel 15, lid 7	Artikel 25, lid 10
Artikel 15, lid 9, eerste alinea	Artikel 25, lid 11
Artikel 15, lid 9, tweede alinea	-
Artikel 16, leden 1 en 2	-
-	Artikel 26, leden 1 en 2
Artikel 16, lid 3	Artikel 26, lid 3
-	Artikel 26, lid 4

Artikel 17, lid 1, eerste alinea	-
Artikel 17, lid 1, tweede alinea	Artikel 28, lid 3
Artikel 17, lid 2	Artikel 21, lid 3
Artikel 17, lid 3	-
Artikel 17, lid 4	-
Artikel 17, lid 5	Artikel 21, lid 6
Artikel 18, lid 1, aanhef	Artikel 27, lid 1, aanhef
Artikel 18, lid 1, punt a), i) en ii)	Artikel 27, lid 1, onder a) en b)
-	Artikel 27, lid 1, punten c) en d)
Artikel 18, lid 1, punt b)	Artikel 27, lid 2
Artikel 18, lid 1, punt c)	Artikel 27, lid 3
-	Artikel 27, lid 4
Artikel 18, lid 1, punt d), i) en ii)	Artikel 27, lid 5, onder a) en b)
-	Artikel 27, lid 5, punt c)
Artikel 18, lid 2, onder a) en b)	Artikel 27, lid 6, onder a) en b)
Artikel 18, lid 2, punten c) en d)	-
-	Artikel 27, lid 6, punt c)
-	Artikel 27, lid 7
Artikel 18, lid 3	Artikel 27, lid 8
Artikel 19, lid 1, punt a)	Artikel 21, lid 5, eerste alinea
Artikel 19, lid 1, punt b)	Artikel 7, lid 7, eerste alinea
Artikel 19, lid 1, tweede alinea	Artikel 21, lid 5, tweede alinea
Artikel 19, lid 2	-
Artikel 20, leden 1 en 2	Artikel 28, leden 1 en 2

-	Artikel 28, lid 3
Artikel 20, leden 3, 3 bis, 3 ter en 3 quater	Artikel 28, leden 4, 5, 6 en 7
Artikel 20, lid 3 quinquies	Artikel 28, lid 8, eerste alinea
-	Artikel 28, lid 8, tweede alinea
Artikel 20, leden 4, 5, 6 en 7	Artikel 28, leden 9, 10, 11 en 12
Artikel 21	Artikel 29, lid 1
-	Artikel 29, leden 2, 3, 4, 5, 6 en 7
Artikel 22, leden 1 en 2	Artikel 31, leden 1 en 2
-	Artikel 31, lid 3
Artikel 23	Artikel 32
Artikel 24, leden 4 bis, 5 en 6	Artikel 33, leden 1, 2 en 3
Artikel 24, leden 7 tot en met 10 en 12	-
Artikel 24, leden 13 en 14	Artikel 33, leden 4 en 5
Artikel 24, lid 15, aanhef	Artikel 33, lid 7, aanhef
Artikel 24, lid 15, punt a)	-
Artikel 24, lid 15, punt b)	Artikel 33, lid 7, punt a)
	Artikel 33, lid 7, punten b), c), d), e) en f)
Artikel 24, lid 15, tweede alinea	Artikel 33, lid 7, tweede alinea
Artikel 25	-
Artikel 26	Artikel 34
Artikel 27, eerste alinea	Artikel 36, eerste alinea
Artikel 27, tweede alinea	-
Artikel 27, derde alinea	Artikel 36, tweede alinea
Artikel 27, leden 2 en 3	-

Artikel 28, lid 1, eerste alinea	Artikel 35, lid 1, eerste alinea
Artikel 28, lid 1, tweede alinea	-
Artikel 28, lid 1, derde en vierde alinea	Artikel 35, lid 1, tweede en derde alinea
Artikel 28, lid 2	Artikel 35, lid 2
Artikel 29	Artikel 37
Artikel 30	Artikel 38
-	Bijlage I
Bijlage I	Bijlage II
Bijlage II	Bijlage III
Bijlage III	Bijlage IV
Bijlage IV	-
Bijlage V	Bijlage V
Bijlage VI	Bijlage VI
Bijlage VII	Bijlage VII
Bijlage VII bis	Bijlage VIII
Bijlage VIII	Bijlage IX
Bijlage IX	Bijlage X
Bijlage X	Bijlage XI
Bijlage XI	Bijlage XII
Bijlage XII	Bijlage XIII
Bijlage XIII	Bijlage XIV
Bijlage XV	-
-	Bijlage XV
-	Bijlage XVI